PAVLI IOVII
NOVOCOMENSIS
EPISCOPI NVCERINI

Elogia
Virorum literis illuſtrium,
quotquot vel noſtra vel avorum memoria vixère.

Ex eiuſdem MVSAEO (cuius deſcriptionem vnà exhibemus) ad viuum expreſſis imaginibus exornata.

PETRI
PERNAE TYPOGRAPHI
BASIL.
OPERA AC STVDIO
CIϽ IϽ LXXVII.

IN EFFIGIEM PAVLI IOVII.

Cuius ope æternum vultusq́, animusq́, virorum
Doctorum superest, talis erat IOVIVS.
B. V. B.

IN ICONES ET ELOGIA DOctorum virorum.

Humanis oculis cerni virtutis imago
Si posset, miro illa sui inflammaret amore
Pectora: nunc, homines animis quorum illa resedit
Mirandos orbi vt cælestia numina reddit.
Sæpe sed illorum vultus spacia ampla locorum
Eripiunt oculis, aut mors fluxo eximit æuo.
At virtutis amans simul & virtutis amantum
Huius in his viuam effigiem, ipsorumq́, tueri
Dat IOVIVS *tabulis expressa fidelibus ora*
Et coram & quocunq́, loco, haud obnoxia morti.
Quid maius præstari humana possit ab arte?
Quis IOVIVM *certare Ioui non dixerit ipsi?*

BONAVENTVRÆ VVLCANII BRVGENSIS.

ILLVSTRISSIMO PRINCIPI IVLIO, BRVNSVICENSIVM ET LVNEBVRGENsium Duci, Domino suo Clementissimo.

AP Deorum immortalium aras, vel exorandi vel deprecandi ergo accessuri, qui munera non habent, mentem saltem deuotam afferunt: qui habent, non nisi cum mente pura eadem offerre possunt. Ego igitur, qui omnes in vniuersum principes ob hoc ipsum, quòd dij sunt, & filij excelsi omnes, summi illius rerum moderatoris vicarij & administri, veneror & suspicio; tum verò eos cum primis, in quibus prӕter communes illas, & vulgares, heroicӕ quӕdam virtutes elucescunt. Quorum cum nullum vnquam ferax admodum fuerit seculũ, tum verò hocce nostro senescentis penè mundi tempore quanto pauciores, qui cum priscis illis virtute & eruditione conferri queant, reperiuntur principes, tanto ampliore gloria ij, qui vt sese ad Dei immortalis ideam, quantum quidem mortalibus datur, componerent, seriò studuère De Illustriss. C. T. erga Ecclesiam & Rempub. studio & amore, cum æterna nominis tui fama historiarum monumenta olim testabuntur. Eiusdem vero erga literatorum ordinem beneuolentiam cum pari magnificentia coniunctam nobilis illa tua, tuis nuper auspicijs, animo sumptuque verè regio instituta, confirmataque Academia, satis superque testatur. Ergo quum ditionem, quam C. T. possidet amplissimam, viuis doctissimorum virorum statuis plusquam dædaleis animatam sciam: eidem quoque has Iouiani Musæi in omni genere literarum clariss. virorum mutas quidem imagines, sed ad ipsum prototypon summa fide expressas, ex suburbano illo Nouocomense, non minoribus quàm in illud traductæ fuère sumptibus denuo productas, omnibus omnium vel publicis vel priuatis Bibliothecis communicandas, neutiquam displicituras confido. Etsi enim Epictetus Stoicorum princeps nullam sui corporis imaginem extare voluit, quod indignum facinus esse duceret, corporis formæ, cùm animi sepulchrum esset, posteros inhærere, quin potius ad animi immortalis excellentiam recolendam animos traducendos putaret: fuerit tamen illi vel ad inanis gloriolæ fucum eluendum suus hac in te sensus: sit nobis econtrà magni illius Alexandri Macedonis exemplo, etiam noster: vt quorum ingenij monumentis Respub. literaria cum nominis æter-

nitate grato fruitur animo, eorundem quoque imaginibus oculi ipsi delectentur: præsertim cùm non verba modo & voces, sed etiam solum aspectum virorum magnorũ, ad virtutem plurimum habere momenti, quotidiana doceant exempla. De operis instituto nihil hîc dici potest, quod non ex ipsius met Iouij Præfatione rectius intelligatur. De meo verò studio hoc vnum profiteor, qui maioribus propè, quàm res mea familiaris pateretur, impensis à nobiliss. pictore Iouianas imagines exprimendas curaui: si illustriss. C. T. conatum huncce meum probari intellexero, cùm neque exemplum, neque satis magna iam, & quidem luculenta desit materia, me Elogijs simul & Imaginibus, multo instructiorem deinceps editionem daturum. Hasce igitur deuotæ obseruantiæ, tantæ & tam illustri virtuti debitas, neque, vt opinor, ingratas primitias, à C. T. serena & benigna fronte excipi, meq; inter cliẽtes tuos vel extremos suscipi, vnicè cupio atque opto. Deus summus Imperator Illustriss. D. T. & vitam & incolumitatem in multos proroget annos. Basileæ, Idibus Martij, anno Christiano M. D. LXXVII.

Illustriss. C. T.
deditiss.
Petrus Perna Typographus.

CLARISSIMI GENEROSIQVE IVVENIS, DOM. ROBERTI A' BERNEMICOVRT, BARONIS IN LIESVELD, DOMINI OTLANDIÆ, PIIS MANIBUS PACEM, AC QUIETEM IOANNES LATOMUS.

N mihi præcipites etiam, Mors inuida, quæ tu
Vulnera fecisti, vulnera vt esse negem?
Nec mihi concedes, vt iusto verba dolori
Impendam? & iustus quæ ratione, loquar?
An quem tu perimis, vel aperto crimine, nostris
Sensibus ereptum, carminibusq; voles?
Ah, Mors, non possum, nec erit tua tanta Tyrānis,
Vt paria in viuos regna tenere velis.
An ne etiam gaudet (vt falsò es liuida) fastum
Ornari lachrymis, carminibusq; tuum?
Et tua tum demum iactas illustria facta,
Insignis è luctu quum grauiora vides?
Vtcunq; est: seu te doleat, seu dura, iuuabit
Me sanè in lachrymis, & gemitu esse iuuat:
Et iuuat in miseros deducere carmina questus,
Carmina cupresso conspicienda nigra:
Et tecum miscere elegos, miscere querelas,
Et casum generi, Schete, dolere tui.
Et iuuat hoc etiam, defuncti manibus illam
Quam possum vita ferre decenter opem,
Ah, nō tam validus, vt quondā Epidaurius, herbis
Non quibus est medicis Phasias vsa focis:
Sed cātu & numeris. vtinā vel qualibus Orpheus
Plutonem fregit, perdomuitq; canem.
Nostra, nec addubito, Geticā illam causa grauaret
Dignior & lachrymis, & pietate foret.
Illi rapta licet fuerit crescentibus vxor
Annis: tu solo pectore adultus eras,
Vxor primus amor fuit, at non vltimus illi:
Hoc nisi, non alio tu potes igne frui.
Prolibus at petijt forsan spatia apta creandis:
Sed fuit in sterileis promtior ille mareis.
Quo minus ast iterum bis denis mensibus extes,
Si quid obest, oberunt hæc tua Fata, pater.
Ne dicam, lachrymas quòd iam detersērat illa,
Casum iterum Fati segnis obire noui:
Quid tua non luget? quid non dolet Agnia fletu
Exoraturos impediente sonos?
Cum qua instaurāmus socij, quibus ille carebat:
Cum lachrymis blandas, turba prolixa, preces
Hac ego Bistonia canerem si voce, mouerem
Persephonem, durum Persephonesq; virum.
Non grauis ille foret Stygias inflectere leges,
Et sinere ad reditum stagna patēre tuum.
Tu neq; respiceres: neq; quòd Ioue nata timeret,
Ne quid Auernalis sumpseris antè cibi.
Ipse opere insueto gauderet nauta: nec è quo
Littore consueuit cymba referre onus.
Hoc demum officij nostrum exæquaret amorem,
Et pietas animo par foret ista meo.
Quod cano sed minus est: non est potis ista mouere
Vena Medusæis horrida monstra comis.
Infra animum longè subsidit carmen: ad ima
Fertur ve insuetus, dum petit alta, faber.
At quæ cymba minus firma est procurrere in altū,
Libera, nil prohibet, per vada tuta legat.
Sed neq; tuta lego: nam me meus ardor in æquor,
Altus, ingenij pro ratione, rapit.
Scilicet excoluit doctos in imagine vultus,
Quos in Musæo condidit ille suo,
Ille, inquam Iouius, cui scriptus piscis, & herba,
Et tenor historiæ nomina longa dedit.
Quiq; per ingenua laudis genus omne vagātē, &
Carpentem titulis optima quæq; suis:
Impulit huc studium pietatis, vt ora virorum,
Ingenij proprijs qui enituēre bonis,
Seu nostra miseri, seu sunt meliore beati
Sorte, sua in villa videnda daret.
Quam mirè extruxit victuro in nomine Comū,
Qua patriam Lari verberat vnda lacus.
Picta videnda dedit: sed multò illustrius, addit
Ex merito laudes quando cuiq; suas.
Huic ego conatus nostris subscribere Musis,
Carmina quæ lusi dedo dicoq; tibi.
Quæ precor vt viuant, ne tu moriaris in illis,
Et subeas vitæ damna iterata tuæ,
Sed benè quòd mors est, nō hic, velut antè timēda:
At tinea & blatta, tempus & illud edax:
Et sanè hæc timui: tamen & protrudimur vltra,
Tardentenq; meos spes rapit acris equos:
Tū quòd nostra aliquot forsan quoq; pōdus habe-
Quæ nullo laudes sunt mihi felle lita. (bunt.
Tum mea quod pietas in te præ lustrior esset,
Firmior ad longos si queat esse dies.
Spes est, quum fida mea vitis hæreat vlmo,
Pondere quæ proprio pressa iacēret humi.
Donec erunt Musæ, donec qui diligat illas,
Et iam non totus barbarus orbis erit,
Musæum Iouij. Iouius dicetur & ipse,
Illaq; pictorem docta caterua virûm.

Et puto iam famam transisse Themistides oram,
Inq; Perurbanis consenuisse locis.
Quis scit, si nostra haec illò vsq; Roberte sequātur?
Mancipia à Dominis non decet esse suis.
Quos inter medicos non ibis vt anser olores,
It pudor Aonij, parsq; pudenda chori.
Sed tua te virtus, doctaq; scientia mentis
Asseret, illustri constituetq; loco.
Quem licet octaua iuuenem trieteride raptum
Visum bis linguis nouit Apollo tribus.
Nouit & ingenij quàm multa recondita in ipso
Tempore prompturus, si licuisset, erat,
Indicium accedit soceri post omnia Schetì,
Et quasi de rapto nunc quoq; patre dolor.
Nomine doctrina de mille sodalibus vnum
Legerat ex eius stirpe futurus auus:
Nomine doctrina curarum dulce leuamen.
Ingemit, estq; sui (credite) parte minor,
Proin si quid mereor, si factum Paule probabis
Sit fas hunc libro praeposuisse tuo.
Quod quis vt inuideat: satis est haec gloria nobis,
Materies morbi crescat vt vsq; sui. (bras,
Tu mea apud doctas quum carmina legeris vm-
Grata celebratus sintq;, Roberte, viris,
Haec per me Latomus vobis encomia scripsit,
Dic, & amicitiae pignus id esse meae.
Sic tibi det requiem, qui versat sortibus vrnam
Aeacus, & longum, care Roberte, Vale.

1556. Idib. Decemb.

AD PAVLVM IOVIVM IVNIOREM
IOANNES LATOMVS.

Aule, si adhuc superas, Iouiani nominis haeres,
Ad te haec missurus qualiacunq; fui.
Sed quia longa via est, infessaq; forsan ab hoste:
Ah, nimium, dixi, longus hic error erit.
Non dare patronum, qui vindicet ista, verebar:
Qui tamen è vinis hoc agat, vnus eris.
Nam tu, cui volui, pars es mihi magna, placere,
Musas dominum quum reor esse sacri,
Cuius in extrema precor haec quoq; parte locari,
Si tamen hoc gratum est: immò erit: es Iouius.

HONORATI FASITELLI.

AE debent Iouio viri eleganteis
Bonis artibus omnibus politi:
Nae debent Iouio elegantiarum
Parenti, artibus omnibus polito,
Quantū vix animus capessat vllus:
Nec viui modò, qui vident, amantq;
Vrbani senis & salem, & lepóres:
Sed quos lumine adempto auarus Orcus,
Quis scit, quo cohibet loco misellos?
Nam facit Iouius sui tabellis
Excultis lepido suo labore
Leti funera non timere viuos,
Vitam viuere mortuos perennem.

ELEN-

ELENCHVS DOCTORVM VIRORVM, QVORVM ELOGIA HOC IN OPERE describuntur.

FINIS.

PAVLI IOVII NOVO-
COMENSIS EPISCOPI NVCERINI
IMAGINES CLARORVM AC DOCTO-
rum virorum ad Octauium Farnesium Vrbis præfectum.

PERILLVSTRI quidem exemplo, & verè more maiorum facis Octaui Farnesi Princeps iuuentutis, qui socero Cæsari singularis diligentiæ, inuictæq; virtutis imperatori armatus comes, vel in tanto castrorum fremitu, incerta dubij ocij momēta Musis impertis: hac enim imitatione pernobili, non modò C Cæsaris, qui vnus summi iudicij summæq; virtutis fastigium tenuit, sed Antonij, Bruti, Catonis, Octauij memoria recolitur. Quando hi, quod legimus, tui sanguinis, vereq; Romani Heroes, vel paludati & canente classico nunquam literarum studia remiserint. Quo fit, vt hanc excelsi generosiq; ingenij indolem, quam non adulanter admirari licet, tibi magnoperè gratulemur: quum è Belgis iucundiore quadā epistola, quæ non in castris cum peracti Gallo hoste collatis, sed in præpingui ocio perscripta videri possit, vltimam historiarum mearum partem efflagites: repetasq; item vehementer tanquam promissam, & gerendo bello Gallico valdè opportunam, Argentoni viri grauissimi historiam, quam mihi nuper expetenti Nicolaus Rentius, vetus ac humanissimus amicus meus è Gallica lingua in Italicam casta fide traduxit. Ante omnia verò, tanquam eruditæ iucunditatis munus desideras clarorum virorum imagines, quæ in Musæo nostro ad Latium spectantur, & eas quidem per Elogia, quod nisi longo, difficiliq; labore paruis in tabellis assimilanter expingi nequeant, scilicet, vt tantorum ingeniorum dotes admirabili varietate stylo descriptæ elegantiores oblectamenti nomine ad animi iudicium transmittantur. multo enim grauius pulchriusq; videtur, ingentium animorū virtutes proprijs annotatas Elogijs ad admirationem intueri, quàm ductas ex vero diligenter effigies, inani quanquam, iucunda oculis voluptate spectauisse. Verùm & obiter quoq; requiris, quod nequaquam, saluo pudore, & integra fide præstari posse videtur, vt Musæum iucundè graphiceq; describam, postquam id tibi fecus, ac maximè cupiebas, properante Cæsare, adire, spectareq; non licuit. Parebo itaque lubenter honesta petenti, sed egregia fide debitum professo, aliquid mihi benignè condonandum existimo, scilicet, vt per partes huius æris alieni graue onus commodissimè dissoluatur. Tu verò singulari humanitate iuuenis, facilè hoc dederis iam planè seni ægroq; pedibus, ac his præsertim intempestiuis caloribus circumuento, quos nobis longè maximos ab æstuoso Buxeto, dum Cæsar belli quàm pacis auidior, ad algidas Germaniæ Alpes properaret, in multo & puluerulento itinere subeundos reliquistis. Mitto igitur ante omnia libellum, dulci breuitate periucundum, quo Elogia tabulis pictis supposita continentur. E singulis enim imaginibus, singulæ exemptiles tabellæ dependent in membrana, vitæ atque operum summam præferentes. Argentonus autem, qui Veneto prælo excuditur, totius Italiæ ciuitate donatus ad te; ac ideo libenter, quòd ad Belgas suos redit, post paucos dies perueniet Quod verò ad historias meas pertinet, eas nequaquam tutò tabellarijs committi posse putauerim, ne interceptæ quorundam animos offendant. Nunquam enim vel æquissimus rerum gestarum scriptor victis pariter atque victoribus satisfecit, quo minus vtrinq; gratiam suam extenuet, vel odium quærat, quod eum facilè sit factiosa, superbaq; iudicia subire, qui inter viuos libero ore locutus, tanquam posteris gratum facturus, non procul ab inuidia Fortunæ ludos perscribit.

VALE.

MVSAEI IOVINIANI
DESCRIPTIO.

VBLICATIS ac in Musæo tãquam augusto Virtutis templo dedicatis clarorum virorum tabulis, illa ipsa veluti spirantes imagines æquissimo iure deposcunt, vt Musæum quoque sua sacrata sedes eodem conditoris stylo describatur: sed id vetat ingenuus pudor, qui tamẽ eruditis subrusticus videtur. Quis enim vanitate ingenij non præclarè stultus & ineptus est, qui quum sua miretur, ea demum pluris æstimet quàm aliena? At is hercle multo stolidior euaserit, qui seuerè parceq; narrando, consilij atque operis sui dignitatem eleuet, vt modestiæ laudem ferat: ille porrò insanus poterit videri, qui dum sibi tenerius blandiendum existimat, certos veritatis fines ambitiosis excessibus perturbet. Sed ego, si Musis hospitibus placet, aureæ mediocritatis modum tenebo, vt has suburbani, literatiq; ocij delitias ita exprimam, vt inuidiam eorum iudicio, qui hæc viderint, facilè deuitẽ, indeq; mihi securior ac vberior voluptas obueniat. quando & hæc omnia Donius Etruscus vates miscellaneo opere edito, ac ob id incolumi pudore meo disertissimè decantarit. Neq; enim cum nihil maius, & supra fortunam meam luculentius exprimi velim, vel adulantibus adeò verecundè subirascor, vt dispudeat læta fronte confiteri, id esse Musæum, quod elegantes, clariq; hospites sæpius inuisunt, perpetuò ciues frequentant, ipseq; ante alios Alfonsus Daualus vtranq; lauream meritus, & præclarus inchoati absoluliq; operis adiutor, omnibus æstiuis secessibus anteponit. Villa est in conspectu vrbis peninsulæ modo in subiectum circumfusi Larij pelagus exporrecta: nam ad septentrionem quadrata fronte, directisq; lateribus in altum excurrit, arenoso puroq; in littore, ob idq; maximè salubris, in ipsis Pliniana villæ vestigijs excitata. hoc enim præclaro religiosa vetustatis testimonio plurimum augetur ædificij decus, ac plena gloria, ac admirationis authoritas paratur. Iuuit herclè longo obrutam situ, & penitus iacentem in patria clarissimi ciuis memoriam, non ignobili studio, & digna pietate suscitasse. Manet adhuc stabili natura munere latissima loci facies, ac æternæ præcellentis structuræ fundamenta extant: quanquam absolutis operibus, & tempus edax, & Larius ipse, vel subitis incrementis admirabilis, potius quàm sæuus, dum perpetuò allidit, & fluctibus pulsat, vehementer inuiderint. Visuntur in profundo vado, quum lacus molli & vitreo æquore stratus, & liquidus conquiescit, quadrata marmora, ingentes columnarum trunci, deuorataq; pyramides, quibus antè portum lunatæ molis fauces ornabantur. Ab Oriente enim totius ædificij obiectu, & producta in cubitum lapidea mole aduersus Aquilones tranquillus portus efficitur, duplici quidem, & decenti podio coronatus: alterum è cauædij porta effusos spectantesq; marmoreis sedibus excipit, quum applicantes ab vrbe amicorum nauiculæ salutantur: alterum ob longam areæ marginem, quæ portui imminet, pectore tenus exornat. In hoc siquidem læta area desinit, binis inclusa viridarijs, muriiq; pinnatis, quæ hippodromi speciem præbet. Ad dextram medio lacu insula exurgit, firmissimo pariete circumsepta, iucundaq; eminentibus pomiferis arboribus: hæc austri flatus arcet, & portum obducto latere protegit: à continente dirimitur Euripo, quem Plinius viridem & gemmeum, nihil adulatione mentitus, appellabat. Hunc prealto ponte, vt nauigia inclinatis malis permeent, iungere cogitamus, si parta pace miseriarum finis ostendatur, vt si lubet, vel inuito Neptuno, ad institutam piscinam transire liceat. Illi enim ab alto lasciuè prouecti pisces, ac in insulam per oblata, & cæcis anfractibus insidiosa foramina penetrantes, erepto reditu tanquam latis carceribus asseruantur, vt duris tempestatibus exclusa piscatio nihil expetitum dubijs mensis eripiat. Ab ipso quoque insulæ aduerso latere, illa immortalis virgo abdita intus, quæ Dorica vocatur Echo, excitantibus quum læto clamore salutatur, celeri liberaliq; obsequio semper respondet: eam duplicatas reddit voces, ac hisdem accentibus recantat, & tum quidem ex hoc inani, sed dulci loco blandissima capitur voluptas, cum circumuehimur cymbis, natantesq; pueros ad certamen adhortamur argenteolosq; nũmos audaciæ præmia vrinantibus in alto dispergimus. Altera porrò ad occasum area, minor quidem, sed liberiore cæli facie, & multa oculis occurrentium montium varietate iucundior, quàm nominis vestri merito Farnesiam vocamus, matutinis opaca vmbris ita patescit, vt sub podio tutam ab Euris stationem relinquat, sinuososq; Larij recessus, ac oppida apricis promontorijs imposita, innumerabiles item villas, & velíferas commeantium classes longissimè prospectet. At hi à læua dextraq; diuersi portus, quod opportunè decenterq; euenit, soto interiacentis Isthmi spacio coniunguntur: sic vt non absurda bimaris Corinthi similitudine, dum iocamur, huc tãquam ab Aegeo Cenchræum illum à Ionio Lechæum vocitemus.

vocitemus. nam quà terrestris aditus ad villam patet, Isthmus binis ingentibus munitus portis, oblongo tractu totius ædificij frontem aquatè complet, & exornat, dignumq; prorsus primaria ianua & perpicto atrio vestibulũ præbet. hinc alia atq; alia ex opposito aperiuntur valuæ, quæ rectissimo transitu, & valde grata introspectantibus serie per concameratas topiario opere Iulianas vites, ad hortos & syluosos montes ducunt. Ab his per fictiles tubulos salientes aqua perẽnem & limpidissimum fontem duximus in Doricam porticum, magno quidem labore, & reluctante sæpe Nympha, quòd ea tanquam ex Orcadibus egregiè syluestris, opaci & silentis ocij cupida, hac tecta frequentia, occursumq; hominum timidissimè deuitaret, nunc effecta blandior sponte ascendit in statuam Deæ naturæ erectam, & per papillas erumpit, vt in marmoreum labrum effundatur. Hoc vno pulcherrimo fonte mirè gaudet Musæum: inde enim ad summum apicem florentis elegantiæ peruenit: nam interiora conclauia porticus, diætas, æstiua hybernaq; cubicula instaurasse multo luculentius, eximijsq; picturis nobilius exornasse, quiuis alius opibus, ingenioq; validior facilè potuit: nos autem loci genium secuti, ardenti quidem studio, sed dubia spe absoluendi operis, ita per partes ædificauimus, vt sæpè sera pœnitentia de Fortunæ liberalitate desperasse videamur. Sed qui villas à beatioribus & Regulis, ac ideo supra ciuilis fortunæ censum, magnificè ædificatas non viderunt, aut benigniore iudicio non insulsi operis elegantiam, parum eruditis sumptibus anteponunt: facilè mirantur primam porticum ab hilari atrio statim occurrentem, quam à pictura argumento Personatam vocamus, quòd prisco more hiantes Comœdorum personas per intercolumnia volitantibus suspensas strophijs: dum oculos moratur & detinet, mirantibus ostendat: nam inauratæ personæ elegantioris vitæ præcepta, Laconica breuitatis effundere videntur. Hanc hyeme tepor eximius commendat: nam totam collectis radijs plurimus Sol implet: quum ad meridiem pertendens, æstiuam (quam Doricam diximus) adeò celeriter relinquat, vt prandere simul, ac cœnare propter fontem spumoso strepitu sonantem opacissimo loco possis, nisi te Apollo vates, nouemq; sorores in illud spaciosum perillustreq; conclaue, à quo tota illa villa Musæi nomen accepit, blandientes alliciant. Hoc enim pluribus vndiq; fenestris ac ianuis circumuectum Solem, exortasq; eodem cursu perennes auras, aut admittit, aut quum lubet, obductis valuis excludit. In medio enim omnibus horis aquatæ spirant auræ, adeò moderato & salubri spiritu, vt Syrium in cœlo ardere non sentias, ob idq; damnatos menses, tanquam verna temperie mitigatos, nondum venisse, aut certè silenter effluxisse, quum nec æstues, nec planè sitias, prorsus existimes. Tota enim villa ante meridiem, quum ex alto Sol vrget, obortis Aetesijs blandissimè uentilatur. In fronte quoq; podium ab insigni proiectura clatris ferreis circumseptum, in subiectas vndas prominet, quo nihil ad prospectũ iucundius excogitari potest. Inde enim ad proiectam escam allectos pisces hamata linea extrahere iuuat, & cum singulari voluptate innumeras natantium acies intueri. Nam Larius ipse argenteo nitore translucidus, dum colores & species piscium ad oculos transmittit, spectantibus arridet. Introrsus autem Apollo citharœdus, & Musæ suis instructæ organis, cœnantibus applaudunt. Inuitat exinde loci mutatione gaudentes in proximum cubiculum suum Minerua, vbi priscorum ciuium simulachra visuntur, vtriusq; ante alios Plinij, antiquiorisq; Cæcilij & Rufi Caninij poetarum, Attilij item grammatici & Fabati, Neronis odio insignis. Mineruæ autem iuncta est bibliotheca, parua quidem, sed lectissimis referta libris, à depicta imagine Mercurio dicata. Ab hoc demum itur ad Sirenas, id est cubiculum aliquantò retractius, tanquam honesta tributum voluptati, ac inde ad armamentarium, quod iuxta atrium, iure ipso, inuicti Cæsaris Caroli augusta insignia tuentur. Cæterùm maximo conclaui adiuncta est nobilis illa cœnatio tribus Gratijs meritò consecrata, quæ florido laqueari, minoribusq; septem Doricis columnis, & facetissimo picturæ genere mirabiliter adornatur, quum peritus optices pictor peristylij fugientis recessus, ex obliquo deceptis oculis expresserit. Hinc quoq; vrbs ipsa penè tota conspicitur, & Larius per amœnis meandris ad Germaniam reflexus, frequentiq; olea & lauro virentia litora, vitiferi colles, & nemorosa aut læta pascuis nascentium Alpium iuga, nec plaustris quidem ardua despectantur. quocunque te verteris, noua atq; hilaris loci facies occurret, quæ oculos reficiat, nec vnquam exatiet. Sed cum opima pleniorq; voluptas ostenditur, quum ad piscantes, extremaq; trahentes retia nauiculis aduolamus, ac incertæ sortis iactum mercari lubet, & captura piscium intentis manibus & oculis interesse percupimus. Quid dicam de superioribus cænaculis, in queis de nomine virtutis, ac honoris argumenta lepidissimis inscriptionibus ostenduntur? His hyeme nihil apricius, luminosius, atq; tepidius experiri, videreq; contingit, quum toto ferè ambitu per varias fenestras, vitreis specularibus admittant soles, & sine face diem: & Larius ipse, vtpote qui nusquam gelascit, maritimi litoris naturam æmulatus, mirum teporem præbet, duriciemq; hyemis suauiter frangit. Interior autem villa, quod magnoperè Musis expetitur, strepitu vacua, & alti plena silentij, nitidaq; munditijs ad secretiora studia, vel festiuis lusibus occupatum com-

ter inuitant. Nam (vt diximus) dirimente Isthmo, tanquam in aliam minorem domum, & equilia hippodromo coniuncta, & penuarias cellas, & culina totiusq; familiæ tumultum penitus excludit, aurea profectò quietis beata sedes, ac exoptatæ potius quàm concessæ libertatis tranquillus & salubris portus, ita vt hæc nobis Alexander frater tuus, idem maximus Cardinalis, & gratissimus Mecœnas, in æstuosa Roma publicis muneribus occupatus, inuidere possit.

ORDINES IMAGINVM.

Imagines veros clarorum virorum vultus in tabulis pictis exprimentes, quas pertinaci multorum annorum studio, sumptuosaq; ac ob id propè insana curiositate, toto ferè terrarum orbe perquisitas in Musæo dedicauimus, quatuor omnino classibus distinguuntur.

Prima eorum est qui fato functi, quum ingenij fœcūditate floruerint, felicium operum monumenta posteris reliquerunt. Horum elogia primus hic liber, Octaui Farnesi, nomini tuo dicatus continet, eo quidem ordine diligenter seruato, vt ad exactam temporis rationem qui primò vita excesserint, subsequentes antecedant. Nulla enim alia ordinis nobilitas quæretur, nisi quæ fatali vitæ exitu præscribetur. Hac enim saluberrima lege totam litem, quæ de loco dignitateq; ambitiosè & turbulenter excitari possit, pacatis omnibus sustulimus.

Secunda classis horum erit, qui hodie viuunt, & publicatis ingenij dotibus, illustri fama, tanquam certissimo vigiliarum fructu perfruuntur. Sed horum Elogia accuratiore demum studio proferemus, quum mollioris ocij locus parato & cupienti benigna seculi sorte concedetur. Religiosa enim grauioris censuræ trutina viuentium laus expendenda videtur, ne amicitia, quæ mihi cum literis integerrima semper fuit, & hic ipse, quo semper lætissimè viximus perspicua voluntatis candor, recti iudicij elidat neruos, laudandiq; pariter, & notandi libertatem eripiat. Quis enim summa felicitatis ingenia satis laudauerit, aut non insulsè notauerit, quum iam promissa nominis æternitate, omnem inuidiam superarint? & quod non dispudeat ad elimandum æquissimus locus diligentiæ relinquatur. In his recitandis, ab ætatis honore series ducetur, quum iuniores æquissimo iure, natu maioribus honestissimum locum concedant.

Tertia porrò classis præcellentium operum artifices excipiet. Hac periucundo libello explicabitur, quum præter picturæ, cælaturæq; decus, ex certis nobilium artificum monumentis demonstratum, facetissimorum etiam hominum, qui dictis aut scriptis excitato risu, ægrorum animorum curas alleuarint, memoria renouetur.

Quarta erit maximorum Pontificum, Regum & Ducum, qui pace & bello gloriam consecuti, præclara ingentium facinorum exempla imitanda, aut vitanda posteris tradiderunt. Harum imaginum populus stupenda varietate mirabilis, tum maximè incredibilem spectantibus afferet voluptatem, quum per Elogia sigillatim arguta breuitate describetur.

F I N I S.

Albertus Magnus.

SIT hoc tibi, quanquam breue Elogiorum omnium metiro, luculentissimum Alberte Sueue, Artobrigensium sanctissime antistes, postquam docendo scribendoque Theologiæ philosophiæq; totius locos omnes miris celsissimi ingenij tui luminibus illustrati, vt illud in literis nemini adhuc concessum, & quod viuo rara felicitate contigit, Magni cognomen assequerêre. Vixisti quippe cæteris aliquantò beatius, hoc est, alterum & octogesimum ætatis annum: scilicet, vt immortalitati tuæ iusta gloria plenus interesses, accumulatoq; fœcundissimi ingenij merito, clarioris tituli munere dignus censerêre. Deferebat enim Maximi cognomentum Gymnasiorum omnium consensus, nisi publico voto, Christiana verecundia restitisses. Sed quid tibi maius Dij immortales dare potuerunt, quàm vt diu in terris viuus & incolumis, inusitatæ, nec vnquam, nisi post fata obuenientis gloriæ fructum perciperes?

FERDINANDI BALAMII.

Magna parens altrixq́ virûm Germania alũni
Incedit meritò laude superba sui.
Naturæ ac rerum vires, causasq́ latentes,
Hoc nemo nobis doctius explicuit.
Magnus ob egregias fœcundi pectoris artes,
Dictus es, at Iouij nunc ope maior eris.

IANI VITALIS.

Natura has violas, ratio hac tibi lilia passim
Ad tumulum spargũt, Theutone magne tuũ,
Purpureis quarum tribulos auellis ab hortis,
Et pulchris violis lilia mista seris,
Auiaq; abstrusa pandis penetralia causa,
Vere igitur Magni nomine dignus eras.

LATOMI.

Quantũ erat, hoc quõdã cognomẽ, Magne, tulisse
Quum solidè doctus nullus in orbe fores?
Esto: vetustatis factum laudatq; probatq;
Et tibi posteritas fauciet, habetq; ratum.

Thomas Aquinas.

DIVI Thomæ Aquinatis hæc erat facies, cum in primis studiorum honoribus decoræ iuuentæ hilaris versaretur. Nondum enim vt postea inflexu ætatis euenit, illa subtristis ac omni alia ferè durior parcissimæ mensæ disciplina, iugesque demum lucubrationum vigiliæ, nobile, ac ideo tenerum corpus afflixerant. Hic enim planè adolescens, abdicata antiquæ stirpis præclara nobilitate, ad quam hodie Alfonsus Daualus inter Cæsaris duces longè clarissimus, maternum genus refert, & spreto demum omni patrimonio, neque familiæ dignitati, neque valetudini vnquam pepercit, vt post edita diuini ingenij monumenta in cœlum, vnde venerat, vitæ integer euolaret. Idcirco defunctum in Volscis ad Amasenum amnem, quum supra naturæ potestatem multa miracula operum ab eo edita renuntiarentur, Ioannes Romanus Pontifex, ex Senatusconsulto non dubitauit, quin cum solenni cærimonia inter diuos referret. Obijt non planè senex, quum eum humanæ gloriæ, quæ ei ex studijs maxima obuenerat, satietas cepisset. scilicet vt alteram, qua absoluta pietate promerebat, cœlum suspiciens, certiore voto sequeretur.

INCERTI.

Hic Thoma cineres positi: cui Fata dedère
Ingenium terris viuere, cælo animam.

LATOMI.

Doctior, an dicam vixisti purior? atqui
Vixisti quo non tempore debueras.
Ingenium, sterili quod tunc defloruit æuo,
Hoc natum cælo si meliore foret,
Fallor, vel poterat parasangis vincere multis,
Quotquot ab exculta pectoris arte vigent.

Ioannes Scotus.

NEMO eorum qui non insano Christianæ pietatis amore flagrantes, vltrò sese cœnobijs in seruitutem addixerint, Ioanne Scoto in grauissimis studijs, aut acrior, aut subtilior fuit, quum admirandis cõmentationum voluminibus editis, nouam de nomine suo sectam conderet, & in Aquinatis scripta non dissimulanter inueheretur. Natus est in vltima Britannia, ad Calydoniam syluam, vt minus mirum sit, Anacharsin summæ sapientiæ philosophum apud vecordissimos Scythas, crasso, atque ingenijs excolendis importuno cœlo patriam habuisse. Verùm hic proteruo, captiosoque disserendi genere Christianis dogmatibus illusisse videtur, quum passim inducta quæstione dubitabundus, sacrarum rerum fidem, nequaquam tenui figmentorum caligine confudisset. Sequit enim ideo lites immortales, quando eius placita, vel grauiter ab aduersæ sectæ professoribus oppugnata, ex aduerso ab eius discipulis acerrimè defendantur. Sed qui aliquot præclara eius ordinis ingenia, ad optimam frugem nata, distorto scilicet ad veritatem itinere suspendisse, perdidisseq; videtur, manifesti, aut certè occulti alicuius criminis apoplexia correptus, pœnas persoluit: ita quidem, vt nimis festinato funere pro mortuo tumulatus, quum redeunte vita, serò morbi impetum natura discuteret, frustra ad petendam opem miserabili mugitu edito, pulsatoq; diu sepulchri lapide, eliso tandem capite perierit. & de alio quoq; Ioanne Scoto, quod ex Gallicis Annalibus Crinitus recitat, verum esse crediderim, eum à coniuratis discipulis, diui Cassiani exemplo, graphijs confossum, inulta morte concidisse.

IANI

IANI VITALIS.

Quod nulli vnquam hominum accidit, Viator,
Hic Scotus iaceo semel sepultus,
Et bis mortuus, omnibus sophistis
Argutus magis, atque captiosus.

LATOMI.

Quæcunque humani fuerant, iurisque sacrati,
In dubium veniunt cuncta, vocante Scoto.
Quid? quod & in dubium illius sit vita vocata,
Morte illum simili ludificante stropha?
Quum nō antè verum vita iugularit adempta,
Quàm viuus tumulo conditus ille foret.

Danthes.

PRIMVS Italorum Danthes Aldigerius, non instituto vetustatis ordine tantùm, sed præcellenti grauis ingenij fœcunditate primum locum inter imagines meritus, optimò iure conspicitur. Hunc Florentia, factiosa eo seculo ciuitas protulit, ab altaque mentis indole cognitum Octouirali supremæ potestatis Magistratu insignem fecit: vt mox fatali conuersa turbine & summum ciuem, & Etruscæ linguæ cōditorem, tanquam sæua & ingrata patria proscriberet. Sed exilium, vel toto Etruriæ principatu ei maius, & gloriosius fuit, quum illam sub amara cogitatione excitatam, occulti, diuinique ingenij vim exacuerit, & inflammarit. Enata siquidem est in exilio comœdia triplex Pla-

tonicæ eruditionis lumine perillustris, vt abdicata patria totius Italiæ ciuitate donaretur. Plenus ideo gloria perenni, quum eam quæ pijs mortalibus expetitur, cœlestis auræ felicitatem tanto ore, tantoque spiritu decantatam contemplaretur, nulla adhuc oborta canitie Rauennæ morbo interijt, adeò mentis compos, vt sex versus sepulchro incidendos componeret. Nec Rauennates in apparatu funeris publico totius Italiæ ciui defuerunt. Quum enim sepulchrum è marmore condidissent, non obscurè exprobrata Etruscis acerbitate, nouam sibi claritatem gloriosa pietate vendicarunt.

IPSIVS DANTHIS.

Iura Monarchiæ, Superos, Phlegetonta, lacusq́;
Lustrando cecini, voluerunt Fata quousq́;:
Sed quia pars cessit melioribus hospita castris,
Auctoremq́; suum petijt felicior astris
Hic claudor Danthes patrijs extorris ab oris.
Quem genuit parui Florentia mater amoris.

Sed tumulum vetustate collabentem, Bernardus Bembus, Petri Bembi Cardinalis pater, in ea vrbe Prætor, opere cælato & concamerato, additoque hoc epigrammate luculenter exornauit.

Exigua tumuli Danthes hic sorte iacebas,
Squallenti nulli cognite penè situ.
At nunc marmoreo subnixus conderis arcu,
Omnibus & cultu splendidiore nites,
Nimirum Bembus Musis incensus Etruscis
Hoc tibi, quem in primis hæ coluêre, dedit.

LATOMI.

Maior ab exilio parta est tibi gloria, quàm si
Non esses patriam vertere iussus humum.
Ingenio siquidem stimulos dolor addidit, & te
Fecit ad ignotos condere verba modos,
Vt modò non certent de te tãtùm oppida septem.
Italia affirmet tota sed, esse suum.

Franciscus Petrarcha.

RANCISCVS Petrarcha eodem ciue magistroque suo Danthe, Etruscæ linguę facultatem constitutam planè & certis adornatam numeris flagranter excepit, tanta ingenij solertia, duriora molliendo, & singulari suauitate varijs modis flectendo numeros, vt enatam dudum, & vix dum flores ostendentem eloquentiam, ingenti cultura, ad absolutæ maturitatis fructum, summumque ideo exactæ eleganticę fastigium perduxerit: eamq; laudem sit consecutus, vt in eo poesis genere, amatorioq; præsertim, castitate, candore, dulcedine, nobilium poetarum, & primus & vltimus sanis à scribendo deterriris existimetur. Sed tanti viri iudicium illudens fortuna grauiter fefellit, quum hæc æternæ felicitatis spiritum habitura, tanquam temporaria despiceret, vt ex Latina Africa, vnde ei in Capitolio insignis laurea præmium fuit: certiorem, & nobiliorem gloriam adsequeretur. Sed debeamus plurimum ingenuo sudore semper æstuanti, dum literas à multo æuo miserè sepultas è Gothicis sepulchris excitaret, modò eum tanquam Italicæ linguæ conditorem & principem, ab incomparabili diuini ingenij virtute veneremur. Concessit naturæ planè senex ad Arquatum Patauini agri vicum, vbi tumulus carmine ab se composito nobilis conspicitur.

Frigida Francisci lapis hic tegit ossa Petrarchæ,
Suscipe Virgo parens animã, sate Virgine parce,
Fessaq́; iam terris, cœli requiescat in arce.

LATOMI.

Qui tanta Etrusci carminis dulcedine,
Tamq́; assiduis vexeris præconijs
Tuam puellam, vt nemo te non crederet
Flagrare, quantis nec vel Aethna incendijs,
Atqui idem amoris frigidus neglexeris,
Quẽ spectat omnis amans, vel in tenebris scopũ:
Amasse Lauram, an Lauream te dixerim?

BOCCA-

Boccacius.

BOCCACIVS, eodem felici ſeculo quo renatæ literæ Latinæ exiſtimantur, Certaldo oppido editus, alteram in patria lingua pedeſtris eloquẽtiæ partem primus inchoauit, & abſoluit. Neglexerat eam Danthes in altitudinem Heroicæ comœdiæ diuino furore carminum abreptus. Petrarcha verò Latina oratione delectatus tanquam ignobilem reliquerat, vt diſcipulo qui amore ei frater fuit, quota ſua pars, tanquam ex patrimonio nouæ laudis, legitimo nomine hæreditatis obueniret. Non defuẽre tamen qui cenſerent, neque Boccacium verſu, neq; Petrarcham ſoluta oratione valuiſſe, tantorum ingeniorũ ſortes alternante Fortuna, ideoq; ambos acri iudicio in id munus intẽdiſſe neruos, ad quod pronior, atq; liquidior ſtyli vena perflueret. Sed non diſpari Fato, & hic ipſe in ſtudijs opinione deceptus eſt, quum præcipuo, ingentiq; labore, vt certum ſibi decus pararet, penè fruſtra deſudarit. Obſoleſcunt enim & ægrè quidem vitæ ſpiritum retinent libri de Genealogia deorum, varietateq; Fortunæ, & de fontib. accuratè potius quàm feliciter elaborati, quando iam illæ decem dierum fabulę, Mileſiarum imitatione in gratiam oblectandi ocij admirabili iucunditate compoſitæ, in omnium nationum linguas adoptentur, & ſine vlla ſuſpitione interitus, applaudente populo, cunctorum operum gratiam antecedant. Exceſſit è vita ſexageſimo ſecundo ætatis anno. Sepulchrum eius, cum marmorea effigie inſculptis his carminibus in templo maximo Certaldi conſpicitur.

Hac sub mole iacent cineres, ac ossa Ioannis,
Mens sedet ante Deum, meritis ornata laborum.
Mortalis vitæ genitor Boccacius illi,
Patria Certaldum, studium fuit alma poesis.

MYRTEI.

Si quæram cineres tuos Boccaci,
Hic iacent: si animam, petiuit astra:
Si quæ gloria sit tuis libellis
Maior, non ego, Lydiusue lingua
Cultor patriæ, & æmulus Latinæ:
Sed iudex erit, aut iocis Cupido,
Aut gaudens facili Venus loquela:
Aut, quem dicere malo, totus orbis,
Cui viuunt Veneres, Cupidinesq́;
Quibus cultior est tuus libellus,
Elegantior omnibus libellis.

LATOMI.

Inter Auernaleis animam dum cogeret vmbras
Cyllenius Bocacij:
Ergo, ait, hæc nostri spes est præclara laboris,
Vestraq́; gratitudinis?
Antea qui nulla vixistis lege dirempti,
Mistis nothi cum gnesijs,
In certam primus stirpem, classeisq́; redegi,
Secans minorum gentium
Maiorumq́; tribus. vt sit cognoscere promptum
Suos cuiq; posteros.
Immò, ait ille, arctè dum nos facis ipse sedere,
Totamq́; fartis curiam
Patribus, astra tibi quis te magis inuidet ipso?
Nam plena sunt subsellia.

Bartholus.

ARTHOLVS Sentini in Vmbria natus, magno acumine perſpicacis ingenij ius ciuile profeſſus, in omnibus Italiæ gymnaſijs exactæ doctrinæ documenta reliquit. Eum aduerſus ſtudiorum labores indomitum extitiſſe ferunt, conſueuiſſeq; vti in pertenui menſa certis cibi potusq; menſuris ad tuendam valetudinem, vt quum ſæpe memoria laberetur, obliuionis incommoda aſſidua commentarione reſarciret. Ob id voluptates omnes adeò ſeuerè reiecerat, vt ne horula quidem extra naturæ neceſſitatem ſtudijs ſubtraheretur. Sed eandem quoque ſeueritatem ſupra æquum in torquendis necandisque noxijs exercuiſſe viſus eſt: quum rerum capitalium iudicijs præeſſet, adeò vt reum furti, nec ritè confeſſum, & inſontem, præcipiti ſententia ſupplicio affecerit. Ex ea acerbitate, quum inuidiam populari voce conflatam ſubiſſet, conſpectum hominum pudore vitabundus in arcanum rutis ocium euoluendis libris ſe abdidit, è qua demum ſtudiorum intentione audacter egreſſus, æquales ſuos doctrinæ firmitate, & mira iudicij conſtantia ſuperauit. Donatus eſt virtutis cauſa à Carolo quarto Imperatore gentilitijs Bohemiæ regum inſignibus, quibus purpurei leonis forma aurato in campo, cum bicipiti cauda ſalientis exprimitur. Peruſiæ autem ſupremam in gymnaſio claritatem conſecutus fortunas ſuas collocauit: duxitque vxorem, ſed irrita ſpe maſculæ prolis. Verùm infinitos propè diſcipulos, amore filijs pares, præcellentis doctrinæ reliquit hæredes. Defuit ei Latinæ eloquentiæ facultas, ne ſummæ gloriæ faſtigium teneret. & tamen eſt quod maximè miremur, illum in perpetuo docendi munere occupatum, tot & tanta volumina perſcribere potuiſſe, quum quadrageſimo ſexto ætatis anno fato ereptus, iuſtum de inchoatis ſumma felicitate, necdum perfectis operibus deſiderium poſteris reliquerit. Sepultus eſt ad aram maximam in templo diui Franciſci.

MYRTEI.

Hic eſt Barthol9 ille, iuris ingens
Lux, & commodus explicator hic eſt,
Quem mors ante diem abſtulit maligna.
Heu mors inuida, & æuo iniqua noſtro,
Qua leges iterum iacere cogis.

LATONI.

Vnquam ſi poterunt perire leges,
Cum ipſis Barthole legibus peribis:
At ſi harum ſteteris perenne nomen,
Non eſt quod timeas mori perennis.

Baldus.

BALDVS honeſta Vbaldorum gente Peruſiæ natus, Bartholum præceptorem ſubtilitate ingenij & varietate doctrinę ſuperanit:nam à pa[illegible] medico celebri, priusquàm ius ci[illegible]le attingeret, dialecticæ atque ph[illegible]ſophiæ præceptis haud mediocriter imbutus fuerat. Præcoci eni[illegible]genio penè puer nō ad optimam modò frugem, ſed rariſſimo etiam naturæ dono, ad longam ſenectutem peruenit. Verùm prealto ingen[illegible] multa conuoluenti, inuerrenriq; ſtabilis ſcientiæ conſtantia deerat: quoniam ſubri[illegible]mè diſputando, atque enarrando, non humani modò, ſed diuini quoq; iuris intelligentia ſ[illegible]m.

tiā ſummus: refrigerato demum iudicio, poſt altercationes à Bartholo doctrinæ robore vinceretur. Eum eximia laude florentem, Ioannes Galeacius Vicecomes, potentia & gloria maximis regibus æquatus, cum Ticini gymnaſium conderet, magnis præmijs euocauit. Ibi nunquam ſeneſcente nominis fama, nunquam in publico munere defeſſis viribus ad ſeptuageſimum ſextum peruenit annum: fatoq; functus eſt paulò antequam ille Princeps externarum gentium victor, properante fato moreretur. Ferunt Baldum diui Franciſci habitum, quum expiraret, induiſſe. Tumulus in eius diui æde cum hac rudi inſcriptione conſpicitur.

Conditur hic Baldus, Franciſci tegmine fultus, | *Doctorum princeps, Peruſina conditus arce.*

LATOMI.

Qui Baldum iuris negat accendiſſe lucernam,
Ille poteſt medio Sole negare diem.
Nam dudum extinctam hac meliora ſecula lucis
Opprimerent: radijs ſed micat illa ſuis:
Illa ſuo authori tanto ſpecioſior, orbi
Fulgida quòd medijs luxerit in tenebris.

Leonardus Aretinus.

RIMVS in Italia Leonardus Aretij natus, Græcarum literarum decus à multis feculis Barbarorum immani tyrannide proculcatum erexit, atq; reſtituit. Eius enim incomparabili beneficio morales Ariſtotelis libros optima fide traductos legimus. Hiſtoriæ quoque ab eo eleganter conſcriptæ, in manibus habentur. Hac ingenij fœcunditate florentem, Innocentius ſeptimus quanquam planè iuuenem, grauiſſimo muneri parem, epiſtolarum Magiſtrum fecit: ita demum erudité, atque integrè officio functus, vt ſuccedentibus quatuor pontificibus amplificata dignitate operam præſtiterit. Seneſcenti opes creuerunt cum aliena liberalitate, tum ſua triſti parſimonia cumulatæ, adeò vt Arlottus, mordaci ſale perurbanus in Fabellis eius genium relicto corpore in fuga ſitiētem ridenter expreſſerit. Mortuus, quod ei nullo pudore fuit, furti damnatus eſt, quòd Gothicam hiſtoriam ſuppreſſo Procopij nomine publicaſſet, accuſante Chriſtophoro Perſona, qui aliud exemplar nactus, & Gothicam, & Perſicam ſimul atque Vandalicam, & Græci authoris titulum ingenuè profitendo tranſtulerit. Nouiſſimè reuocatus in Etruriam populi Florentini res geſtas perſcripſit, nec multo poſt ſenex, diuitijs, & gloria plenus Florentiæ vita functus eſt, dignus vtique hoc ſepulchri titulo, ac marmoris ornamento, quod in æde ſanctæ Crucis ſpectatur.

CAROLI ARETINI.

Poſtquam Leonardus è vita migrauit,
Hiſtoria luget, eloquentia muta eſt:
Ferturq; Muſas tum Græcas, tum
Latinas, lachrymas tenere non potuiſſe.

LATOMI.

Si quis bene vnquam meritus eſt de litteris,
It Leonardus erit.
Qui fluctuanteis litteras Pelaſgicas,
Exilioq; vagas
Iam iam futuras: ſcilicet Bizantij
Sceptra premente Deo,
Latè excitatis Barbaris: Quiritum
Primus ad arua vocans,
Septena duxit Vrbis ad palatia.
Inde ſtatim Italiam
Miſſis per omnem plurimis colonijs,
Tam bene nunc habitant,
Solo vt nequirent in patrio opulentius.
Proin Leonarde tuo
Fruère merito, gens Latina litteras
Dum colat Argolicas.

Pogius.

OGIVS è Terranoua Florentinæ ditionis oppido, in hac luce Romani cœli optimis literis ingenium ita expoliuit, vt Pontificijs ſcrinijs ſub Eugenio & Nicolao præficeretur, æquatus ſcilicet honore ſummis viris, qui in eo munere fidelis, eruditiq; ingenij operam præſtitiſſent. In his fuêre Leonardus Aret. Maphæus Vegius, & Ioan. Auriſpa. Erat conſilio grauis, & quum luberet, facetiarum ſale perurbanus: ita vt mira, & ſæpe ſubita varietate ad ciendum riſum modò prætextatis verbis vteretur, modò grauibus & malignis ſcommatibus alienæ famæ nomen perſtringeret. Sed amarulento libello in Vallam importunè inuectus, ab eodem peſſimè audiendo cumulatas maledicêtiæ ſuæ pœnas luit. quum Valla ſuo felle turgidus, & Facium, & Panormitam, & Raudenſem probroſis voluminibus iugulaſſet. Erat quoque Pogius adeò intemperans obiurgator, vt quum in Theatro Pompei, loco & die celebri, vbi bullatorum diplomatum cenſura habebatur, Georgio Trapezuntio malediceret, ab eo acriter duplici colapho cæderetur. Tranſtulit demum è Græco Diodorum Siculum: ſed & nobiles aliquot libellos de infelicitate Principum, varietatéq; Fortunæ, & de auaritiæ peſte, orationes item plures compoſuit tanta ingenij fœcunditate, vt facetias etiam ad excitandam hilaritatem ægris animis expetendas conſcriberet. Sed quod gratum & vtile poſteris fuit, Ciceronis libros de Finibus, & de Legibus à ſe in Germania deſcriptos, in Italiam primus attulit: ita vt & ei quoq; Quintilianum in ſalſamentarij taberna repertum debere fateamur. Nouiſſimè ex multa peregrinatione, Romanaq; aula exactæ ætatis ſenex Florentiam reuerſus, conſummato oratore, ac optimo ciue dignam patriæ operam præſtitit,

conſcripta

conſcripta Latinè hiſtoria populi Florentini, quæ à Iacobo demum filio in Etruſcum ſermonem verſa legitur Hic iam defuncto patre ex Pactiano ſcelere ſtrangulatus, in prætorij feneſtra cum cæteris pependit.

MYRTEI.

Olim Pierides, olim Florentia mater,
Viuente reſit Pogio. (flores
Nunc tumulum hūc adit, & donum pro carmine
Fert, proq; riſu lachrymas:
Quæ niſi pro vera ſint pietate, rogabit
Arnus miniſtret vt ſuas.

ACTII SYNCERI.

Dum patriam laudat, damnat dum Poggius hoſtē
Nec malus eſt ciuis, nec bonus hiſtoricus.

LATOMI.

A grauibus potui ſtudijs qui clarus haberi,
Corrupi ingenium plus ſatis ipſe meum.
Conuerti ad rixas animum, nugasq; facetas,
Sed Cato quas nolit, quasq; Sabina legi.
Hac ego quaſiui vitam male ſanus in herba,
Heu facit ad vitam ſed nihil iſta ſeges.
Viuo tamen: ſed non aliter quàm Heroſtratus ille,
Quæſita, & parta eſt crimine vita meo.
Vos moneo, ingenio quicunq; & ab arte valetis,
A ſolidis vita quærite rebus opem.

Ambrosius Monachus.

MBROSIVS Monachus ex ordine Camaldulensium, qui supra Florentiam in opacis Apennini iugis dicatam cœnobio vitam seuerè ducûr, doctrinæ grauitate ac ingenlj præstãtia æquales suos antecessit. Græcè enim atq; latinè doctissimus, complectente Cosmo, & mox Eugenio, & Nicolao admirantibus, summum eius ordinis honorem, qui Generalis præfecturæ hodie dicitur, ita adeptus est, vt eum constanti iudicio Patres pur puræ destinarent. Dionysium enim Areopagitam de Cœlesti Hierarchia, diuino spiritu proloquenrem singulari eloquentiæ puritate Latinis expresserat, atque item Diogenem Laertium, verùm non eadem cura, limaque perpolitum. Sed & sacris operibus bibliothecam, quæ ad Angelos spectatur, cumulatè referſit: quibus existimari potest, nequaquam ei vires & facultates, sed animum omnino defuisse, vt ad Romanę facundiæ fastigium perueniret: abstractus enim in altitudinem Christianæ contemplationis, vri pium sacratumque virum decebat, totius vitæ ocium in diuinis literis consumpsit. Fuit hic vir, quod tarò euenit, sine oris tristitia sanctus, semper vtrique suauis, atque serenus: ita procul à liuore, contentioneque, vt cum Vallæ Pogium reconciliare conaretur, eos neque planè literatos, neque item Christianos videri diceret, qui inducta simultate sacrosanctum literarum decus probrosis libellis importunè defœdarent. Excessit è vita planè senex, tumulatusque est ad Angelos, vbi hoc carmen pius Vates affixit.

SPINELLI.

Attica mella sapis, redoles quoq; nectar vbique,
Tu qui diuino numine, nomen habes:
Quod nisi dulce canis referens mysteria diuûm,
Dulcius hoc certè est nectare, & ambrosia.

MYRTEI.

Viximus ambrosia, sedenim concessimus Orco,
Nunc iterum cœlo redditur ambrosia.

LATOMI.

Qui legis hûc tumulum, legeres si scripta sepulti,
Possentq; hic oculis nuda patere tuis:
Quàm fluit eloquio, quàm dulciter afficit, vtque
Nil nisi nectareum quolibet ore sapit:
Diuinus fieret, nec quamlibet ante scisses,
Iurares dictum protinus Ambrosium.

Antonius Panhormita.

NTONIVS Panhormita Siculus, Bononiæ equestri familia natus, qui à Pontano alumno Elegantiarum pater appellatur, clarè genus suum ab vltimis Britannis, Becadellaque familia Bononiæ celebri repetebat, præclaro genri insignium argumento, quòd iisdem militari in scuto, depictis alatis viperis vteretur. Sed maiorem profectò sibi ex laude optimorum studiorum nobilitatem comparasse videri potest. Moribus enim ac literis præstantibus exornatus, quum Philippo Mediolanensium Principi fertilis ingenij industriam obtulisset, tanta liberalitate susceptus est, vt Principem noscendæ historiæ cupidum, familiariter doceret, & publicè octingentis annuis aureis elegantiores literas profiteretur. Hic est ille Philippus, qui summum clementiæ fructum generosis exoptatum Regibus gloriosissimè decerpsit, quum Alfonsum Regem nauali prælio captum, non emiserit modò, sed auctum copijs, ac opibus in regnum restituerit. Verùm eo grauissimis bellis occupato, Panhormita Alfonso adhæsit, secretioris scrinij magister, & studiorum, expeditionumque omnium terra marique perpetuus comes. Scripsit Epistolas candidiore stylo, sed maximè iucundo victoris Regis triumphum, & de factis dictisque optimi eius Regis aureum libellum, quem Pius Pontifex exemplis paribus interrextis, nobiliorem reddidisse videtur. Sed cum Valla demum ad exercendum maledicentiæ dentem, naruræ acerbitate paratissimo, simultatem concepit: eo quidem euentu, vt mutuis veluti confixi telis, fœdè admodum inimicis risum excitarent. Senex vxorem duxit Arcellam sibi magnopetè

perè dilectam, liberosque suscepit, quorum honesta soboles Neapoli visitur. Postremo æger, vitæque diffidens, in supremo morbo hoc carmen composuit, quod tumulo inscriberetur.

Quærite Pierides alium qui ploret amores,
Quærite qui Regum fortia facta canat.
Me pater ille ingens hominum sator, atq; redẽptor
Euocat, & sedes donat adire pias.

PONTANI.

Siste hospes, fas est cantus audire Dearum:
Grata mora est: Musæ nam loca sacra tenent.
Antoni monumẽta vides: hinc tẽpla frequentãt:
Ille fuit sacra maxima cura chori.
Illum sæpe suis medium statuêre choreis,
Duxit compositos arte decente choros.
Sæpe lyram cessit Clio, cessere sorores,
Concinuit teneros voce manuq; sonos.
Extinctum fleuitq; Aon, fleuitq; Aganippe
Sebethus miseros egit in amne modos.
Sirenes quoque de scopulis misirabile carmen
Ingeminant, planctu littora pulsa sonant.
Pierides tristem ad tumulum fudêre querelas,
Pierides passis post sua terga comis.
Hinc creuit desiderium, nec cura recessit
Vatis, at extincto vate remansit amor.
Conueniunt nũc ad tumulũ, celebrantq; choreas,
Et memorant lusus magne Poeta tuos.
En audis sonet vt lenis concentibus aura?
Vt sonet appulsu concita terra pedum?
Hæc vati memores Musæ post Fata rependunt.
Carminis hoc meritũ est. num satis? hospes abi.

ELISII CALENTII.

Qui molles elegos, & Regum gesta canebat,
Sacra Panhormita contegit ossa lapis.

IANI VITALIS.

Has tibi dat violas, immortalesq; amaranthos
Ingeniorũ altrix, & Martis alumna Panhormos:
Non quia torpenti Musas excire veterno,
Aut Regum immensas potuisti assumere curas,
Verùm quòd Crassos inter, ditesq; Lucullos,
Integer Antoni voluisti viuere Codrus.

LATOMI.

Cum Valla, fateor, mihi non conuenit ob idue
Et salis, & Veneris laus mihi tota perit?
Et vixi comis, & (credite) semper amani,
Qui iuuenem duxi iam satis ipse senex,
Dein colui Musas, qua Valla, quia omnia spreuit,
Dico illum humanum non tenuisse modum.

Laurentius Valla.

LAVRENTIVS Valla Romanus à Gothicis temporibus vsque ad patrum nostrorum memoriam prealto sepultos somno ciues suos ad nobilium literarum studium excitauit. Indignatus enim tamdiu corrumpi seculum leguleorum & sophistarum immani conspiratione, optimasque artes inculta sermonis barbarie defœdari, Elegantiarum libros edidit, traditis Romanæ elocutionis præceptis ex accurata veterum scriptorum obseruatione, quibus iuuentus æmulandi studio ad detergẽdas corruptarum literarum sordes accenderetur. Eam quoque illustrati patrij sermonis laudem Græcæ literæ cumularunt, quum Thucydides, & Herodotus historiæ parentes, ipsius liberali labore è Græcia in Latium transferint. Fuit Valla ingenio maximè libero, ob idque mordaci, contentiosoque, vtpote qui aliena satyrico dente facilè perstringeret, & lites in literis, quasi id opus esset, aduersus ignorantes acerrimas sereret. Extant enim Inuectiuarum, & Recriminationum aliquot libri, eruditè salseque perscripti: quibus dum læsi nominis famam tueretur, Facium Ligurem, Panhormitam, Pogium & Raudensem iugulasse videri potest. Flagellatis quoque regionum ludimagistris, vti multa bile redundans, quòd nihil in aula Pontificis sibi placeret, Neapolim ad Alfonsum Regem se contulit, apud quem de auitis bellis in Hispania, atque Sicilia gestis historia perscripta est: sed eo styli charactere, vt eius minimè videri possit, qui cæteris elegantiarum præcepta tradiderit. Edidit etiam opus de falsa Donatione Constantini, pio, & sacerdotis nomen professo criminosum atque nefarium, vt pontificij Imperij authoritatem Græcorum scriptorum adstipulatione cõfirmatam conuellere niteretur. Sed mox eadem inconstantia Regem deseruit, vel improbante Philel-

pho, vt nec planè ſenex in patria moreretur. Sepulchrum cælato ex marmore, cum effigie, ac elogio, Catharina mater pientiſſimo filio poſuit, quod in Laterano (eius enim templi flamen erat) introeuntium ad dextram ſpectatur. Obijt anno Chriſtianæ ſalutis, M. CCCC. LVII. Calendis Auguſti.

FRANCHINI COSENTINI.

Laurens Valla iacet, Romanæ gloria linguæ:
Primus enim docuit, qua decet arte loqui.

LATOMI.

Barbaries Gothicis inuecta ferociter armis,
Conſtiterat ſolido per Latium omne gradu,
Seq́, clientelis quum iam muniſſet. & annis,
Inq́, hoſtem blattas mitteret & tineas:
Indignans patriam tam fœde Valla iacere,
Admouit ſubitam, conſeruitq́, manum:
Illa ſupercilio ſperans rem poſſe teneri,
Debacchata quidem, ſed propè fracta fuit:
Et, niſi per mortem, cecidiſſet tota profectò,
Interea vinci qua valet arte liquet.
Queis tibi pro meritis (ſi grata eſt, Roma, probabit)
Ponimus hæc tumulo carmina Valla tuo,
Romulus eſt Vrbis, Valla eſt idiomatis author.
Hic reparat primus, primus vt ille ſtruit.

Flauius Blondus.

FORO-

OROLIVII viæ Aemiliæ nota vrbe Flauius Blondus prodijt, rudi adhuc veteris elegantiæ sæculo. Is magno ausu, singularique industria, nec infelici euentu, multorum annorum intermorientes res gestas è tenebris excitare orsus, Decadas conscripsit, quibus ab inclinante Romano imperio funesta tempora, ac ideo veritatis lumine orbata, in lucem proferuntur. De vetustate quoque collapsæ Vrbis, ac eius demum resurgentis dignitate, erudito operosoque volumine publicato, quantam nec ambitiosè quæsiram exoptarit, in literis authoritatem adeptus est: vnde ei honestæ opes fauore Pontificum accessere. Liberis operam dare, quàm sacris initiari maluit: suscepitque Gasparem filium, quem vxor Margania Romani sanguinis, nobilitasse visa est: sed posteri, quanquam adauctis fortunis, conditori familiæ minimè responderunt. Fato functus est septuagenarius, tumulatusque in Capitolio extra limen templi deiparæ Virginis (id enim Iouis Tonantis olim fuisse putamus) quod non secus ac antiquitùs, authore Tacito, centum gradibus adeatur.

IANI VITALIS.

Eruis è tenebris Romam dum, Blonde, sepultam,
Es nouus ingenio Romulus atq; Remus:
Ille vrbem struxêre rudem, celeberrima surgit
Hac eadem studijs ingeniosè tuis:
Barbarus illam hostis ruituram euertit, at isti
Nulla vnquam poterunt tempore obesse tua.
Iure triumphalis tibi facta est Roma sepulchrum,
Illi vt tu viuas, viuat vt illa tibi.

LATOMI.

Dum stetit augusto Romanum limite regnum,
Termine, Dijs magnus æquiparandus eras.
Cedebant illi venturo ex arce Tonantis:
Custodi imperij mansit, vt antè, locus.
Cur nunc mortali cedis, dic Termine Blondo?
Pondus habet meriti num Iouis, atq; tui?

Petrus Candidus December.

ANDIDVS December è Viglebano vrbe, quæ est inter Padum & Ticinum, Laurentij Vallæ testimonio exactissimæ censuræ grammaticus, Mediolani Græcè, Latineque docuit, præstanti eruditionis ac eloquentiæ fama. Eius extat Appianus Alexandrinus è Græco in latinum versus, id expetente Alfonso Rege, qui studiosissimum quemque eius ætatis, vt ad locupletandam Latinam linguam, occultos Græciæ thesauros proferrent, liberaliter inuitarat. Sed manci passimque corrupti exemplaris Græci vitio, vel laboriosus interpres in eo opere sese cādidum præstare non potuit, quum alia multò felicius perscripserit. In vita enim Philippi Vicecomitis, quæ circumfertur, Suetonium lepidè admodum æmulatus, ita quod proposuerat expressit, vt aliquanto inuerecundius, quàm scriptorem odio vacuum deceret, stylum exercuisse iudicetur, quum vitia hominis occulta, nec vlli magis, quàm ipsius pudori nocentia, ob idque velanda prorsus, cupidè nimis, malignèque detexerit, in eo præsertim Principe, in quo singularis illa, diuinæque simillima clementiæ laus, cum probro multorum regum gloriosè refulsit. Fato functus est octogenarius senex Mediolani, non mediocribus fortunis à Francisco Sfortia decenter honestatus, meruitq; marmoreum sepulchrum, cum effigie è suggestu iuuētutem docentis, quod in vestibulo Ambrosianæ basilicæ ad læuam introeuntibus occurrit, hoc rudi carmine inscripto, quod respondente rhythmo, non minus ineptè, quàm ridiculè clauditur.

Scandere sidereas virtus si nouit ad oras,
Candidus astra tenet, in templo numen adorans:
Pontifici summo, Regi, populoq;, Ducíq;
Hic Ligurum secreta dedit laudatus vbique:
Miles eloquio clarus, Graysq; Camœnis
Instructus, Latium studijs ornauit amœnis.
Mundanis fessus curis, & in æthere pulchro
Elatus, gelido linquit sua membra sepulchro.

LATOMI.

Quis iacet hîc multa formosus messe December?
Ingenium æstiua fertilitatis habet.
Quid non talis ager hac tempestate tulisset,
Ingenia autumno quando fouente calent?

Donatus Acciaiolus.

DONATVS Acciaiolus antiquæ stirpis Florentinus, quum exortis florentibus ingenijs de doctrinæ laude certaretur, in vtraque lingua generosè admodum sese exercuit, vt ex Moralibus Aristotelis luculenter apparet, quibus erudita & pereleganti commentatione magnum lumen attulisse iudicatur, explosis scilicet sophistarum interpretum ineptijs, quum Eustratij Græci placita secutus, certiore vtique vestigio niteretur. Vertit etiam in Latinum è Plutarcho clarorum aliquot vitas longè omnium elegantissimè: verùm aliquanto nobilior euasit, quum Carolum cognomento Magnum, tanquam alterum Florentiæ patriæ conditorem Latino libro celebrasset. Sed vir consilio grauis, ac ob id obeundis Reipublicæ muneribus occupatus, neque satis ocij ad studia literarum furari, neque ætatem, quòd tenuissima valetudine vteretur, longissimè proferre potuit. Fato enim functus est Mediolani, quum legatus in Galliam vlteriorem iter haberet: vt inde, implorata ope, ciuitatem Pontificijs armis vexatam, periculo liberaret. Nihil enim remisso odio, Xystus, post vindicatum Pactianæ coniurationis facinus, Laurentium Medicem, ex ea iniuria firmiore dominatu potitum, vehementissimè persequebatur. Donati ossa, ad vetustum gentis sepulchrum Florentiam relata: id Carthusiano in templo, hoc epigrammate inscripto legentibus indicatur.

POLITIANI.

Donatus nomen, patria est Florentia, gens me
Acciaiola domus, clarus eram eloquio.
Francorum ad Regem patriæ dum orator abirē,
In ducis anguigeri mœnibus occubui.
Sic vitam impendi patriæ, quæ me inde relatum
Inter maiorum nunc cineres sepelit.

LATOMI.

Quam vitam impartis alijs, abs te accipis ipse,
Et frueris meritis Acciaiole tuis.
Dignus, quem docti simili pietate Nepotes
Exornent: atqui sufficis ipse tibi.
Nec patria ingrata est, pro qua vel Fata subisti.
Quæ tibi dat tumulū, quātum habet imperiū.

Fran. Philelphus.

FLORENTINATES in publica Decurionum domo Francisci Philelphi ciuis effigiem, cum equestris ordinis baltheo laureatam peregrinis hospitibus ostendunt, adseruantque etiam regij diplomatis membranam, ad collatæ dignitatis argumentum. Is Græcarum literarum amore flagranter incensus, vt de Caballino fonte potaret, Parnasum montem petiuit, in Athenarumque ruinis immortalium philosophorum vestigia pedibus calcauit. Porrò inde Byzantium profectus, Emanuelis Chrysoloræ filiam vxorem duxit, quæ Græcæ elocutionis magistra, quotidiano vsu Atticorum accentuum, inepto, sed docili coniugis ori dulcedinem instillaret. Reuersum inde, & Græcè pariter, ac latinè passim orantem, Italiæ principes admiranter exceperunt. Suscepto enim legationis munere, Palæologi Imperatoris Constantinopoli, Turcarum infesta arma ægrè sustinentis preces afferens, opem implorabat. Fauere ei ante alios Eugenius Pontifex, Rex Alfonsus, & qui singulare iustitiæ, & bellicæ virtutis coronam eo seculo promeruit Franciscus Sfortia, ab eo heroico poemate celebratus. Ingenio enim in studijs æstuāte, vario, ambitioso, quum neminem sibi exæquari literaria laude pateretur, plura quàm quisquam alius, in omni dicendi genere volumina publicauit, profitendoq; singulis in vrbibus eruditæ iuuentutis academias excitauit, nullam spem nobilioris gloriæ Latinis æmulis de Romana facundia: nullam deniq; de Græca, vel ipsis Græcis relicturus, nisi tantus eloquentiæ fluuius, vti nullis moderati iudicij ripis castigatus, nimis latè exundans, & mutato sæpe alueo, turbulētus & incertus, dum sese diducit, & abscedit in paludes, perspicui profluentis dignitatē amisisset.

Inter

Inter Gręca opera latinitate donata, Xenophontis Pædia Cyri, & ex Plutarcho aliquot heroum vitæ, & demum Hippocrates, non ita probantur à Græcis, quàm à Latinis perleguntur. Vixit ad exactam ætatem nonagenario proximus, perijtque Bononiæ adeò dissipatis rei domesticæ copijs, vt ad efferendum funus & cubiculi & coquinæ instrumenta venierint: & Marius filius egregiè doctus, paternæ potius virtutis, quàm multæ substantiæ hæres relinqueretur. Sed in familia eruditæ victoriæ trophæum permansit, nobili exceptum risu, quum Timotheo Græculo, de vi syllabæ contendenti, victoque, barbam ex pactione inexorabili superbia derasisset, vti lepidè Myrteus his carminibus expressit.

MYRTEI.

Nunquid sat tibi non fuit Philelphe,
Lingua gloria nobilis Latina?
Ni Gracas quoque peruagatus vrbes,
Dignus coniuge, nuptijsq́ Gracis
Ferres Timothei nouum triumphum?
Cui, dum vna semper ille dictione
Tecum pignore certat, atque barbam
Abradi sibi ferre pollicetur,
Victus: aut positam pecuniam abs te
Victor auferat. Abnegasti eadem
Barbam posse pecunia obtinere
Victor: atque nouacula expedita
Barbam illius habere maluisti:
Iam nunc non Itale Philelphe, sed sis
Graca gloria nobilis palestra.

LATOMI.

Lis super accentus Græci ratione, Philelphum
Thimotheumq́; inter (Græculus ille fuit)
Orta est: dissidium places hoc sopire periclo,
Græculus es, barbam victor vt ille ferat.
Dij bene, Romanus superauit: & ille coactus
E pactis barbam tradere lege fuit.
Exultas spolio, Græcaq́; vxore superbis:
Non est ingenio laus minor ista tuo.

Nicolaus Perottus.

SENTINVM Vmbriæ oppidum, cui hodie Saxoferrato nomen est, Bartholo iureconsulto nobile, secundam à Nicolao Perotto claritatem accepit. Huic quum deessent opes, corporis vires mancipali frugalitate, atque duritia constitutæ, perpetuis lucubrationum vigilijs minimè defuerunt. Iuuenis in ludo pueros honestos docuit tanto cursu, vt mox Latinæ linguæ rudimenta, vtili compendio ad normam digesta, ob idque facilè pueris perdiscenda publicarit. Exinde Romæ Græcas literas pertinaci studio consectatus, freiusque Bessarione generoso Mecœnate, adeò exactè, feliciterque profecit, vt ab eo Polybius grauissimus historiarum scriptor, latinitati donaretur. Non defuêre tamen

ex æmu-

ex æmulis, qui eius auctoris traductionem antiquissimam fuisse, furtoque surreptam existimarint, quod Thucydidem, Diodorum, Plutarchum & Appianum, clarissimo ingeniorum certamine conuersos, vnus Polybius egregia fide Latinus, æquabili, & prædulci Romani sermonis puritate prorsus antecedat. Composuit quoque volumen commentarij nomine in Martialem, Cornucopiæ, vsurparo vetere Græco lemmate nuncupatum, perutile quidem, ac ob id fortasse sempiternum: sed anstero pudore suppressit editionē, quòd humili, & parum pudico opere quæsita laus dignitati minimè responderet. partis enim opibus, Archiepiscopatum Sipontinum adseeutus, seipso maior, Perusiam Vmbriamque regebat. Excessit è vita senex apud Sentinum, in villa viridarijs & fontibus peramœna, quam à pingui ocio Fugicuram appellauit.

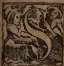
MYRTEI.

In villa Fugicura obit Perottus,
O villam nimiu, & nimiu beatam,
Quæ viuentu heri leuare curas
Posset, nunc cineres tenet sepulti.
O Villam domino beatiorem,
Cui curas moriens reliquit omnes.

LATOMI.

Cornu nobile copiæ Perotti
Non quale Oleniæ puer Capellæ
Sanxit Iuppiter, intulit Cælo:
At quale Herculea manu reuulsum,
Aetoli fluuij perenne vulnus,
Thymo & baccare Naiades replerunt:
At doctum, variumq́, multiplexq́,
Et cunctis opibus, cupedijsq́,
Quas Musa Oenotrides amant, refertum.
Hic est ille liber, ille Martialis
Interpres, Latia illa lingua lingua
Cornu nobile copiæ Perotti.

Platina.

SACRATI præsertim ordinis, boniique mortales plurimùm Platinæ manibus debent, quando eius ingenuo labore, ad exoptatam obscuri seculi, nec ideo perituram lucem, Pontificij principatus actionum incorrupta veritas nunciatur: quæ procul eloquentiæ illecebris, vti pura & incompta fidem præfert, & cæteris elaboratis operibus auget dignitatem. Neque enim vel dialogi de Vero bono, veraque nobilitare, & de Optimo ciue grauiter conscripti: vel honestæ voluptatis documenta scite tradita diu superessent, nisi viuacis historiæ lateribus adfixa, felici societate succederent, & communi (quanquam impari) perennis vitæ spiritu fruerentur. Is planè egens, & obscurus, vnoque tantum ingenio nobilis, Cremona Calixto Pontifice in vrbem venit. Cognitum Pius atque Bessarion, erudito iudicio sacerdotijs minoribus exornarunt. Paulus verò Pontifex periniquè malignèque delarū immaniter torsit: Xystus demum conditæ ab se in Vaticano bibliothecæ præfecit, quum eo munere longè dignissimus haberetur. In ea nobili custodia iam senex faro functus est. Quirinalem domum cum Laurero ad coronandos poetas Pomponio relinquens. Funus in Exquilias ad Mariæ maioris templum vsque perductum est, flebili carmine celebrantibus poetis: sepulchro autem, quòd à læua ad tertiam columnam conspicitur, hoc epitaphium ab alumno Demetrio inscribi iussit, quum & hæc quoque carmina amici lugentes affixissent:

Quisquis es (si pius) Platinam
Et suos ne vexes, angustè
Iacent, & soli volunt esse.

ACTII SYNCERI.

Ingenia, & mores, vitasq́, obitusq́, notasse
Pontificum arguta lex fuit historiæ.
Tu tamen hinc lauta tractas pulmenta culina,
Hoc, Platina, est ipsos pascere Pontifices.

PROSPERI SPIRITEI.

Qui res Pontificum sacras, & gesta piorum,
Quiq́, ducum vitas nobile fecit opus:
Quiq́, modū docuit, quo laudet honesta voluptas,
Et quo ne iuuenes torqueat acer amor:

Pluraq́, quæ longum eſt, properans cẽſere, Viator,
Omnia ſiderea pignora mentiuerant.

Viuit adhuc Platina: & quãquã conceſſerit Orco:
Nil tamen in vatem Parca ſeuera poteſt.

LATOMI.

Dum res Põtificum ſtrueret, propè fractus ab alto
Collapſus eſt faſtigio.

Romulus auſpicio eſt, quia ſacra conditor Vrbis
Nec non Remus periculo.

Iacobus Cardinalis Papien.

VIT hic vir inter ſacrati ordinis Senatores, pari virtutis atque Fortunæ munere lectiſſimus. Erat enim cùm optimarum literarum ſtudio, & vigilantis ingenij fertilitate, tum animi iudicio, ſtyloque, & perſpicuis moribus Pio ſecundo perſimilis: à quo adoptatus in familiæ nomen, & ad purpuræ decus euectus eſt. Extant Commentarij grauiſſimarum actionum, atque epiſtolæ: quibus ſenatoriæ prudentiæ potius, & Chriſtianæ ſeueritatis nomen, quàm perfectæ orationis laudem petiſſe videri poteſt: quod in curſu honorum maximis obeundis muneribus occupatus, ſplendidum illud anteà conceptum illuſtris eloquentiæ lumen, feſtinato & penè præcipiti, vti neceſſitas ferebat, ſcribẽndi genere vehementer infuſcarit. Verùm ea rudis adhuc ſeculi ingenia facilè ſumma, ac admiranda cenſeban-

cenſebantur, quæ hodie tanquam expergefactis cenſoribus, vix in infimis literarij theatri gradibus ſedem inueniunt. Sed fortaſſe populari commendatione contentus, eam abſolutè ſcribendi gloriam, vti leuem, & à doctiſſimis tantùm, ideoque pauciſſimis intellectam, ſpreuit, vt ingenio ad ſacrarum literarum ſtudia reuocato, illam quam dij ſuperi dederant perſonæ dignitatem religiosè tueretur. His enim moribus ſibi iter ſternebat ad ipſum rerum faſtigium, ſed illudente Fortuna in ſummo ferè deceptus hæſit, quum Fata potiorem ei viam ad cœlum permunirent. Perijt enim non adhuc ſenex in ſeceſſu ad cryptas Laurentianas Vulſinienſis lacus, à circumforaneo medico miſerabiliter enecatus, quum vir in omni negotio, præterquam in tuendæ ſanitatis ratione prudentiſſimus, vt quartanæ febris tædium diſcuteret, immite veratrum ſtulta propinatum manu, fato coactus ebibiſſet. Scripſerat antea ingenuæ piæque liberalitatis teſtamentum, ſed id Xyſtus Pontifex irritum fecit, quod pecunia ſatis grandis apud menſatios occultè depoſita, tanquam frugi atque opes contemnentis cenſu, amplior æſtimatione publica videretur. Epigramma tamen ex eodem teſtamento in fiſcum non venit, hæredibus vtique relictum, vt hoc modo marmoreæ ſepulchri tabulæ inſcriberetur.

Luca ortu, Sena lege fuit mihi patria, nomen
Dum vixi Iacobus, mens bona pro genere:
Papa Pius ſedem Papienſem detulit, idem
Cardineo ornauit munere, gente, domo:
Quem colui viuēs, non linquo mortuus: hic ſum,
Et propè ſancta patris filius oſſa cubo.
Viuite qui legitis, cœleſtia quærite, noſtra hæc
In cineres tandem gloria tota redit.

LATOMI.

Hic ille cardo, & alpha litterariæ
Gloria, Iacobus Papienſis accubat
Pio parenti, homuncioni Syluio.
Vterque quorum literis euectus eſt,
Ille ad tiara triplicis faſtigium,
Hic ad rubentis purpura: in qua ſubſtitit
Patri hoc libenter deferens, honoribus
Vt præſtet ipſi, cæteris ac dotibus:
Pio parenti filius gratiſſimus.

Domitius Calderinus.

ALDERIA Veronenſis agri oppidum, calidis aquis nobile, Domitium protulit. Eum acri flagrantique ingenio ad gloriam anhelantem, Beſſarion Cardinalis excepit, & extulit. Exinde, quum Romæ profiteretur, & obſcura ſenſa duriorum poetarum admirabili reconditæ lectionis teſtimonio dilucidaſſet, literarij ſplendoris aſſertor, ac omnis obſcuritatis illuſtrator acclamatus eſt. Verùm editis interpretationum commentarijs, peracerbas, ſed iuuentuti maximè vtiles cum æmulis ſimultates exercuit. Ambitioſo quidem, & nimis aculeato dicendi genere ex aliena inſcitia (dum intempetanter perſtringit, atque remordet) nomen quærens, eo modo, ætate, laudeque florentem, ſed imbecilli ſtomachi temperaturam nimijs lucubrationibus exterentem: quum digna multis ſeculis opera conciperet, rapida febris eripuit. Celebrante funus Academia, nobilis iuuentus cum lachrymis veſtem mutauit, mortem verò vel æmuli, & principatum affectantis, Politianus his carminibus proſecutus eſt.

Hunc Domiti ſiccis tumulum qui tranſit ocellis,
Vel Phœbi ignarus, vel male gratus homo eſt.
Intulit hic vatum caſta pia lumina chartis,
Obſtruſum ad Muſas hic patefecit iter.
Hunc Verona tulit, docti patria illa Catulli:
Huic latum, atq; vrnam Roma dedit iuueni.

EIVSDEM SCAZON.

Aſta, Viator, puluerem vides ſacrum,
Quem verticoſi turbat vnda Benaci,
Hoc mutat ipſum ſæpe Muſa Libethron,
Fontemq; Siſyphi, ac vireta Permeſſi;
Quippe hoc Domitius vagit ſolo primùm,
Ille, ille doctus, ille quem probè noſti
Dictata dantem Romulæ iuuentuti,
Mira eruentem ſenſa de penu vatum.
Abi, Viator, ſat oculis tuis debes.

LATOMI.

Heus tu, Viator, si vacat: sed accede
Sic, vt neq; anima, neq; strepitu molestus sis:
Namq; æger est qui hic dormit, & caput languet,
Adhuc misello tinniens, ob illas quas
Conuitiorum prope muliebrium pugnas
Pro litteris plusquam viriliter gessit.
Humanitatis haud ferentibus Musis
Decus, iam inepte turpiterq; proscindi.
Factum vnde credo, quòd, bene meritũ quamuis,
Etiamq; dum virum, annuêre sustolli.
Tu Calderinum Domitium, satis si vis,
Saluere noium: & rem tuam ito curatum.

Antonius Campanus.

QVIS in præpinguis simiæ rictu tantam excelsi, atque habilis ingenij indolem? Quis in sordida stirpe tantam Fortunam non miretur? Antonium enim Campanum rustica mulier in agro fessa opere sub lauro peperit & aluit, puerum argutè loquacem æditiuo sacerdoti in famulatum, & disciplinam tradidit. Ita feliciter perceptis literarum rudimẽtis, Neapoli mox pædagogus erudiendo nobili puero mercede quæsitus est. Tantos autem in studijs Latinis quinquennio processus fecit, vt inde Perusiam transierit, scilicet vt in præclara frequentis gymnasij luce, profitendo illustri famæ limen aperiret. nec multo

post

poſt à Peruſinis ciuitate donatus, Pij ſecundi pontificis gratiam ſtudiorum ſimilitudine promeruit, à quo virtutis honore Interamnatium præſul eſt creatus, & à Paulo ſucceſſore locupleratus. ſed poſtremò cum Xyſtus immodicè Tiphernarium tyrannis fauentem, quum multis vrbibus integra nominis auctoritate præfuiſſet, in exilium egit. Fato functus eſt apud Senas à Pij memoria ſibi gratiſſimas, inuidente non planè ſeni longiorem vitam comitiali morbo. Inter multa orationum, & multiplicis ſtyli opera quæ extant, auidiſſimè Bracij inclyti ducis vita perlegitur, digna poſteritate, niſi rerum geſtarum fidem adulatione poetica corrupiſſet.

PLATINAE.

Campanus iacet hic humili contectus in vrna,
Qui vaga, dum vixit, ſidera tranſilijt.
Hiſtoricus ſcripſit: dixit cecinitq́; nec alter
Philoſophus toto clarior in Latio.
Nil maius natura tulit: miracula cœli
Huius in ingenio cuncta ſtetêre viri.
Deſerto lugent Parnaſi fonte ſorores.
Et tumulus refugas hic habet.
Vos quibus ingenium, en quò contẽdimus omnes.
Virtutis ſola eſt gloria, quæ ſupereſt.

POLITIANI.

Ille ego lanrigeros, cui cinxit, & infula crines
Campanus, Romæ delitium, hic iaceo.
Mi ioca dictarunt Charites, nigro ſale Momus:
Mercurius niueo tinxit, vtroq; Venus,
Mi ioca, mi riſus, placuit mihi vterq; Cupido,
Si me fles, procul hinc quæſo, Viator, abi.

LATOMI.

Campani ad tumulũ ſedet,& facundia muta eſt: | Aut ſi quid loquitur, triſte eſt,& flebile, linguam
Quo cum nempe viro tota propè interijt. | Contenta in cladem expediiſſe ſuam.

Emanuel Chryſoloras.

EMANVELIS Chryſoloræ qui primus Græcas literas varijs Barbarorum irruptionibus expulſas, poſt ſeptingentos annos in Italiam reportauit, tanta fuit in docendo liberalis ingenij humanitas, vt eius præclara facies, prima inter Græcorum imagines illuſtri merito collocanda videatur: quanquam nulla extent, præter artis grammaticæ regulas, grauioris doctrinæ monumenta. In docendo enim nunquam feſſus, facilè in ſcribendo deſidioſus videri poterat, quum altera pars laudis exoptata noſtris vtili profeſſione peteretur. Is Byzantio emiſſus à Ioanne Imperatore, vt totius Europæ reges adeundo, pereunti Græciæ maturam opem imploraret, officium quidem laborioſa peregrinatione ita impleuit, vt in Italia ſubſiſteret, Græcia ſcilicet præſenti metu liberata: cum Tamerlanes terror Orientis, Baiazetum Othomannum à terribili celeritate fulguris cognomen

adeptum

adeptum,ad Stellam montem viuum cepiſſet.Itaque Chryſolotas dito Græciæ hoſte ſublato lætus,Venetijs primùm,& mox Florentiæ, Romæque,ac demum Ticini euocante ingentibus præmijs Ioanne Galeacio principe, Græcarum literarum ſtudium excitauit,tanta felicitate, vt ex eius ſchola, ſummæ nec ideo interituræ laudis ingenia prodierint: in queis fuêre Leonardus Aretinus, Franciſcus Barbarus, Philelphus, Guarinus, & Pogius. Poſtremò, quum ad tollendam pſeudopontificum controuerſiam, indicta ſynodus tanti ſpectaculi cupidum exciuiſſet, exauctorato Balthaſare Coſſa, Conſtantiæ interijt: cuius tumulum Pogius his carminibus exornauit.

Hic eſt Emanuel ſitus,
Sermonis decus Attici:
Qui,dum quærere opem patriæ
Afflictæ ſtuderet,huc ijt.
Res belle cecidit tuis
Votis Italia,hic tibi
Lingua reſtituit decus
Attica,ante recondita.
Res bellè cecidit tuis
Votis Emanuel,ſolo
Conſecutus in Italo
Aeternum decus es,tibi
Quale Græcia non dedit,
Bello perdita Græcia.

LATOMI.

Illuſtres inter doctrinæ laude Latinos,
Quem primum Argiuos conſpicis ante ſuos:
Ille eſt Emanuel,peritura ex Hellade mœſtus
Qui primus Muſas tranſtulit in Latium.
Quam ſedē vt melius ferrent etiā quoq; amarent,
Miſcuit hic ſtrictæ pallia lata togæ.
Vt qui ſit veſtem modò non indutus vtranque,
Sit dignus neutro protinus ille choro.

Beſſarion.

IN celeberrimo gentium omnium Concilio, quo Florentiæ diſceptantibus Græcis & Latinis, præſidenteque Eugenio, Chriſtiani dogmatis fides publici conſenſus authoritate firmata eſt,Beſſarionis Niceni mirifica virtus Senatorij ordinis ornamenta promeruit. Datum eſt enim honori totius Græciæ ab antiqua pertinacia diſcedenti, vt duo eius nominis, Iſidorus ſcilicet atque Beſſarion in ſacra purpura conſpicerentur. ſed in Beſſarione virtutes omnes vſque adeò præcellenti temperamento, concentuque ad admirationem reſponderunt, vt nemo eo Chriſtiana probitate ſpectatior, nemo admirabilior doctrina, & nemo denique generoſis moribus ornatior atq; ſplendidior, hoc ipſo à morte eius ſexaginta annorum curriculo in Senatu conſpectus ſit. Senatoriam enim grauitatem, ore probo atque blandiſſimo condiebat: ac ipſam viri optimi famam, domi & foris, nitida ac hoſpitali diſciplina,& liberalis animi beneficentia tuebatur: quum ſubactæ Turcarum armis,& ideo concidentis Græciæ ingenia, diu iactata mari & terris, apud eum certiſſimum ſalutis portum inuenirent, & qui in Academia nomen darent, eodem patrono atque hoſpite vterentur. Habitabat ſub Quirinali ad ſanctos Apoſtolos, deducebatur autem manè in Vaticanum non exculto quidem & numeroſo, ſed vno virtutis nomine maximè decoro comitatu: quandoquidem præclara Græcæ Latinæque linguæ lumina, peregrinorum requiſita oculis, circa eum in triuijs ciuium digito monſtrarentur. In his enim ſæpe conſpecti ſunt Trapezuntius, Gaza, Argyropylus, Plethon, Philelphus, Blondus, Leonardus, Pogius, Valla, Sipontinus, Campanus, Platina, Domitius, nullo æuo perituri. quibus viris domi ſtipatus, vſque adeò extra inuidiam glorioſa ſui fama fruebatur, vt Eugenius, Nicolaus & Pius eum ſibi ſucceſſorem, ſi fas eſſet, adoptare percuperent: neque optimè de Republica merito, Senatorum ſtudia deerant. ſed Paulo morte ſublato, in comitijs fatalis caſus tantæ ſpei Fortunam auertit. Ferunt enim tres ſummæ authoritatis Cardinales, quum eo decreto, vt eum pontificem ſalutarent, abditum in cella conclauis adiſſent, nec admitterentur à Nicolao Perotto ianitore, quòd tum vir ineptus lucubranti parcendum diceret, vſque adeò ſtomachatos, vt ſeſe indignanter auertentes, reſponderent, Ergo nec prenſanti, nec roganti quidem, ſumma dignitas erit inculcanda, vt quum è cœlo ſuffragia expectet, ſuperbis demum ac ſtolidis ianitoribus pareamus? ſtatimque ſuffra-

gia Xysto detulisse, quo repente tenunciato adoratoque, Bessarion dixisse fertur: Hæc tua, Nicolae, intempestiua sedulitas, & tiaram mihi, & tibi galerum eripuit. Nec multo pòst cum honore legationis in Galliam est ablegatus, quòd Xystus noua licentia Pontificatum nomine principatus gerendum ratus, liberè, & grauiter, religioseque sententias dicentis vultum non perferret. Sed Bessarion, dum è Gallia rediens cõcepto morbo Rauennæ substitisset, septuagesimo septimo ætatis anno moritur. Funus autem Romæ celebratum in templo Apostolorum, vbi mármoreum tumulum, viuens sibi cum hac Græca inscriptione extruxerat. hanc sic vertit Maioranus Salentinus.

Bessarion feci hunc tumulum, qui conderet ossa
Venerat unde olim spiritus astra petet.

MAIORANI.

Viuens adhuc feci hoc sepulchrum corpori
Bessarion, ad Deum remittens spiritum.
Me docta genuit Græcia, at honores dedit
Vrbs Roma, quæ mihi perpetuò est patria.

IANI VITALIS.

Non tibi sit laudi sanctum celebrasse Platonem,
Castaq; Socratica frena pudicitiæ:
Non quòd virtutũ exemplũ, quod lumen honoris,
Quòd Sol extincta religionis eras:
Verùm quòd per te migrauit Græcia Romam:
Et didicit Latios Attica Musa sonos.
Per te hinc Romanas miratur Tybris Athenas
Argolicam & Romam Græcia Bessarion.

LATOMI.

LATOMI.

Damna quis amissa si nesciat Helladis, vno
Maxima metiri Bessarione potest.
Qui si Romanas esset moderatus habenas,
Sortitus nostrum post sua fata Pium,
Secula vidissent summum par illa virorum:
Quale nec vlla prius hora vel ora tulit.

Georgius Trapezuntius.

GEORGIVS Trapezuntius in Creta natus, quòd paternam originem è Pontica celebri vrbe duceret, vetustæ patriæ nomen ascilcere, quàm natale solum fateri maluit. Is Græcorum ferè primus Romæ eo tum seculo renascentibus literis, qui Græca feliciore stylo in Latinum verterit existimatus est, vt liquidissimè constat ex Aristotelis, sacrisque Eusebij Cæsariensis operibus, & ex rhetoricis præceptis Hermogenis. Erat enim ingenio ad lucubrandum maximè valido, vehementique, sed vti mox apparuit, tetrici liuoris pleno. nam quum se Peripateticum profiteretur, vnumque Aristotelem extollendo celebraret, vsque adeò superba aure fuit, vt nec diuini quidem Platonis ingenium laudari pateretur: cuius etiam dogmata & mores peracerbè ac insolenter edito famoso volumine

laceraret. Sed Bessatione, generosa eruditione, illustrique facundia Platonem defendente, Georgius vim tanti fluminis sustinere non potuit, quum publica inuidia deflagraret, quòd summæ authoritatis philosophum, magistrumque sanctioris vitæ, ac ideo Christianæ disciplinæ proximum, impio ac incesto ore proscidisset. Habitauit iuxta Mineruam, honesta domo sibi & posteris extructa, ad diui Mauri minores obeliscos, ducta vxore, susceptoque filio, sed non eadem felicitate in literis educato. Is enim nomine Andreas, paternas lites excipiens, Theodoro Gazæ, tanquam Georgij patris laudi decus malignè subtrahenti, rescripserat, sed Theodorus eam recriminandi libidinem, rabiemque facilè contempsit. Porrò Georgius ad exactam senectutem peruenisse fertur: ita vt repuerascenti, & propemodum delito, memoria tantarum rerum elaberetur, & circuiret Vrbem solus obtrito in pallio pileatus, & nodoso scipione vacillantis gradum sustinente. Andreæ filia hæres Fausto Madalenæ Romano, poetæ lepido collocata est. Hic multa de Georgij prosoceri doctrina, & litium acerbitate narrare solebat, cum Leoni ab amœnitate ingenij gratissimus in Academia floreret. sed is antè diem clade Vrbis interijt.

INCERTI.

Hac vrna Trapezuntij quiescunt
Georgij ossa, parum Deis amici,
Quòd acri, & nimium procaci lingua
Platonem superis parem petiuit.

LATOMI.

Quum nomen tumulus meum loquatur,
Qui sim, vel fuerim, vel hic sepultus
Dormiam, an vigilem, rogare noli,
Et turbare meam, precor, quietem.
Nam cur ingenij tot illa nostri,
Tibi, inquam, monumenta publicaui,
Quam nunc ne fieres mihi molestus,
Atque, me melius, mea inde nosces?
Nam vita incolumis, valens, vidensq́;
Amisi omne penu mei cerebri,
Insectando malum Platona. sed tu
In crucem, qui iterum facis, Platoni
Vt miser malè vapulem, ito, abito.

Theodorus Gaza.

THEODORVS Gaza Thessalonicę honesto loco natus, Amurathe Græciam omnem victricibus armis quatiente in Italiam venit, acumine, fertilitateque ingenij nemini secundus, quum Græcos omnes linguæ peritia, eruditoque iudicio superaret. Victorino autem Feltrense magistro vsus, vsque adeò copiosè & diligenter Latinas literas didicit, vt longè omnium Latinissimè scriberet, nec planè dignosci posset, an exactius, & certius ab eo Latina Græcè, an ipsa Græca Latinè verterentur. Historias enim Aristotelis de Animalibus, & Theophrasti de Plantis, ita Latinas fecit, vt Romanę linguæ facultatem, quum noua vocabula solerter effingeret, audaci, sed generosa translatione locupletarit. Tanta porro felicitate librum Marci Tullij de Senectute Græcum reddiderit, vt peritissimi præter adæquatos sensus, ipsam quoque Ciceronis eloquentiæ Maiestatem, scitè, & grauiter repræsentatam admirentur. Transtulit etiam Problemata Aristotelis, & Hippocratis Aphorismos, vt præstantissimis authoribus ac perspicuam fidem, nec obscurè ad salutem humani generis sua dignitas redderetur. His vigilijs sacerdotium in Magna Græcia commendante Bessarione promeruit, quod certè satis esset moderato, frugique homini, & aduersus omnis luxuriæ voluptates inuicto, nisi neglecta ratione totius redditus rapacibus Græculis & Brutijs rei familiaris curam demandasset. Nouissimè quum nobilissimas lucubrationes in membranis accuratè perscriptas, Xysto Pontifici detulisset, nec pecunia, vel ipsius librarij pręmio digna redderetur, indignatus subagreste iudicium, Effugere hinc lubet, inquit, postquàm optimæ segetes in olfactu præpinguibus asinis sordescunt, atque ita in Brutios ad sacerdotij sacram sedem contendit. Nec multo pòst planè senex fato functus est, nec iniqua quidem sorte, quum in Græcia natus, & educatus in Italia, tanquam de vtraque lingua bene meritus in Magna Græcia tumularetur.

PON

PONTANI.

Sume lyrā, dic Musa modo, dum cōdimus vmbrā:
Et puer & coluit numina vestra senex.
Indignus tellure, Deos Theodore petisti,
Sera quidem, tamen est longa parata quies:
Virtute, ingenijq́ bonis hoc ipse parasti,
Vt cæli aspiceres aurea tecta senex.
Nos artus terra tegimus, tu caste sacerdos
Da requiem, æternum iam Theodore vale.

MICHAELIS MARVLLI.

Hic Gazes iacet, & Gazæ Sophia addita mater:
Alterutrum quoniā mors rapere haud potuit.

POLITIANI.

Heu sacrum caput occubuit Theodorus, & hora
Vna obiere omnes relliquiæ generis.
Nec tamē hoc querimur, nimiū est potuisse videri,
Non erat hic nostro tempore dignus honos.
Hoc dolet heu, quòd neutra patri est nunc lingua
Qua mittat iustas Manib. inferias. (superstes.

EIVSDEM.

Cum terram hinc nosset Theodorus, & area, &
vndas.
Iam restant, inquit, sidera: terra, vale.

PIERII VALERIANI.

Roma olim abstulerat Graia decus omne Miner-
Siue opus ingenio, siue opus arte fores. (ua,
Gaza autem, Argiua clarißima gloria gentiū,
Reddiderat patria nunc spolia illa sua.

Dumq́ pari Ausonia conatu consulit, & dum
Musarum & Lingua dux vtriusq́ viget,

Sublatus fato traxit secum omnia, & vno hoc
Spes Italûm, & Graiûm, fama cadēte, cadūt.

LATOMI.

Ille Deûm munus (fer thus, & liba Sacerdos)
Atq́ adeò hic lingua Gaza vtriusq́ iacet.

Gracia quem genuit, suscepit Roma: sepultum
Communi titulo Gracia magna fouet.

Argyropylus.

IOANNES Argyropylus Byzantius eodem Turcarum impetu Græcia eiectus, apud Cosmum Medicem gloriosa liberalitate literis fauentem in honore fuit, tanta nominis existimatione, vt Petro filio, nepotiq́ue Laurentio præceptor datus, loco parentis haberetur, publicæ verò Florentinæ iuuentuti Græcos authores enarraret. Grati idcirco animi erga Mediceæ gentis proceres vigiliarum præclara extant monumenta, consecrata in ea domo altrice veræ virtutis. Aristotelis enim Naturalia atque Moralia generosè transtulit: ita applaudente Gaza vetere sodali: qui diuersas Aristotelis partes vertendo desumpserat, vt quædam ab se pariter translata combureret, ne amicissimi hominis crescenti famæ

office

officerent, ii ad æmulationem odiosa comparatione certaretur. Latina enim vbertate facundior, & Græcorum modestissimus hoc facilè dabat elatè ambitioso, & amplioris Fortunæ percupido, quòd ipse omnis semper lucri, & præsentis tanquam euanidæ laudis contemptor extitisset. Argyropyli autem sermones, cùm fastidiosi, tum graues eruditis auribus essent, & tum maximè, quum Ciceronem Græcas ignorasse literas illo ore prædicaret. Pestilentia demum Etruriam euastante, Romam venit, profitendoque Græcè Aristotelem, ita optimis stipendijs vitam traduxit, vt tota substantia quotidianis sumptibus æquaretur, & in extremo vitæ actu iocatus, ditiores amicos, æris alieni, condito testamento hæredes relinqueret. Vini & cibi æquè auidus & capax, & multo abdomine ventricosus, immodico melopeponum esu, autumnalem accersiuit febrem, atque ita septuagesimo ætatis anno ereptus est. Ioannes autem Lascares eundem ciuem & magistrum hoc Græco carmine laudauit, quod Maioranus Lascaris discipulus sic vertit.

Hoc Argyropylus, patria procul alta sophia
Dogmata qui coluit, cõditur in tumulo. (chrũ,
Dat patria huic nomen, sacrum dat Roma sepul-
Nescio qua potior huic fuerit patria:
Illa genus, nomenq́; dedit, verùm inclyta Roma
Nutriuit, coluit, perpetuoq́; tenet.

LATOMI.

Hac Argyropyli teguntur vrna
Ambuiti cineres, & ossa tantùm,
In qua nec cineres, nec ossa tandem
Aetas inueniet: sed ampla nunquam
Fama destituet locum sepulti:
Qua per docta hominum volabit ora,
Totumq́; afficiet stupore mundum,
Donec Gracia Turcicos triumphos
Indigno stomacho feret coquetq́;

Marullus Tarchaniota.

MARVLLVS Tarchaniota Græcus, inter alarios equites descriptus, Nicolao Ralla Spartano duce in Italia militauit: ita labore ac studio duri Martis cum tenerrimis Musis per interualla feliciter adæquato, vt non Græco tantùm, sed Latino carmine admirandus euaderet. Nam Theodori ac Argyropyli decora vestigia subsecutus, nihil iam Græcè doctum esse satis ad laudem putabat nisi tota patrij sermonis facultas Romanæ facundiæ iungeretur: propterea Florentiæ Alexandram eruditi ingenij puellam vxorem duxit, Bartholomæi Scalæ vexilliferatus honore conspicui filiam. Hic est qui paulo antè Græcorum nomini fauens, cum Politiano eius gentis ingenijs infesto, maledicentissimis epistolis lites extenderat. Verùm Marullus inquieto ingenio nullibi sedem stabilem nactus, in cursu studiorum ac itinerum semper fuit; transferendique munus tanta contentione, famaque ab alijs susceptum semper contempsit, quasi minimè par, aut certè nobilis gloria periculoso opere peteretur, grauiora idcirco meditantem post editos Epigrammatum libellos, quibus Apollo pereleganter arriserat, in Volaterrano Cecina amnis solito inflatior, fallente equum cæco vado, violenter abripuit, eo die quo Ludouicus Sfortia captus, vt ferrato in carcere miser expiraret, in vlteriorem Galliam est perductus. Luxêre eum pari mœstitia Græci Latinique.

PONTANI.

Hoc vacuum tibi Pierides statuêre sepulchrum
Et Graia, & Latia clare Marulle lyra.
Ipse etenim Aonia in sylua, atq; Heliconis in an-
Latus agens, illic ocia grata teris. (tris
Illic formosa ludunt ad plectra puellæ,
Et tecum ad choreas carmina lecta canunt.
Et tibi responsant sylua, Peneiaq; antra,
Plaudit & Ogygio roscida ripa lacu.
Nil præter nomen tumulo, per opaca vagaris
Culta per Elysium docte Marulle nemus:
Hinc tibi se ad cantũ adiungit formosa Corinna,
Cantat & ad calamos Delia culta tuos:
Illic compositos exercet Cynthia saltus,
Exercet raros Lesbia blanda choros.
Nec Parca eripuit, Musa rapuere Marullum,
Arnidi ne fieret grata rapina Dea.
Sis felix igitur Musis comes, & tua Musa
Ambrosio foueant membra adamata sinu.

ANDREAE DACTII.

Ingenio Phœbo, belli par munere Marti,
Grata domus Cecina busta Marullus habet.

EIVSDEM.

Euasit toties hostilia tela Marullus,
Vt Cecina tumidis obrueretur aquis.

PIERII VALERIANI.

Cur adeò fluctus contra conaris? in vndis
Oppetijsse horres cur Helicone satus?
Igneus vt gelido vigor extinguatur in amne
Fortè times? atqui, sæpe fit ignis aqua.
Nō hoc, inquis, habet male me: quòd miles & acer
Sim, doleo: sub aquis militem obire pudet.
Ah, ne indigneris, miles licet impiger, astra
Hac peruulgata fortibus ire via.
Hac pius Aeneas, & bello magnus & armis,
Hac Roma fertur Romulus isse pater,
Sfortia summus honos belli, inuictusq́; Robertus,
Hac quâ tu ad superos transiliêre polos.
Debentur cælo fortes, cælo ignis & aer,
Vndaq́; supposita est: infima terra tenet,
Scandentis à terra ad cælum stat limes in vndis,
Primus, age hac cælum scande Marulle via.

TIBALDEI.

Hîc situs est celebris cithara gladioq́; Marullus,
Qui Thusco (heu facin˚) liquit in amne animā,
Neptune immitis: meruit si mergier ille,
Mergier Aonio flumine debuerat.

LATOMI.

Est aliquid leuisse feras, fluuiosq́; stetisse,
Inq́; opus arguta saxa animasse lyra.
Plus est imbelleis traxisse in castra Camœnas,
Ille sit Amphion: iste Marullus erit.

Demetriu

Demetrius Chalcondyles.

DEMETRIVS Chalcondyles diligens grammaticus, & ſupra Græcorum mores, cùm nihil in eo fallaciarum aut fuci notaretur, vir vtique lenis & probus, ſcholam Florentiæ inſtaurauit, deſertam ab Argyropylo, & à Politiano deficientibus Græcis occupatam: ſed ambitioſo peracrique æmulo multis bonis maliſque artibus ſuggeſtus locum & nomen defendendi Demetrius ceſſit, Latina præſertim facundia inferior, & ob id rareſcente auditorio à iuuentute deſtitutus, quandoquidem vel apprimè doctus, facilè ieiunus & hebes, laſciuis & delicatis auribus videri poterat: quibus Politiani decantantis, & varios ſpargentis flores, iucunda argutaque vox & falſa comitas mira dulcedine placuiſſet. Sed manſit Demetrio honeſtus gratiæ locus apud Laurentium, vel infeſto, & obliquè ſemper inceſſente Politiano, qui cum neminem è Latinis ſibi parem pateretur, Græcis ipſis eruditior exiſtimari volebat. Diuiſit idcirco munera Laurentius, vt æmulationis lites dirimeret: & filij præceptorum contentione ad diſcendum accenderentur. Sed eo principe virtutis eximiæ morte ſublato, Demetrius Mediolanum à Ludouico Sfortia accitus eſt, abducta ſecum vxore Florentia, è qua iam liberos ſuſceperat. Nec multo pòſt profitendo perſcriptoque vtili volumine, rudiměta Grammaticæ publicauit, quod Theodori, quan-

quam insignis libet de arte eadem, vti prouectis & doctis scriptus, durior videretur. Vxor virili industria familiam regebat, ipso sene & literarum studijs occupato: sed ea libertas nimitè fœcunda vxore dubiam pudicitiæ famam fecit: quanquam tres filij ipsam veri patris effigiem ore Græco penitus referrent. Theophilus natu maximus iuuenis turbulentus, cùm Ticini Homerum profiteretur, nocturno, & petulanti certamine confossus interijt & Basilius mira ingenij indole, euocante Leone, vt in gymnasio Romano iuuentutem doceret, paucis mensibus ex lenta febre contabuit. Seleucus verò natu minimus ad pubertatem non accessit. Cæterùm Demetrius octogenario maior, non planè miser, quod nihil de obitu Theophili occultante matre didicisset, Mediolani fato functus est, paulo antè quàm Galli Iulij pontificis & Venetorum armis Italia pellerentur.

INCERTI.

Viuens corona nobilis iuuentutis
Circundabaris vndequaque Demetri,
Dum ostenderes iter per Atticos campos.
Certè beatus, si obtigisset morienti
Doctam videre tibi superstitem prolem:
Oculumq; claudi languidum à tuis natis,
Aut hoc sepulchrum lachryma illorum spargi

MICHAELIS MARVLLI.

Dum ver Hymettium diu.
Nequicquam apis quærit vaga,
In os sacrum Chalcondyli,
Et labra suauiflua incidens:
Heus, inquit, æquales bona
Huc huc adeste sedulæ,
Matrem videtis Attida.

LATOMI.

Quid est quod vsquam sit satis mortalibus,
Sui nec vlla parte cor quod torqueat?
Senex, nec absq; litterarum gloria
Vixi: at malorum hoc est catena longior:
Duruq; emuntur litteræ laboribus:
Et sanè iniquis efferuntur præmijs.
Fœcunda coniunx, & domi perstrenua,
Sui pudoris proximum est periculum.
Iam bis miser, quòd quid sit educatio,
Simulq; scirem, quid mali sit orbitas.
Quare referta cùm malis sint omnia,
Vitam vt citò obeas leuissimis, pete
Quo tunc beatus, hic quod haud vales, agas,
Ito, & precare mutuum Demetrio.

Marcus Musurus.

MARCVS Musurus genere Cretensis, exactæ diligentiæ grammaticus, & raræ felicitatis poeta, in gymnasio Patauino aliquandiu Græcos authores interpretatus, secunda perspicacis ingenij fama ad integram doctrinæ maturitatem peruenit: sed sæua coniuratione externarum gentium afflictis bello Venetis inde exturbatus, ita tranquillum otium quæsiuit, vt Græco carmine diui Platonis laudes elegantissimè decantaret. Extat id poema, & in limine operum Platonis legitur, commendatione publica cum antiquis elegantia comparandum. Leone autem ingenijs illustribus præclara præmia proponente, Romam venit. Nec multo post Manilio Ralla eruditi iudicij viro Græco morte sublato, Archiepiscopus Epidaurensis effectus est. Eam autem secundæ Fortunæ celeritatem, quum ab occultis fatis maiora præmia monstrarentur, immoderato animo tulit, sic vt insana vehementique ambitione percitus, nouum illum sacratæ mitræ honorem nequaquam ingenij merito parem duceret, nulloque pudore præproperus ad purpuram aspiraret, quum sæpe quereretur, Græci generis neminem quasi probro gentis lectum fuisse, quando Princeps in donanda purpura maximè liberalis, vno comitiali die supra triginta nationum omnium delecta capita galero purpureo perornasset. Ab hac intempestiua ... contabuit corpus adeo celeriter, vt obrepente morbo intercute, vix ostentatis mitræ insignibus expirarit. In templo Pacis tumulatus est. Amiterninus autem Antonius sepulchro hoc distichon inscripsit.

Musure mansure parum, properata tulisti | *Præmia: namq; citò tradita, rapta citò.*

LATOMI.

Arma Pelasgiacas quaterent dū Turcica terras,
Inueherent cultu barbariemq; solo:
Quid facerent Musæ? fugère Helicone relicto,
Phocin & Ascræum deseruère nemus.
Regna Latina petunt: & erat Musurus in illis:
Hospitio utuntur hospitis antè sui.

Nunc etiam bustum, grata pietate, sepulti
Officij quauis sedulitate colunt.
Thespiacas frondeis circum, & Permeßida laurū,
Et sacro spargunt ex Helicone thymum:
Castalias lymphas alia. & cape munera dicunt,
Musure, Aonij factus Apollo chori.

Ioannes Lascares.

IOANNES Lascares Græcorum ferè omnium, qui Othomannicis armis patria pulsi in Italiam confugerunt, nobilissimus atque doctissimus fuit. Stirpem enim sanguinis incorrupti ad Imperatoris Constantinopolitani decus generosis moribus referebat, vtpote qui ab ingenua educatione optimas literas imbibisset. Naufragum excepit Laurentius Medices, cui nihil antiquius vnquam fuit, quàm ingenia liberali beneficio deuinxisse. Is tum absoluendæ Bibliothecæ studio tenebatur. Ob id Lascarem ad conquiren-

da volumina Byzantium cum legatione ad Baiazetem bis misit: nec defuit honesta petenti usquam Barbatus imperator: quippe qui erat totius philosophiæ studiosus, Auerroisq; sectator eximius: & de Laurentio priuatim tanquam de illustri cultore virtutis optimè sentiret, cùm paulo antè Bandinum percussorem fratris fuga in Asiam elapsum in catenis ad supplicium tradidisset, singulari quidem religionis, atque iustitiæ exemplo, quòd ille immane scelus in templo ausus, merita pœna plectendus censeretur. Itaq; Lascares tutò abdita Græciæ perscrutans, eùm patriæ opus victoribus cessissent, nobiliora diuitijs antiquæ dignitatis volumina collegit, vt in Italia seruarentur. Transiuit demum in Galliam, legatumq; Ludouici regis apud Venetos egit: nec multo post Leone veteris amicitiæ nomine liberaliter eum attollente, nobiles è Græcia pueros adduxit instituto ludo in Quirinali, ne Græca lingua scitè loquentium soboles interiret. Valebat Latina facundia, ita vt versus qui extant perscriberet, sed adeò contumaci sterilitate desidiosus erat, vt in vertendo Græca vix Polybij Castrametationem efflagitantibus amicis expresserit, quòd id studium recto an maligno iudicio, incertum, penitus damnaret. Verùm egregia cum laude præstitit, vt Latini haberent emendatiora, quæ minore ipsorum labore verterentur. Honestæ facultates non certo rixæ reditu, sed aliena liberalitate quæsitæ, vel in rem negligenti & sumptuosè viuenti nunquam defuerunt, vt nonagenarius ferè senex articulari morbo deformatus, Romæ moreretur. Sepultus est in æde Gothica diuæ Agathæ supra Suburram, fecitq; sibi Græcum Epitaphium, quod Maioranus sic vertit.

Lascaris

Laſcaris in terra eſt aliena terra ſepultus,
Nec nimis externam quòd quereretur erat.
Quam placidã, o hoſpes reperit, ſed deflet Acheis
Libera quòd nec adhuc patria fundat humũ.

TIBALDEI.

Laſcaris hic Graium ſpecimen: ne crede cadauer
Illius eſſe ſub hoc marmore, ſed ſtatuam.
Altera quippe fuit Niobe dolor impius illam
Natorum, hunc podagra trãſtulit in lapidem.

LATOMI.

Laſcarus hic Graia doctrina & nominis heres,
Vltimus ex illa gente domoq́; iacet.
Cum quo lugemus florem periiſſe Pelaſgûm,
Helladaq́; ingenijs abſoluiſſe bonis.
Damna tollenda nimis, ſed quæ maiora futura,
Huius ne pietas aduigilaſſet, erant.
Qui non contentus priſcos conquirere libros,
Italiam & tantis accumulaſſe bonis:
Semine Mygdonia pubis repleuit eandem,
Quos natiua penes linguaq́; voxq́; foret.
Quem tibi pro meritis Latium ſeſe obligat illa
Dempturum patria barbara vincla tua.

Rodu'phus Agricola.

VIS non te Rodulphe Agricola inusitato, & planè portentoso conspirantium syderum concursu natum esse fateretur, si vim cœlestis tam variè radiosi luminis, non secus ac in astris cursum certior disciplina deprehenderet? Hausisti enim Hebraicas Græcasque literas vsque adeò stupenda celeritate, vt nequaquam Gruningiæ in vltima Frisia, sed Hierosolymis Athenisq; natus ac educatus à doctissimis crederêre. Latinas porrò tanta felicitate didicisti, docuistique, vt exacta puritas, ac illa nobilis vbertas Romanæ eloquentiæ, nostro cum pudore in squallenti asperoque Oceani littore quærenda videatur. Viuent profectò in admirantium manibus tua illa, quæ auidè leguntur in Dialecticis Rhetoricisque præcepta, & diuini ingenij carmina, quibus vel illustribus poetis numeros excusisti. Nos verò in magno vitæ tuæ desiderio, aut numinum, aut certè syderum inconstantiam indignanter vsquequaque mirabimur, quæ tantis cumulatum muneribus terris tantùm ostenderint, grauiore quidem iniuria humani generis, cum ille cœlesti aura fortasse dignior, in fecundissimo fœcunditatis cursu raperetur. Defunctum Heydelberga Germaniæ vrbe gymnasio clara, decuriones sepulchri honore perornarunt. Hermolaus autem Barbarus apud Cæsarem legatus, inscripto epigrammate supremum amicitiæ munus exoluit.

HERMOL. BARBARVS.

Inuida clauserũt hoc marmore fata Rodulphum
Agricolam, Frisij spemq; decusq; soli.
Scilicet hoc vno meruit Germania, quicquid
Laudis habet Latium, Græcia quidquid habet.

LATOMI.

Qui putat ingenijs patriam cõferre, Rodulphum
Agricolam, Latij dixerit esse soli.
Aut extra Italiam nasci minus esse beatum,
Hunc ipsum Frisium, qui putat, esse sciat.

Leo Baptista Albertus.

EONI Baptistæ ex Albertorum familia Florentiæ clara, Politianus, audita eius morte, nobile encomium cecinit: nos autem eius ingenij acumen, & styli felicitatem in confragosa materia plurimum admiramur. Nouum enim opus ædificatoriæ facultatis, & propter linguæ inopiam valde impeditum, nec satis eloquentiæ capax, aggressus est, tanta facundia, vt impetitos obscuro rudique eius seculo, & certa disciplinæ luce carentes architectos in semitam rectissimæ rationis deduxerit, cum Vitruuij præcepta densissimis obsessa tenebris illustraret, ac inspectis antiquorum ædificiorum reliquijs, atque inde accurata dimetiendi ratione initiorum & finium ordinem deprehendisset, ita vt inopem & corruptis artibus incultam ætatem nostram admirabili abditarum rerum copia locupletasse existimetur. Scripsit etiam in pictura de Recessibus & vmbris, lineisque ex optices disciplina, quibus rerum imagines in eodem sitas plano, tanquam remotas & extantes, erudita manus exprimere consueuit. Ex speculo quoque reflexis radijs: nam ipsius effigiem arguto penicillo pereleganter est assecutus, quam apud Pallantem Oricellarium in hortis vidimus. Extat etiam Apologorum vrbanæ grauitatis libellus, quo vel Aesopum inuentionis amœnitate superasse iudicatur, & Momus summæ gratiæ dialogus, ac ideo cum antiquis operibus multorum sententia comparandus.

IANI VITALIS.

Albertus iacet hic Leo, Leonem
Quem Florentia iure nuncupauit,
Quòd princeps fuit eruditionum,
Princeps vt leo solus est ferarum.

LATOMI.

Quisquis Barbarus es, rudisq; Phœbi,
Hoc saxum pedibus caue profanes,
Quod sanè eximium tegit Leonem,
Peius angue tuum genus perosum.

Nam

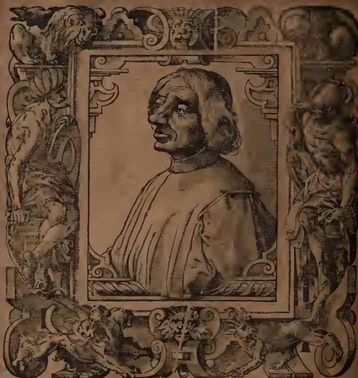

Nam Musis sacer est, easq; secum
Vel hic in tumulo moratur oris
Doctis blanditijs, vel ipse cum illi:
Indagat Clarios comes recessus.
Doctu multiiugam referre prædam

Non rarò vnde solet, stupente Apelle,
Atq; Vitruuio sagacitatem.
Sed quid te dubium morer? Leonem
Albertum satis ij loquuntur vngues.

Laurentius Medices.

SALVE heros optimè, maximè ingeniorum liberalis educator, artiumq; omnium & elegantiarum pater, ac vnicus veræ virtutis æstimator. Salue iterum immortale præconium merite: cùm te vigilanter excubante, non Etruria modò tua, sed omnis quoque Italia opulenta pace floruerit: scilicet vt mox orbata te custode & vindice, intestina fataliq; insania, & externa immanitate vastata concideret. Sed salue itidem, qui luculenter & fouisti Musas, & feliciter exercuisti. Præclarus vtique Vatum hospes & æmulus, ideoque cœlesti munere nomini tuo debita virenti laurea dignissime: nisi hæc fortuna tua putetur inferior, quando Cosmum auum eruditi seculi decus gloria superasse summè arduum videri poterit: nisi Leonem decimum, ad ornandam virtutem cœlo datum, felici prole genuisses.

IANI VITALIS.

Nil mortale vnquam vita tibi contigit omni
O Patriæ pater & decus immortale tuorum
Laurenti, nisi cùm te mors immitis ademit.
Illa quidem non te vitali lumine cassum
Extinxit, verùm quicquid sanctiq; boniq;
Orbis habet, secum simul abstulit: aurea quando
Secula fœdauit scabra rubigine ferri,
Non tamen vlla vnquam viderunt tēpora dignū
Te magis, & titulis & maiestate decoro,
Cui magnus Cosmus auus, & cui filius altum
Maximus ille Leo princeps Romanus honorum
Atq; æternarum laudum erexêre theatrum.

MYRTEI.

Occidit vt fato Medices Laurentius, ora
Conuertens in solicitas Florentia Musas
Dixit, Abite, aliud nunc vobis quærite tectum.
Cui Musa: Nos hospitium sanè perdimus vsquam
Quærendum: Sed tu Medice Florentia rapto,
Amissum inuenies nusquam: quin desinis ipsa
Esse illud decus & Latij Florentia lumen.
Nos erimus Musæ, tum si quid nostra parente
A Ioue dat pietas sperare, videbimus vllo
Tempore post heroa Deorum in sede suprema
Immortalem alti nutu Iouis astra regentem.

LATOMI.

De te nil dicam: sed enim si dixero, quantum est
Vel de Dijs genitum, vel genuisse Deos?
Vatibus Ausonijs mandatum hoc muneris esto:
Carpere nam laudes est violare tuas.

PETRVS

Petrus Leonius.

PETRVS Leonius Spoleti natus, multo acumine perſpicacis ingenij, eruditaque facundia, inter medicos primus ferè prolato Galeno, verum medicinæ limen aperuit, quum in clariſſimis Italiæ gymnaſijs profitendo, exercendoque artem ſumma nominis authoritate, non ex fœculentis Arabum lacunis: ſed ex puriſſimis Græcorum fontibus haurienda præcepta artis, atque remedia docuiſſet. Is erat validis diſciplinarum omnium præſidijs inſtructus, ita vt Aſtrologiæ & veteris item Magiæ peritiſſimus haberetur: quòd de euentu grauiſſimarum rerum diuina prædictione iudicare cõſueuiſſet. Conſtat enim cum amicis ſæpe dixiſſe, ſibi ſubitæ mortis periculum in aqua portendi: vnde flumina crebrasque nauigationes formidaret, quam ob cauſam, quum alia omnia ad quæſtum, & decus ſecunda retineret, è Patauio, Venetijsque in Vmbriam & Spoletum emigrarit, vt mutata ſede, nauigationum occaſiones effugeret. Sed Fata vbique viam inueniunt. Inde enim Laurentio Medice ſuprema valetudine tentato, Florentiam accitus, adeò inani, aut certè fatali ſpe concepta de ſalute decumbentis, occultans atrocis morbi impetum contempſit, vt oblata ab alijs ex arte remedia reijceret, & inſurgentis naturæ viribus nihil verendam morbi vim, facilè ceſſuram polliceretur. Verùm non diu pòſt ab ea cunctatione,

detecta malignitate pituitæ, ægroque sensim deficienti, superuenit Lazarus Placentinus illustris medicus, à Ludouico Sfortia Ticino missus, sera quidem afferens remedia: sed oblique Leonium iam toti familiæ inuisum perstringens, quòd neglectis morbi initijs, facillimæ curationis occasiones temerè contemnentis imprudentia deperissent. Per hunc modum expirante Laurentio, Leonius ex infamiæ dolore commota mente, exitialem insaniam, lugentiumque familiarum lethale odium contraxit, ita, vt in proximæ Caregio villæ puteum, sponte, an illata vi incertum, præceps datus mergeretur. Fuêre qui Petri Medicis seruida ira mortem patris more barbaro vindicantis, id scelus admissum crederent, vti Actius Syncerus Etrusco carmine deplorauit. Sed nullum omnino præclarius patratæ necis argumentum exortam inde suspicionem fouet, quàm ipsius authoris, par sceleri ad iustam pœnam interitus, quum ille à clade Gallorum ad Lyrim aufugiens, in ostio fluctibus naue obruta, fœdè perierit.

IANI VITALIS.

Dum timet astrologus sua Fata Leonius vndas,
Et fugit è ripis magne Timaue tuis:
Illa eadem frustra fugiētem aduersa sequuntur,
Qua rapitur tacita nobilis Arnus aqua:
Hic tu florentem medicis Florentia curis
Præruptum, ô facinus, corripis in puteum:
Astra repræsentat sic funera, dum fugit ille,
Tutius hunc poterant quàm latuisse poli.

LATOMI.

Pallet, conspectis vbicunq; Leonius vndis,
Et veluc à certo protinus hoste timet.
Scilicet has tacitè didicit monstrantibus astris,
Moliri vita Fata suprema sua.
Cur sed vbiq; timet? cur omneis deniq; semper?
Astra cauendi etiam cur tacuêre viam?
An non terra suos gignit, licet arida, fonteis?
Et cœlum pluuias non quoq; seruat aquas?
Forsitan has alíquo in puteo tibi Fata reponunt:
Nec poteris clarè cum Phaetonte mori.
Sed fugis Euganeos, Padumq;, & aquosa Timaui:
Stulte, fuge, & longum dedecorare metum.

Hermolaus Barbarus.

NVLLA hercle cuiusquā defuncti insignis effigies, maiore merito, quàm tua in Musæo spectatur Hermolae eruditorum omnium, omnibus numeris longè doctissime. Nouocomensibus enim C. Plinium Secundum ciuem suum, ab imperitis inuidiosè surreptum, erudita, præclaraque sententia reddidisti, eumque eductum tenebris, & multo squallentem situ, immenso radiantis ingenij tui lumine penitùs illustrasti: scilicet, vt receptæ antiqua dignitate sibi persimilis in lucem prodiret, ac ea omnino quæ in foro à Comensibus erecta est, dignus marmorea statua spectaretur. Sed tibi publico nomine debemus omnes, quòd Themistium tenebrosis Aristotelis operibus viuido splendore lucem afferentem, Latino sermone donaueris, vt quantus esses in Physicis, Dialecticis, atque Rhetoricis, tot nobiles exuberantis ingenij fœturæ testarentur: nec satis fuerit impeditissimam illam Geographiæ syluam, inaccessam multis nulliq; penitùs exploratā, glorioso labore penetrasse, nisi ex ipso telluris, & naturę germinantis gremio singulas salutares, & noxias herbas, traducto, ac explorato Dioscoride, ægris mortalibus demonstrasses. Sed qui linguarum & disciplinarum omnium difficultates euasisse videris, longè maximo etiam inuicti animi præconio, infestam virtuti tuæ inuidiam generosè superasti, quum te speciosis honoribus perfunctum, & tum supremam idcircoq; grauissimam legationem Romæ agentem, Innocentius Octauus, admiratione virtutis, Aquileiensem Patriarcham renuntiasset, vel non probante Senatu Veneto, qui nihil, vel inusitatæ virtuti, extra leges tribuendum censuerat. Tulisti quippe æquo animo suffragiorum seueritatem, quum ex eo tamen pari merito tibi purpura pararetur. Sed mors ante diem irrepsit, & pestilenti quidem morbo properata, adeò vt quod à Pico, Politianoq; Florentia laboranti per dispositos equos mittebatur miræ potestatis antidorum, veneni celeritate præuerterit, scilicet, vt nimis seuera patria optimi ciuis ossa non haberet, quæ sub colle hortorum ad Flumentanam portam sepulchro condita è Campo Martio, ab erudita Romana iuuentute salutantur.

Barbariem,

Barbariem, Hermoleos Latio qui depulit omnem.
Barbarus hic situs est, vtraq; lingua gemit.

Vrbs Venetum vitam, mortẽ dedit inclyta Roma,
Non potuit nasci, nobilius'ue mori.

PIERII VALERIANI.

Peregrine ciuis, nate in vrbe, & aduena,
Quicunq; adoras templa Musarum sacra·
Huc in beata, & si occupatus, Vrsule
Diuerte, cultum hinc à sinistra suspice
Inter sacratos hinc & inde Præsules,
In purpurata veste nobilem virum.
Quid fronte prima iam omiuaris maximum?
Viua hac imago est Hermolai Barbari,
Aciem sacratis, ne profana videris,
Candente felix ære lumen excute.

LATOMI.

Quid stas, & titulum stupes, Viator.
Hoc sub saxo aliquem ratus sepultum
Gallum, Theutonicum, Scotum, vel Anglum,
Genteis quas modò Barbaras vocamus?
Erras. Barbarus Hermolaus ille,
Ille Barbarus, vtriusq; lingua
Venus, delitia, lepor, voluptas,
Quo nemo melius tenebat omneis
Germana numeros locutionis:
Hoc sub marmore, nunc cinis, recumbit:
At non mortuus: immò mortis ipso
Victurus scelere vsq;, & vsq;, & vsq;:
Rumpatur Venetus licet Senatus.
At si te nouitas moratur huius
Vocabuli, ratione scito factum,
Qua suos Domini solent Quirites

Insignire Duces, vt Africanos,
Cimbros, Pannonicos, Isauricosq́;
Victarum puta gentium trophæis.
Sic & barbarie per hunc Latinus
Pulsa finibus, & iugum subacta,
Iure Barbarus optimo vocatur.

Georgius Merula.

IN Georgio Merula ab aquis Statiellis Alexandrino, ingenium subagreste, atque ideo ad lucubrationum labores maximè validum, nullisque obiter voluptatum illecebris lacessitum emicuit, passim florentibus Græcarum literarum studijs, quarum felici societate antiqui decoris ornamenta Latinæ facultati tradebantur. Ob id variæ eruditionis laude celebratus, quadraginta amplius annos, cùm Venetijs, tum Mediolani iuuentutem docuit: in alienos sæpe libros acerbius censuram exercens, quum sæpe Calderini, Galeotti, & Politiani errata, vel certè prætermissa notare contenderet, publicatis Annotationum libellis, quibus latè nomini fama apud stupentes grammaticos quæreretur. Edidit etiam translationem Dionis de Traiani gestis: sed petenti Ludouico Sforciæ historiam perscripsit, Vicecomitum principum origines & bella continentem, sobrio quidem stylo, ac ex omni parte Latino, sed in quo lectores minus austeri peramœna diuerticula passim requirant. Cæterùm postremi eius historiæ libri meo iudicio iucundiores, æternùm dotmituri, denegata luce in abditis scrinijs iacent, quum nemo è generosa stirpe Vicecomitum omnino prodeat, qui sepultum familiæ patriæq; decus, in lucem afferere velit: quandoquidem nemo ferè sit ex ea gente, qui non spreto veræ virtutis nomine, ab incondito luxu decoxisse videatur. Periit exactæ ætatis senex, tonsillis fauces occupantibus, Politiano obiter vehementi metu liberato, cum in Miscellaneam eius centuriam, cohortes, & alas, quæ impetu obruerent, emissurus esse diceretur. Ludouicus princeps optimè de literis merito, iustum funeris honorem persoluit, elatusq́; est ad ædem Eustorgianam: & hoc carmen sepulchro Lancinus inscripsit.

Vixi alijs inter spinas, mundiq́; procellas,
Nunc hospes cæli Merula, viuo mihi.

LATOMI.

Cur fugis à titulo? quò tam citò, quæso, Viator?
Succine, quod possim carpere, habere times?
Ingenio hoc vixi, fateor: plurisq́; lacessi
Pro rigido exercens scilicet ense stylum.
Parcebam nulli, gaudens è cade frequenti
Lassa cruentatas figere in ora manus.
Et tu fortè times, ne nunc quoq; dentibus idem,
Quaq́; Thraonius non placitura petam.
Optarim sanè neq; enim tibi abiret inultum
Phœbe, sacerdotem sic habuisse tuum.
Nam fœdasse suas quòd me malus acuit arteis,
(Tutari parteis hoc vocat ille suas)
Tergendis voluit pueris à clunibus essem,
Quos malè mundatos mors inopina rapit.
Ah miser, at quod idē multi quoq; nunc imitātur,
Iam successorem mi fore spero aliquem.

Politianus.

POLITIANVS à prima statim iuuenta admirabilis ingenij nomen adeptus est: quum nouo, illustrique poemate Iuliani Medicis equestres ludos celebrasset, Luca Pulcio nobili poeta omnium confessione superato, qui Laurentij fratris ludicrum equestris pugnæ spectaculum, iisdem modis & numeris decantarat. In id enim è Græcis atque Latinis delectos flores populo stupendos contulisse censebatur: nec multo post Iuliano à Pactijs in templo immaniter interfecto, eius vindicatæ coniurationis historiam Latinè, ornatissimeq; perscripsit: professusq; demum in gymnasio Græcas pariter, Latinasque literas, tantos de se excitauit clamores, fauente iuuentute, vt Demetrius Chalcondyles vir Græcus, præstantiq́ne doctrina, vti aridus atq; ieiunus à discipulis desereretur. Exinde Herodianum Romanè loquentem publicauit, cunctis haud dubiè erepta laude, qui id generis munus ante susceperant, quanquam æmuli eam translationem, vti nos à Leone pont-

fice accepimus, Gregorij Tiphernatis fuisse dicerent, quòd passim inducto fuco, & falsis neuorum coloribus interlita, alieni styli habitum mentiretur. Sed eadem præcellenti studiorum omnium vbertate florentē, post editam Miscellaneorum centuriam: publicataq; Latina poemata, immatura mors oppressit. Erat distortis sæpe moribus vti facie nequaquā ingenua, & liberali, ab enormi præsertim naso, lubluscoq; oculo per absurda, ingenio autem astuto, aculeato, occulteque liuido, quum aliena semper irrideret, nec sua, vel non iniquo iudicio expungi pateretur. Ferunt eum ingenui adolescentis insano amore percitum, facilè in lethalem morbū incidisse. Correpta enim cithara, quum eo incendio, & rapida febre torreretur, supremi furoris carmina decantauit: ita, vt mox delirātem, vox ipsa, & digitorum nerui, & vitalis deniq; spiritus, inuerecunda vrgente morte, desererēt: quum maturando iudicio integræ, stataeq; ætatis anni, non sine graui Musarum iniuria, doloreq; seculi, festinante fato eriperentur. Vix enim quadragesimum quartum ætatis annum attigerat, sed eo præpropero vitæ exitu profectò felix fuit, quòd imminentem conuulsæ Medicæ domus ruinam effugerit. Tumulo autem hoc carmen Crinitus discipulus affixit.

Hic, hic Viator paululum gradum siste,
Vatem potentis spiritus vides clarum:
Qui mente promptus acri, & arduum spirans,
Ac summa quæque, & alta consequi suetus.
Is ille ego Angelus Politianus sum.

Fouit benigno me sinu Flora, & illic
In Fata cessi, Parthenopæos Reges,
Cum Gallica arma irruerent minabunda.
Tu vale, & hoc sis meriti memor nostri.

EIVSDEM.

Siren relicto Daunio
Quærebat vbi consisteret:
Diuque vagula deuolans
Accessit amnem lassula
Arni fluentis leniter:
Et commorata satis, iter
Parabat inceptum sequi.
Sed ecce dum vaga subuolat,
Audit repentè rem nouam,
Nouosque numeros, & noua
Carmina canentis Angeli.
Itaque statim in labra conuolat
Dulci lepôre perlita:
Et, inquit, hic libet agere,
Hîc, hîc morabor sedulò:
Vbi Gratia, Decor, & Venus
Tam blanditer simul canunt:
Carmenque fundunt aureum:
Tu nunc valebis Daunie.

PETRI BEMBI.

Duceret extincto quũ mors Laurente triũphum,
Lætaque pullatis inueheretur equis:
Respicit insano ferientem pollice chordas,
Viscera singultu concutiente virum.
Mirata est, tenuitque iugum: furit ipse, pioque
Laurentem cunctos flagitat ore Deos.
Miscebat precibus lachrymas, lachrymisque dolorẽ:
Verba ministrabat liberiora dolor.
Risit, & antiqua non immemor illa querela,
Orphei Tartarea quum patuêre via.
Hic etiam infernas tentat rescindere leges:
Fertque suas, dixit, in mea iura manus.
Protinus & flentem percussit dura poetam:
Rupit & in medio pectora docta sono.
Heu sic tu raptus, sic te mala Fata tulerunt,
Arbiter Ausoniæ Politiane lyræ.

INCERTI.

Politianus in hoc tumulo iacet Angelus, vnum
Qui caput, & linguas, res noua, tres habuit.

HERCVLIS STROZAE.

Quis Lycias sortes? quis Phœbia carmina vatis?
Transmisso Deliquis neget huc Tripodas?
Quippe hic assiduè Phœbus, Musæque parentant,
Et caros lachrymis sæpe lauant cineres.
Quin si Fata velint, tegerentur numina sub qua
Angelus obdormit Politianus humo.

CAESARIS SCALIGERI.

Ante tuo quàm te nossem de pectore, non te,
Aiebam, decuit Politiane mori:
Sine mors decuit: sed non decuisse fatebor,
Ah, sic ah iuuenem Politiane mori.
At diuina semel noui dum pectora, dixi.
Nec iuuenem, nec iam Politiane mori.

LATOMI.

Hoc tumulo Charites, lepor, & bona Suada, iocique,
Et Musæ, & Phœbus, plectra, chelysque tacent.
Cũcta obiêre simul (neque enim sunt visa deinceps.
Nec viguit fuluis laurus, vt antè, comis)
Verus vt ille pudor Graium, columenque Latinûm
Angelus arguta desijt in cithara.
Nam fuit hæc (miserũ) sæuæ culpa altera Parcæ,
Cantantis filum præsecuisse viri.
Ah, sæuûm potuit quæ flectere corda ferarum,
Non potuit duram flectere voce Deam.

Io. Picus Mirandula.

IOANNES Picus Mirandula merito cognomine Phœnix appellatus est, quòd in eum Dij superi, supra familiæ claritatem, omnis corporis, ac animi vel rarissima dona contulerint. Mira enim altitudine subtilis ingenij, decora facie, lectissimisque moribus, & incomparabili quum disputaret, aut scriberet facundia, omnes eius seculi sapiẽtes in admirationem sui facilè conuertit. Grauissimo autem opere, nec dum absoluto, tanta eruditione, atque vehementia Astrologos totius diuinationis vanitate confutata persecutus est, vt subtilium disciplinarum professores à scribendo deterruisse videatur. In Heptablo autem, dum sacrarum literarũ mysteria diuino ore nobis recludit, & in Apologetico grauissimus disciplinarum omnium rationibus proposita ad disputandum, ingenij sui decreta defendit, se ipsum doctrinæ, atq; memoriæ felicitate supergressus esse videtur. Excessit è vita dignus cœlo, trium & triginta annorum iuuenis, eo die tam celebri, quàm postea Ita-

liæ

liæ maximè funesto, quo Carolus Galliæ rex Octauus Florentiam est ingressus, scilicet, vt tanti funeris luctus, quum sub signis ornatus in pompam externæ gentis exercitus vrbem intraret, vel eo inusitato spectaculo, & in tãta receptę libertatis lętitia minimè vinceretur.

HERCVLIS STROZAE.

Ioannes iacet hîc Mirandula, cætera norunt
Et Tagus, & Ganges, forsan & Antipodes.

EIVSDEM.

Hîc situs est Picus, cuius si cuncta perissent,
Virtutum septem vix sat erant tumuli.

MICHAELIS MARVLLI.

Occidis ætatis media quòd Pice iuuenta,
Vltima Socratica flenda ruina domus.
Nec vel nobilitas, vel opes, vel gratia formæ
Profuit, aut animi tot bona rara tui.
Hoc hoc, crede mihi, naturæ iniuria matris
Larga velin primus quæ fuit vna tibi: (ollis
Sed vita documēta hominum, & quàm fluxa sit
Forma, genus, dotes ingenij, imperia.

LATOMI.

Ne Pici ingenium deberi quis putet astris,
Nil genere hoc artis, vanius esse docet.
Quem vitã, & mores frugi, assiduumq́; laborem,
Astrorum scimus percoluisse loco.
Sed tamen est aliquid (fateor) quod debeat astris,
Quod citò se nostris eripuère malis.

Pomponius Lætus.

IVLIVM Pomponium Lætum Sanſeuerina illuſtri fami[illegible]ia in Piceni[illegible] na[illegible]um ferunt, adeoque inſigni cura edu[illegible]atum, vt ex ad[illegible]li[illegible]a mat[illegible] qui pudica, illudente ei Salernitano Principe genitus putaretur. Sed [illegible] gente demum bello, & labante Fortuna principalis domus, animum [illegible]d literarum ſtudia conuertit, tanta antiqui moris æmulatione, & natu[illegible] temperantia optimas literas complexus, vt Romæ inter præclara [illegible] culi ingenia conſpicuus monſtraretur. Nam Vallæ præceptoris æquata eruditioni [illegible] nione, locum exceperat, ſed eum mox Pauli Secundi iniuria percelebrem fecit, quum [illegible] ratos quoſdam, & in his Platinam, atq; Callimachum, tanquam impios atq; maleficos tor mentis excruciaſſet. Nam è Venetijs Romam pertractus ad dicendam cauſam, perpetua vitę innocentia tutus nihil terreri potuit, vt integro conſtantiq; animo indigna fa[illegible] Veterum enim ingeniorum illuſtria nomina ſibijpſis indiderãt, quum in cœtu ſoda[illegible] laureati Muſas colerent. Ea nominum nou[illegible]ate, Pontifex elegantiæ literarum imperitus, ſuſpicioſusque, vehementer offendebatur, quaſi id eſſet occulta coniurantium reſ[illegible]d obeundum inſigne facinus. Xyſto demum, Innocentioque fauentibus in gymnaſio [illegible]o

c[illegible]

uit incredibili nominis authoritate, auditorumque frequentia, adeò vt ante aurotam profitentem, Romana iuuentus à media statim nocte præoccupandis subsellijs præueniret. Descendebat è Quirinali sæpe solus, Diogenis more præferens laternam, quum opes contemneret, & iucunda frugalitate venerabilis haberetur. Simplici nanque, & penè subagresti conuictu vsque adeò gaudebat, vt quum frequenti semper limine coleretur, impronisi nobiles conuiuæ, non sufficienti eius puero per iocum admoniti coquinæ manus admouerent, vnde perurbani sales, multæque facetiæ sererentur. Scripsit Grammaticæ compendium, adultis pueris vtile: & grauiore demum stylo seriatim Romanos Cæsares: gratissimoque libello in antiquæ Vrbis ruinis, vera loca, atque vocabula demonstrauit. Sed in suggestu summam laudem promeruit: quod eo magis mirum videtur, quum in familiari sermone hæsitante lingua balbutire esset solitus, nec orantem demum, aut clara voce lectitantem, vlla omnino oris titubantia deformaret. Septuagenarius excessit è vita, quum gelidissimo vini potu ventriculi calorem oppressisset. Elatus est auditorum insignium pijs humeris, honestante funus familia purpurata Alexandri Pontificis, & laudante Marso oratore. Quum varijs autem Elegijs tumulus ornaretur, epigramma Pontani, consensu publico locum obtinuit.

PONTANI.

Pomponi tibi pro tumulo sit laurea sylua:
Ossa, maris rores, myrteaq; vmbra tegant:
Teq; tegant, artusq; tuos, violaq; rosæq;
Ver habeat, Zephyros spiret, & ipse cinis.
Stillet & ipse cinis, quas & Parnasus & antra
Thespia, & ipsa suas Ascra ministret aquas.

DOMITII PALLADII.

Hic iacet exigua Latus Pomponius vrna,
Cuius honor meritò pulsat vtrunque polum.
Latius erat Romæ vates sublimis, & idem
Rhetor, nunc campus latior Elisius.

LATOMI.

Effert Pomponi dum te Romana iuuentus,
Et fouet in gremio Roma beata suo:
Fama est, inuidiam summorum adeoq; Deorum
Hunc tumulum, hos gerulos conciliasse tibi.
Sed tamen hoc summi tibi debebatur honoris,
Vt tua mors superis inuidiosa foret.

Callimachus.

CALLIMACHVS antiquo nomine Philippus, Geminiano Etruriæ oppido editus, ingenium lectissimis literis Romæ excoluit, nec multo pòst indignam insonte animo subijt calamitatem, quum Paulus Secundus illustres Academiæ sodales odio temerè concepto, tanquam malignè conspirantes persequeretur, ita, vt ipse ante alios desumpti Græci nominis reus, tormentis, & carcere pœnas daret. Ab ea autem iniuria indignabundus in vltimas terras profectus, Casimiro Sarmatiæ Regi ingenij operam obtulit. Is virtute, fortunaque clarissimus, sed Pontificij nominis hostis, quatuor Regum pater fuit. In honore tum erant optimæ literæ apud externos reges, vno præ cæteris Matthia Coruino studijs ac artibus eximijs liberaliter fauente. Itaque Callimachus Alberto filio præceptor datur, à quo demum, post Casimiri patris interitum, ad summum familiaritatis, atq; potentiæ locum euectus est, tanta Polonorum consternatione, odioque, vt eum tanquam impium, & Moldauicæ cladis authorem, tyrannidemq; impotenti imperio exercendam Regi suaderet, aula extruserint. Maligno enim iudicio nobilitatem, quod Imperatæ pecuniæ, & suscepto bello auersa esset, sæuo hosti obiectandam esse censuerat, vt nemo demũ superesset, qui libertatis per manum traditæ iura tueretur. Sed Callimachus, vel Alberto absentis desiderium vix ferente, quòd inuidiam minimè sustineret, semi exul in Vilna Sarmatica apud veterem amicum occultatus, Fato cessit: ita vt morte celata, sine funere arefactus tepore clybani in armatio seruaretur. Id resciuit Albertus, & pietatis ergò, Cracouiæ in æde Trinitatis æreo sepulchro honestandum curauit. Præcipuum eius ingenij mo-

numentum, exstat Historia exactissimè conscripta de rebus gestis Ladislai Sarmatiæ, atq; Pannoniæ Regis: qui ad Euxinum Varnensi acie, ab Amurathe superatus interijt. ad o enim eleganter eius grauissimi muneris leges impleuisse existimatur, vt omnes qui à Cornelio Tacito, per tot secula id scribendi genus attigerint, meo iudicio superarit.

IANI VITALIS.

Aenea, Callimachi, quæ circumplectitur ossa,
Depositi meritis nobilis vrna sui,
Aenea sit quamuis, multò est preciosior auro,
Etrusci felix hospita Callimachi.
Ipsi etiam, Italia, tantum decus, auspice, adepti,
Ad sacra conueniunt busta Borysthenides.
Exultantq; mero, & choreis, referuntq; vicissim:
Dedicat hæc Crispo Sarmatis ora suo.

LATOMI.

Exuuias præter pellemq; atq; ossa latini
Nil hic Callimachi Barbara terra tegit.
Illa Borysthenides rapuêre, tenentq; Camœnæ,
Quarum primus amor, gloria prima fuit.
Hoc perfecturus, si copula longa fuisset,
Venissetq; suo iusta propago thoro
Sarmatide è nympha: ne Barbara terra videri
Posset, Romana vel minus apta toga.
Sed mors inuidit, qua nil odiosius: atqui,
Quæ feritas tacito non caret opprobrio.
Aeneus est tumulus, mors ænea: & æneus ille,
Qui legit hæc siccis tristia verba oculis.

HIERO-

Hieronymus Sauonarola.

MEDICEIS Gallorum aduentu Florentia pulsis, Hieronymus Sauonarola Ferrarienſis ex ordine diui Dominici cucullatus, vſque adeò auſtera vitæ diſciplina, ac erudito ſubtiliq́ue ingenio, & in ſacris concionibus admirabili facundia valuit, vt populum inſtaurādis religionibus deditum, & tum nouo receptæ libertatis gaudio geſtientem, quò vellet facilè impelleret, priuatisq́; familiarium, ac ipſis quoque ſummi magiſtratus conſilijs miſceretur. Futura enim prædicere, veluti diuino adflatum numine credebant, quando nihil validius eſſet ad perſuadendum ſpecie ipſa pietatis, in qua etiam tuendæ libertatis ſtudium emineret. Sed nonnulli optimates, aſtutis ingenijs adeundo, conſulendoq́ue eius authoritatem in immenſum adaugebant, tanta quidem inſania, quò illam ſibi aſtruerēt, vt ad Carolum Regem Piſas Legatus mitteretur, & integros quatuor annos Florentinorum animis, ac opibus imperaret. Verùm in eo Chriſtianis hercle moribus, ac optimis literis ornatiſſimo, ingenium ab occulta ambitione, & nimio, exitialiq́ue proferendæ veritatis ſtudio inflammatum, adeò æſtuanter efferbuit, vt capitale iudicium de ſuſpectis nobiliſſimis ſeptem ciuibus ſæua ſententia præcipitarit, moresque Alexandri ſummi

Pontificis vesana declamandi libertate, quum acerbè suggillaret, sacrosanctam potestatem in dubium deuocarit: quamobrē reus maiestatis, deposcente Pontifice, cōcedente Senatu, & concrematis quidē templi foribus, nec incruenta irruptione comprehenditur nam inimicæ factionis ciues, damnatorumque propinqui arma ceperant: in eo q; tumultu trucidatus est Franciscus Valorius partium princeps, qui maturandæ reorum necis author extiterat. Cæterùm de Sauonarola tormentis excruciato, confessoque, latronum more, in medio foro, miserabile supplicium est desumptum, ita, vt strangulati corpus ex templò cremaretur, diuerso quidem animorum habitu, quum alij ardentes odio, iure execrarum, atque punitum succlamarēt: alij verò lugentes, tanquam indigna morte peremptii è rogo cineres religiosè colligerent. Eius autem ingenij operum præcipua cum laude legitur gloriosus Crucis triumphus aduersus eius seculi sapientes, garrulosque sophistas, Latinè perscriptus. Vtramque autem pij, atque impij nominis famam cumulatè promeruit, si duobus contrarijs cœnotaphijs credendum esse censeremus. Sed alterum quod liuidus effudit, honestus supprimet pudor, ne supra miserabilis supplicij dolorem, infœlicis fortasse viri manes hac etiam æterni carminis inurente nota cruciarentur.

MARCI ANTONII FLAMINII.

Dum fera flāma tuos Hieronyme pascitur artus,
Relligio sanctas dilaniata comas
Fleuit, & ô dixit, crudeles parcite flammæ,
Parcite, sunt isto viscera nostra rogo.

LATOMI.

Dicere me prohibet pietas Hieronyme quicquam,
Tuo quod olim nomini
Officiat: vetat at eadem me dicere, passum
Te præter æquum talia.
Illud nemo negat, vel Momo durior, esse
Quæ scripseris, pijssima.
Quæ dum compono, tibi, nescio, num ne dolerē,
Vel gratulari debeam.

Marsilius Ficinus.

CVM clarissimi Græcorū Theodorus, Argyropylus, & Trapezuntius, veluti ex condicto inter se distributis operibus in traducendo Aristotele ad non obscuram æmulationem versarentur, vnus Latinorum Marsilius Ficinus diuinæ philosophiæ amore incensus, transferendi Platonis negotium suscepit, atque perfecit, vsque adeò festinata felicis ingenij fœcunditate, vt plerique in pusillo eius corpore, quod vix semihominem æquaret, tantam vim inusitati spiritus, & tantas vtriusque linguæ facultates vigere mirarentur. Nam eundem quoque insatiabilis studij tenorem secutus, Plotinum, Iamblicum, Synesium, & Psellum Platonicæ sectæ nobiles authores Latinos effecerat, hortante quidem Cosmo Medice, & mox tradita per manus summæ virtutis hæreditate, Petro filio, & Laurentio nepote suffragantibus. Ex ea siquidem ornatissimæ domus liberali disciplina Ficinus honestis ædibus, peramœna villa, sacerdotio, annuisque stipendijs, atque muneribus sese adauctum, & cumulatè perornatum sensit. Contemnebat enim maiores opes, vir minimè ambitiosus, & nitidæ iucundæque vitæ ad bonam frugem percupidus, quum vnam studiorum laudem spectaret, nec vllis vnquam contentionibus misceretur, quòd tetum omnium, præterquam vini subdulcis voluptates abdicasset, nulla quidem animi tristitia, quum esset omnino lætissimus: sed exactissima ratione ad tuendam valetudinem, sicuti deprehendere licet ex libris de triplici Vita editis. Adeò enim morosè sibi ad spem vitæ blandiebatur, vt sæpe eadem die, quum aer incalesceret, aut aliquo spiritu moueretur, capitis tegumenta permutaret. Sed quum sodalium suorum acerba funera luxisset, Laurentij, Hermolai, Politiani, Mirandulæ, qui vno anno perierunt: Landinique item, & Sauonarolæ, in Caregiana ipsius villa, septuagenario prouectior febricula interijt, diro quidem omine, quum eodem die punctoque temporis, duo clarissima Italiæ lumina Ficinum ipsum, & Paulum Vitellium summæ inuictæq; virtutis Florentinorum Imperatorem, aliquanto certiore inimicorum rabie, quàm noxa capitali supplicio damnatum, vis ipsa fatalis extinxerit: & cum esset in alpibus Ludouicus rex Gallorum, armatus irrumpens, vt singulas illustres domos, & ad vnum fere omnes Italiæ principatus euerteret.

IN

INCERTI.

Mores, ingenium, Musa, sophiaq́ sepulta est
Laus hic, cum magni corpore Marsily.

INCERTI.

En hospes hic est Marsilius sophiæ pater,
Platonicum qui dogma, culpa temporum
Situ obrutum, illustrans, & Atticum decus
Seruans Latio dedit: fores primus sacras
Diuinæ aperiens mentis actus numine
Vixit beatus antè Cosmi munere,
Lauriq́ Medicis, nunc reuixit publico.

POLITIANI.

Mores, ingenium, Musas, sophiamq́ supremam,
Vis uno dicam nomine? Marsilius.

ANDREAE DACTII.

Hic situs est magni sacrum qui dogma Platonis
Marsilius patriæ tradidit & Latio.
Exuuias tellus, cælestes spiritus oras,
Diua sed & terram fama polumq́ tenet.

LATOMI.

Hic, hic Marsilius notissimus ille Ficinus,
Totius Ausoniæ luxq́, decusq́ iacet.
In paruo ingenteis qui clausit corpore dotes:
Immò non clausit, sed magis exeruit.
Quare etiam hac parua fama est angustior urna:
Ni tamen hac potius, quem replet orbis erit.

Galleottus Martius.

ALEOTTVM Martium Naroia genuit, robusto ingenio disciplinas omnes complectentem. Is Matthiæ Coruino Pannoniæ regi præceptor, epistolarumque magister, & in castris miles: & in palæstra multarum palmarum athleta fortissimus operam præstitit, adeò feliciter, vt omnium horarum amicus & comes haberetur. Scripsit librum de Homine, varia eruditione potius, quàm eloquētia mirabilem, in quem non multò post inuectus est Georgius Merula grammaticorum exactissimus. Sed ea vehementia Galeottus sese defendit, vti Apologeticus priore libro varietate eruditionis multò vberior censeri posset. Scripsit etiam, & malo quidem infortunio, quædam in sacra, moraliq; Philosophia: nam ex ea lectione, quum omnibus gentibus integrè, & pariter veluti ex iusta naturæ lege viuentibus, æternos cœlestis auræ fructus paratos diceret, à cucullaris sacerdotibus accusatus, damnatusque est. Sed cum periculo celeriter exemit Xystus pontifex, qui in minori Fortuna eius fuerat auditor, non sine graui tamen contumelia. Nam in foro Veneto ad geminas columnas ad tribunal perductus est, vt impetrata venia se falsa scripsisse fateretur. Sed accidit, vt id iudicium exortus in turba risus euerteret, salso ac repentino Galeotti dicterio excitatus. Nam quum fortè non ignobilis Venetus, è turba proximus strigosa proceritate, & impudicæ vxoris probro insignis, traductum ludibrio præpinguem porcum appellasset, extemplo Galeottus renidentiq; ore, pinguis, ait, porcus, quàm macer hircus esse malo. Erat enim Galeottus vsque adeo tumenti abdomine, vt quum sub vasto obesi corporis pondere, vel prægrandia iumenta fatiscerent, rheda curuli veheretur, ac demum senex ad montem Annianum circa Ateste, aruina suffocatus interiret.

IANI VITALIS.

Hanc galeā, hūc posuit Galeottus Martius ensem,
Mars tibi, & hāc citharā docte cū pectine Musis,
Militia functus, decantataq; poesi.

LATOMI.

Et galea & Martis tibi fecit nomina mater,
Illa nouis facibus trita, doluiq; Venus,
Ne si te Mauors rescisset Apolline cretum,
Vim tibi, vel matri, saeuus, vt est, faceret.
Proinde nec est mirum, si vincis vtraq; palæstra,
Estq; tibi niuei copia tanta salis.
Quem voluit mater tinctum sua olente saliua,
Et pater ornatum munere vterq; suo.

Elisius Calentius.

HVIVS ex Amphracta oppido semi Appuli Musa, regnantibus Aragonijs Neapoli, insignis fuit, vel illustrium poetarum æmulatione proposita. Tum enim Pontanus, Altilius, Grauina, & Actius, immortali ingenio præditi vates, diuina carmina factitabant. Sed Calentio amatoriæ vanitatis incendijs iuueniliter vstulato, æquo torrentior vena vti subitis impulsa casibus nequaquam liquidissimè profluebat: in varios alioqui carminum modos repentina largitate mirabilis. Adamauit eum vnicè à puero contubernalem Pontanus, suspexit Altilius, Actius verò Syncerus meritis laudibus exornauit. Extant eius Elegiæ teneris affectibus peramœnæ, & Ranarum cum Muribus prælia Homerico spiritu Latinè decantata. Dicauit eas vigilias Angelo Colotio ab eruditi ingenij candore viro lectissimo: quem hodie viuido ingenio senem, & sacrata infula clarum salubris eloquentiæ præcepta in hortis ingenuè tradentem Romana iuuentus colit. Moriens Calentius Lucium filium reliquit, ad quem legitur epistola Pontani, ad paternos mores, studiaque eadem adolescentem accendentis. Porrò Calentius ipse quum amore perditus, oblitusque rei, elegis inanibus diu hæsisset, Fortunam sibi ad parandas opes defuisse sero sensit, vt hoc suo carmine fatetur:

Talia

Talia post cineres de me toto orbe legantur,
Scriptaq́ sunt tumulo carmina digna meo.
Ingenium natura dedit, Fortuna poeta
Defuit, atq́ inopem viuere fecit Amor.

Moriens autem, hoc carmen inscribendum Lucio filio mandauit.

Elisius de seipso, Viatori.

Sit tibi, sit felix, & faustum iter,
Qui sim discito paucis, sodes:
Hic ego vates iaceo Calentius,
Somno sopiens graui,
Donec me tubicen ætheris excitet,
Vocans ad pias Superûm sedes.
Legisti'n? amabo dic abiens, Vale.

LATOMI.

Elisius tenerè teneros dum scribit amores,
Durare ad senium tam tener haud potuit.
Sed nec erat diues, nec mirum in vate negatas
Spernit is: ancillas aut facit artis opes.

Pandulphus Collenucius.

ANDVLPHVS Collenucius Pisaurensis ingenio peracti, & studiorum rerumque omnium erudita notitia perornato, nobilissimarum Italiæ vrbium præfecturas gessit: functusque grauissimis legationum muneribus illustri facundia, & gestu pernobili Latini oratoris nomen impleuit. Cæterùm tanto ingenio temperantia deerat, vt nulla in arte summum laudis fastigium teneret. Insatiabili etenim cupiditate semper vagus in omnes disciplinas ferebatur, quum esset ex professo iureconsultus: vt facilè reliquarum facultatum principes, disputatione, scriptisque lacesseret: quòd nihil, nisi valde excellens, probare esset solitus, & quæque mediocria fastidiret. Indignatione siquidem superba, & ostentatione præcipiti, Plinium aduersus calumniatorem Leonicenum disertissimè defendit. Scripsit & libellum de Vipera: ac item facetissimum capitis & pilei Dialogum: postremò etiam Neapolitanorum regum res gestas Etrusco quidem sermone in gratiam Herculis Arestini, qui Latinas literas minimè didicerat. Multa autem lectu iucunda, eleganter inchoata absoluere nequiuit, quum apud Ioannem Sfortiam Pisaurensium Tyrannum, quem deprehensis literis offenderat, supra veterum officiorum memoriam, dissimulata recentis odij libido valuisset. Vir enim incautè Tyranno fidens, ea nece indignus, In carcere strangulatus interijt.

FERDINANDI BALAMII.

Ignoscit Collenucio Tyrannus,
Mox illum necat, ò scelus nefandum,
Vincens sauitiam Neronianam.

LATOMI.

Esto: Tyrannus strangulauit impia
Nimis, heu: apertum fraude Collenuccium
Illumúe, ò hospes, an magis se perdidit?
Sua ille viuit claritate in litteris,
Actaq; vita nobili praconio.
At iste tali morte viuens concidit,
Quod nunc mori vt nec viuere olim, non liceat
Illius vtrumq; praestruente gloria:
Proinde verum si tacere nolumus,
Non vim Tyrannus intulit, sed passus est,
Qua laurea illi prorsus est clarissima.

Iouianus Pontanus.

OVIANVS Pontanus vir ad omne genus eloquentiæ natus, Cereto Vmbriæ oppido metu profugiens, quòd ibi pater à factiosis ciuibus esset interfectus, Neapolim planè iuuenis, & inops contendit. Ibi enim liberali Alfonsi Regis studio, condita celebri bibliotheca literas in honore esse didicerat. Nec defuit honestus virtuti locus, Antonio Panhormita eruditi ingenij vim admirante. Is tùm erat excellentis doctrinæ nomine regij scrinij Magister. Aspirauit demum his cœptis Fortuna, vsque adeò benignè, vt Ferdinandi Regis castra secutus, in demortui Panhormitæ locum sufficeretur. Vnde illi mox honestæ opes, sed obsequij fide ac merito, vti scripsit, inferiores, nisi ad opimi muneris prouentum Ariadnæ vxoris dotalis hæreditas accessisset. Hac parta dignitate, liberiore veluti studio, Musas per omnes numeros exercuit, tanta habilis ingenij fœcunditate, vt neque poetis, neque oratoribus, qui tum maximè florerent, dignum secundæ famæ locum relinqueret. Erat austero supercilio, & toto oris habitu subagrestis: sed stylo, & sermone perurbanus, quum sæpissimè vel in serijs multo cum sale iocaretur. Habitus tamen est in omni censura quanquam absolutè pius, supra æquum mordax, vel eo quòd non homines modo sibi notos, sed gentium, & vrbium quoque omnium mores acerba scribẽdi libertate perstringeret, sicuti ex varijs Dialogis, Charonteque præsertim intemperanter ostendit. Sed in pangendo carmine, quàm texenda prosa cultior, atq; sublimior multis videtur: quando quidem in historia non semper integra grauissimi incessus dignitate, ab eius muneris disciplina deflexisse existimari possit, quum postea ab Hesperidum hortis citriorum suauissimis odores spirans, atque inde diuino carmine in altum euectus, ad illa ipsa excelso ore decantata sidera propius accesserit. Vixit annos septuaginta septem. Fato autem functus

eodem

eodem mense, quo Alexander Sextus Pontifex vita excesserat: tumulatus est in sacello ab se sepulchri causa extructo è regione Daualorum domus, vbi Elogium ab se compositum in marmorea tabula spectatur.

Viuus domum hanc mihi paraui,
In qua quiescerem mortuus.
Noli obsecro iniuriam mortuo facere,
Viuens quam fecerim nemini.
Sum etenim Iouianus Pontanus,
Quem amauerunt bonæ Musæ,
Suspexerunt viri probi,
Honestauerunt reges Domini.
Scis iam qui sim, vel qui potius fuerim.
Ego verò te, hospes in tenebris noscere nequeo.
Sed te ipsum vt noscas, rogo. Vale.

BASILII ZANCHII.

Aurea Pierio texentem carmina filo
Pontanum ad docta Parthenopes tumulum.
Vt primum Pindo, longè atque Helicone relicto,
Audijt arrecta Cynthius aure Deus:
Vicisti Pontane, inquit, mea numina, cedat
Iam tibi & Eous, cedat & Hesperius.

CAELII CALCAGNINI.

Creditus occubuisse Maro, secesserat olim,
Vt cæli motus, labentiaque astra videret,
Mox rediens ad nos Iouiani nomine, terris
Quid felix prosit, quid noxia terra minetur.
Exposuit, nostrisque oculis substrauit Olympum.
Scilicet hoc deerat, pecudes, Styga, prælia, turmas,
Scripserat, extremum votis fuerat aureus axis.

SIMONIS VALLAMBERTI.

Nescio quæ fingant Musas Helicone manere,
Hoc scio, quòd tecum, mi Ioniane, manent.

MARCI ANTONII FLAMINII.

Qui cecinit claro fulgentia lumina cœlo
Pontanus doctis versibus Vrania,
Phœbe tuis magnam lucem addidit ignibus, vtq;
Nunc melius niteant sidera cuncta, facit.

PIERII VALERIANI.

Scriptorum venerabilis magister,
Pontanus cubat hic Viator: illum
Commentus bona verba, fortè adores
Ne fac hunc mala, quin precare multa,
Omnem vt surripuit poetices vim,
Nam dum tam bene scribit, adq; amussim
Aequat omnia, perpolitq; ad vnguem,
Quauis arte decoreq; absolutus,
Secli terriculum fuit sequentis,
Nemo scribere vt audeat nepotum.
Quin pacem hinc, bona quin precare, libans
Thus, costum, violas, crocum sepulchro:
Qui dum tam bene scribit, adq; amussim
Aequat omnia perpolitq; ad vnguem
Quæ obsoleuerat ars, decorq; rectè
Scribendi, auspicijs renidet huius,
Nostra ætas veteres vt æmulari
Et possit simul, & simul præire.

MYRTEI.

Quis vos sidera clara, citriosq;
Flores Hesperidum hortulis virentes
Versibus cecinit laboriosis,
Pontano date sidera alma lymphas:
Vos horti date serta, quæ sepulchrum
Ornent perpetuo cadente flore,
Spargant perpetuo cadente flore.

LATOMI.

Ab hoc si tumulo procul profani
Arcerent oculos, manus, pedesq;:
Et solis aditum darent poetis:
Huc sue Lepidina cum Macrone
Ductatum choreas, nouatum amores,
Et ad delitias nouas veniret.
Batana lepida & leues puellæ
Hic potos calida senes lauarent:
Queis Insum vt facerent proterniorem
Cursarent pede, brachijsq; nudis:
Proferrent niueas sinu papillas:
Femur negligerent fluente veste:
Darent basia pluribus figuris,
Quàm suis citrios colunt in hortis
Tum pulchra Antiniana, tum Patulcis:
Sed quos aureola coma virenteis,
Et gratos triplici colore fœtus,
Hoc circum ordine ponerent sepulchrum.
Vndas Eridanus suas rigandis,
Igneis Vrania dares fouendis.
Huius luminibus locus caleret:
Illius lachrymis solum teperet.
Et hæc omnia Gratia probarent,
Musæ percolerent, Amor, Venusq;.
Ab hoc si tumulo procul profani
Arcerent oculos, manus, pedesq;,
Et solis aditum darent poetis.
Queis nunc sanctè senex tuo in sepulchro
Et nos perfruimur tuo in libello.

M. Ant. Coccius Sabellicus.

MARCVS Antonius Coccius Sabellicus ad vicum Varronis in via Valeria, iuxta Anienem fabro ferrario patre genitus, ingentem, & propè ferream vim ingenij ad perdiscendas literas attulit, tanto prouentu, vt plane imberbis apud Tyburtes ludum aperiret. Inde verò collecta mercede, & togula cœrulea excultus nobilioris doctrinæ cupiditate in Vrbem ad Pomponium se contulit, à quo vberrimi ingenij merito, in collegiũ sodalium solemni cærimonia cooptatus, Sabellici cognomen tulit. mutabat enim nomen, qui in Quirinali sacra lauro coronabatur. In ea schola, quòd censura literarum acerrimis iudicum ingenijs ageretur, multum sibi de incondita, & subagresti Latinæ orationis exuberantia detraxisse fertur. Nec multò post, Roma excedens, Vtino in oppido, non procul ab Aquileia, nobiles regionis adolescentes docuit. Parta demũ insigni nominis fama, quum regionem vetustatis authoritate percelebrem lepidè descripsisset, decantato etiam versibus

bus Carnico incendio, & deplorata clade Sontiaca: ideirco eum Vicentini celebritate nominis exciti, ambitiosè duplicato ſtipendio conduxerunt. nec ibi diu manſit, euocante Senatu Veneto, ea conditione, vt ciuitatis res geſtas à fine Iuſtiniani conſcriberet, & trecentis aureis in gymnaſio profiteretur. In hoc munere perutilem iuuentuti operã præſtitit, quum in altero adulatione parũ ſobria rerum veritatem adumbraſſe videretur. Sed in Enneadibus omnium temporum, ab orbe condito memoriam cõplexus, vti neceſſe fuit, ingẽti operis inſtituto feſtinãter indulgenti, res illuſtres præclara cognitione digniſſimas perobſcura breuitate adeò vehementer offuſcauit, vt excitatã vberrimo titulo legentium cupiditatẽ paſſim eluſerit, quum omnia in aceruum anguſtiſſimè coarctata, nequaquam certa effigie, ſed exiguis tantùm punctis, & lineis annotata deſignentur. Id ſuſceptum munus gnauiter ſecutus, ſcribendo ad ſeptuageſimum ferè annum peruenit, Gallica tabe ex vaga Venere quæſita non obſcurè conſumptus. De ſepulchro autem, viuens & incolumis, tempeſtiuè ſibi cauit, ſcilicet degeneri filio diffiſus, quem ex concubina ſuſceperat: compoſitumq; à ſe carmen lapidi inſculpſit: inſigne quidem, & meritum elogium, ſed certè honeſtius, ſi alieni ingenij pietas inſcripſiſſet.

Quem non res hominum, non omnis ceperat ætas, | *Scribentem capit hac Coccion vrna brevis.*

LATOMI.

Magnus in hoc tumulo iacet ille Sabellicus orbis | *Cuius ad ingenium non ſatis vnus erat.*

Tempora permodicis incluserat omnia chartis,
Seruire exemplo quæ potuêre aliquo.
In Venere incerta tamen hic contabuit: atque
Maluit Italicus Gallica Fata pati.
Qui iuuat humanos scire atque euoluere casus,
Si fugienda facis, & facienda fugis?

Laurentius Laurentianus.

LAVRENTIVS Laurentianus aliquandiu Florentiæ, & Pisis philosophiam medicinamque professus, ingenium elegantibus literis deditum ad traducendum Hippocratem conuertit, quòd Theodorus Gaza alioqui diligentissimus interpres circumscripti authoris laconismis minimè seriò respondere videretur. Extant & eius eruditæ Lucubrationes in Galenum medicinæ principis, arcana perobscurè interpretantem: sed in commentationum cursu planè miser, atra bile correptus est. Empturus enim domum ea pactione tertiam precij partem numerarat, vt, nisi intra sextum mensem totius summæ pecuniam repræsentaret, arrhabonis pecunia lucro venditoris amitteretur. Aduentante verò die, quum multa ei aduersa spem fefellissent, diffisus amicorum liberalitati, & iacturæ dolore perculsus, animum despondit, in profundumque puteum se coniecit, sub id tempus quo Petrus Soderinus erecto populari dominatu, tanquam dictator perpetuus, summa cum moderatione Florentinæ Reipublicæ præsidebat.

MYRTEI.

Spe destitutus commodam sibi domum
Parandi, & angusta magis, quàm patria
Florentia natum ædibus mirabili
Decebat, infelicem agens vitam miser
Laurentianus se puteo in præceps dedit
Angustiori: ne sepulchrum largius
Esset cadenti, quàm fuerat viuo domus:
Qua nunc parata literis illi patet
Talis polo, qualem nequeat orbis dare.

LATOMI.

Candida laurus erat, quondam prælata sepulti
In titulo, geminis (gloria rara) notis:
Artes dum coluit, dum clarus Apollinis inter
Mystas: perpetuum viuere dignus erat:
Quæ super hunc tumulum fuluis modò passa capillis
Stultitiam domini deflet & ipsa sui.
Qui sibi spes subitò quòd erat præcisa parandi,
Optabat quali commoditate domum,
Fortuna impatiens, puteum se misit in altum:
Sicque miser vitam perdidit atque animam.
Hoc est versuram vitæ fecisse, domusque:
Nempe, perire male, nunquam habitare bene.

Antiochus Tybertus.

ANTIOCHVS Tybertus Cesenas ingenuus puer, à milite in vlteriorem Galliam perductus, amore literarum Lutetiæ consedit, non abnuente hero, vt docilis ingenij adolescens optimis literis imbueretur. Post aliquot autem annos inde rediens in Italiam, profiteri cœpit diuinatorias artes, Magiæ proximas. Eleganti enim libro de Chiromantia edito, tantum nouæ famæ promeruit, vt insigni concursu, à curiosis & anxijs de toto vitæ fortunæque euentu consuleretur: nam ad corroborandam eius disciplinæ authoritatem, oportuna bonarum artium præsidia contulerat: vsque adeò solerter atque feliciter, vt viri doctissimi planè conscij de vanitate incertæ artis, id asseuerarent, quod vulgi testimonio crederetur. Primus enim post Petrum Aponensem, magiæ peritia celebrem, duobus seculis iacentem, & à cucullatis explosam artem excitarat, tribus etiam libris de Physiognomia, & Pyromantia compositis: ea tamen opinione, vt nequaquam ex arcano artis auidissimo cuique futura prænoscendi rerum abditarum euentus prædiceret, sed ex miræ prudentiæ coniectura, tanquam illustri ratione demonstrare putaretur. Prædixerat Guidoni Balnco, cui in togata Gallia propter insusitatum militaris animi vigorem, Guerræ cognomenrum fuit: atque item Pandulpho Malatestæ Ariminensium Tyranno, ex volæ manus lineis, futurum esse, vt hic pelleretur patria, & dominatu exulque

exulque in extrema egestatis miseria periret: ille verò ab insigni amico perfidiæ suspicione necaretur. memorabili hercle non omnino incertæ artis argumento, nisi Antiochus imminentem vitæ suæ exitum ignorasset, de quo tamen, sed fatali deceptus hora, minimè dubitarat. Interfecit enim Pandulphus suo metu, vel Bentiuoli soceri iussu nimium sæuus, à suspecta virtute virum fortem, quanuis amicum & partium ducem, ac ipsum Tiberium custodiæ tradidit, vt ex euentu, supplicio seruaretur. Sed quum occultam exitio Fata viam apperirent, captiuus, & compedibus nexus, custodis arcis filiam mollis animi puellam ita orando, & blandiendo ad misericordiam, amoremq; pellexit, vt ab ea restem impetraret, & in fossam demitteretur: sed compedum sonitu prodita fuga miser retractus, & pari sorte cum puella securi percussus, interijt. Nec in Pandulpho prædicentis fidem eadem Fata fefellerunt, quando omnium egentissimus in hospitali diuersorio desertus à liberis, sæuitiæ infamis, ac egestate senex miser perierit.

FLORIDI SABINI.

Exilium domino quòd vaticinare potenti,
Dira morte insons perderis Antioche.
O miseras arteis, quæ non docuêre salutis,
Cum tibi monstrarint hæ quoque mortis iter.

LATOMI.

Hos ego diuinos aliquid sanè esse putassem,
Et tantum humanum non superare modum.
Si non præ reliquis illos humana viderem,
Enormi quadam cum nece, Fata pati.
Adde quod est grauius, mala quum licet antè vi-
Non æquè vt caueas antè videre licet. (dert,
Et tamen ac liceat secum, sine lumine, pugnant,
Vimq; sui Fatis frustra adhibere student.
Hoc docet Antiochus, qui Fata nisi antè scisset,
Innocuus poterat, & sine cæde mori.
Hoc superest Lector (si me patiare monentem)
Diuinus fias, si miser esse voles.

Philippus Beroaldus.

BEROALDVM inter nobiles grammaticæ professores summi nominis celebritate, & incredibili auditorum frequentia Bononiæ docentem, externa præsertim iuuentus effusè mirabatur, quum ex multa lectione, feliciique memoria, abstrusæ doctrinæ opes venusto oris gestu proferret, & interpretando intacta ab alijs auidè sectaretur. Cupiebat enim obscuris authoribus lucem dare, & rancidæ vetustatis vocabula iam planè repudiata à sanis scriptoribus, in vsum Romanæ linguæ reuocare, vti apparuit ex Commentarijs in Asinum aureum Apulei: cuius familiaritate, horridum eloquentiæ genus, peruersa quadam libidine induerat, ita vt honestæ aures illud asperum impuræ nouitatis mirari primò, & mox admittere cogerentur. Sed ingenio maximè liberali & perhumano, hæc obsoleta, & ridenda doctioribus opportunè condiebat, ea fama, vt qui omnia didicisse, & sedulò docuisse videri potuit, in delectu, pinguis & supinus euaserit. Obijt non planè senex, paulò pòst id tempus, quo Bononia terræmotu concussa est: & tyranni Bentiuoli domum mirabili subsecutæ calamitatis præsagio, dira fulmina percusserunt. Excepit doctrinæ hæreditatem, eiusdem nominis fratris filius. Is nitidiore ingenio, quum ad poeticam se contulisset, dignas æternitate Odas conscripsit, indeque à Leone pontifice in intimam familiaritatem est receptus, collata ei Vaticanæ Bibliothecæ præfectura: sed paratis honoribus, immatura mors celeriter inuidit.

MYRTEI.

Sæpe nouos lingua mirata Bononia flores
Non alios legit, quàm Beroalde tuos.
Te nunc amisso languent cum floribus horti,
Et flet delitias ad tumulum illa suas.

QVINTIANI STOAE.

Philippus ille candor, ille & optimus
Sophos iacet, lapisq; candidissimus
Tegit, tegit, Bononia, Bononiæ
Iubar: Viator asta & inspice, inspice.
Mane, mane, Philippus ille te obsecrat,
Rogat, preceris omnibus, sacrum omnibus
Qui iter dedit, dedit. Lapis quoque obsecrat,
Preceris, vt rogi leues eum opprimant.

LATOMI.

In lingua Venerem nequicquam quæris, Amice,
Partem aliam obsedit, corporis illa mei.

Hercules Strozza.

HERCVLES Strozza Ferrarienſis, Tito poeta genitus, patrem longo interuallo carminum nobilitate ſuperauit. Illuſtri enim quodam lepóre generoſi & ſolertis ingenij in aula Principis adeò clarus eminebat, vt præter grauioris conſilij munera, in quibus egregiè prudens & paratus erat, theatralium etiam ludorum ac omnis elegantiæ arbiter cenſeretur: nec vnquam de cultu corporis ſumptuoſisq́ue munditijs, & ſplendore vitæ Auguſtini iuuenibus concederet. Sed cum hac ciuilis magnificentiæ laude florentem, amatorijsq́ue vanitatibus intemperanter deditum, ille impotens Deorum, ac hominum dominator, vt fabulæ ferunt, Cupido ſæuus in præcipitem locum arripuit. Concepti ſiquidem amoris inſaniam, adeò perditis ſenſibus alebat, vt multa ac erudita largitione, teneririmisq́ue carminibus ſummi nominis matronam colere aliquantò procacius quàm deceret minimè vereretur. Qua improbitate, ſi non moleſtus palàm, grauis tamen quibuſdam in arcano eſſe cœperat, quum tot illecebræ vna illa morum eleganti libertate malè tegerentur, obidq́ue ab odioſa obtrectatione timeri inciperet, quanquam luxato olim poplite claudus, nec alioqui planè formoſus eſſet, aut iuuenis præualida ſcilicet apud zelotypos ſuſpicione, quum ille inter iocos cum fœminis ad eleuandam cruris deformitatem lepido exe

Ab exemplo diceret, non insulsam esse Venerem, quæ Vulcanum probè virum, quanquam loripedem libenter admitteret. Sed demum Taurellam illustrem forma & natalibus viduam, vsque adeò diris auspicijs adamauit, vt quum riualem haberet impotentem Tyrannum, cum ea fatales nuptias faceret, vt pudore coniugij repulsus riualis arceretur. Sed id non tulit vir atrox, & superbus: breuiq; Hercules dum à cœna domum noctu mula reueheretur, interfectus est, neque cædis quisquam authorem, silente prætore nominauit.

ALDI MANVTII.

Hospes, licet alio properè eundum tibi.
Rogo hoc legas carmen, scio miserebere,
Humanitas quæ est tua. Poeta hic sunt sita
Ossa Herculis Strozzæ, poeta qui satus
Patre est Tito. Quòd si cupis cognoscere,
Qualis poeta vterque, queis honoribus
Quantùsq; praditus fuerit in patria,
Quamq; inclytis Strozza orta gens maioribus:
Longum foret narrare: id è libris potes
Cognoscere hospes, quos pater, quos filius,
(Nam excusi habentur) fecit excultis modis.
Cantauit Anthiam, atque Phylleroen pater,
Quosq; tulit heroas familia Estensium,
Inuisaq; arma matribus. Lucretia
Hic Borgia laudes, decusq; heroidum
Quot sunt, fuêre, quotq; erunt. Hic & Deos
Canebat, & Gigantas, & bella horrida,
Ac multa alia, cum rapitur. Heu Fata impia
Egisset integram vel ætatem alteram,
Non sua minus gauderet hoc Ferraria,
Quàm aut Mantua Marone, aut Catullo nobilis
Verôna, Venusiúmue Horatio suo.
Heu ter, quater crudelia, heu fata impia,
Monimentum & ipse exegit are perennius,
Atque altius pyramidibus regum, louis
Quod ira nunquam diruet, tempúsue edax,
Aut Aquilo impotens, malúue ignes, virum
Nam sibi dicatum oppetere, Pierides vetant,
Sed mulierum quæ est gloria, & honor, Barbara
Taurella coniux quàm pientissima, viro, &
Vnà vt quiesceret ipsa, donec corporum
Erit excitatio, sibi hoc viua posuit.
Hoc te volebam scire, iamq; abi, & vale.

BEMBI.

Te ripa natum Eridani Permessus alebat:
Fecerat & vatem Martiq; Veneriq; suum.
Iniecêre manus iuueni, & fatalia duris
Stamina pollicibus persecuêre Deæ.
Vxor honorata Maneis dum conderet vrna:
Talia cum multis verba dedit lachrymis:
Non potui tecum dulcem consumere vitam:
At iam adero amplexans te cinerem ipsa ciuis.

TIBALDEI.

Herculis hic Strozzæ tumulus quē cōpidit vxor,
Taurellæ mœrens Barbara gentis honos,
Plus dederit quamuis, non hac Mausole, meretur
Plus tua Fortuna, hac non pietate minor.

LATOMI.

Se Venus occultam Martis damnauerat vsum,
Castè cum fabro viuere certa suo.
Non tulit ille ferox: & se quærendo fatigat,
Alterutrum, vel quò tradat vtrunque neci.
Frustra at discursans cœli per compita, lustrat
Lemnum, Imbrū, Lyparam, cū Amathunte Pa.
Pergit ad occiduas mundi pquirere parteis, (phū,
Maximè vbi Eridanus lata per arua fluit.
Hic videt insignē, claudo sed poplite, Strozzam,
Quem circum semper plurimus ignis erat.
Hinc Mars non dubius Vulcanum credidit illum
(Quomodo enim vatem nosceret ille ferus?)
Non, ait, effugies: nec nox tibi fumida, nec quòd
Mula, præsidio, claude veharis, erit.
Dixit: & intorsit sæuum per tempora ferrum,
Tempora puniceis sæpe reuincta rosis,
Ille abijt: aderat mox Cypria conscia cadis,
Efflantiq; animam sic ait illa viro:
Plus satis ad vitam cecinisti carmina: posthac
Tu mecum, & tecum noster Adonis erit.
Certè indignus eras: sed pro qua multa tulisti
Viuus, debebas & mihi Strozza mori.

Bartholomeus Cocles.

BARTHOLOMEVS Cocles humili genere Bononiæ natus, ingenio nec mediocribus quidem literis imbuto, sed à cœlesti quodam munere, diuino ac admirabili vaticinandi, artes curiosè, atque feliciter excepit, erectas nuper, ac illustratas ab Antiocho (se enim metoposcopum, & chiromantem profitebatur) magno hercle Astrologorum pudore, qui laboriosis genituræ supputationibus sæpissimè fallerentur. Publicarat enim in-

genti fama codicem cum effigie linearum, characteres, & notas artis continentem, & hac quoque liberalitate tanquam promulgato totius doctrinæ mysterio, ignaras vitæ euentus curiosorum mentes circunduceret, valido hercle accedente patrocinio Achillini summi philosophi, qui luculento procemio aduersus calumniatores, Coclitis scripta, tanquam insigni galea muniuerat, vsque adeò studiosè ac appositè, vt intertextis passim e physica ratione quibusdam neruis, probè constituta, vallataque, vel inanis facultas vna iam, nec ignobilis liberalium artium, acclamatione publica censeretur: & eo quidem clariore authoris existimatione, quòd ipsius Antiochi, & Corui Mirandulæ placita grauibus argumentis, tanquam incerta conuellerentur, ita pronis ad credendum auribus, vt multi stabilis alioqui prouidentiæ, ab hoc adumbratæ rationis præstigio circumducti, penderent ab ore Coclitis, & de priuatis rebus statuerent: quandoquidem quotidianis prædictionibus, futura tanquam præsentia sentirentur. Extat de his præclaræ, ac admirabilis fidei Catalogus, ipsius Coclitis manu perscriptus, de ijs, quibus varia violentæ mortis pericula denunciauit, exactissimo post eius interitum Fortuna obsequentis euentu comprobatus. Quo fit, vt me quoque inueteratæ exercitationis in hac luce Romana non facilè credulum senem, in sententiam adducat ipse exactæ ætatis, & integri iudicij Lucas Gauricus, quum ingenuè fateatur, se à Coclite, seuerè, amiceque admonitum, vt violenti cruciatus causas effugeret, quum id ipse, sui natalis, negligentia patris, ignarus, ex syderum scientia anteuertisse nequiuerit. A Ioanne enim Bentiuolo arreptus, & ex præalta trochlea suspenso fune quinquies quassatus, ideo pœnas dederat, quòd excessurum patria, & dominatu in eius anni prognostico pronunciasset. Sed aliquantò acerbiorem non irritæ diuinationis pœnam Cocles promeruit, quum inuitus, & planè coactus, Hermeti Tyranni filio, dixerit, futurum esse, vt exul in acie cæderetur. Non tulit sanguinarius Hermes fatali metu perculsus, vel prouocatam oris libertatem, iussitque Copono, vt Cocles, tanquam futuris inferijs suis expiando dolori victima mactaretur. Præuiderat necis discrimen Cocles: ideoque secreta galea caput munierat, ingenti gladio, quem peritissimè ambabus manibus regebat, semper armatus: sed fatales insidias vitare non potuit, quum à personato baiuli habitu Copono, dum seræ ostij, calculo iniecto præpeditæ, clauem inséreret, adacta in occipitium securi sterneretur, non aliam quoque patrati facinoris causam afferente Copono, quàm quòd ipse Cocles, breui, & scelestè homicidam futurum edixisset.

GVIDONIS POSTHVMI.

COPONVS LOQVITVR.

Quis melior vates? Quis Coclite verior augur?
Falsa canit, atque hac cogit habere fidem.
Grande mihi nuper scelus, ac graue crimē inussit,
Quale vel ipsius pectus habere neges.
Pariter exegi tamen, ac sine crimine vitam

Hactenus, ille autem dicere vera solet. (fefellit
Quidnā hoc Phœbe igitur? Certè illū haud multa
Linea, quam bene nostras dānat habere manus:
Namq; vbi ob hoc nostra cecidit malus ille securi,
Cœpi ego, ne falsum diceret, esse nocens.

PONTANI.

Cur caput armatum galea? latus ense reuinctum
Vim fati radios dixti' habere tuos? est?

Sed video melius Fatum est nescire: scisse
Quando nihil prodest, tela, nec arma valent.

Ioannes Cotta.

IOANNES Cotta apud Alieniacum pontem, id est oppidum supra Athesim, humili genere ortus, præaltum in literis ingenium ostendit: in agresti enim ore, generosi spiritus indoles ita latitabat, vt in sermone scriptoq; mira felicitas emineret. Hauserat enim pertinaci studio, euolutis vtriusq; linguæ optimis authoribus, tantas eruditionis opes, vt à stupenda memoria clarus haberetur, & antiquæ dignitatis carmina præscriberet. Aperuerat ludum Laudi Pompeiæ; quòd ibi nupta erat eius matertera. Sed demum inde Neapolim ad Pontanum se contulit, secutusq; aliquandiu Sanseuerinum, & Cabanilium proceres, trāsiuit ad Liuianum Venetorum ducem, qui Musarum liberalis hospes academiam in agro Taruisino ad Portum Naonem instituerat, euocatis in cōtubernium

præcel-

præcellentibus poetis, in queis longè demum clariſſimi (præter Cottam) Fracaſtorius, Naugerius, & Hieronymus Borgius euaſerunt. Ad Abduam autem ex ipſa Gallorum victoria, Liuiano fuſo, captoque Cotta, inſigni pietate ſe totius calamitatis & carceris comitem obtulit. Sed Galli inhumana acerbitate non miſero tantùm comitem, ſed libros & calamum, ac omnia denique tenebroſi otij ſolatia denegarunt. Impleuit alterum officij munus Cotta: ſuſceptisque à Liuiano mandatis, quum ad Iulium pontificem Viterbium perueniſſet, paucos poſt dies oborta peſtilenti febre octo & viginti annorum iuuenis interijt. Epigrammata, ac orationes eius extant, ſed Chorographiæ opus nobile verſibus inchoatum, & in Plinium erudita ſcholia, perierunt.

ACTII SYNCERI.

Sperabas tibi docta nouum Verona Catullum:
Experta es duros bis viduata Deos.
Nulla animū poſthac res erigat: optima quando
Prima rapit celeri Parca inimica manu.
Quæ tamen vt vidit morientis frigida Cotta
Hora: ſuum faſſa eſt crimen, & erubuit.

MARCI ANTONII FLAMINII.

Si fas cuique ſui ſenſus expromere cordis,
Hoc equidem dicam pace Catulle tua.
Eſt tua Muſa quidem dulciſſima, Muſa videtur
Ipſa tamen Cottæ dulcior eſſe mihi.

CAESARIS SCALIGERI.

Intra in me Cotta Genius, quem dicere conor:
Aut perijt trepida mens tremefacta fuga.
Tu Latij Siren: ita cantu interficis omneis:
Nam tua qui legit, ſcribere nemo poteſt.

LATOMI.

Dic mihi: Pierides Venerem neſcire fatemur:
Sed Venus eſt carmen nil niſi, Cotta, tuum?
Fallor? an idcirco Veneris quo gaudia Muſis,
Sera licet, repares, tam citò raptus abes?

Petrus Crinitus.

PETRVS Crinitus iucundo eruditoque ingenio iuuenis, cum à criſpa patris coma Etruſco nomine Riccius vocaretur, idq; nomen faſtidiret, Crinitus appellari maluit. Is non iniquo iudicio habitus eſt inter Politiani diſcipulos diſertiſſimus. Extant enim, præter non illepida poemata, libri de honeſta diſciplina ſupra viginti, peramœna & copioſa varietate delectabiles: ac item quinque de Poetis Latinis laborioſè eruditeq; perſcripti. Mortuo Politiano patritiorum iuuenum, qui ingenia literis excolebant, vel genere & cenſu impar promeruit, vt apud eos & ſodalis, & magiſtri munus adimpleret. Nobiles enim adoleſcentes more Socratis adamandos pariter ac erudiendos corporis ac animi pulchritudine ductus, prædicabat. Sed tanta familiaritas nequaquam certis grauitatis atq; modeſtiæ finibus deſcripta, contumeliæ, ac item exitio locum aperuit. In Scandiciana enim Petri Martellij villa poſt hilarem cœnam, cùm petulantis conuiuæ manu inter iocoſam rixam frigidæ cantharo perfuſus obriguiſſet, inſolentis iniuriæ dolore faucius paucis diebus interijt, eo quidem ſodalium grauiore pœnitentia, acerbioreque iactura, quòd nondum quadrageſimum ætatis annum attigiſſet.

MYRTEI.

Priſcos poetas viuere
Criuite dum doces, obis.
Ergo tibi ſuperſtites
Debent Poetæ non minus.
Ipſe amplius nihil volens
Debere, dono carmine
Hoc te ſepulchro conditum.

ANDREAE DACTII.

Heus, audi, properes licet Viator:
Criniti tumulo teguntur iſto
Dilecti cineres ſacris Camœnis.
Hoc ſcires volui, recede felix.

LATOMI.

Iactent perpetuam, quòd vates carmine vitam,
Hanc quoq; pro arbitrio dent adimantq; ſuo.
Mortem irritarat, veteres vt acerba poetas
Temporis æternas mergeret in tenebras:
Seq; tuebatur, donec Crinitus & illos
Temporis, & mortis tolleret è manibus.

Qualemcunq; vicem quãuis ſim victa, rependam
Mors ait: & certè tu mihi ſtultè lues.
Túne magis ſtulta es, quæ illum euertere ſper[illegible]
Per quem tam fœdè tempus, & ipſa taces?

Hieronymus Donatus.

ENITVIT in Hieronymo Donato Patritio Veneto, ſupra oris, atq; ſtat[illegible]ræ dignitatem, ſenatoria prudentia ſingularis, præcellenti doctrinæ præſi[illegible], & multo rerum vſu conſtituta. Attuliſſe ſiquidē videtur in omnem actionem mores longè lectiſſimos, & præclaris diſciplinarum omnium lum[illegible]nibus illuſtres, quibus poſtea Iulium Secundum Veneto nomini grauite[illegible] iratum, & conſpirantibus externis regibus, ſæuo bello maieſtatis ini[illegible] vindicantem, non leniuerit modò, ſed impetrata pace, ictoque fœdere conuerter[illegible] Quo felicis ingenij ſupremo opere, iam penè conuulſum radicitùs eius Reipublicæ ſt[illegible]tum, ſeptennio reſtitutum vidimus. ſed induſtriæ ſuæ fructum ſentire non potuit, paulo antè Romæ morbo extinctus, quàm Gallus grauis hoſtis Italia pelleretur. V[illegible] ea legatione, eximia laus totius Italiæ iudicio parta, perpetuis annalibus ad poſtero[illegible] tranſmittitur, nec erit ingrata patria, quin meritum decus optimo ciui inſtaurata n[illegible]minis memoria perſoluat. Monumenta eius ingenij digna luce, quòd publicis occupa

t[illegible]

tionibus absolui nequiuerant, filij suppresserunt, edito libro aduersus Græcos, vanissimè de sacrorum principatu cum Romano pontifice contendentes. Legitur etiam libellus Alexandri Aphrodisei de Intellectu, è Græco in Latinum puriter ac apposite traductus. Extant etiam aliquot Epistolæ, multa styli grauitate conscriptæ: ex his ea præsertim, qua Gallici fœderis compedes Maximiliano Cæsari exuendas persuadet: altera qua concussæ ingenti terræmotu Cretæ insulæ, cùm ipse præsideret, clades terroresque describit.

MYRTEI.

Donate, diuûm munere
Fudisti ut orbi nectarû,
Quantumq; manat gratiæ
Diuino ab ore cælitum.
Seruasti, & exul patriam:
Dijs restitutus denuo
Orbi quærenti deseru
Nil præter ossa & lachrymas.

LATOMI.

Plus quàm Roma suo Gallis defensa Camillo,
Hostem semel quem fecerat:
Donati meritis nullo non tempore summis,
Semperq; ciuis optimi,
Illáque non vnis erepta potentibus armis,
Regina debet Adria.
Atq; illo vberius: patriæ quòd commoda spectans,
Spreuit paratam gloriam,
Quàm raro ingenio multam cumularat Apollo.
Sed patria donatus est.

Alexander Achillinus.

LEXANDER Achillinus Bononiensis, accuratus Auerrois interpres, quum Patauij philosophiam profiteretur, solidæ constantisque doctrinæ famam obtinuit, vel ipso Pomponatio acri æmulo insidiosa ambitione scholam eius depopulante. Erat enim à summa ingenij simplicitate ambiendi, adulandique prorsus imperitus, vsque adeò, vt salsæ petulantique iuuentuti, quanquam doctrinæ nomine in honore esset, ridendus videretur, & tum maximè quum deambularet vndulatis passibus, coccina in toga exoleti moris, astrictas scilicet habente manicas, & nullis à tergo defluentibus rugis, lutrina pelle fimbriatas: renidentique semper fronte, & sermone pingui vel inepti, vel contemplantis ingenij vitia fateretur: sed æmulum in corona veteratoriè disputantem, & risum salsa dicacitate sæpius excitantem, ipso inuicto doctrinæ robore superabat. Ediderat enim iam pridem ex Peripatetico dogmate singulos libros, de Elementis, de Intelligentijs, & de Orbibus, secutus opiniones Auerrois, quibus totius ingenij sui fama nitebatur. Concidente autem Patauino gymnasio inter exorti belli strepitum, Bononiam reuersus excessit è vita, quum nondum quinquagesimum expleuisset annum. Tumulus eius cum hoc carmine in æde diui Martini conspicitur.

IANI VITALIS.

Hospes, Achillinum tumulo qui quaeris in isto,
Falleris, ille suo iunctus Aristoteli
Elysium colit, & quas rerum hic discere causas
Vix potuit, plenis nunc videt ille oculis:
Tu modò, per campos dum nobilis vmbra beatos
Errat, dic longum perpetuumq́; vale.

LATOMI.

Quisquis Auerroem censes habuisse cerebrum,
Falleris: haud est me passus habere meum.
Regula non fallit: Propter quod quodlibet vnum
Taliter affectum est, sed magis illud erat.

Bernardinus Corius.

ON est cur Bernardinum Corium Mediolanensem quisquam eruditus contemnat & irrideat, quòd immensum rerum gestarum volumen, inconditoac inepto sermone perscripserit. Honesto enim loco natus, & gloriolæ cupidus, quum pro ingenij captu vernacula idiotisque familiari lingua vteretur, optimam ciuibus suis attulit voluntatem, idque vnum scribendo respexit, quòd curiosis aut nobiliore facundia scripturis maximè prodesset, atque inde nominis ac industriæ laus ad posteros proferretur. Nam si Cæl. Plinij testimonio historia quouis modo scripta delectat, quod lux temporum, nuncia veritatis, & magistra vitæ censeatur, huic ciui suo plurimum profectò Insubres debebunt qui ingenuo labore intercisam, & planè sepultam grauissimarum rerum memoriam, diligenter inquirendo consuendoq; ad singularem vtilitatem posteris repræsentauit. Fuit enim vir amantissimus patriæ, & nusquam factiosus: minutiarum adeò diligens indagator, vt cùm historiæ studiosis perutilem, & iucundam afferat voluptatem, nihil morosis & delicatis officiat. Nam in enarrandis rebus, quibus ipse interfuit, fide & diligentia mirus agnoscitur, quando eum in aula splendidè versantem, & ex secretioris archiui copia, opportunè adiutum nusquam arcana fefellerint. Perijt Gallis Mediolano potitis ante sexagesimum ætatis annum, Ludouici Principis, & Ascanij Cardinalis calamitate perturbatus. Publicauit Historiæ volumen viuus priuato sumptu, ac ob id graui rei familiaris damno, quoniam dum spectare gloriam videri vellet, resarciendi sumptus, nouique lucri inanem spem, astuta chalcographorum persuasione concepisset. In sepulchro eius tale inscriptum carmen legitur.

INCERTI.

Bernardine tibi Insubres debere fatentur,
Non minus ac magno Roma superba Tito.

LATOMI.

Scripsisti patria: patria & tibi grata rependit
Ad bustum assiduas cum gemitu lachrymas
Iudo [illegible]

Indoluit Phœbus, lachrymasq́; in flumina vertit
Et gemitus Zephyros vertit in herbiferos.
Illa rigant latè terram, terra ebria florum
Gignit opes: circum laurea sylua viret.
In quā dum Zephyri incūbunt, vox redditur ista:
Viue Cori patria, viuat vt illa tibi.

M.Ant. Turrianus Veronen.

VAM vides Marci Antonij Turriani Veronensis effigiem, nullis idcirco interlitam pictutæ coloribus, sed carbone tantùm atque vnis vmbrarum finibus deliniatam, hoc loco dicauimus, quod ille diuino præditus ingenio, dum exactæ ætatis inueteratæque authoritatis medicinæ professores interpretationum subtilitate superaret, prius immiti Fato gymnasijs est ereptus, quàm admirandæ vtilitatis exquisitæque doctrinæ inchoata cœpta absoluerentur. Elaborabat is profitendo simul, atq; secando damnatorum cadauera anatome volumen ex placitis Galeni, quo Mundinum rudis seculi scriptorem, & Zerbum in eodem negocio delirantem iugularat. Hic est Zerbus, qui ambitioso auaroq; ingenio, quum accitus grandi pecunia penetrasset ad Triballos, vt Schenderbassam recenti & luctuosa in Euganeos irruptione clarissimum intercute morbo liberaret, nec demum quod inflatè promiserat morienti præstaret, à Barbaris seruis, vt domini manibus ea scilicet victima parentarent, trucidatus interijt: ita vt lepidè Turrianus in eum iocaretur, cum libri eius errata dispūgeret, quasi iure concisus esset, quòd magna discentium iniuria perperam secando cadauera, ipse viuus meritam talionis pœnam subisset. Natus est Turrianus ex ea perillustri familia, quæ ante ducentos annos Insubribus imperarat, patre peracuto excellentiq; medicinæ professore, ita vt non mirum sit ab ineunte ætate in eadem educatum disciplina, multò maturius quàm quisque alius ad primos suggestus honores Patauij & Ticini peruenisse. Præferebat os maximè venustum, serena quadam comitate occurrentium animos alliciens: verùm docendo & disputando mirus, prolatis Græcis authoribus, pudendos errores, & vitæ quidem exitiales ostendebat, in quos medici ex herbariæ facultaris ac anatomes inscitia cecidissent. Hoc eximio præceptore in gymnasio Ticinensi studiorum nostrorum vigilias pro concione laudante, de liberalibus disciplinis, atque arte medica lauream, & annulum comprobatę dignitatis ornamēta accepimus. Nec multos post menses quum ad ripam Benaci locus secessisset, pestifera febre triginta trium annorum iuuenis ereptus est, quum Iulius pontifex in pseudo Cardinales, fauentesq; eis Gallos victricia arma in luctuosum vtriusque Rauennatis pugnæ euentum expediret. Luxêre Turrianum cuncta gymnasia, & diuturnis quidem lachrymis. Nemo enim eo in literis absolutæ virtutis illustrius specimen, nemo certiorem consummatę gloriæ spem dederat. Ad meritos autem titulos Veronæ nobili tumulo inscriptos, Nicolaus Archius hoc lepidum carmen apposuit.

Ante annos sciuisse nocet, nam maxima virtus
Persuasit morti, vt crederet esse senem.

CAESARIS SCALIGERI.

Suada, Venus, Nemesis, Charites, Sapientia, Musa,
Amplexa in cunis pectora Turrioli
Pro se quisq; sibi trahere & contendere: verùm
Cùm sors, vnq; simul omnibus aqua foret,
Marte superueniente, Venus, cōmittimus, inquit,
Vno assensu hominem iudiciumq; tibi.
Ille ferox gladium nudans, Hoc vicimus. Aut vos
Hunc mecum: aut totus cesserit ergo mihi.

LATOMI.

Quam cernis vnis linearum finibus
Nullo colore prater hanc fuliginem,
Has inter alias dedicatam imagines:
Ad vindicandam mortis est iniuriam.
Ab hoc locata literarum vindice.
Nam Turriani illius est Antonij,
Qui sanitati quum tuenda incumberet,
Et proferenda atatula mortalium
Daret salubria, amoueret noxia
Aetatis ipso, & artis, & conatuum.
Morte inuidente, raptus est è carcere:
Metam tametsi iam videret vltimam.
At hac tua est ò Turriane gloria,
Quòd in theatro solus hoc pulcherrimo
Mortis pudendo cum pudore prodeas.

Lancinus Curtius.

ANCINVS Curtius Mediolani honesta ortus familia, inter Merulæ sectatores Græcè & Latinè doctissimus euasit, sed quadam volucri, nec planè sana ingenij liberalitate, per omnes scientias euagatus, nusquam ad integrum decus constitisse videtur, vtpote qui passim vtroque stylo, & scaber & obscurus, dissipato variè doctrinæ lumine, euoluisse cuncta volumina videri mallet, quàm puri & circumscripti poetæ nomen appetisse. Eius enim Syluæ, quæ iam pridem in publicum exiuerunt, quanquam densa illa & peragresti arborum luxurie, vti maximè frondosæ alteque surgentes quibusdam placere possint, præpedientibus tamen vepribus horridæ inaccessæque exist mantur, adeò vt vrbanus lector reformidata situs nouitate, in limine hæreat. In libris porro Epigrammatum videre est in multa duricie nonnunquam molles facetias, quæ risum falsè permoueant. Sed hoc multò iucundius atque lepidius consecutus videtur, quum præpingui Insubrum lingua scitè numeros iocanter effunderet. Angvineos etiam, quos vocant, versus, miris modis & numeris conformabat, ita vt recto & conuerso quoq; ordine quadrati epigrammatis introrsus exempta verba aliud carmen efficerent, quod priori sententiæ percostas, & diametros ex ob'iqua serie mirabiliter arriderent, inani hercle & planè ridenda cum laude, cum tanto sudore delirantis ingenij, ab inepta & rectis literarum studijs, exitiali voluptate fama quæreretur. Cæterùm contentus paruo, sibique soli (vti sæpe dicebat) & genio suo viuens, & cælebs, & liber sine labe nominis ad senectutem peruenit, nihil obiter immutato vetere cultu, cùm cæteri ciues non obscura confessione seruitutis aduentu Gallorum, peregrinam induti vestem, & capillum ad aurem subtondentes, eum pristino more togatum, prolixeq; comatum petulanter irriderent. Moriens de sepulchro sibi cauit, quod in templo diui Marci extra Beatricem portam cum vera effigie & hoc carmine spectatur.

STEPHANI DVLCINI CREMONENSIS.

En virtutem mortis inscitam
Viuet Lancinus Curtius
Secula per omnia,
Tantum possunt Camœnæ.

LATOMI.

Arguor vt nimium salebroso in carmine durus.
Quid facerem? vita est taliter acta mihi.
Tradere difficile est tenero molliq; poeta
Virtutis duram difficilemq; viam.

Baptista Mantuanus Carmelita.

APTISTA Carmelitani ordinis princeps, Mantuæ ex Hispaniola gente honesta, verùm ex damnato coitu natus naturam ad carmen attulit, verùm insatiabili Hebraicorum studiorum cupiditate ita occupatam, vt cum magnus & admirabilis in omnibus videri contenderet, in excolendis Musis curam ac diligentiam remittere cogeretur, quibus vtis non dubius ad æternitatem gradus parabatur, si certa laude contentus, in reliquis inane nomen tempestiuè contempsisset. Sed incidit in ea tempora, quibus nullus mediocribus poetis locus erat, reperit tamen sibi æmulum incondito furore, Consalui magni res gestas decantantem, cuius explosione claresceret. Is erat Cantalicius pro bono poeta ab optimo duce medioctis etiam virtutis amantissimo liberaliter ditatus. Verum & hunc, & ipsum quoq; Carmelitam desumpto eodem argumento, Grauina malæ partæ laudis loco strenuè deturbauit, quum inchoatum poema nobile, Pontano atque Actio censoribus recitasset. Cæterùm Carmelitæ satis ad laudem fuit, quod per quindecim secula neglectos à ciuibus Andinos fontes salubriter ebiberit, scilicet vt fatali monitu limpidioris eius aquæ siphones Lælio ac Hippolito Capilupis fratribus monstrarentur. Octogenario maior Mantuæ decessit non planè felix, quum in extremo vitæ actu defensionem

nem contra Criticos ſcribere cogeretur, qui eius poemata obeliſcis non inanibus m ferè confodiſſent. Sacrato poetæ mortuo cucullati eius ordinis ſacerdotes prolixè parentarunt. Federicus autem Princeps marmoream effigiem cum laurea poſuit, quæ in arcu lapideo iuxta Virgilij Maronis ſimulacrum, pia hercle, ſi non ridenda comparatione conſpicitur.

MYRTEI.

Alter hîc iacet à Marone Vates,
Natus Mantua, & is quidem Poeta
Dignior titulo, niſi incidiſſet
In fluctus varios ſcientiarum,
Quo Muſas coluit minore cura.
Primus hic tamen à Marone natus
Mantua, coluit Poeta Muſas,
Andinosq́ bibit ſacro ore fontes.

LATOMI.

In ponte iuxta quos locatos cernitis,
Virtutis ergò, patriaq́ gloria,
Vterq́ Vates, & quidem ortu ciuis eſt.
Quos cognitos licet tamen ne neſcias,
Alter Maro, alter ille Mantuanus eſt,
Quem nil vetabit & Maronem dicere,
Penſare venam ſi poteſt profeſſio.

Franciſcus Marius Grapaldus.

CVM Parmenſes poſt exactos Gallos ad Iulij pontificis authoritatem ſe contuliſſent, Marius Grapaldus à præſtanti facundia, & inſigni corporis proceritate legationis princeps, luculentam de laudibus inuicti optimique pontificis habuit orationem: edidirque item pari argumento carmina eximiæ grauitatis. Quo demum officio appoſitè ac eleganter patriæ præſtito, honoris cauſa lauream à Pontifice de manu erudito capiti impoſitam ſolenni ceremonia, in Vaticano conſecutus eſt. Exinde tanto honore alacer, Muſas tanquam non obſcurè propitias vehementius laceſſiuit, vt ex publicatis poematibus oſtenditur. Sed multo vberius & latius ingenij famam propagauit, edito libro de Partibus ædium, quo per optimas diſciplinas perornatum diligenti cultura ingenium demonſtrauit. Fato functus eſt in patria poſt quinquageſimum ætatis annum, quum interiores meatus emittendo lotio globoſior calculus obſtruxiſſet.

GEORGII ANSELMI.

Emeritam hic laurū Aonides, plectrūq́, lyramq́,
Grata tibi ex merito turba Grapalde dicat.
Vt tumuli miſera erexit leue nomen inanu,
Soluit & ad vacuos, vt ſua iuſta rogos.
Nam te, nec fas eſt humili cohibere ſepulchro
Tam rara inſignem qui ſtruis arte domum.
Reddita vbi docti voces, vulgoq́, recepta,
Haud dubiam faciunt non obijſſe fidem.

IANI VITALIS.

Tu Grapalde tibi magna pro mole ſepulcri
Erigis ingentem perpetuamq́, domum:
Occupat illa ſuis immenſum finibus orbem,
Altaq́, ſublimis ſidera tangit apex:
Et merito, neq́, enim tumulo tua gloria claudi,
Cum volitet mundi clauſtra per ampla poteſt.

LATOMI.

Colluſtrant amplas Marius quas ſtruxerat ædes
Extulit artificem Mors ſtupefacta manum.
Quæ tamen, vt bile ſuiſe ferventior atra,
Subridens, ſumulum (dic, ait) hoſpes, vbi?
Iam video cæca es, nedum (intulit ille) maligna:
Pro tumulo erexit hanc inuidioſa domum.

Thomas Linacrus.

THOMAS Linacrus ex Inſula Britannia ad perdiſcendas Græcas literas in Italiam profectus, Florentiæ Demetrium & Politianum audiuit, eaque enituit morum ſuauitate, atque modeſtia, vt à magno Laurentio liberis ſuis, familiari ſtudiorum conſuetudine, quanquam ætate maior, ſocius adderetur. Inde verò multis variæ doctrinæ ornamentis adauctus, quum Romana quoque ingenia certius agnoſcenda, ac opulentiores bibliothecas inſpiciendas exiſtimaret, ad Vrbem contendit. In primo autem appulſu fortè accidit, vt Hermolao Barbaro amicitia iungeretur. Nam ingreſſo Vaticanam Bibliothecam, & Græcos codices euoluenti, ſuperuenit Hermolaus, ad pluteumque humaniter accedens, Non tu hercle, inquit, ſtudioſe hoſpes, vti ego planè ſum, Barbarus eſſe potes, quòd lectiſſimum Platonis librum (is erat Phædrus) diligenter euoluas. Ad id Linacrus læto ore reſpondit, Nec tu ſacrate heros, alius eſſe iam potes, quàm ille fama notus Patriarcha Italorum Latiniſſimus. Ab hac amicitia (vti caſu euenit, feliciter conflata) egregijs demum voluminibus ditatus in Britanniam redijt: datusque eſt præceptor Arcturo Regis filio: cui dicatam Procli Sphæram legimus. Tranſtulit demum ex felici vigilia Galeni librum de Tuenda Valetudine, quum in arte medica æquè doctus & fortunatus ſpectaretur. Verùm ab eo munere, veluti quæſtuoſo potius, quàm ad parandam perennem gloriam nobili, refugit ad antiqua optimarum literarum ſtudia, reuocatus ſocietate Latomeri, atque Grocinij, qui conſtituto Triumuiratu, ad immortalem laudem, vertendum Ariſtotelem communicato labore ſuſceperant, ſed Grocinius, ad oblatum ſibi ſacerdotium à decreto fideque diſceſſit.

ſucceſſit, & Latomerus conſilio excuſſus eſt, ita, vt Linacro egregiæ voluntatis decus maneret apud Henricum Octauum. Sexageſimo autem,& quatto ætatis anno, ex dolore diſruptæ herniæ vita excedens, honeſtam domum Londini Medicorum collegio dedicauit.

IANI VITALIS.

Dum Linacrus adit Morinos,patriosq́ Britānos,
Artibus egregijs diues ab Italia:
Ingentem molem ſaxorum in rupibus altis,
Congerit ad fauces alte Gebenna tuas.
Floribus hinc,viridiq́ ſtruem dum frōde coronat,
Et ſacer Aſſyrias paſcitur ignis opes:
Hoc tibi,ait,mater ſtudiorum,ô ſancta meorum
Templum Linacrus dedicat,Italia.
Tu modò cui doctæ aſſurgunt cū Pallade Athenæ
Hoc de me precium ſedulitatis habe.

LATOMI.

Dum longum Italia vale iuberet,
Thuſq́ in graminea cremaret ara,
Qua tua aperit Gebenna fauces.
Linacrus patrios petens penates:
Sic amore viri locuta fertur
Arnū,impatiens Etruſca nympha:
Ah,ſic Arnida? ſic tuam puellam?
Sic linquis veteres tuos amores?
Et præ me petis Anglicas puellas?
Quid rerum hic quod ames valet deeſſe,
Illic quod cupias poteſt adeſſe?
Gaudes Barbarie? Hermolaon eccum: at
Quem pro delitijs habent Camœnæ.
Sin autem caperis nitore linguæ,
Hoc nil terſius eſt Politiano.
Sed gaudes refluum vehi per æquor?
Ah,ijs iam in lachrymis potes natare:
Et quæ te hucrenebent,redito tantùm.
An rupem patrias amas videre?
Te,Linacre,aperi:nec ibis vltra.
Quid? quòd Italiam miſer relinquis,
Quum ſis Italica eruditione,
Romano ingenio,lepore Thuſco?
Totus noſter homo es: ſed Angla mens eſt.
Ille abiuit:& hæc ſoluta in vndas.

Antonius Nebriſſenſis.

ISPANIA per mille amplius annos, Vandalicis, Puniciſque armis occupantibus, Latinarum literarum ſplendore caruit, alioqui non obſcuræ luris, cœliq; temperie maximorum ingeniorum ferax, ſi Lucani, Senecarum, Silij, Martialiſque memoria recolatur, vt hîc Auerroem in Arabica lingua, ſapientiæ lumine clariſſimum omittamus. Hiſpaniæ enim proceres, totaque nobilitas peruerſam opinionem de literis induerant: ſic, vt earum ſtudia, quum pro libertate aduerſus externas gentes dimicarent publica conſpiratione damnarentur, quaſi aliena, importunaque virtuti bellicæ, qua vna ſalus, & libertas omnium certiore laude pararetur. Sed poſt Punicum nomen, virtute Ferdinandi Regis Hiſpania pulſum, Antonii Nebriſſenſis ingenium emicuit, par antiquis Grammaticis, ſi par Fortuna ſeculi, anhelanti ad veterem laudem opportunè reſpondiſſet. Hic Nebriſſæ, quæ olim Veneria fuit, ad Bethim natus, ſcribendo & docendo iuuentutem, admonitis caſtigatiſque natu maioribus, ad antiquum decus literarum vehementer erexit. Conſtat enim eum, literarum amore ſponte exulantem, ferè totius Italiæ gymnaſia colluſtraſſe, collegiſſeque dignos nobili voto, Græcæ, Latinæque linguæ theſauros: quibus terra patria ditaretur. Dicebat enim proceribus ad arma natis, ſerò exactæ artis, & diſciplinæ exempla, vel longo vſu percepturos, ſi literarum lumine carerent: quo vno ſtolidè ſublato, tota bellica laus celeriter euaneſcit & intercidit. Paucis itaque annis effectum eſt, vt nemo, qui literarum ſtudium reformidaret, ſatis nobilis haberetur, ipſeque Antonius, non ſecus de reſtitutis poſtliminio poetis, quàm Ferdinandus, Granata capta, Mauriſque pulſis, glorioſè triumpharet. Scripſit ingenti curſu orſus à grammaticæ præceptis omnes ferè liberales diſciplinas, & ſacras literas peruagatus, multa volumina quæ extant. Expectatur autem ſummæ vtilitatis Dictionarium, quo Latinæ, Græcè, ac Hebraicæ linguæ documenta continentur, ab hærede filio hactenus impiè ſuppreſſum, quum & ipſa quoque penè ad exitium perducta, Bethici belli hiſtoria in lucem non prodeat. Oppreſſit eum repentina paralyſis, quum ad ſeptuageſimum ſeptimum ætatis annum perueniſſet, tanto quidem

corporis ingeniȷque vigore, vt nihil de studiorum labore omnino remitteret: & vt natu ra mulierosus, ad supremum vsque diem venereis vteretur. Obijt sub id tempus quo populAribus vlterioris Hispaniæ ad arma consternatis, aduersus Belgas præsides tam quam auarè imperantes, grauiter est tumultuatum.

MYRTEI.

Me putat æternum saxo posuisse sub imo
Acerba mors, & fallitur.
Non ingrata etenim mea gens volitare per ora
Dat, & per oras omnium.

Hæc mihi pro reduci studio, Latijsq. Camœnis
Certè trophæum non minus,
Quàm tibi pro Mauris debet Fernande fugatis
Et pro recepta Bætica.

INCERTI.

Vt quondam tacuit Latia facundia lingua,
Cum fuit Antonij cæsa manus gladijs:

Sic scelus hoc solers Antonij cura piauit,
Quamq. prior vitam sustulit, ille dedit.

LATOMI.

Secula transierant: neq. adhuc Hispania quicquã
Ediderat, quales assolet ante viros,

Iamq. emarcuerat, neq. erat quod gignere posset,
Semine maternos destituente locos.

Accessit

Accepit Venerem Phœbus: quin hac tua in vrbe
Excimus, qui nos, dixit, vtrunq; colat.
Illa sed assensa est, dignumq; prioribus annis,
Tum veteri ingenio, tum veteri arte, dedit.
Ipse est (iam nosti) duce quo Tartessa iuuentus
Ad decus antiquum spirat, & assequitur.
Qui licet in patrem non paulò impensior esset,
Non tamen in matrem desidiosus erat.

Bernardinus Bibienna.

HOMO valde mitis in vtraque Fortuna extitit Bernardus Diuitius in oppido Bibienna, vnde ei cognomen ad summas Aretinorum Alpes natus. Is à pueritia inter Mediceæ familiæ clientes, primum solertis industriæ locum meritus, Leoni patria pulso, atque exuli, singulari fide comes fuit, & consiliorum quidem omnium particeps. In multa enim, & varia rerum commutatione, diuturnoque vsu grauissimarum actionum peracutus, efficax, & quod vnum in aula maximè conducit, iucundus veterator euaserat: ita, vt eum Leo rerum potitus inter propinquos maturato honore legerit in Senatum. Magno siquidem adiumento fuisse constabat in comitijs ad promerendas suffragatorum voluntates, quum antea nobilissimis Cardinalium hero conciliatis, ad petendum Pontificatum, expeditam viam, astuta quadam vrbanitate muniuisset. Conuiuia enim in quibus erudito luxu certabatur, miris facetijs condire, seria iocis miscere, adulari, resque arduas dissimulanter conficere solitus, ingenium nusquam absurdum, aut ineptum, in otio pariter, atque negotio feliciter afferebat. Scripsit admirabili lepòre comœdiam Calandram, quæ acta est in Vaticano ludis Lupercalibus, per nobiles comœdos Romanæ iuuentutis, in gratiam Isabellæ Mantuani principis vxoris, vsque adeò decenti apparatu, vt nihil ad elegantiam theatralem, ab eximio poeta comico, doctius atque facetius compositum, aut magnificentius in scena editum confiteri liceat, nisi tum cæteris partibus sacra purpura pudorem expressisset: quum tamen à minus seueris dignitatem attulisse putaretur. Abdicauit in ea numeros primus, vt vernaculos sales dulcius, atque liquidius fœminarum auribus infunderet: quo multi risus hilarior voluptas excitaretur. Id enim vnum peti, quæ rique debere à non insulso poeta differebat, quòd in Terentiana scena, verecundi salis prudentiam admirari quidem non satis possint spectatores, ridere certè nequeant, quod nullam, vel eruditæ fabulæ inesse gratiam putaret, nisi ab excitato populo, mistus cachinno plausus redderetur. Petijt non planè senex, quum è legatione Gallica in Vrbem redisset, intempestiua ambitione ad pontificatum aspirans, si Leo, vti in Fatis erat, vita excederet, quòd ei rex Franciscus, ex prolixa pollicitatione suffragaturus crederetur. id multo iunior, habituque viuacior Leo in imbecillo sene adeò indignanter tulisse fertur, vt ipse Bibienna, tabifico veneno ex frixis ouis de manu in mensa porrectis, se peritum suspiciosius, quàm decebat, existimaret: inani certè argumento, quòd insignium medicorum, vel iterata exquisitaque remedia minimè profecissent.

BOCCARINI ARETINI.

Trunca fides, lugent Charites, periêre lepóres:
Despuêre sales, despuêre ioci.
Lurida nimirum Mors, qua Vrbi inuidit, & orbi,
Diuitium immiti funere corripuit.
Purpureos meruit titulos. Roma occidit, ortus
Est Bibienna, Hoc te scire sat hospes erat.

LATOMI.

Omnia captaui, nec segniter omnia cepi:
Est mea præcipuus præda galerus honos.
Pressius at tandem captans, nec vt ante, Leonem,
Venator perij casibus ipse meis.

Iaſon Mainus.

IASONI Maino Mediolanenſi, vri ipſe in gentilitijs inſignibus præſcribere ſolebat, virtuti Fortuna comes non defuit: natus enim ex concubina, nequaquam eodem cultu, quo æquales propinqui, ſed eodem pædagogo ſibi tantum immiti, atque aſpero vtebatur, vt ab eo familiariter audiuimus. Ex hac ſchola miſſus Ticinum ad ius ciuile per[illegible]cen[illegible]m, primo anno ita ingenium ad viria, illamque ſupra cætera peſtilentem aleam deflexit, et cum hoſpite decoquerer, & iuris Codicem in membranis ſcriptum, magno emptum precio fœneratori tradere cogeretur: ipſe verò demum ſordida in toga, capire ton

ſo, quod

ſo, quod id tinca deformis obſideret, ridiculus videbatur: ſed maturè & peracerbè caſtigatus, ſeipſum collegit, bonæque frugis perſonam nequaquam mentitus, tanta contentione in ſtudijs diſputationibusque ſeſe exercuit, vt doctores ipſi, æqualiſque iuuentus, cum adeò celeriter atque feliciter profeciſſe mirarentur. Exinde ſuggeſtu dignus, Inſtitutiones enarrauit. conceſſitq; demum Patauium. ſed inde quum ſecunda fama profiteretur, euocante Ludouico Sfortia Ticinum reuerſus eſt. Ab eximia tum grauitate, atque facundia ſummi oratoris laude fruebatur: nam optimis literis, vſque ad poeticum decus inſtructus, dicta, ſcriptaque lepidiſſimè condiebat. canoram vocem, valida latera, geſtum oris excellentem ad ſuggeſtum afferens explicati & perilluſtris, ſolidiq; doctoris nomen tuebatur. conſultoribus precio grauis videri poterat, niſi pecuniam acceptam ſi cauſa decidiſſent, liberali pactione ſe continuò redditurum profiteretur. Me audiente interrogatus à Ludouico Gallorum rege, cur nunquam duxiſſet vxorem, vt te commendante, inquit, Iulius pontifex ad purpureum galerum geſtandum, me habilem ſciat. Audiuerat enim honoris cauſa eo die aurata in toga profitentem rex ipſe, quinque Cardinalibus, & centum proceribus ſubſellia implentibus, quum Genua ſubacta, de Liguribus triumphaſſet. Ea enim lectione dignitatem equeſtrem ob ſpectatum in acie facinus de manu regis traditam, accendendæ virtutis ergò ad poſteros manare diffiniuit. Mortuus eſt Ticini valde ſenex, extructa nobili domo, emptisque in Placentino latifundijs. Suburbano autem in templo diui Pauli ſepulchrum cum his titulis oſtenditur.

DARDANI PARMENSIS.

Quis iacet hoc hoſpes tumulo? Quis? Sũmus Ia-
Illéne Phrixea vellere diues ouis? (ſon:
Clarior hic illo longè eſt. Quiſnam oro? Maynus,
Excellens iuris gloria Cæſareæ.
Non fuit hoc quiſquam iuris conſultior alter,
Qui extinctum poſſet reddere ius melius:
Sed tamen hoc ſummi vetuit mens diua parentis,
Cæſaribus cupiens vſq; fauere ſuis.

Te audijt, ô nimium felix, qui iura legentem,
Damnantemq; acri plurima iudicio,
Nec tamen infelix, tua qui monumenta reuoluit,
Et memori condit lecta, fouetq; ſinu.
Et quanquam obloqueris plebs inuida ſolui Iaſon
Hic legum nodos difficileſq; ſoluit.
Amborum ſic fama omnem vulgata per orbem:
Ille nitens belli laude, ſed iſte toga.

IASONIS LANDI.

Donec erunt ignes, & Phœbus lampade terras
Luſtrabit, Mayni viuet in orbe decus.

Vnicus in terris ſoluens ænigmata legum,
Is meritò iuris dicitur eſſe Parens.

LATOMI.

Materia vincor, & tu vis ire, Viator, | *Expediam: iacet hic ille Maynus: abi.*

Chriſtophorus Longolius.

HRISTOPHORVS Longolius Mechliniæ Belgicæ ſacerdote Antiſtite genitus, & Lutetiæ in ſcholis frugaliter educatus, partis diſciplinarum omnium peramplis opibus, aureo Leonis principatu Romam venit: adeò diſſimulata ingenij profeſſione, vt rubro pileo, & aſtricta penula ſemi Germani militis habitum mentiretur, quippe cui mens erat auidè peregrinanti priſcæ felicitatis monumenta ſpectare, ſcrutari ingenia, bibliothecas excutere, atque illud demum eruditæ cenſuræ iudicium, quo fruſtra alibi, quàm ſub Romano cælo quæritur, certius atque liquidius adipiſci. ſed intranti gymnaſium, & acutè diſputanti, non inſulſi literarum profeſſores, celeriter & comiter perſonam detraxerunt, ita, vt mox honeſtiſſimi ciues Romani Flaminius, Tomarotius, & Marius Caſtellanus alterna hoſpitij liberalitate intra penates receptum, triennio aluerint, eique virtutis merito Romanæ ciuitatis ius, & nomen impetrarint. Verùm aliquanto pòſt, emerſit liber execrabilis maledicentiæ veneno delibutus, quem iuuenili declamatione perſcripſerat, Romani nominis antiquum decus barbaro liuore proſcindens. Infremuit Populus Romanus ea contumelia perturbatus: Celſo Mellino adoleſcente clariſſimo, gene-

rosa oratione in Capitolio, tanquam reum Maiestatis accusante. Sed Longolius totius aulæ clementia præmunitus duabus orationibus publicatis sese eo nomine defendens, iudicium Populi subterfugit, quòd nequaquam malignitate animi, sed more Sophistarum, exercitationis studio materiæ difficilis ac insolentis, ideoque damnatæ spei argumentum desumpsisset, scilicet, vt sodales eius temerè suscepti muneris, vel infelicem audaciam mirarentur. Transiuit inde Patauium, his præsertim actionibus claritatem consecutus: adhæsitque Petro Bembo, & mox Reginaldo Polo Britanno, in quorum hodie sacra purpura summam pietatem, atque doctrinam veneramur. In eius contubernio, cum ingentibus vigilijs libros aduersus Lutherum disertè, & grauiter inchoatos elaboraret, e ditis iam ad imitationem Ciceronis Epistolis febre consumptus est. Tumulum autem, hoc carmine Bembus honestauit.

Te iuuenem rapuère Deæ fatalia nentes
Stamina, cum scirent moriturum tempore nullo
Longoli tibi si canos, seniumq́, dedissent.

GERMANI BRIXII.

Castalides lacerate genas, diuellite crinem:
Nec lachrymæ finem, nec teneant gemitus.
Proh dolor, effertur Patauina funus in vrbe,
Ante sua extincti tempora Longolij,
Quem modò vel Gallum voluit pro dote Latina,
Roma locum ciues inter habere suos.
Roma sibi plenè mox restituenda, dedissent
Longolio plenos, si modò Fata dies.

STE-

STEPHANI DOLETI.

Longolij o vtinam potuisset lingua docta tantùm
Apud rapacem mortem, acreuq́; Parcas
Quantum olim valuit dicendo, voce dum diserta
Roma caternas flecteret stupentes:
Viueret incolumis, nec funere concidisset atro,
Dignus perenni temporum recursu.
Sed viuit, neq; morte vlla extinguetur, arce tectus
Famæ micantis, nominisq́; magni.
Aere perennius exegit monimẽtum, ad astra latè
Laus cuius ingens & loquax volauit:
Quod non annorum series, nec flatus impotentis
Austri, nec imbres diruent edaces:
Sidera dum cælo hærebunt, ac Vrsa obibit axem,
Cursuq́; tardo per polum meabit.
Longolio Hesperij, quiq́; ortum Solis intuentur,
Omnes, vicissim gloriam vouebunt.
Hinc igitur procul, hinc procul absint næniæ sepulcri,
Luctusq́; turpes, quos anus refundunt.

CLAVDII ROSELETTI.

Antehac nostra cuiquam Ciceronis inesse
Eloquium, neruos, vimq́; stylumq́; negant.
At tua Longoli auscultent sine nomine, nullum
Iurabunt alium tam Ciceronis opus.

EIVSDEM.

Antistes eloquentiæ, magni nepos
Atlantis, admiratus vt Longolium est
Artificibus fandi esse priscis non modò
Parem, sed & maiorem, ait, præstantior
Vt plurimum discipulus est didascalo.

LATOMI.

Illa caput regni, Phœbiq́; Lutetia nutrix,
Longolium ciuem dixerat esse suum.
Interea attollens similes Mechlinia cristas,
Asseruit titulo non grauiore sibi.
Roma sed indignans: meus est si Tullius, inquit,
Non hic: & ascripsit: non meus esse potest.
Prosiliens tandem titulis Schonhouia veris,
Dulcibus ex hortis flore reuincta caput:
Gaudeo quòd Bataua vel nunc amplecteris aurẽ,
Roma, ait, at purum tu mihi redde meum:
Septem vrbes certent de stirpe insignis Homeri,
Quatuor est harum lus spectosa magis.

Aurelius Augurellus.

ON est cur miremur in pusillo corpore viuacissimi hominis Aurelij Augurelli præaltum ingenium enituisse. Fit enim plerunque natura, vt innati spiritus vis ipsa collectior, paruæ compaginis membra aptissimè regat, & quod mentis est ad excogitandum, plenius atque validius illustret. Is Arimini natus, vitam in literis perdiscendo, docendoq́; ad octogesimum tertium ætatis annum feliciter extendit, Venetijsque in primis habitus est multò doctior, & purior, quam quisquam alius, qui Latinas Græcasque literas priuato quodam officio, ac ob id quæstuosiore profiteretur. Extant eius Odæ plures, & paucæ Elegiæ Romana simplicitate decantatæ. sed Iambico versu à paucis hactenus prosperè tentato, visus est ad antiquæ laudis metam propius accessisse. Nouissimè ridendus ille morbus certæ egestatis. & cassi laboris comes, curiosis ingenijs familiaris, totum homunculum occupauit, metalla & succos in abditis fornacibus recoquentem, vt ex argento viuo concretum, & ductile argentum ad cudendam monetam efficeret, & admirabilem abditarum naturæ rerum massam conflando, purum inde aurum crearetur. Sed ea cura inani voto suscepta, nequaquam magno damno ei cessit, quum ingenium ab irrita spe ad factitanda carmina verteretur, vt fallacis, & irrisæ artis certitudinem, carminum authoritate demonstraret, quum ipso conscientiæ pudore inanis artifex proderetur. Scripsit enim Chrysopœiam ad Leonem auri contemptorem, vt prodigè vtendi ad alenda ingenia, festosq́; & planè regios sumptus, inexhaustæ opes sine iniuria humani generis abundè suppeterent. Edidit etiam Geruntica, Petro Lipomano discipulo dicata, quem hodie Veronenses virtutis merito, antistitem venerantur. Taruisij, vbi flamen erat, quum ad forum in tabernæ libraria disputaret, apoplexia correptus, subitò interijt. Depicta tumulo effigies, cui hoc ipse carmen subscripserat.

Aurelij Augurelli imago est, quam vides,
Cui vacantis literarum serio
Studio & iocoso, dispari cura tamen:
Hoc, vt vegetior sic fieret ad seria:
Illo, vt iocosis vteretur firmior.

potis atque animi vigore vitia senectutis eluderet: Viuidum, inquit, ingenium perpetua, loui, vitæ innocentia, salubre verò corpus hilari frugalitatis præsidio facilè tuemur. Tumulus eius in atrio ædis.

MYRTEI.

Cui neque sat fuit, & terras euoluere, & vndas,
Quæq; arcana tenent flumina, terra, mare:
Dum rerum causas latè vestigat, & agra
Morborum reuocat corpora colluuie:
Nunc Leonicenus tegitur paruo aggere terra:
Cuius vtramque volat fama per Hesperiam.

LATOMI.

Quod te cælestem iuueretur ducere vitam
(Sic fore de Parcis sciuerat ante suis)
Fecit vt excideret mortis, tua rumpere fata,
Nec te decrepitum cerneret esse senem.

Petrus Pomponatius.

PETRVS Pomponatius Mantuanus, in philosophia præceptor meus, inter Peripateticos illustres primum suggestus locum obtinuit. Enartabat enim Aristotelem simul ac Auerroem suaui & præclara voce, elocutione autẽ emendata & leni quum proponeret, volubili & concitata quum infringeret, porrò quum diffiniret, atq; decerneret, adeò graui sedataq;, vt auditores in subsellijs

ſcriptitando explicatas ſententias notis exciperent. At in coronis conſeſſuq; doctor[illegible] quum exercitatione perutili ad prætoriam porticum diſputaretur, ita mirus euadebat, vt ſæpe ancipiti & cornuto Achillini enthymemate circumuentus, ſuperfuſo facetiarum ſale, aduerſarij impetum ex illis gyris & mæandris explicatus eluderet. Erat puſilla admodum, ſed quadrata corporis ſtatura, capite nulla ex parte enormi vel inſulſo, vtpore oculis ad omnes animi habitus aptiſſimè paratis & intentis. Exorto bello Veneto, poſt Ac[illegible]lini mortem Bononiæ profeſſus eſt, vbi cucullatos ſacerdotes contra ſe in caput, & nominis famam vehementiſſimè concitauit, edito ſcilicet volumine, quo animas poſt corporis mortem interituras ex ſententia Ariſtotelis probare nitebatur, ſecutus Aphrodiſei placita: cuius dogmate ad corrumpendam iuuenturem, diſſoluendamque Chriſtianæ vitæ diſciplinam, nihil peſtilentius induci potuit. Scripſit etiam de Fato, & de incantationum occulta poteſtate. Sexageſimo autem tertio ætatis anno, ſtranguria oborta, Bononiæ [illegible]ato functus eſt: relatuſque inde Mantuam, nobile ſepulchru[illegible]erculis Gonzagæ Cardinalis, erga ciuem & magiſtrum liberali pietate promeruit.

IANI VITALIS.

En animarum ingẽs globus, en legio omniuagantum
Quas tu perpetua luce carere negas.
Mortuus, vt diſcas æternam has viuere vitam
Ad cineres vlulant Pomponiate tuos.

LAT

LATOMI.

Cur, quis hic iaceam, referre cogor,
Et causa iugulo mea admonere,
Hunc ensem, vt modò mortuus, cinisq;
Si tecum fuero locutus, atre
Conuincar placiti, reusq; fiam?
Sed sunt y rabidi & mali poetæ:
Qui quum plurima mentiantur ipsi,
Me verum prohibent tacere: nam sum
Pomponatius ille, qui professus
Maneis esse nihil, sed interire
Quicquid est hominis, patiq; Fatum:
Nunc contrà experior: tacere proinde
Mallem, sed rabidi vetant poetæ.

Andreas Maro.

NVLLIS omnino certioribus lineis, nulloque exactiore penicillo Andreæ Maronis ingenium depinxerim, quàm si eisdem vtar coloribus, quibus illud, dum ille viueret, diligenter expressimus in Dialogo nostro, quem in Aenaria insula, dum vrbs Roma à Cæsarianis, capto pontifice vastaretur, perscripsimus. Interrogante enim Daualo, his fermè verbis respondi, cum de viris & fœminis ætate nostra florentibus iucundissimo censuræ ordine disputaretur, & non temerè in mentionem Andreæ Maronis incidissemus. Is erat Brixianus, quanquam dimidiam patriam ab Euganeis, Foroque Iulio reperceret. Cupiebat enim Dux generosus cultorque Musarum, poetam inusitata virtute præditum, è funesta clade Vrbis eripere: quod ex me, illum ter captum cruciatumque diu, ac omnibus fortunis expoliarum, miserabili ridendoque famescentis baiuli habitu, in Vrbe plena funeribus mendicare didicisset. Non est, inquam, Dauale, cur tantopere Etruscos vates ad expeditæ facundiæ laudem, arguta cithara personantes admiremur: in eam enim peramœnæ voluptatis consuetudinem, mos patrius illos adduxit, quòd faciles ad veniam aures dicere audentibus plurimum indulgeant, ita vt nec eos, vel leui sibilo notandos putent, qui hæsitando, amissa celeritatis laude, vel in dissona, vel in dispari syllaba peccauerint. Verè siquidem admirari, & plaudentis clamorem attollere iuuat, si nouum Maronem audiamus. Is enim cum summa eruditorum admiratione ex tempore ad quam iusseris quæstionem, Latinos versus varijs modis & numeris fundere consueuit. Audax profectò negotium, ac munus impudentiæ vel temeritatis plenum, nisi id à natura impetu propè diuino, mira felicitas sequeretur. Fidibus & cantu Musas enocat, & quum semel conicctam in numeros mentem alacriore spiritu inflauerit, tanta vi in torrentis morem citatus fertur, vt fortuita, & subitarijs ractibus ducta, multum antè prouisarum & meditata carmina videantur. Canenti defixi exardent oculi, sudores manant, frontis venæ contumescunt, & quod mirum est, eruditæ aures tanquam alienæ & intentæ, omnem impetum profluentium numerorum exactissima ratione moderantur. Exceptus est fecundissimo plausu, ac idcirco à Leone repræsentatæ facultatis nomine sacerdotio donatus, quum post celebre conuiuium, cui Regum legati senatoresque aderant, de suscipiendo sacro bello dicere iussus, iucunda figurarum varietate decantauit, orsus hoc nobili carmine:

Infelix Europa, diu quassata tumultu
Bellorum, —

Tum enim Selymus Turcarum Imperator Campsone & Tomumbeio vltimis Aegypti regibus vna atque altera acie deuictis ac interfectis, magnum Europæ intestino bello deflagranti terrorem intulerat. Perijt amissis poematibus infelix Maro in vili caupona ad Scropham lapideam campi Martij ab omnibus desertus, quinquagesimo tertio ætatis anno, quum è Tybure, quò perfugerat, vagantibus etiam ibi Barbaris, in pestilentem Vrbem vrgente Fato redijsset.

MYRTEI.

Postquam secundum publica abstulit clades,
Maronem & vrna caruit infelix, campis
Quæsitus Elysijs, nec inuentus Musis:
Phœbus furoris nam minister illius,
Quo carmen edere inclytum Maro fuerat,
Inter Sibyllas rapuit, æternùm vt viuat.

LATOMI.

Quòd spectanda data est, non Musa fruenda Maronis
Phœbe tua est leuitas, gloria quãta fuit.
Non volo Vergily, qui vel meditata dolebat
Carmina, matura non satis esse mora:
Eius at Andrea, solo quo Brixia alumno
Nil faceret, sit cunctis ausa Catulle tuas,
Cui fuit in subitos tam promptũ ex tempore versus
Ingeniũ, vt quicquid pangere iussus erat, (sus
Aptaret numeris variataq. verba ligaret,
Qualia vix longi temporis esse putes.
At periere breuis breuibus cum versibus Author:
Deme quod aterno viuit in ingenio.

Andreas Matthæus Aquauiuius.

NEMO ex his qui illustribus orti familijs ætate nostra claruerunt, cum peculiari bellica laude ducerentur, Andrea Matthæo Aquauiuio ad Præcutinos Hadrianorum regulo, se luculentius optimis disciplinis exornauit, vti præclarè constat ex eo libro nobili pariter ac erudito, qui Encyclopædia inscribitur, & de Morali virtute Plutarchi plenior liber, subtili & copioso commentario persimilis ostendit. Hic heros antiquæ virtutis, vti casus tulit, bis bello prælioque aduerso, & vulneribus honestissimè susceptis captus, forti animo tetri carceris calamitatem, studiorum solatio ita leniuit, vt ad eam exculti ingenij frugem, quæ ab impotenti fortuna eripi non potest, generosa meditatione perueneritt. Sed cùm eum victor Consaluus cum reliquis captiuis in triumpho ducendum in Hispaniam mitteret, Rex Ferdinandus prudentiæ & lenitatis nomine maximè clarus, libertati, pristinæque fortunæ restituit. Tanto itaque vsus beneficio, per viginti quatuor annos egit iocundo in otio vitam dicatam Musis, adeò splendidè & vigilanter, vt ad idem literarum honestissimum decus Bellisarium fratrem Neretinorum regulum æmulanter inuitaret, quem de Venatione,& de singularis certaminis prouocatione scripsisse videmus. Cæterùm vir tantus, quum Neapolitanos proceres, candore, innocentia & liberalitate facilè superaret, visus est parum accuratus & diligens in tuenda rei familiaris dignitate, quum in vltimo vitæ actu præalti animus contemptor opum iustitiæ liberalitatis neruos inconditis sumptibus incidisset. Fato functus est ad Conuersanum Bario finitimum, septuagesimo secundo ætatis anno, quum Lotrechij Galli infelicibus armis Apulia quateretur.

ACTII SYNCERI.

Cernis vt exultet patrijs Aquiuiuus in armis,
Duraq. spumantis frena relaxet equo.
Quis mitem illum Permessi hausisse liquores
Credat,& imbelles excoluisse lyras?
Consurgunt niuea fulgenti in casside cristæ:
At clypeus toruo Gorgonis ore tumet.
Macte animo rigidum Musas qui stringere ferrũ,
Qui Martem doctos cogis amare choros,
Hac ducis est virtus, non vni insistere palma,
Sed nomen factis quærere & ingenijs.

EIVSDEM.

Mœsta Bitund. na duxerunt otia Nymphæ,
Nec Fauni solitos exhibuere choros,
Scilicet optato quicquid sine principe cernunt,
Ingratum est, tantus principis vrget amor.
Nec iusus est positis arcum spreuisse sagittis,
Questibus & totos continuasse dies.
Ast etiam nostris faciunt conuitia terris,
Et nos Sirenas, Lotophagosq. vocant.
Vera loquor Diua veniam date vera loquenti:
Non amor hic certè, sed magis inuidia est.

MARCELLI PALONII ROMANI.

Non minus æternũ ex Aquiuiuo habet Hadria nomen
Nobilis immenso quàm dedit ipsa mari. (men
Adde, freto finis est supero quòd terminus: illi
Nec limes tellus vlla, nec vnda datur.
Nam Musis vbi honos, Martisq. togaq. manebit,
Et lucebit vbi Sol, Aquiuiuus erit.

LATOMI.

Dum grauis incũbit fanus Aquiuiuus in hostes,
Vincendiq. aperit dextra animosq. viam:
Contigit interea lustrantem castra Gradiuum,
Arma vbi penderent, non sua, ferre pedem:
Soluit, pertentat: vocis modulamine captus,
Persistit inuitam sollicitare chelyn.

At ve

...i ve...us Dominum mox hostibus adfore fusis:
Ille quidem vincat, sed capiatur, ait.
Quid vesane tibi pro talibus imprecer ausis,
Ne citharam vt quantum classica semp. ames?

Petrus Grauina.

NATVS est Petrus Grauina Catinæ in Sicilia, sed ipse primam domus originem à Capua repetebat. Natura ei admodum indulgenter, præter excellentis ingenij vim, summam etiam procero corpori, & venusto tribuit dignitatem, firmitate inprimis & agilitate quadam singulari, quum in ludo pilæ vsque ad admirationem, & gladiatoria arte, equestribusque armis ad militarem laudem exerceretur, nataretque sæpissimè ad incredibilem vrinandi patientiam. quibus agitationibus ita firmauit corpus, vt nulla paulo seueriore tentatus valetudine, ad extremam propè senectutem, integro & planè iuuenili vigore peruenerit. Vtebatur parciore mensa, sed ea semper nitida. Vinum à Veseuo Surrentoque in honore erat, sed semper sobriè & moderatè perpotanti. Vitæ genus adamauit quietum, cunctis solutum curis & litibus, hilarique inprimis & tenera studiosorum adolescentium familiaritate gaudebat. ingenio enim erat aperto, liberali, perblando, cultu corporis nitido & sumptuoso, quum vndulata toga vteretur, & serico latiore villoso pileo argenteam comam morosè perornaret. Quum in Aragonia aula versaretur, emanarentque ab eo versiculi ex nobili semper occasione, argutè lepideque perscripti, Pontano charus esse cœpit, qui erat ingeniorum censor longè grauissimus: idque diuinis operibus ad immortalem amici laudem benignè testatus est. Spectatæ demum eius virtuti externus Mecœnas adsulsit Magnus Consaluus, qui ipsius victorias & trophæa Gallica heroico celebrantem, in templo maximo Neapoli sacerdotij honore nobilitauit. Sed Consaluo in Hispaniam abducto, quòd Regi in suspicionem affectati regni venisset, Prospero Columnæ adhæsit. In pangendis Elegis, tenero quodam lepôre sibi genium respondere fatebatur: sed in scribendo Epigrammate vni ei haud dubiè palmam tribuebat Actius Syncerus, qui & parcus, & amarulentus in alieni operis censura laudator esse consueuisset. Heroica poemata perijsse eum ferunt, nisi iam pridem à nobis lectitata compareant, quum Cæsariani à Gallis Neapoli obsessi, tanquam non in socia vrbe, diuina ac humana omnia conturbarent: ita vt non miretur quispiam tam paucis quæ extant ingenij monimentis præclari poetæ famam constitisse: nam & multa ipse lugentibus amicis spontè deleuit veluti strepentibus armis seculum indignatus, aut iratus Musis, quòd externi duces conceptæ spei minus liberaliter arrisissent. Sed dispari iudicij sorte id poema propè amissum querulus lugebat, quo Surrentini otij delitias elegantissimè depinxerat. Sed Scipionis Capycij pietas, dignum egregio nobilique poeta, colligendi dispersa & publicandi officium præstitit, vt penè intercepta amico poetæ vita redderetur. Non carebat quoque compositi Oratoris nomine, quanquam dum publicè oraret, vna actionis laude contentus esse videretur. Decessit septuagesimo quarto ætatis anno ad Concham oppidum Sidicini agri, quum ei in vmbra meridianti, castaneæ echinus tibiæ suram leuissimè pupugisset: temerè enim scalpendo enatum est vlcus, accersita lethali febricula: adeò enim subtiles mortis causas Fata inueniunt, quum ex decreto vrgent.

IANI VITALIS.

Hanc tibi pro tumuli Ianus Vitalis honore,
Ramosam laurum magne Grauina dicat.
Hic vbi odorata manes requiescere in vmbra
Floribus in medijs, & iuuet esse tuos:
Illa Notis quoties rami quatientur, & Euris:
Perstrepet in laudes sancte poeta tuas.

LATOMI.

Cuius hîc tumulum vides, Viator,
Vatis eximij, Petri Grauinæ,
Tu fortasse putas obisse totum,
Et vel esse nihil, vel isse ad vmbras:
Erras: non obijt, sed vsque viuit.
Non quum quæ cecinit, vel est locutus,
Vel misit teneræ preces puellæ,
Vel scripsit lepidos iocos amicis,
Quæque illa ingenij fuêre multa,
Nunc audis, legis, excipis, tenesque:
Illum viuere quo negas colore?
Viuit: sed magis supine caudex,
Cuius post cineres nihil manebit.

Pomponius Gauricus.

ARGIVAE Iunonis Fanum, quod eſt Picentinorum nobile oppidum, geminos fratres Gauticos præſtãti ingenio protulit: Lucam ipſum, que[illegible] aſtrologiæ peritiſſimum, feliciq́ue ſæpe euentu futura prædicen[illegible] aula Pauli III. Pontificis admiramur: & Pomponium non in[illegible] poetam, validaq́ue in varias artes ardentis ingenij fœcun[illegible]tat[illegible] ita[illegible] lem, niſi inſtabili ingenio abductus, dum feruidè tranſcurrit, & fe[illegible] opertum nouitatem, in cunctis nuſquam accuratus & diligens firmæ prudentiæ [illegible]tem amiſiſſet. Is Græcorum poetarum vitas, Petri Criniti æmulatione, qui de L[illegible] brum ediderat, Latinè perſcripſit, atque item geminos de phyſiognomia & de a[illegible]ra libellos. Extat & eius volumen de Metallicis curioſorum inſanæ turbæ g[illegible] Neque enim deſunt, qui aurum pariter & argentum, ex ignobili materia, inan[illegible] ctionum artificijs procreari, atque exprimi poſſe arbitrentur. Extitunt etiam in pu[illegible] eum Epigrãmata aliquot & Elegiæ, non dubia amatoriæ vanitatis indicia: nam i[illegible] fœminam arſiſſe conſtat, enudaſſeq́ue animi ægritudinem procac[illegible] Muſarum le[illegible] adeò incautè & flagr[illegible]nter, vt quum Surrentina via Stabias peteret, i[illegible] eoque [illegible] obuijs ſalutatus fuiſſet, nuſquam demum apparuerit, fruſtra cum Luca fratre per [illegible]

c[illegible] ctante, quum proculdubio ab ea ſuſpicione trucidatus, & cum ſeruis & iumentis, ne vllum cædis veſtigium extaret, in ſubiectum mare præcipitatus exiſtimetur.

MYRTEI.

Ibat Gauricus ad ſuos amores,
Sed diu haud potuit ſuos amores
Vt Gauricus, abſtulère fata.
Verùm nulla manet ſepulchri imago.
Namq; (quod coluit pars labore
Muſas & Venerem) velà Camœnis
Raptus creditur inter alta montis,
Qui iacet Stabias ſuper vetuſtas:
Vel pulchra Veneri datus ſacerdos
Tyrrheni maris in ſinum profundum.

LATOMI.

Mortalitatis vt neget poſt aleam
Nemo poetas viuere:
Nullum ſuperſit vt rogi veſtigium,
Muſa tulère Gauricum.

Marcus Antonius Caſanoua.

MARCO Antonio Caſanouæ, Comenſe patre Romæ genito, arguti Epigrammatis palmam detulit illa ipſa Roma, ſeueræ auris iudicio ſuperba: nec unquam in confeſſo pudore poetis adulatrix: quòd lepida, & ſalſis finibus aculeata carmina factitaret. Elocutioni caſta tamen puritas, ac in numero ſæpe

duro lenitas defuit: qualis in Catullo prætenero poeta conſpicitur, quum ingenioſè mordaci, & impuro Martiali perſimilis eſſe mallet, & vna præſertim peracutæ circunductæque ſententiæ glotla duceretur. Sed miſcuiſſe vtrumque genus tum iuuit, quum paucorum verſuum ſpectanda poſteris Elogia priſcis Romanæ virtutis heroibus, tanquam manentibus eorum ſtatuis inſcripſiſſet. Nemo autem eo ſimplicitate, ac innocentia vitæ melior: nemo vrbana comitate iucundior exiſtimari potuit: niſi Columniæ familiæ alumnus in gratiam Pompeij Cardinalis, Clementis pontificis famam intemperantiſſimè laceraſſet. Sed Clemens ſeipſo, & toto deniq; deſumpto nomine maior & auguſtior, reo maieſtatis, captoque ad ſupplicium facilè peperciſſet, præclara C. Cæſaris imitatione, qui Catulliani dentis æternum virus, & liuidam libertatem generoſa diſſimulatione contempſerat. Petijt peſtilenti corruptus morbo, quo cladem Vrbis fortuna nec innumeris ſaturata funeribus adcumularat, quum obſeſſo captoque Pontifice, Pompeius ipſo diuerſo ingenij habitu inimici calamitate lætaretur, & ruentis patriæ caſum inani pœnitentia deploraret. Tumulatus eſt iuxta naumachiam campi Martij Laurentiano in templo quod olim Lucinæ dicatum fuerat, & Bloſius Palladius ſodalis, quòd funeris bonore caruiſſet, boc piè inſcripto carmine tumulum ſpectantium oculis ad lachrymas indicauit.

Comenſis Caſanoua, dum priores
Et Duces canit, & canit poetas
Pracurtis Epigrammatis: perennem
Ac longam ſibi gloriam parauit.

LATOMI.

Si dare vitam
Qualiacunque
(Quod docuiſti)
Carmina poſſunt:
Longa neceſſe
Carmina, vates
Maxime, non eſt
At tibi longam
Condere vitam.

Balthaſar Caſtellio.

HIC eſt ille Balthaſar Caſtellio Mantuæ natus, ingenij laude Maroni ciui ſuo planè ſecundus, qui ad exactam principalis aulæ normam, militari ciuilique munere virum elegantem inſtituit: pariqué diſciplina illuſtrem fœminam, deſcriptis lectiſſimorum morum finibus effingit. quo opere iucundiſſimo Græcæ, Latinæque facultatis peramœnos flores decerpſiſſe videtur: vt in vnum volumen nobilioris vitæ præcepta, oblectamentaque honeſtiſſimi ocij conferrentur. placere ſiquidem magnæ Fortunæ viris, vt ſæpe literarum expertibus, ipſiſque præſertim fœminis magnopere cupiebat: ob idque maluit vernacula quàm Latina lingua ſtylum Etruſca molliorem exercuiſſe: ſcilicet, vt Imperiti antiquis arguta manu ſurrepta, translataque ſcitiſſimè, non agnoſcentes, ea omnia tanquam noua mirarentur. Scripſit & Latinas Elegias, & grandi Heroico Cleopatram, ſed paucis admodum Etruſcis rhythmis, quum amatorij doloris finem ſuperba comparatione deſperaret, nobilis poetæ famam tuliſſe iudicatur. In ſago autem togaqne pariter habili ingenio, & generoſo quidem ore, pacis belliqne muneribus interfuit, obiuitque ſubitarias legationes ad Reges, atque Pontifices, quum momenta grauiſſimarum rerum non modò præſtantis animi fidem, ſed expediti corporis diligentiam, celeritatemque requirerent. Nouiſſimè annis prouectum, ſed medicamentis occultata canitie, & mundi cultus munditijs, iuuentæ decus affectantem, quum etuditæ artes in eo vigerent Clemens ad Carolum Quintum in Hiſpaniam miſit: ei, non dubio honore purpuræ deſtinato, niſi Fortuna Romanæ vrbi immane excidium ſtruens, vtriuſque vota feſelliſſet. Corruit enim mox Roma, Cæſarianorum ducum ſimulatis induciјs prodita: viderique potuit Caſtellio in ea re non ſatis diligentem, aut certè parum felicem operam præſtitiſſe. quum delatum ſibi in ea lugubri clade epiſcopatum Abulenſem, munere Cæſaris accepiſſet. Verùm ea dignitate diu perfrui, vel vberiorem expectare non licuit. Sublatus eſt enim occulta febre, quum vix quinquageſimum ſextum attigiſſet annum, ad Mantuam in Carpe-

Carpentanis. Funeri eius aulæ proceres officium præstitête: nec eum chiromantes ariolus fefel it, qui ex dextræ volæ lineis, cum dignitate auctum Mantuæ, sed nequaquam in Hispania moriturum prædixerat.

IANI VITALIS.

Castalioneum ad tumulumdum Hispania tota
Conuenit, & sancto iusta parat cineri:
Scipiadum Manes referunt dixisse, secundum
Hic docta amisit Mantua Virgilium.

MARCI ANTONII FLAMINII.

Si truculenta ferox irrumpis in agmina, Marte
Diceris inuicto Castalione satus:
At molli cithara si condis amabile carmen,
Castalia natus diceris esse Dea.

EIVSDEM.

Horrida terribilis cum tractas arma, Maronis
Castalione tui carmine digna facis:
Idem cum molli vacuus requiescis in vmbra
Castalia, æterno digna Marone canis.

LATOMI.

Qui iacet hoc tumulo, magnorum munia Diuûm
Immo bis impleuit, sustinuitq́; trium.
Mars dextra, calamo Phœbus, Cyllenius arte,
Ore Charis, Pallas mente, lepóre Venus.
Sed quas exercuit hoc scilicet ordine doteis,
Semper vt in letam desineret Venerem.
Quæ quum sit Phœbi: nec vt olim, Martis amica,
Vel regat hic mundum, vel magis ipsa Venus

Andreas Naugerius.

NDREAS Naugerius patritij ordinis, Sabellico Venetijs profitente, Latinas literas, Græcas autem à Marco Musuro Cretense Patauij hausit: sed in Latinis delectu ac obseruatione præceptore diligẽtior, illum, quem superior ætas insalubri atque aspera styli nouitate delectata contempserat, candorem antiquæ puritatis assecutus est: vt funeribus Liuiani ducis & Principis Lauredani laudationibus apparet. Proposito quidem Cicerone ad imitandum, quem Politianus, & Hermolaus fastidisse videbantur, vtpote qui omnis eruditionis exundante copia instructi, aliquid in stylo proprium, quod peculiarem ex certa nota mentis effigiem referret, ex naturæ genio effinxisse nobilius putarint, quàm seruili imitatione enata ad nouam frugem ingenia distorsisse. Magno tum quidem probro erat doctis, ridendis pares simijs videri. Eodem quoque præstanti iudicio, quum Epigrammata lepidissimè scriberet, non salsis aculeatisque finibus, sed tenera illa, & prædulci prisca suauitate claudebat, adeò Martiali seuerus hostis, vt quotannis stato die Musis dicato, multa eius volumina tanquam impura cum execratione Vulcano dicárentur. Nec minore felicitate Etruscos numeros attigit: sed in Liuiani contubernio castra secutus, studiorum diligentiam remisit, & salubri quidem remedio, quum ingenium bilis atra, veterum lucubrationum vigilijs accersita, haud leuiter afflixisset. Propterea scribendæ Venetæ historiæ munus à Senatu demandatum, acceptoque liberali stipendio, susceptum præstare non potuit: quanquam non desint, qui eum in ipso statim limine feliciter exordientem, religiosi operis grauitate deterritum existiment, quum infinita curiositate, summoque labore, & pertinaci memoria tantarum rerum notitia paranda videretur. Verùm in ea cogitatione, vt Reipublicæ operam præstaret, à Senatu ad Carolum Cæsarem in Hispaniam missus, infaustam legationem suscepit, quum in id tempus incidisset, quo Italiæ Principes seruitutis metu ad arma consternati, affectanti dominatum Italię Cæsari restitissent. Secunda autem suscepta legatione, quum exitiali festinatione, mutatis ad celeritatem iumentis in Galliam percurrisset, vix dum salutato rege, Blesio in oppido ad Ligerim febre correptus interijt quadragesimo septimo ætatis anno, omnique tum funeris honore Rex Musarum amicissimus, nec sine luctu prosequutus est.

MARCI ANTONII FLAMINII.

Naugeri, ne quis tibi certet, néue laboret
Incassum, laudes aquiparare tuas.
Siue epigrammata facis iuncto pede, siue solut
Defles magnanimûm funera acerba virûm.

EIVSDEM.

Quot bruma careat albicant pruinas,
Quot tellus Zephyro soluta flores,
Quot spica Libycis calent in agris,
Quot vindemia porrigit racemos,
Quot vastus mare fluctuat procellis,
Cum nascens pluuias reportat Hædus,
Quot Ceraunia frondibus teguntur,
Quot cælum facibus micat serenum,
Quot sunt millia multa basiorum.
Quæ sibi dari postulat Catullus,
Quotq́; sunt atomi Lucretiana,
Tot menses, bone Naugeri, tot annos
Viuent aureoli tui libelli.

BASILII ZANCHII.

Naugeri, tibi Nereides statuère sepulchrum
Aequoris Adriaci quà leuis vnda silet.
Quà solita in numerũ, numeros dũ pectine ducis,
Concinere, & virides ducere sæpe choros.
Et Doris tumulo conchas, & lucida texit
Coralia, & placidis marmora lambit aquis.
Ipse etiam circum affusis pater Adria lymphis
Ingemit, & mæstum littora murmur habent
Parua loquor: te te amisso dolet Itala virtus,
Mæret & infractis Faunus arundinibus.

LATOMI.

Dum lego, Naugeri, lusus, & ruris amores,
Et mittis Dominæ munera quanta tuæ.
Quàm bene te niuei pecoris, pecorisq́; magistræ,
Et cannæ, & vitis rustica cura decet.
Idem quum video regum centum ora trahentem
Verba graui serie aum Periclaa tonas,
Non possum studium non hoc damnare, vel illu
Area nam non est illa, vel illa tua.

Ioannes Marius Catanæus.

IOANNES Marius Catanæus Nouariensis, Merulæ, Demetrijq́; e discipulus, quum iustas ex vtraque lingua facultates comparasset, C. Plinij Cæcilij Secundi Epistolas, erudito commentario interpretatus est collectaque inde non mediocris eruditionis fama Romam se contulit in domoque Bendinelli Sauli Cardinalis, cui ab epistolis operam præstabat, tres Luciani Dialogos diuersi characteris in Latinum verti . præ tenero scilicet, amores, vel parum pudicos: iucundo, Lapithas: graui verò, illum de Legibus conscribendæ Historiæ tanquam in vsum suscepti à me eius muneris, Iouio nomini dicatum, ex censura quidem Scipionis Carteromachi, quum ille in Academiam nomen daret, magnopere laudatos. Descripsit demum carmine Genuam in heri gratia atque inde poesis amore iam planè senex correptus est: fera & parum ideo felici libidine quum Musas nunquam tentatis numeris in iumenta lacessisset. Itaque Gotifredi Bolionis sacrum bellum sub titulo Solymidos, quo potuit ore decantatum est: in quo poemate non morosus, & æquus lector, argumenti pietatem, & quædam schemata iucundæ nouitatis admirabitur, si carmina, tanquam salebrosa, & distortis numeris luxata pro[...]a noluerit. Id opus author, quum alieni ingenij iudicium subiturus, ad Bembum, me præsente detulisset, lecto statim titulo, Bembus hilari comitate, Nunquam Catanæe putassem, inquit, te alioqui virum de vtraque lingua optimè meritum, hac ipsa qua nos gaudemus carminum facultate valuisse, quum nihil omnino, ad quod Musæ dulces a[...] rideant in seuero & militari vultu tuo prorsus emineat. Quo verbo ille per[...]ctus, argutè respondit Ergo nec tu Bembe satis peritus Physiognomus videri potes, quum te Philomusi poetæ gratia tua florentis, à dedolatis ruditer maxillis, & re-

pando

pando naſo, enormis vultus omnino deceperit: quo reſponſo omnibus exortus eſt plenior cachinnus: quod Phylomuſus poeta, vtique non inſuauis, & lytiſtes Bembo ſodalis, è patria Piſauro veſpillonis ſenis buxeam faciem referret. Nondum autem perfecto poemate rediit ad pedeſtrem orationem, non obſcurè ipſa ſpe conceptæ laudis deſtitutus: perſcripſitque duos exactæ eruditionis dialogos de poteſtate & curſu Solis ac Lunæ: & de ludis Romanis: ſed ingruente fatali morbo abſolui nequiuerunt. Periit in Vrbe quum abeſſet Clemens, Carolo Cæſari Romani imperij inſignia Bononiæ traditurus, adeò celata morte, quod ita impetrandis ſacerdotijs ex mora caueretur, vt ſepulchri & funeris honore caruerit, quum ab Academicis ad Vetulonias aquas ſeceſſiſſe crederetur.

MYRTEI.

Vide Viator, quanta iactura occulti
Eſſet ſepulchri, ni ingens ſui clarus
Perennioribusq; monimentis tectus
Actus vbique viueret Catanaus.

LATOMI.

Penè adijſti ingens fama Catanae periclum,
Sic inſcijs ſodalibus
Qui Fato eriperis: ſtudiorum creditus illis
Partu propinquo quærere
Seceſſum, idq; ſatis fuerat conqueſta Minerua:
Quam ſic Apollo reppulit:
Haccine (ſignabatq; libros) monumēta, vel omni
Perenniora marmore?

Iacobus Sanazarius.

IACOBVS Sanazarius equestris ordinis poeta, Neapoli natus atq; educatus, quum præclarum fœcundi atque fœlicis ingenij specimen daret, repudiato auito gentilitioque nomine, Actius Syncerus appellari voluit adhortante Pontano, qui Iouiani cognomen, amicorum imitatione desumpserat. Sed origo vetustæ stirpis è Sancto Nazario, Laumel[illegible] agri oppido, inter Padum & Ticinum non ignobili, vnde maiores aduenerant, non obscurè petebatur. Floruit amicitia Federici regis, senescente Pontani gratia qui Aragonum nomen vehementer offenderat, quum veluti personæ oblitus, victorem Carolum inuidiosa vel intempestiua oratione publicè laudasset. Permāsit in ea bel[illegible]procella in officio Actius, redeuntique Ferdinando Iuniori, armatus inter fideles ciues operam præstitit: vnde ei conspicuus in aula gratiæ locus. Sed infestius demum vrgente Fortuna, quum Federicus regno pelleretur: constanti studio atque integra fide, cum exulem in vlteriorem Galliam secutus est: qua gratissimi animi testificatione, singularem la[illegible]dem promeruisse, vel eius inimici iudicabant. Scripsit, tanquam ambidexter, Etru[illegible]a simul atq; Latina carmina, pari lepôre saleque, arridentibus vtrinque Musis, quum m[illegible]to felle odij [illegible]bamarus præpilata iacula iambis intorqueret: aut amorum suorum d[illegible]lce-

dine

[illegible] lutus, tenerrimè lasciueret. Graui autem & sacro poemate, de partu Virginis [illegible] orum lima perpolito, summum decus frustra expectasse videri potuit: quum ille [illegible] iuueni exciderant, piscatoriæ Eclogæ publico exceptæ plausu, reliquorum operum famam oppressert: ita vt eam publici tanquam iniqui iudicij quetelam aperto cum pudore, nec tamen sine tacita voluptate deuoraret. Vixit annos septuaginta duos, peramœno, virentique semper ingenio, accuratoque & planè iuuenili cultu inter amatorias oblectationes: nunquam non festiuus & hilaris. Ex dolore autem indignantis animi, supremum concepit morbum quòd Philibertus Aurantius dux Cæsaris Margillinæ villæ suæ delicias, temerè excisa turre deformasset. ea ad Pausilypi radices conspicitur. Sed Aurantio demum acie interfecto, quum hora fatalis adueniret, audito eius interitu sese in cubitum erigens: Excedam, inquit, è vita hoc meo non inani voto lætus. postquam Barbarus Musarum hostis, vltore Marte, immanis iniuriæ pœnas persoluit. Sepultus est iuxta villam Margillinam in templo Deiparæ Virgini ab se dedicato. Marmoreo autem tumulo Bembus hoc carmen inscripsit:

BEMBI.

Da sacro cineri flores: hic ille Maroni,
Syncerus, Musa, proximus, vt tumulo.

MARCI ANTONII FLAMINII.

Quantum Virgilio debebit sylua Maroni,
Et pastor, donec Musa Maronis erit:
Tantum penè tibi debent piscator, & acta,
Acti, diuino proxime Virgilio.

TIBALDEI.

Virginis intactæ partum, partumq; videbis,
Actia quem docto pectore Musa dedit.
Admiraudi ambo: humana fuit ille saluti
Vtilis, humanis hic fuit ingenijs.

PETRI GRAVINAE.

Qui diuina legis Synceri carmina vatis,
Magnaq; Virginei sacra puerpery:
Non hac humano credas procedere sensu:.
Authoris mentem mouit, & ora Deus.
Hunc sibi delegit, quo non cælestia quisquam
Grandius, aut pleno cultius ore sonet.

BASILII ZANCHII.

Has nassas, hac lina tibi Syncere sepulto,
Piscator tenui dedicat arte Mycon.
Hos calamos, myrtumq; tibi, viridemq; coronam
Arcadia pastor ponit ab arte Lycon.
Has lachrymas, vulsamq; à vertice Mergillina
Cæsariem & violas spargit, & amomum.
Parthenope patria ipsa tibi de marmore bustum
Condit, & extentis funera temporibus.

BEMBI.

Quid moror? æterni te suspicit vmbra Maronis,
Et tibi vicinum donat habere locum.

NICOLAI GRVDII.

Nuper ad Oenotrias aciem quum flecteret arces
Christus, & Euboica mœnia Parthenopes,
Mergillina procul qua Tethyos inspicit vndas,
Audit ab Actiaca munera blanda domo:
Arrectumq; diu modulamine carminis hæsit,
Inde sacro taleis fundit ab ore sonos:
Huc ades ô genitrix, illæsi virgo pudoris,
Artę pius vates dum tua facta nouat
An ne iterum arcano complere viscera motu.
Conceptumq; polo reddere credis onus?
Certè ego mî videor primis irrepere cunis,
Rursus & horrifera mortis obire vicem.
Dum mea sæpe tamen sic mors cantetur, & ortus,
Nec graue sit nasci, nec mihi sæpe mori.

LATOMI.

Dum vacat, & terras quoties petit illa Tonantis
Mater, virgineo sed nec honore carens:
Synceri ad tumulum properat visura, virescant
Candida cum rutilis lilia sparsa rosis.
Viuum dein laticem, dein altera munera flores
Fundit, & arrepta sic canit orsa lyra:
Conscie viue mei felix Syncere pudoris,
Atq; idem partus conscie viue mei.
Nanq; ego quo sacrum secretum teste peregi,
Hunc quoq; tu testem carminis huius habes.
Esto, ventris onus fuerit sine pondere pondus,
Dum celebres, pondus sustinuisse velim.

EIVSDEM.

Mater in assumpto ratio quo nomine constet,
Est vbi te cupiam fellis habere minus.

Ioannes Manardus.

IOANNES Manardus Fettatiensis, in Pannonia Vladislao Rege meden di artem exercuit, eandemque demum in gymnasio Fetrariæ professus, Epistolarum librum edidit, quo magna medentibus, phatmacopolis vtilitas paratur, quum terræ frugibus Indicisque præsertim in medicinæ vsum adoptatis obsoleto antiquo nomine, & incetta virium potestate perobscuris eruditam claritatem attulerit. Duxit vxorem planè senex, & articulorum dolore distortus, ab ætate, formaque florentis iuuenis toro dignam, adeò leui iudicio, & letali quidem intemperantia, vt maturando funeri suo, aliquanto ptolis, quàm vitæ cupidior ab amicis censeretur.

PETRI CVRSII.

Dum Manarde vigil cum prole Coronidis esses,
Vidisti vitam perpetuam esse tuam.
At dum formosa cum Pallade coniuge dormis,
Sensisti mortem curuus adesse senex.
Hic nunc clarè iaces, & quem Podalirion esse
Vidimus, annosum sustulit ipsa Venus.

LATOMI.

In fouea qui teperiturum dixit Aruspex,
Non est mentitus: coniugis illa fuit.

Ca

Camillus Quernus Archipoeta.

AMILLVS Quernus è Monopoli Leonis fama excitus, quum nõ dubijs vnquam præmijs, poetas in honore esse didicisset, in Vrbem venit, lyram secum afferens, ad quam suæ Alexiados supra viginti millia versuum decantaret. Arrisére ei statim academiæ sodales, quod Apulus præpingui vultu alacer, & prolixè comatus, omnino dignus festa laurea videretur. Itaque solemni exceptum epulo in Insula Tyberis Aesculapio dicata, potantemq́ue sępè ingenti patera, & totius ingenij opes pulsata lyra proferentem, nouo serti genere coronarunt, id erat ex pampino brassica, & lauro eleganter intextum: sic, vt tam falsè quàm lepidè, eius temulentia, brassicæ remedio cohibenda notaretur, & ipse publico consensu Archipoetæ cognomen, manantibus præ gaudio lachrymis lætus acciperet, salutareturq́ue itidem cum plausu, hoc repetito sæpe carmine:

Salue brassicea virens corona,
Et lauro, Archipoeta, pampinoq́;
Dignus Principis auribus Leonis.

Nec multò post tanto cognomine percelebris productus ad Leonem, infinita carmina in torrentis morem, rotundo ore decantauit, fuitq́ue diu inter instrumenta eruditæ voluptatis longè gratissimus, quum cœnante Leone porrectis de manu semesis obsonijs, stans in fenestra vesceretur, & de principis lagena perpotando, subitaria carmina factitaret, ea demum lege, vt præscripto argumento bina saltem carmina ad mensam tributi nomine soluerentur, & in pœnam sterili vel inepto longè dilutissime foret perbibendum. Ab hac autem opulenta hilarique sagina, vehementem incidit in podagram, sic vt bellissimè ad risum euenerit, quum de se canere iussus, in hunc hexametrum erupisset:

Archipoeta facit versus pro mille poetis,

Et demum hæsitaret, inexpectatus Princeps hoc pentametro perarguté responderit:

Et pro mille alijs Archipoeta bibit.

Tum verò astantibus obortus est risus, & demum multò maximus, quum Quernus stupens & interritus, hoc tertium non ineptè carmen induxisset:

Porrige quod faciat mihi carmina docta Falernum.

Idq́ue Leo repente mutuatus a Virgilio, subdiderit:

Hoc etiam eneruat, debilitatq́; pedes.

Mortuo autem Leone, profligatisque poetis, Neapolim redijt: ibique demum quum Gallica arma perstreperẽt, & vti ipse in miserijs perurbanè dicebat, pro vno benigno Leone, in multos feros lupos incidisset. Oppressus vtraque præduræ egestatis, & insanabilis morbi miseria, in publica hospitali domo vitæ finem clausit, quum indignatus Fortunæ acerbitatem præ dolore, ventrem sibi ac intima viscera forfice perfoderit.

IANI VITALIS.

Laurus, brassica, pampinus coronam
Contexta simul, hinc pares in vnam,
Deflent interitum sui poetæ:
Quinimmo archipoetæ: & hinc lagena
Scyphiq́; & cyathi, amphoræ, vrceiq́;
Queruntur lepidum suum patronum,
Pro dulci, modò Cretico & Falerno
Exhaurire acidas Stygis lacunas,
Et sales perijsse Quernianos,
Dum vitæ sibi prodigus molestæ,
Fodit viscera forfice. ô seuerum
Nostri temporis Appulum Catonem.

LATOMI.

Quum matrem Thymelen, patrem Bathyllum
Per tot lustra tibi asseras Camille:
Argutis salibus, facetijsq́;
Et primo numeris in vngue natis,
Exercens Decimi gulam Leonis,
Et summi titulum ferens poetæ:
Quid est, quòd moriens supremo in actu,
Ferro visceribus dolenter haustis
Tanquam sis rigido Catone natus,
Personam procis, vetasq́; plaudi?

Albertus Pius Carpenſis.

LVBET hoc loco ſub illuſtri ſcilicet imagine Alberti Pij in[illegible] Fortunæ humanis conſilijs malignè & petulanter illudentis, eius vi[illegible] uiſſimi genus, opes, ingenium, mores, ſtudiaque referre: vt vel hinc m[illegible] tales inani rerum peritiæ perſuaſione ſubnixi, Fortunam omni prudentia ſuperiorem intelligant. Is antiquiſſima ſtirpe ortus, à maioribus per [illegible]anus traditum, quum ante ducentos annos Mutinæ imperaſſet, in cam[illegible]is Nacris, Carpum nobile oppidum poſſedit: optimisque literis, generoſi[illegible]que moribus a[illegible]mum pariter, & corpus excoluit. Erat enim à procera, decentique ſtatura ad arma neru[illegible] & ſpiritu validus ac habilis, maximarum autem rerum negocijs & literis præaltum, & [illegible] comparabile ingenium attulerat. Nihil enim vel præſtantis doctrinæ, vel ſolertis induſtriæ, vel reconditæ artis, ardens eius ingenium, ſemperque viuidum, & maximè effi[illegible] ſubterfugit. Erat enim celeri captu, expedita ratione, tenacique memoria ſtupendu[illegible] eloquentia porrò tanta, vt in omni congreſſu & diſputatione, quum de arduis conſuleretur & odio amarus, & amore prædulcis, tranquillitate lenis, atque ſedatus, & vehementia concitatus, atque fulmineus, quò vellet Principum animos impelleret: & ſummus bello, & pace conſultor, & mirabilis occaſionum inuentor, & artifex cenſeretur. Quatuor ſumm[illegible] Regibus, & totidem maximis Pontificibus in præclaro ſemper honore legationum op[illegible]ram præſtitit, vigilantia, fide, & prouidentia ſemper illuſtrem. Sed vti occultæ Principu[illegible] voluntates, & erumpentia ex inſperato eorum odia tulerunt, coactus eſt alterna partium ſtudia profiteri, quòd his omnino adhærendum iudicaret: quibus Alfonſus Ateſtinus h[illegible]ſtis eſſet, quo cum de poſſeſſione paterni agri diſceptabat. Sed Ateſtini Fortuna præcla[illegible] ipſa Pij prudentia virtuteque ſuperior, priuatam cauſam publicis cladibus inuoluit, a[illegible] ita capto Clemente Pontifice, quum vrbs Roma fœdè perijſſet, ex arce emiſſus in G[illegible]am enauigauit, vbi ſe paterna ditione Cæſaris iudicio exutum audiuit. Inde ei diuturnus articularis morbus, quo miſerè conuulſus cruciabatur, adauctus eſt: hunc diu æquo ani[illegible] & Chriſtiana patientia fortiter tuliſſe fruſtra fuit, quum ſæua peſtis fatalem horam ad[illegible]ceret. Obijt Lutetiæ non planè ſenex, ſub id tempus, quo Carolus Cæſar, & Sol[illegible] irrito vtrinque auſu ad Viennam Noricam certaturi credebantur. Rodulphus Pius [illegible] filius, quem aliquantò poſt Paulus Pontifex eximiæ virtutis merito legit in Senatum, [illegible]ondito æneo ſepulchro patrui memoriam proſecutus eſt. Sed Albertus ipſe multo per[illegible]nius antea ſibi ſtruxerat, quum librum longè grauiſſimum aduerſus Lutherum pet[illegible] etiam Eraſmo Roterodamo publicaſſet.

FERDINANDI BALAMII.

Inſignes rerum, ſtudijsq; Minerua
Perpaucos ætas priſca recensq; dedit:
In Solem, aſſuetus doctos verſare libellos
Quum prodit, lucem non tulit inſolitam:
Laudibus hunc omnes doctrinæ, & rebus agendis
Conſpexêre domi, conſpicuumq; foris.
Hunc Arar, hũc Rhenus totiès, hũc accola magni
Eridani, hunc Tybris ſenſit, & obſtupuit.
Fortuna inuidit, rapuitq; Alberte, tuorum,
Italiaq; omnis cum gemitu, & lachrymis.

IVLII GONZAGAE.

Hoc decus Italiæ tegitur Pius ille ſepulchro,
Solerti ingenio, conſilioq; potens:
Nulli hominum vis dicendi, facundia maior,
Ille ſed & ſtudijs auxit, & arte magis.
Hunc Reges, hunc Pontifices ſibi rebus agendis
Optarant ſocium, conſilijsq; ducem.
Felix, ſpem ſenij natum niſi fleſſet ademptum,
Et data in hoſtiles regna paterna domus.

STEPHANI DOLETI.

Merſit funere Mors nimis profana,
Mors damnoſa nimis virum interemit,
Aeternum decus omnium virorum.
Cui quid præripuere laudis illa,
Illa antiqua patrum ſuperba ſecla
Tot belli ducibus virisq; doctis?
Aut quid noſtra quidem negarit ætas?
Quod ſi fortè ſtupes, minusue credis,
Id tu plus ſtupeas, negesq; prorſus,
Hunc & Martis operam dediſſe ſemper

Et mu

Et musis studium negasse nunquam:
Vt nullum arte parem huic putet Minerua,
Nec Mars laudibus anteponat vllum.
Qua morum integritate vixit, omnis
Quàm purus vitijs, et quàm modestus.
O, quo robore pertulit sinistros
Casus, quot subijt pericla vitæ.
Quem ne, Galle minus tuo remotum
Aspectu memores, & ipse tuo
Complectaris amore, siste causa
Neglexisse tua, quibus beârat
Fortuna hunc aliquando rebus amplis.
Sed quod non tibi sit graue aut molestum,
Pro tantis studijs, quibus per orbem
Gallorum cupijt decus vagari,
Morti, qua cecidit, peccare mortem,
Et votis onera polum, vt labores
Post tot, tantaq; damna, totq; curas,
Cælo tandem aliquando conquiescat.

LATOMI.

Qui sic proscindas causa pietatis Erasmum,
Te, mihi relligio est summa negare pium.
Hoc ego cur faciam? quum nec pietatis Erasmus
Læsus personam detrahet ipse sibi?

Ludouicus Arioſtus.

VDOVICVS Arioftus nobili genere Ferrariæ [illegible] patre [illegible] reditas inter numerofam fratrum fobolem didućta, ipfi pertenuis obnoxia niffet, ingenium in literis vigilanter exercuit, vt certo nobiliqne præfidio familiæ nomen tueretur. Sed vti pari propè neceffitatis, & gloriæ ftimulo vehementer excitatus, feliciore certè iudicio inter primos Etrufcæ linguæ poetas celebrari, quam inter Latinos in fecundis gradibus confiftere maluit: quòd eius induftriæ labor, cum eruditis ac idiotis latiffimè difpenfatus, vberiorem præfentis præmij, & diffufæ laudis fructum oftenderet. Adhæfit comes Hippolyto Aeftino cardinali in Pannoniam profećto: quum ille erudito ac illuftri comitatu apud reges Hungaros ambitiosè gauderet: fed iterum euntem, quum fequi recufaffet, vfque adeo grauiter offendit, vt penè implacabilis odij difcrimen adiecit. Receptus indeeft ab Alfonfo principe tanquam horatum omnium amicus, & fodalis, cuius benigna manu vrbanam domum extruxit peramœna hortorum vbertate, frugi menfæ quotidianos fumptus adæquantem. In eo autem ciuili ocio, extra aulæ ftrepitum poemata factitauit: fatyras inprimis mordaci fale confperfas, ac item comœdias plures theatrali voluptate fępe repetitas: inter eas autem, maximè Suppofiti excellunt, inuentionis atque fucceffus amœnitate cum Plautinis facilè contendentes, fi vtriufque feculi mores non ineptè comparentur. Sed luculentiffimum operum, ob idque forfitan æternum id volumen exiftimatur, quo Orlandi fabulofi Herois admiranda bello facinora, octonario modulo decantaniu, Boiardo hercle, ipfoque Pulcio peregregiè fuperatis. Quandoquidem & hunc rerum, & carminum accurata granditate deuicerit: ac illum furrepto inuentionis titulo, ac eo quidem varijs elegantioris doctrinę lnminibus illuftrato penitus extinxerit. Cuncta enim euoluiffe volumina videtur, vt fibi vndique collecta gratia, ex iucundiffimis floribus longè pulcherrimam, ideoque perennem, quod lepidum caput ornaretur coronam intexere. Interijt in patria fcalari ætatis anno, quum diu pectoris anguftia ex pituitæ ftillicidio laboraffet: hoc autem carmen, viuens compofuit, vt fepulchro incideretur.

Ludouici Ariofti humantur offa
Sub hoc marmore, feu fub hac humo: feu
Sub quicquid voluit benignus heres:
Siue harede benignior comes: feu
Opportunius incidens Viator,
Nam fcire haud potuit futura, fed nec
Tanti erat vacuam fibi cadauer
Vt vrnam cuperet parare viuens,
Viuens ifta tamen fibi parauit,
Qua fcribi voluit fuo fepulchro,
Olim fi quod haberet is fepulchrum:
Ne cum fpiritus hoc breui peracto
Præfcripto fpacio mifellus artus,
Quos agrè antè reliquerat, repofcet:
Hac & hac cinerem hunc & hunc reuellens:
Dum nofcat proprium, diu vagetur.

CAELII CALCAGNINI.

Tu repetis cœlum, & terras Arioste relinquis,
Et loca tam meritis inferiora tuis.
Nos miferi, & curis longè mortalibus acti,
Non tibi, fed nobis fundimus has lachrymas.
Gloria te niueis fubducit in athera bigis,
Nos fine te luctu perpetuo opprimimur.

LATOMI.

Arma virumq́, canens, Etrufca carmina Mufa,
Palmam Virgilio vel tribuente refers.
Scit fua te melius patrio fermone Latina,
Quàm fefe Latio Graia referre fono.

Aegidius Cardinalis.

ON eft cur te prætercam Aegidi, humili quidem loco, verùm maximè illuftri Fato Viterbij nate: Chriftiani fcilicet oratoris in facra pergula, primum, atque vltimum decus merite: quanquam egregia illa arcana Mofeos deprompta, fublimis ingenij monumenta tenebris adhuc impièmeprimantur. Præftantiffimum enim præceptorem facilè fuperafti, Marianum fcilicet Genezanenfem, Pontani, & Politiani admiratione, eruditique præconio inclytum. huins enim extat in Epiftolis laudatio florentiffima, [illegible]us vel nobile carmen, quod in Aegidio Dialogo tale legitur.

Qu-

Qualis Alphei liquidos ad amnes,
Siue Meandri viridante ripa,
Concinit ferum moriens in ipso
Funere cygnus.
Talis ad plectrum ad Thyasos Deorum
Ludit in cœlo Marianus,ipsa

Morte victurus Marianus,ipsô
Funere fœlix.
Ipse sis felix,faueasq́, nobis,
Ipse ades fessis Mariane rebus,
Tu preces audi miserorum,& iras
Siste Tonantis.

Cæterùm Marianus,Aegidij comparatione ad optimè gloriosèque dicendum, nequaquam tanta ex Græcis,noui,& veteris instrumenti enarratoribus pręsidia comparatat:neque penetrarat ad Chaldæos,vt admiranda nostræ legis fundamenta reuelaret: neq; concionibus prædulce illud,& nobile poeticum melos instillatat: vt suspēsos attētis auribus animos,suauitate carminum ad colendam pietatem reuocaret. Sed Aegidius quum in suggestu verè admirabilis,æquo iudicio per omnes vrbes oratorię facultaris lauream meteretur,etiam domi lepidissimis sermonibus nouam laudem ferebat. Erat enim eius ingenium exquisito literatum omnium delectu grauiter extructum,sic,vt in omnes exemplorum casus peramplas opes,alacris,& expedita memoria suppeditaret:facundia porrò tanta dissimulatis illecebris audientes semper exhilarans,atq; demulcens,vt ipso concionāte vel maxima templa complerentur. Ante autem id tempus,quo totius Eremitani ordinis præfecturam à Iulio consecutus est, nonnunquam accidit,vt Patauij optimis literis operam nauans,factitata ab se lepida carmina ad lyram elegantissimè decantaret. Ei demum Leo pontifex,virtutem omnem liberaliter ornare solitus,honorem purpurei galeri detulit: quum Petruciana coniuratione,& Vmbrico bello circumuentus,Senatum aut malignè aut segniter principis iniuriam ferentem supplere cogeretur. Exinde functus est legatione in Hispaniam,quum Selymo post debellatos Persas, & duos Memphiticos reges interfectos, nobis arma comminante Christianæ gentes ad sacrum bellum excitandæ viderentur. Sexagesimo ætatis anno subita oppressus pituita Romæ interijt, quum Clemens Carolum Cæsarem Bononiæ iterum excepisset,destinatus, optatusque à multis ad Pontificatum,tanquam par summo oneri. Sed non deerant,qui pręclari nominis famam verbis eleuarent, quòd pallorem oris sumpto cumino, & suffitu vdæ paleæ mentiretur, variasque libidines censoria seueritate contegeret, quas demum malignus potius rumor, quàm vlla certi vestigij relicta proles detexit. Fit enim quadam naturæ minimè benigna sorte, vt nulla absolutæ virtutis præclara facies enitere possit, nisi aliquem vitij turpem næuum ad eludendam felicitatem ostendat.

IANI VITALIS.

Ante sacrosanctos cineres bona verba Viator
Dicito,diuinus hîc iacet Aegidius:
Qui potuit lingua humanas inflectere mentes,
Et trahere hærentes feruidus ad se animos.
Quicquid pandit Arabs,diuinū quicquid Erebus
Diues Aramæis occulit in tabulis,
Explicuit populo:& si quid spiritus vltra
Sentit,adhuc sanctum quod meditetur habet.

LATOMI.

Et tua debuerat summos conscendere honores
Virtus,& probitas,ingeniumq́; sagax.
Sed tuus obtendit Genius, fuge protinus,inquit:
Nunc formidatos truderis in scopulos.
Non est tam merces,sed talio,summa referre:
Et tu pacem,alÿ belligerentur,amas.

Ioan.Franciscus Picus Mirandula.

IN Ioanne Francisco Pico Mirandula, inter studiosos bonarum artium, scribendique auidos memoria verborum vehementer excelluit: sed in ipso rerum delectu illud periliustre iudicium, quod summo viro Hippocrati maximè difficile existimatur, omnino non viguit. Frustra enim ad Ioannis patrui gloriam aspiranti, ingressoque grauissimorum studiorum penetralia, quum insatiabili lectione duceretur, nusquam Minerua satis arriserat. Extant eius sacra poemata suis quoque Commentarijs illustrata, ne legentibus minus clara viderentur:& libri de Veritate fidei Christianæ, in quibus disciplinatum omnium aceruus eminet. Sed acriter disputantem inter cucullatos, magna etiam expeditæ doctrinæ laus sequebatur, quum scribentem vel mediocriter eloquentes minimè probarent. Neque enim quid potissimum imitaretur, constitutum habuisse videri potest ex

duobus præsertim libellis, de Optimo imitationis genere ad Bembum præscriptis. Sed quum in omnibus ingenij operibus sacras literas religiosè respiceret, contempsisse Latinæ facundiæ flores, atque inde gloriam tanquam inanem existimari voluit: quanquam eius vniuersa literarum studia, tanquam illustri in homine, & in domo sanctissimis moribus perornata, quum in minus seueros iudices facile inciderent, splendidiora viderentur: & hercle vir antiqua simplicitate potius, quàm nouo astu æquiora iudicia redimebat, quum libros ipsos priuato impressos sumptu, liberali largitione publicaret. Interfectus est cum Alberto filio, vir indignus adeo crudeli vitæ exitu, à Galeotto fratris filio, quum nocturnis insidijs, capta arce, Mirandulæ dominatum ex paterno iure inuadendum existimasset. Fuêre qui crederent merita fortasse pœna mulctatum, quòd cudendæ monetæ miserum artificem ipsius officinæ præpositum, ex impuri auri, & decumum subtiliter improbi, magnum sensim lucrum ipsi domino reddentem, crudeli supplicio ad deriuandam inuidiam sustulisset: quum intellecta fraus ipsius famæ vehementer officeret, palamque ea aurea moneta, ex eius effigie spectabilis, vulgato vitij detrimento reijceretur. Sed iuuat audire quosdam, virum alioqui integra fide optimum excusantes, tanquam eius auaræ fraudis penitus ignarum, quum in vxorem, quòd esset accurata & diligens materfamiliâs, tanquam muliebris auiditatis probro notatam, eius flagitij nomen nullo cum pudore referendum existiment.

MYRTEI.

Hic Picus taceo, atq; me illa, quæ iam
Ante non potuère, nunc iniquo
Me seruant obitu arma literarum.
Aegrè illud fero concidisse dextra
Fratris filij: hoc eleuor, me adeptum
Vitam pro studijs meis perennem.

LATOMI.

Passus es immeritã (quis enim Francisce negarit)
Non minus insigni cum feritate, necem.
Sed iuuat interea sciolos inquirere quosdam,
Exitio qua te Fata dedisse putent.
Sunt ea: laudata pietas sanctissima vita:
Verus amor recti, mens sine felle mali.

Nicolaus Machiauellus.

QVIS non miretur in hoc Machiauello tantùm valuisse naturam, vt in nullo vel certè mediocri Latinarum literarum cognitione, ad iustam rectè scribendi facultatem peruenire potuerit? habili siquidem ingenio, atque vbi solertiam intenderet, planè mirabili, cuncta quæ aggrederetur elegantissimè perficiebat, siue seria siue iocosa scriberentur. In Historia enim apprimè grauis, & astutus, ita Patriæ fauit, vt dissimulatis factionum studijs, impellente recondita libidine, & lenis, & asper incessisse iudicetur, egregia herclè cum laude, nisi vti nos non imperiti rerum Etruscarũ præclarè conspicimus, prædulcis eloquẽtiæ mella, occulto veneno illita, singulis operibus infudisset: & tum etiam, quum optimum principem formaret, quum bellicis præceptis ducem instrueret, & denique traditis exactæ prudentiæ documentis, in deliberando & consulendo eximium senatorem efficeret. Sed comiter æstimemus Etruscos sales, ad exemplar comœdiæ veteris Aristophanis in Nicia præsertim comœdia: in qua adeò iucundè vel in tristibus risum excitauit, vt illi ipsi ex persona scitè expressa, in scena inducti ciues, quanquam præaltè commorderentur, totam inustæ notæ iniuriam, ciuili lenitate pertulerint: actamque Florentiæ, ex ea miri lepôris fama Leo Pontifex, instaurato ludo, vt Vrbi ea volupras communicaretur, cum toto scenæ cultu, ipsisque histrionibus Romam acciuerit. Constat eum, sicuti ipse nobis fatebatur, à Marcello Virgilio, cuius & notarius & assecla publici muneris fuit, Græcæ atque Latinæ linguæ flores accepisse, quos scriptis suis insereret. Ipse quoque natura perargutus, & docilis, salsique iudicij plenus, pedestrem patrij sermonis facultatem à Boccacij conditoris vetustate diffluentem, nouis, & planè Atticis vinculis astrinxerat, sic, vt ille castigatior, sed non purior aut grauior otiosis ingenijs existimetur. Cæterùm quod olim eiecto Soderino à Mediceis in quæstione tortus fuisset, ab his leniendo dolori, annuam scribendæ Histor-

Historiæ mercedem promeruit, ita tamen, vt ægrè compresso odio, quum dicendo, scribendoque Brutos, & Cassios laudaret, eius coniurationis architectus fuisse putaretur: in qua Aiacetus poeta, & Alamanus ex ipsa turma prætoria leuissimus eques, conceptis sceleris capite pœnas dederunt. Fuit exinde semper inops vti irrisor, & atheos: fatoque functus est, quum accepto temerè pharmaco, quo se aduersus morbos præmuniret, vitæ suæ iocabundus illusisset, paulo antequàm Florentia Cæsarianis subacta armis, Mediceos veteres dominos recipere cogeretur.

ANTONII VACCAE.

Quisquis adis, sacro flores, & serta sepulchro
Adde puer, cineri debita dona ferens.
Nam veteres belli, & pacis, qui reddidit arteis,
Iampridem ignotas regibus & populis,
Etruscæ Machiauellus honos, & gloria linguæ,
Hic iacet, hoc saxum non coluisse nefas.

LATOMI.

Quum sibi præteneras odioso radier aureis
Vero, vix aliquis Machiauelle ferat:
Id verò facias: laudemq; è dente pararis,
Quanta fuit lingua visq; Venusq; tua?

Philippus Decius.

ARI ferè gloria & dignitate Philippus Decius in professione human[illegible] uniq̀ue præsertim iuris floruit, Mayni Iasonis & ciui[illegible] & æmulus, ac æ[illegible] simul æqualis, sed qui docendo, & scribendo in omnibus Italiæ gy[illegible] multò latius ingenij famam protulerit. Enarrabat enim subtili[illegible] ti sæpe vidimus, longè omnium acerrimè disputabat. Ab ip[illegible]s Pi[illegible] xorem duxerat, Ticinum à Gallo præside, opimis stipendi[illegible]s euocat[illegible] id t[illegible], quo Ludo[illegible]us Rex ad conuellendam I[illegible] Po[illegible]ific[illegible] authori[illegible] conc[illegible] indux[illegible]. F[illegible]deoque rebelles aliquot Cardinales, in gratiam[illegible]

[illegible]

gis synodum postulabant: ius verò indicendi, decernendiq́ue loci Pontifex ad se reuocabat. Consultus propterea Decius super ea re, intemperanter contra maiestatem Pontificis descripto respondit, secus ac Iason, qui rogatus sententiam, vel magno munere oblato adduci non potuit, vt non clementissimè responderet. Ob eam contumeliam Matthæus Sedunēsis Cardinalis, pulsis Gallis victore cum exercitu, Ticinum vrbem ingressus, vnam omnium Decij domum militi diripiendam dedit. Tanto accepto incommodo in Galliam ex fuga profectus, in ciuitate Biturigum ius diuinum edocuit per duos fermè annos. Inde verò in Italiam reuersum Senenses conduxerunt: qua in vrbe, vnica eius filiā Senensi patritio collocata, octogenario maior interijt, delatusq́; est Pisas ad sepulchrum marmoreum, magno sumptu ab se in maximi templi fronte constitutū, inscriptione adeò inepta, vt si eam supponamus, elegantib. ingenijs non sine pudore boni mortui, ridēda videatur.

IANI VITALIS.

Dum curat Decius sibi sepulchrum
Clarum marmore ponere eleganti,
Inscripsit titulos ineruditos,
Vt risum magis excitare possint,
Quàm laudare hominem vndecunq; clarum:
Quòd si non sibi cultius sepulchrum
Quàm doctos titulos, & elegantes
Curasset, modò mollius iaceret.

LATOMI.

Quum mors ad Decij nouum sepulchrum
Legisset titulos parum Latinos:
Certè, inquit, simul hactenus lucernam
Iuris tollere: quod minus venustè
Fecisse arguerer, parumq́; doctè.
Sed quum sic loquitur magister ipse,
Committam quoq; & ipsa barbarismum.

Thomas Morus.

FORTVNA impotens, & suo more instabilis, infestaq́; virtuti, si vnquam superbè, & truculenter locata est, sub hoc nuper Henrico Octauo in Britannia immanissimè desæuijt, prostrato ante alios Thoma Moro, quem Rex, paulò ante præclarus eximiæ virtutis admirator, ad summos honores extulerat: inde cum fatali scilicet oborta insania, mutatus in feram, crudeli mox impetu præcipitem daret, quòd huius furentis Tyranni nefatiæ libidini, vir omnibus religionis, atque iustitiæ numeris longè optimus, atque sanctissimus adulari noluisset. Dum enim ille vxorem repudiare, pellicem inducere, filiamque ma[illegible]o probro abdicare properaret, Morus scrinij Magister, pietatis ac innocentiæ suæ reus, causam ad tribunal dicere coactus, impio iudicio, nisi par metus ab irato & sæuo mentes excuteret, ita damnatus est, vti latronum more, teterrimo supplicij genere necaretur: nec fas esset dilacerata membra, propinquorum pietate sepelire. Sed Henricus, vel hoc vno facinore Phalaridis æmulus, eripere non potuit, quin ad sempiternam inusitati sceleris memoriam, Mori nomen in Vtopia, perenni constantiæ laude frueretur. In ea enim beatæ gentis regione, optimis institura legibus, ac opulenta pace florentem Rempublicam elegantissimè descripsit, quum damnatos corrupti seculi mores fastidiret: vt ad bene beateque viuendum, commento periucundo, rectissima via monstraretur.

IANI VITALIS.

Dum Morus immerita submittit colla securi,
Et flent occasum pignora cara suum,
Immò, ait, infandi vitam deflete Tyranni,
Non moritur, facinus qui graue morte fugit.

IACOBI EXERICHI HISPANI.

Henricus Morum gladio iugulauit iniquo,
Tam dignum vita, quàm fuit ipse nece:
Mortuus ille tamen viuet per secula cuncta,
Post mortem virtus viuere sola facit.

IOANNIS SECVNDI HAGIENSIS.

Quis iacet hic? Truc'. Cuius caput ense recisū est,
Et natat in tetro sanguine? Canities. Hosp.
Hic est ille Thomas Morus, sic Fata repēdūt. Cuius
Tristia multa bonis, & bona multa malis.
Quæ circūsistunt Diuæ lugubre cadauer? Hosp.
Diua tenax Veri, sancta Fides, Nemesis,
Harum prima odij causa, & fuit altera mortis,
Vltrix inulta tertia cadu erit.

LATOMI.

Quid tibi cum Moro, tali indignissima ciue,
Anglia? Quid pergis dicere inepta tuum?
Tu ferro insontem, nec simplice morte, Catonem
Persequeris: tutò nec licet esse pium.
Proinde sile: nam quo maculã tibi demeret istam,
Ipse tibi patriam condidit Vtopiam.

Roffensis Cardinalis.

PARI quoque immanitatis portento, ante paucos dies, quàm Morus o[...] truncaretur, eadem sanguinarij Regis rabies Britanniæ lumen ext[...] Ioannem Ficerium Antistitem Roffensem, animi pietate, candore, c[...] stantia, priscis illis, atque sanctissimis Christiani ordinis patribus co[...] randum. Is quum summa sacræ eruditionis, & probitatis authoritate [...]a rissimus spectaretur, vel atrocissimi supplicij metu expugnari nõ pot[...] vt Regi ex impudenti repudio inauspicatas nuptias affectanti, volens pareret. Puta[...] nim Regem paulò ante admirabili virtutum omnium concentu, & rarissimis nat[...]æ que Fortunæ muneribus præstantissimum, atræ bilis morbo correptum insanisse[...] iratus Romani Pontificis sententiæ, qua fuerat ex diuini iuris formula damnatus, [...]

ficij Imperij patrimonium inuasisset. Non subscripsit ergo nefario rebellantis Regis voto, vir egregiè pius, integreque seuerus, ac ideo in carcerem ductus est, vt vitæ periculo, & longo cruciatu imbecilli senis constantia frangeretur. Id celebre factum ita Roffensi parauit laudem, & Henrico inuidiam cumulauit, vt cum Paulus Tertius ad exornandam virtutem natus, collato sacræ purpuræ honore legerit in Senatum. Sensit illico exprobrati odij vulnus Rex superbus & impius, sanctissimoque viro modestè ea dignitatis fama permoto, caput in foro præcidit, ne merita purpura ornaretur. Ferunt id caput lanceæ præfixum, vt ludibrio, terrorique cæteris foret, publicis lachrymis laudatum, ac adoratum extitisse. Reliquit ingenij monumenta eruditum volumen, quo Lutheri opiniones grauissimè confutarat: itemque alios vtiles libros, quibus sacri sacerdotij authoritatem defendit, & de Veritate corporis, & sanguinis Christi in Eucharistia libros quinque aduersus Oecolampadium. Sed is sibi admodum exitialis fuit, quo Catharinæ Reginæ coniugium tuetur. Extat etiam religiosè meditationis explicatio in septē Dauidicos Psalmos: reliqua in carcere purgatissimè conscripta, quòd damnatæ causæ nomen iugularent, Tyrānus aboleuit.

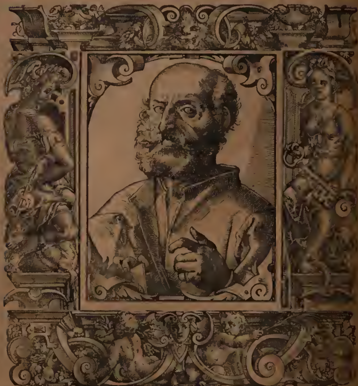
INCERTI.

Téne viri tanti ceruicem abscindere posse?
Téne cruore pio commaculare manus?
Si vita spolias Roffensem Barbare, quando
Vllum producet terra Britanna parem?
Sed tu sancte senex, auo fruiture beato,
Lætus abi, in cœlum te vocat ipse Deus,

LATOMI.

Quum te, sancte senex, infami morte, Tyrannus
Perderet, æternis obijceretq; probris:
Perdere non potuit titulis cœlestibus auctum,
Turpiter hauâ famæ consuluisse tuæ.
Quin luit æternùm scelus exitiale, pudendum
Seq; sibi, & populus reddidit ipse suis.
Postera, nam decet, quæ talia legerit ætas:
Anglia bina vno tempore monstra tulit

Leonicus Tomæus.

LEONICVS Tomæus Epirota patre Venetijs genitus, sed Patau[illegible] ius ciuis, quum Florentiæ Græcas literas sub Demetrio didicisse[illegible] Latinorum philosophorum Patau[illegible] Aristotelem Gr[illegible]ce interpre[illegible] Philosophiam enim ex purissimis fontibus, non ex lutulentis ri[illegible] briter hauriendam esse perdocebat, explosa penitus sophistarum d[illegible] na, quæ rum inter imperitos, & barbaros principatum in scholis o[illegible] bat, quum doctores excogitatis barbara subtilitate Dialecticorũ figmentis, Phy[illegible] a[illegible] stiones non ad veritatis lucem, sed ad inanem disputandi garrulitatem reuocaren[illegible] & [illegible] uentus in gymnasio Arabum, & barbarorum commentationes secuta, à recto m[illegible]

inhaerere in confragosas ignorantiae crepidines duceretur. Scripsit eruditè & luculenter Commentarios in parua Naturalia Aristotelis: ac item pereleganter aliquot quaestiones, & in his de intellectu, de Alica & de Astragalo, tituli varietate iuuentuti gratas & vtiles. Sed in libro de varia Historia, quo ingens & peramoena reconditae lectionis copia exprimitur, omnes eius aetatis styli iucunditate superauit. Vita eius procul à contentione, ambitioneque, in studioso molliq; otio versabatur ita, vt domi, quàm in schola clarior, beneuolis vera Peripateticorum, & Academicorum dogmata suauissima comitate pomeridianis horis explicaret. Peruenit veneranda barbae canitie ad septuagesimum tertium aetatis annum mediocri substantia, ipsaq; ciuili frugalitate, & coelebs, & felix, quod nemo vel innocentiae & doctrinae conscientia, vel munditia corporis vel animi nitore beatior aetate nostra fuerit. Alucrat domi gruem, de manu ipsius senili oblectamento cibaria capientem per quadraginta annos. Is senio tabefactus quum perijsset, ex eius desiderio triste omen concepit, praedixitq; nullo lacessitus morbo, se non multò post adamati gruis fatum maturo vitae exitu secuturum. Patauini, externaq; gymnasij cultrix iuuentus funus ornauêre. Sepulchrum autem Bembus faciundum curauit, & carmine nobilitauit.

Natura si quid rerum te fortè latebat, | *Hoc legis in magno nunc Leonice Deo.*

LATOMI.

Precare sacra verba, Viator,
Nam Tomaeus hic sepultus est:
Dulci fruitur memoria
Integritatis illibata,
Partaq; literarum gloria.
Funde puer dulce merum:
Odoros sparge flosculos:
Spiret vt bustum, madeatq; tellus:
Illaq; sancta & candida animula
Se totam nostra gratitudine inebriet.
Addemus titulum sepulchro & istum,
Barbarus vt ne quis violet:
Hic iacet vir vnus omnium
Doctissimus, pijssimus.

Augustinus Niphus.

AVGVSTINO Nipho Suessae ad Auruntam nato, sed ab vrbe Tropaea in Brutijs oriundo, inter Aristotelicae sectae professores eximia laus contigit, quum in omnibus ferè Italiae gymnasijs, Achillino & Pomponatio florentibus opima stipendia meruisset. Erat ingenio fertili, adaperto, liberali, sermone autem Campanum pingue quoddam resonanti maximè libero, & ad ferendas fabulas in suggestu coronaque, ad voluptatem aurium periucundo, sed vel toto ore subagresti, & penitus insaceto ita se ad vrbanos iocos componebat, vt valde mirarentur, qui mox tacentis supercilium austeraque labra, & lineamenta conspicerent. Scripsit in omnes Aristotelis libros peramplà commentaria, sed rudi & incondita quadam vbertate, vt tum mos erat, crassis & planè barbaris auribus accommodata, quod Latinè, rectèque scribendi facultatem, tanquam inimicam optimis disciplinis, ab ipsa praesertim philosophia segregabant. Luculentius eius operum existimatur id, quod pro Auerroe aduersus Algazellem disputante tum publicauit, quum florente aetate à multo vigore ingenij neruosior haberetur: quanquam ipse in opinione decretoque parum constans, euariatoque saepe iudicio commentationes in Analytica priora, & in libros de Anima tenerius adamasse videamus. Parto demum otio, obrepenteque podagra, scripsit aduersus Astrologos, Moralesque libellos: & de Tyranno & rege, & de Augurijs, varietate tituli vel parum curiosis expetendos, & longiore quidem dignos vita, si plenior Latini sermonis spiritus accessisset. Susceptis liberis, & senescente vxore septuagenarius senex, puellae citra libidinem impotenti amore correptus est vsque ad insaniam: ita vt plerique philosophum senem, atque podagricum ad tibiae modos saltantem, miserabili cum pudore conspexerint, vnde illi maturatum vitae exitum constat. Perijt in patria nocturno itinere refrigeratus, quum serò è Sinuessa redijsset, obortis scilicet tonsillis, quae fauces obsederant, ea ipsa nocte Etruriae admodum funesta, qua Alexander Medices, in lecto turpissimè confossus interijt. Galeacius Florimontius quum praeceptori vrnam poneret, hoc carmen incidi iussit.

INCERTI.

Dum lapidi titulum mærens Galeacius addit,
Et tristi curat funera cum gemitu:
Si quis honos tumuli: nō hoc tibi, Niphe, supremū,
Sed patria, & misero stat mihi munus, ait.
Na vis meliore tui in parte: lenamen
Luctus nos medijs quærimus in lachrymis.

MARCI ANTONII FLAMINII.

Qui docuit rerum Niphus cognoscere causas,
Non rerum oblitus hoc iacet in tumulo:
Sed cælo meliore sui cum parte receptus,
Nunc gaudet melius discere quam docuit.

LATOMI.

Apagete vos, Philosophiam qui tetricam
Putatis: & boni indigam
Lepôris, ebria horridamq; Cypridis.
Quid? Niphus an non melleus,
Perplexa suetus inter enthymemata,
Et syllogismos frigidos
Narrare suaues, Atticasq; fabulas:
Multumq; risum spargere?
At quàm venustum hoc: septuagenarium
Quòd vndulatis passibus,
Et curioso, flexuosoq; capite
Saltare coràm cerneres,
Modò Dorium, modò Phrygium, vel Lydium:
Amore fancinm graui?
Tractare sic philosophiam inuisam, arbitror
Summi fuisse philosophi.

Ioannes Ruellius.

RVELLIVS in vrbe Suessionum natus, quum susceptis liberis vxorem extulisset, abdicata medendi arte, sacerdotium in templo Deiparæ Virginis Luteriç Parisiorum, Poncherij antistitis liberalitate promeruit, totumque id otium optimis literis, vt fortunis auctum decebat, impendit: non ignobili quidem gloriæ prouentu, quum eruditionis authoritate Budæo proximus esset, & Latini sermonis nitida puritate superior haberetur, vt præclarè indicat Dioscorides in Latinum è Græco emendatè traductus. Leguntur libri aliquot probè, fideliterq; translati de Mulomedicina, & Actuarij medici volumen de Vrinis: sed proprio vsus ingenio libros tres de natura stirpium perscripsit, Theophrastum in multis, & Plinium eleganter æmulatus. Extant quoque singulari diligentia translati è Græco quinque libri de Agricultura, ex viginti qui nomine Constantini circumferuntur: reliquos Coroneus Gallus vertisse dicitur: sed Cornarius Germanus expedita facundia celeber, vniuersos viginti Latinitate donatos nuper publicauit. Erat Ruellius natura modestus & lenis, vultu multo rubore suffuso, & resimis naribus, statura verò mediocri. Sexagesimo ætatis anno vita functus est, paulo antequam rex Franciscus niuosas Alpes traijceret, vt copijs suis Cæsarianorum impetu percullis fortiter opem ferens, Subalpina oppida summotis hostibus in fide confirmaret: vt inde in spem inauspicatæ pacis induciæ pararentur.

DIONYSII CARRONII.

Hic situs est, in quo viguit medicina, Ruellius
In quo natura notitia, atq; poli:
In quo prima fuit dos, Graium vertere scripta
In Latium, ac Latio scribere digna Ioue.
Olim erat affinis, nunc est conuiua Deorum,
Præmiaq; illa sui grata laboris habet.

LATOMI.

Hic vester ille est, Galle, Ruellius:
Mentis tam acuto lumine præditus,
Perinde vultum nosset vt ætheris,
Seu læta nobis, seu mala plurima
Cordis recessu conderet intimo:
Ac si fuisset sensibus omnibus
Coniunctus astris: & reor hercule.
Nam quæ reliquit scripta sat arguunt,
Nostris bonis tam commodum & vtilem,
Aut esse Diuum, aut munere proximum.

Antonius Tibaldeus.

HIC primus ferè post Petrarcham supra æmulantes Seraphinum atq; Manutium, planè extinctum Etrusci carminis decus excitauit, vsque adeò grata auribus alternantium numerorum suauitate, vt quum expeditis vbiq; eius iucũdæ facultatis illecebris, in amatorios lusus Principum aulas perambulasset, edita, vel surrepta eius carmina à viris pariter & fœminis ad citharam cantarentur. Sed tantam mox famam feliciore orti sidere Bembus, & Syncerus æternis carminibus oppresserunt. Agnouit ille tanto perstrictus fulgore, ingenij sui Fortunam, atque ideo ad Latina carmina se conuertit, quum in his ad genium non insulsa vena responderet. Sed factus grandæuus senex, ridente vrbe Roma carminum suorum Etruscorum exequijs interfuit: ita hercle vt euanescentis antiquę laudis magnam partem redimeret, quum Epigrammata multo Latino sale, lepore q; cõspersa inexspectatus edidisset. Perijt in via lata octogenarius senex, firmissimo corpore & celsa proceritate semper erecto, stranguria cruciatus adeò grauiter, vt ex atra demum bile seipso factus amarior, sæpe nec insulsè delirare videretur, quum ianua fenestrisq; penitus occlusis, Carolum Cæsarem ex Africa telato insigni triumpho, ad eius limen transeũtem spectare noluerit: quòd eum minimè iustum Imperatorem putaret, qui sub fide publica captæ delet æq; Vrbis scelus, quo maiestas eius vel extra culpam suggillari potuit: decimatis legionibus minimè vindicasset: quasi non satis fuerit, in tantæ cladis solatio Borbonium, Dorbinum, Moncatam, & Aurantium, quatuor summos Duces, & patrati facinoris authores, singulis ictos fulminibus, vltorem magno numine spectauisse.

COLAE BRVNI MESSANENSIS.

Quæ ripis te sæpe suis stupuêre canentem
Eridanus, Tyberisq́; parens ille, hic tuus hospes,
Credibile est, vates Antoni, nunc quoq; campis
Te canere Elysijs, turba admirante piorum.

LATOMI.

Certè non modicam merêre laudem
A rara ingenij tui æquitate,
Antoni numeris poeta Thuscis.
Qui palmam tribuens, suaq; arena
Cedans posterioribus poetis:
Viuus, ac hilaris tuis dedisti
Musis inferias, quasi exoletis.
Sed quem ob ingenij tui lepôrem,
Festiuumq; animum, bona Camœnæ
Scribendis Epigrammatis Latinis
Immortale tibi dedêre nomen:
Vt iam sis numeris vtrisq; felix,
Vnis candidus, alteris venustus.

Erasmus Roterodamus.

ERASMVS Roterodamus ex Insula Batauorum, perpetuis eruditæ laudis honoribus extollendus videtur, postquam ætatis nostræ scriptorum propè omnium decus, ingenij fertilitate superauit. Is ab adolescentia, pio religiosi animi decreto, ad cucullatos sacerdotes se contulit, tanquam humana despiceret. Sed non multo pòst pertæsus intempestiuæ seruitutis, votique temerè susceptæ, ea sacrati ordinis septa transilijt, vt ad excolendum ingenium planè liber, per omnia Europæ gymnasia vagaretur. Contendebat enim cura ingenti ad summæ gloriæ fastigium, ad quod literarum omnium cognitione perueniri posse intelligebat, quum iam ad arcana cuiusque doctrinæ, infinita lectione, inusitataq; memoria penetrasset. Edidit Moriam, atq; inde primam nominis famam longissimè protulit, imitatione Luciani satyræ pungentes aculeos passim relinquens, omnium scilicet sectarum actionibus ad insaniam reuocatis. Opus quidem salsa aspergine periucundum, vel grauibus & occupatis: sed sacrato viro prorsus indecorum, quum diuinis quoq; rebus illusisse videretur. Sed maturè demum, quod eius intemperantiæ malè audiendo pœnas daret, sanctiores literas complexus est, tanta robustissimi ingenij contentione, vt vertendo Græca & commentarios excudendo, pluta quàm quisquam alius volumina pu-

blicauit. Verùm se ipso haud dubiè cunctis admirabilior futurus, si Latinæ linguæ conditores grauiter imitari, quàm feruido properantique ingenio indulgere maluisset. quærebat enim peculiarem laudem ex elocutionis atq; structuræ nouitate, quæ nulla certa veterum æmulatione pararetur, vt in Ciceroniano non occulti liuoris plenus ostendit. Tanta enim erat naturæ fœcunditas, vt plena semper ac ideo superfœtante aluo, varia & festinata luxuriantis ingenij prole delectatus, nouum aliquid quod statim ederetur, Calcographis tanquam intentis obstetricibus parturiret. Obijt apud Heluetios Basileæ, septuagesimum excedens ætatis annum, quum Carolus Cæsar in Prouinciam irrumpens, ad aquas Sextias, Francisco Galliæ Regi graue bellum intulisset.

INCERTI.

Theutona terra suum quum miraretur Erasmũ,
Hoc maius protulit dicere, Nil genui.

IOANNIS SECVNDI HAGIENSIS.

Defunctus vita, longiq; laboribus aui,
Hîc situs est tandem doctus Erasmus humo.
Quem licet in sera rapuerunt Fata senecta,
Et vita saturum sopijt alta quies.
Nos tamen hũc velut immaturo funere raptum,
Flemus, & effusis diffluimus lachrymis.
Ille igitur perijt, & quondam illa diserta,
Et dulci manans nectare lingua tacet.
Ingeniumq; sagax, & amans virtutis, & aqui,
Omnia sub paruo condita sunt tumulo.
Illum igitur canos virtus lacerata capillos,
Et Charites lugent, luget & ipsa Fides.
Collectasq; rosas Permessi ad flumina Nympha
Inspargunt sacro Pierides tumulo.

IANI VITALIS.

Lubrica si tibi mens fuit, & spinosior aquo,
Ingenium certè nobile Erasme fuit.
Felix si mistas labruscas dulcibus vuis,
Prodiga desisset vinea ferre tua.
Barbariè è media praclarum sidus haberent,
Et te Varronem tempora nostra suum:
Hanc tamẽ inscriptã his titulis posuêre columnã,
Iactura hic laudum publica facta fuit.

GILBERTI COGNATI.

Magnus Roterodamus ille noster,
Hac quo secula neminem tulerunt
Maiorem, neq; prisca clariorem
Norunt tempora, nec cui futurã
Parem posteritas habebit: ecce
Sub hoc marmore mortuus quiescit.

VITI COPPI SELESTADIENSIS.

Lachrymarum, te rogo, iam siste riuulos
Viator, & dulcem quietem floribus
Orna, tumulum Sabao thure confouens.
Vixi satis, Fati peregi tempora:
Non octo, sed duris me laboribus
Iuuis, quò plurimis prodessem subdidi.
Sic docta primùm bella gessi Palladis,
Vt mè ducem mirata sit Germania,
Suum me sapius Ciceronem dictitans:
Tandem sacris literis sum immortuus.
Hac Fata lege subire, an non est viuere?
Rure donari, nisi forsitan mori putas.

SIMONIS VALLAMBERTI.

Hoc quanquam tumulo mortale cadauer Erasmi
Mors claudit, id fermè est nihil.
Non huius virtus, spes, fama, scientia, posset
Claudi. quid, ô Mors hîc habes?

IOANNIS MORELLI.

Corpus humo, superis animã, dat nomen in auum
Lex pietas, virtus Roterodame tua.

LATOMI.

Theutona terra suum quum miraretur Erasmũ,
Hoc maius potuit, dicere, Nil genui.
Quippe Deos inter, cœlo ridente, relatum
Ipse suum dixit Iuppiter esse genus.

EIVSDEM.

Qui paucos habeas pares, Erasme,
Multorum inuidiam feras necesse est.
Istos quòd logodædalos ab Vrbe
Vnos pra reliquis, in immerentis
Manes sic videam styli cruentam
Stringentes aciem, perinde tanquam
Stuprasset Charitum nouem sorores
Indignum patria eruditione, &
Asserto titulo elegantiarum.
Causam scire velim, quid vrat illos.
Et quid tantopere tumultuentur.
Sed quid dissimulo? sat ictus illam

Prodit truculus & malignus.ille est,
Ille inquam est Ciceronianus,ille
Vno qui Cicerone stare,rectè
Latinam negat elocutionem:
Et damnat stolidi laboris omneis,
Qui superstitionem non ferenda
Vno non nisi Tullio loquuntur.
Hæc illa est Helene,viri elegantes
Armis quæ Latium per vniuersum
Vindicanda videtur in Batauum:
Vmbram scilicet,atq; inane nomen.
Tanquam quo genito Allemanis ora est
Vano ridicule soluta partu.
At si tam modicas ob has labruscas
Perit vinea tota,ò vrbs Quirini,
Scribemus titulo hoc tibi columnam:
Quæ quondam meritos suo fouebas,
Ornabasq; viros honore,laudum
Iactura es modò facta publicarum.

Rutilius.

RVTILIVS è Colonia oppido Vicentini agri, quum erudito diligentique eius ingenio Nicolaus Ridulphus Cardinalis familiariter vteretur, ex vmbratili iure consulto flamen euasit, quòd nunquam in forum prodijsset. Edidit enim volumen ab industria atque facundia commendatum, de his qui florente Romano imperio iuris intelligentia præstiterunt: quo laborioso elegantiq; opere, Ciceronem obiter à multa mendorum labe repurgauit. Maiora porrò editurus videri potuit,nisi immatura mors lucubrantem Venetijs oppressisset. Amici autem poetæ de eo tanquam conspicui sepulchri honore, ex humili fortuna facilè carituro,hæc carmina decantarunt.

PETRI CVRSII.

Vt mors Rutilium sensit tot reddere vita,
Styx vale,ait,vita iam patefacta via est.

CROTI.

Exciri vt Legum latores sensit ab Orco
Inuida Mors, fusis protulit hæc lachrymis:
Quàm verè eiusdem est inferre,auferreq; leges,
Lege horum cum lex penè resixa mea est.

IANI VITALIS.

Viuitur in chartis Rutili felicius ipsis,
Cum videant mortem marmora & æra suum:
Absumpsit priscos legum Libitina peritos,
Tu facis in scriptis viuere & esse tuis.
Quàm meritò illi igitur dicent,æternior ære
Est tua,& æternis pagina marmoribus.

LATOMI.

Qui tot Rutilium vita asseruisse viderit,
Quos antè in libro cederet ipse suo:
Huic temerè,Ridulphus ait patronus,honorem
Marmoris,& longos contulero titulos.
Ille quidem rectè,nec nos non rectius,illa
Sarcimus gratis qui tibi carminibus.

Gulielmus Budæus.

NVLLI mortalium ætate nostra perpetuis lucubrationibus aspirante fortuna, cùm Græcæ tum Latinæ eruditionis maiores opes contigerunt, quàm Gulielmo Budæo,non Galliæ modo,sed totius etiam Europæ longè doctissimo. Natus Lutetiæ præcellentium disciplinarum celebri domicilio,dum perennem spectaret laudem, & rei familiaris fortunas honoresq; ingenio suo,& sperata gloria viliores arbitrarretur, sexaginta amplius ætatis annos in studijs consumpsit:ita vt summæ eruditionis libro de Asse,altero que in Pandectas edito,ac infinita demum lectione confectis Commentarijs,quibus Græcè & Latinæ facultatis ornamenta comparantur, nulli communicata laude, æquales omnes doctrinæ auctoritate superarit. Sed qui in memoriæ thesauris tantas diuitias miro digestas ordine continebat,veluti occupatus in apparatu, candidioris eloquentiæ cultum neglexisse existimatur. Id enim in toto studiorum negotio longè grauissimum,nemo nisi irrita spe senectuti vnquam reseruauit. Adaugebant nominis famam in perspicuo animi sanctissimi mores,quibus aliquantò vberiora rei familiaris incrementa, quàm pertinaci

diligentia, vel honoris ambitione, educatis feliciter liberis reliquit, qnum rex Franciscus subita liberalitate inclytus, optimi viri otium foueret, & ipse supplicibus libellis præpositus, honestissimo prouentu ditaretur. Sed vir alioqui incorrupta mente compositus, Erasmianæ obtrectationis spicula ferre non potuit, quum facilè indignabundus, bile Gallica redundaret: ille autem contumaci odio incensus, tela veneno Batauo delibuta iacularetur. Septuagesimum tertinm agentem annum oppressit febris, longinquo & æstuoso ad Armoricum Oceanum itinere concepta. Piè autem tranquilleq́ue vita excedens, condito testamento, omnes honores funeris & tumuli penitus abdicauit, ita vt quum numerosa proles eum lugeret, noctu tumularetnr. Fato functus est, non multò post celebres illos hospitales triumphos, quum Cæsar ab Hispania per mediam Galliam in Belgas profectus gentem bello fessam, festa passim hilaritate in spem pacis erexisset.

IANI VITALIS.

Qui sanctum simul, & simul disertum
Exquiris sapientiæ magistrum,
Vltra quid petis? hîc iacet Budæus.

SALMONII MACRINI.

Budæus voluit media de nocte sepulchro
Inferri, & nullas prorsus adesse faces:
Non factum ratione caret, clarissima quando
Ipse sibi lampas, luxq́, corusca fuit.

THEO-

THEODORI BEZAE.

Vnus Budæus terramq́;, poloſq́;, hominesq́;
Deuinxit magna prouidus arte ſibi:
Cælo animum, terra corpus donauit habendum:
At cerebri nobis dona ſuperba dedit.
Sic deceſſit inops, nam nil ſibi reliquerat ipſe,
Verùm hac paupertas vnica vincit opes.

EIVSDEM.

Budæum fleuêre homines, plorauit & aer,
Budæus gelidis eſt quoq; fletus aquis:
Sic fleuêre homines, vt plena volumina mæſtis
Carminibus quiuis bibliopola terat.
Sic aer luxit, conſumptis vndiq; nimbis,
Vt etiam quas plueret non reperiret aquas.
Flumina ſic flerunt, vt quà modò nauis abibat,
Currat inoffenſis ſicca quadriga rotis.
Reſtabant cælum & tellus, communis vt omni
Quamlibet immenſo mæror in orbe foret:
Sed quum cælum animam Budæi, terra cadauer
Poſsideat, quæſo qua ratione fleant?

SIMONIS VALLAMBERTI.

Extinctum luxit Budæum mæſtus Apollo.
Nomen inextinctum non meruiſſe putes?

LATOMI.

Budæus columen, decusq́; Graium:
Budæus Latiæ corona linguæ:
Budæus duplicis lucerna iuris:
Budæus pater elegantiarum,
Et fons totius eruditionis:
Budæus patriæ iubar coruſcum,
Regis delicium ſui, ſuiq;,
Tempeſtatis honos, lepor, voluptas.
Hic terra exuuias reliquit, orbi
Famam, aſtris animam. Viator ito.

Hieronymus Aleander.

DETVR hoc incomparabili inuſitatæ memoriæ felicitati, quæ in Hieronymo Aleandro ſupra cuiuſq; vel antiqui ſeculi captum admiranter excelluit, vt eius ex vero depicta facies, vel in pudenda ingenij ſterilitate inter fœcundiſſimas imagines conſpiciatur, quando nihil eum cuncta volumina cupidè perlegentem, vel rerum vel verborum omnino ſubterfugerit, quin ſingula memoriter, vel à multis annis longo ſepulta ſilentio recitaret. Latinæ enim Græcæq; literæ, quum ſæpe alacriter iactabundo, pro vernaculis haberentur, Hebraicas admirantibus Iudæis, & ſuæ ſtirpis cum facilè credentibus ſolertiſſimè didicit. His ingenij dotibus inſignis, quum Lucretiæ Pariſiorum Græcè docendo honorem præfecturæ gymnaſij concordi ſtudioſæ iuuentutis acclamatione eſſet cōſecutus, veniſſetq; in Vrbem, Leo Pontifex grauiſſimus ingeniorum æſtimator, eum extulit, miſitque legatum in Germaniam, vt Lutheranæ doctrinæ initia diſputatione tollerentur. exinde Clemens Brunduſinum caſu potius quàm animi iudicio Antiſtitem fecit. Paulus autem veræ virtutis eruditus exornator, legit in Senatum. Lætatus eſt ea purpura per annos quinque, peruaſurus haud dubiè ad exactam ætatem, niſi nimia tuendæ valetudinis ſolicitudine intempeſtiuis medicamentis ſibi hercle inſanus & infelix medicus viſcera corrupiſſet. In toto autem vitæ curſu, extemporanea facundia delectatus, ſerò ingenij labem ſenſit, quum ad meditatam ſcriptionem purior eloquentiæ vena, vti externo & præcipiti quodā luto perturbata minimè profluerer, ita ſpe melioris ſtyli miſerè deſtitutus, quum vaſtum opus vaſta illa memoria aduerſus ſingulos diſciplinarum profeſſores agitaret, Romæ interijt fato ſuo vehementer indignatus, quum ſe præreptum anno vno ante climactericum inter anxia ſupremaq; ſuſpiria quereretur. Tumulatus eſt in æde Transtyberina diuo Chryſogono dedicata, ea teſtamenti lege, vt ſepulchrum Græco carmine à ſe compoſito, quum reliquis titulis inſeriberetur, quo nouas clades imminere nobis ominatur in hanc ſententiam:

Exceſsi è vita ærumnis faciliq́; lubensq́;,
Ne peiora ipſa morte dehinc videam.

IANI VITALIS.

Non tibi literulis ornare Aleandre ſepulchrum
Fas erat, at vaſtam ponere Pyramidem:
Steſichoroſq́; inter celebres, ſanctoſq́; Platones
Ex auro ſolidam ſtare tibi ſtatuam:
Vidimus in te vno diuina inſignia mentis,
Et plus quàm humani par decus ingenij.
Nunc perijt tecum, quantum vix ſecula mille,
Quantum vix præſtēt millia mille hominum.

CAELII CALCAGNINI.

Incertum est Aleander vtrum te dicere malim,
Quum Gracũ atq; Italum te tua lingua velit.
Septem vrbes Graca natalem ingentis Homeri
Immensis studys asseruisse ferunt.
De te lis maior, quum iam te vendicet omnis
Attica terra sibi, Romula terra sibi.

LATOMI.

Nõ tibi pro tumulo hoc, quantũuis nobile, marmor
Ponimus: hoc cineres, aridaq; ossa tegat:
Non longos titulos subiectos casibus ipsos,
Et quibus erasis ipse superstes eris:
Sed totam Europã, quã docto in nomine oberras,
Quaq; tuas laudes vix Aleandre capit.

Lampridius.

AMPRIDIVS Poeta Cremonensis, quum in colle Quirinali sch Græcorum adolescentium instituente Lascare coalesceret, docendi mu nus suscepit exercitatione perutili, quòd argumenta proposita vtriusqu linguæ verbis & figuris ad mutuam ingeniorum æmulationem verter tur. Sed erepto Leone, & subinde euersis optimarum literarum stud Patauium se contulit, vbi per aliquot annos domi ex collaticia mer ed delectorum iuuenum Græcas & latinas literas maiore quæstu, quàm gloria professus Nunquam enim (vti erat) elato contumaciq; ingenio adduci potuit, vt publicum su stum conscenderet, ne cum eloquentioribus, vel minus eruditis, ambiguæ existimatio alcam subiret. Nouissimè Federicus Gonzaga, vt filio præceptor esset, Mantuam accitu In eo munere, septenne discipulo, & vix degustata principis liberalitate mi imè senex l ris dolore surreptus est. Scripsit odas æmulatione Pindarica eruditas & graues, sed ob plerisq; minus iucundas, quòd prisci imitationeq; difficilis poetæ cursum, tanquam infla ti & tortuosi fluminis, securus insolentior & durior Latinis auribus euaserit. Fit enim mo- nente Flacco, vt quæ optima & excellenter Grçcè ornata intelliguntur, vel paribus nume ris tractata ad genium Latinæ suauitatis minimè respondeant.

MYRTEI.

Ergo ego nobilium ò genitrix atq; hospita vatum
Mantua, quòd nimium vicina Cremona Maroni
Obsuerit, solus pœnas abs te ipse reposcor?
Ille soli tantùm damnum tulit: ast ego de te,
Mantua, deq; tuo meritus bene principe, cara
Pro patria & vitã, & cineres tibi reddere co r.

Aspasiæ amicæ sepulcro inscriptum in templo sancti Andreæ.

Lampridium carum Musis hic Mantua seruat.

MARCI ANTONII FLAMINII.

Perdideras Varium, nostro sed tempore laudes
Lampridius renouat docta Cremona tuas.
Ille Sophocleo cantabat digna cothurno,
Iste canit lyricos Pindarico ore modos.

LATOMI.

Mantua vicina propè liuida honore Cremona
Vt qua Lampridio vate superba foret:
Ad se pellectum, & properata in Fata vocatum,
Hac visa est querulum voce leuare virum:
Munus erat nostrum simileis genuisse Maroni:
Nasci hic debueras, siue Poeta mori.

Gaspar Contarenus Cardinalis.

ASPAR Contarenus patritij ordinis Venetus, ab insigni memoria striq; doctrina, & corporis ac ingenij castitate mirabilis, ad Rempu a accessit, vt grauitate iudicij consummatæ prudentiæ Senatoribus æq a- retur: atque inde maturata maximarum legationum munera cape ret non ætatis quidem, sed vna virtutis prærogatiua commendatus. I enim tanquam perfectus Peripateticus Aristotelem à calumnia d rar, quanquam modestiæ causa suppresso nomine, aduersus Pomponatium præceptor

qu

quum ille, si non insano, impio tamen conatu animas nostras interire cum corpore, ex Aristotelis sententia persuadere libro edito contendisset. Appulit exinde ingenium ad sacras literas adeò diligenter, vt ad normam Christianæ disciplinæ librum, de optimi Antistitis officio publicarer. In ipso autem ciuilium honorum cursu, honestum decorumque sibi & patriæ, de Republica Venetorum volumen edidit, vt institutæ leges ex antiquo more ciuitatis in mandandis honoribus ad memotiam postertrari tradetentur. Nouissimè Paulus pontifex augusta illa genetosi iudicij maturitate facilè superiores principes antecedens, nihil tale expectantem in senatum legit, purpuraque ornatum in Germaniam legatum misit, vt quorundam animi concepta Lutheri sententia salubri adducto dogmate sanarentur. Sed post eam rem casso labore semper actitatam, quum in vrbem redijsset, Legatus Bononiæ creatus est, in eoque munere, paucos post menses, nondum sexagenarius, tapida febre interijt. Sepulchrum eius lateritij operis, in æde diui Proculi ad læuam, cum hoc carmine conspicitur.

MARCI ANTONII FLAMINII.

Contarene tuo docuisti Magne libello,
Extinctis animas viuere corporibus:
Ergo iure tui viuunt monimenta libelli,
Et viuent seclis innumerabilibus.

EIVSDEM.

Descripsit ille maximus quondam Plato
Longis suorum ambagibus voluminum,

Quis ciuitatis optimus foret status:
Sed hunc ab ipsa seculorum origine
Nec vlla vidit, nec videbit ciuitas.
At Contarenus optimam Rempublicam
Parui libelli disputationibus
Illam probauit esse, quam millesima
Iam cernit aetas Hadriatico in mari
Florere pace, literis, pecunia.

IANI VITALIS.

Contarene tibi pietas dum dia parentat,
Et queritur longo amissum Respublica luctu,
Ite, ait, illustres animae vitalia secla
Heroum, & vestro athleta exornate sepulchrum
Floribus. hic veris docuit rationibus esse
Immortalem animam summa de mēte creatam.

LATOMI.

Lectus es in Venetum, Romanū deinde Senatum,
Firmior ingenio qui stat vterq; tuo.
At nunc caelesti fulges trabeatus in ostro,
Sceptra magistratus aethereiq; geris.
Nam cur non capias defensi praemia caeli,
Quum non ingratos senseris hic homines?

Henricus Cornelius Agrippa.

VIS in Henrici Cornelij Agrippæ sedato vultu portentosum ingenium latuisse crediderit? Hic enim immenso capitu, vastaque memoria, scientiarum artiumque omnium rationes, arcanaque intima & summos apices complexus disciplinas conuellit, religiones in dubium reuocat, studiorumque omnium labores festina declamatione deridet: eoque vehementius atque validius, quod tantæ nouitatis argumenta sacrarum literarum auctoritate confirmentur, quasi feliciore opere illudentis ingenij tantas opes ostentare nequiuerit, nisi vir educatus in literis, & à Cæsare eruditionis ergò equestris ordinis dignitate honestatus, importunos arietes inanis eloquentiæ æternis optimarum literarum arcibus admouisset. Sed adhuc eum plausu à multis exceptum volumen de vanitate scientiarum, alium addidit librum de Occulta philosophia, curiosis admodum pestilentem, quod opus ex censura Christiana, edicto veterum apud vnos impios reperitur. Sed in vtroque serio, pariter & ioco grauior atque lepidior, ac ideò forsitan æternus appareret, nisi puriorem eloquentiam non secus ac reliquas facultates infelici vel inepto iudicio contempsisset. Excessit è vita nondum senex apud Lugdunum ignobili & tenebroso in diuersorio, multis eum tanquam Necromantiæ suspicione infamem execrantibus, quod Cacodæmonem nigri canis specie circumduceret, ita vt quum propinqua morte ad pœnitentiam vrgeretur, cani collare loreum magicis per clauorum emblemata inscriptum notis exoluerit, in hæc suprema verba iratè prorumpēs, Abi perdita bestia, quæ me totum perdidisti: nec vsquam familiaris ille canis, ac assiduus itinerum omnium comes, & tum morientis domini desertor, postea conspectus est, quum præcipiti fugæ saltu in Ararim se immersisse, nec enatasse, ab his qui id vidisse afferebant, existimetur.

IOANNIS BAPTISTAE POSSEVINI.

Viuens quem cernis, ne te fortasse moretur
Ot placidum, Stygij rex fuit iste lacus.
Quare etiam custodem habuit dum viueret Orci,
Cui nunc in tenebris præda daret comitem.
Æst hic si ingenium moderari sciisset, ad auras
Tantum isset, quantum Tartara nigra subit.

LATOMI.

Hunc tumulum haud Charites seruāt, sed Erynnies atra:
Non Musa, at sparsis anguibus Eumenides.
Colligit Alecto cineres, miscetq; aconito,
Grataq; dat Stygio liba voranda cani.
Qui quod erat viuum comitatus, atrociter Orci
Nunc quoq; per cunctas raptat agitq; vias:
Insultatq; adeo, & Furias quia nouerat omneis,
Salutat, iniungit nomine quamq; suo.
O miseras arteis, quæ sola ea commoda præstant,
Accedat Stygias notus vt hospes aquas.

Baptista Pius.

ON etiā vllo seculo, agrestibus præsertim grammaticis ingratum Pij nomen, vrbanis autem & elegantibus viris nunquam iniucūdum. robusto enim ingenio, tenaciique memoria præualidus, doctissimi famam meruit, quum obscuros authores interpretando suscepisset, inepta quidem Beroaldi præceptoris æmulatione, cuius in Asinum Apuleij commentariones exierant. In ijs fuêre Fulgentius, Sidonius, & è poetis Plautus, Lucretius, & Valerius Flaccus. Exoleta enim rancidæ vetustatis vocabula delectu insano sectabatur, admirante quidem discipulorum inscia turba, qnum planè à non insulsissimis rideretur. Siquidem eius sermo stylusque, Oscorum & Aborigenum linguam pingui atque aspera nouitate referebant, quam nonnulli lasciuè ludentes discere perenperent, nisi contagiosi vitij periculo terrerentur. factum autem breui est, vt ea obsoletæ & ridendæ passim elocutionis verba, tanquam portenta in scena transierint, confecta scilicet à lepidis ingenijs mirabili fabula: hæc enim impressa extat, qua suo habitu suoque idiomate blaterantis Pij persona inducitur, ab obiurgante reprehendenteque Prisciano meritas flagello plagas, puerorum malè discentium more, clunibus nudatis excipiens. Tum enim Phœdrus ad antiquæ pronunciationis decus Romanam iuuentutem glorioso studio reuoca-

bar, quum in ludis Capitolinis stupendo apparatu, miraque felicitate Plauti Penulum per ingenuos nobilesque comœdos repræsentatis florentis quondam Vrbis fortuna edidisset, id expetente Leone, quod tum frater Iulianus à populo Romano ciuitate donaretur. Cæterùm Pius quadrato ingenio eos nasutorum rumores contempsit, sua conscientia profectò felix, quòd neminem se videre diceret, eruditi nomine dignum, qui de vi & tota facultate vel abstrusæ lectionis interrogatus, præclarè & constanter prolato præsentis doctrinæ thesauro minimè responderet. Id enim ipse vegeta rerum omnium, & in sene quidem admirabili recordatione, tam probè quàm superbè præstare erat solitus. Sed vel serò ita explosi styli vitium agnouit, vt se totum ad Ciceronem reciperet, & multa in eo elucidando commentaretur. Eum postremò quum Bononiæ, Mediolani, & Lucæ per quinquaginta annos docuisset, Paulus pontifex tanquam veterem suum familiarem in Vrbem acciuit: publicoque in munere defunctus est octogenarius summa temperaturæ firmitate aduersus morbos inuictus. Contigit ei subitæ ac inexpectatæ mortis lenissimum genus, quo diuinus Plato felix fuisse iudicatur: pransus enim hilariter, & remota mensæ mappa subinde lectitans Galeni librum, in quo de signis propinquæ mortis agitur, deprehendit fatales in vnguibus maculas, & dixit: Ergo sæua Parca instans, vitæ meæ filum commordet: nec multo post nullo aeri, clementis vtique mortis, impetu concussus, in complexu Probi Priuernatis poetæ leniter expirauit. Tumulatus est in templo diui Eustachij, his carminibus honestatus.

LEONARDI MARSI.

Ingenio tentasse Pius sese omnia cernens,
Nunc repeto, dixit, Sidera: Terra vale.

ANTONII VACCAE.

Felsina quem genuit, studiis consumptus & annis
Ille poeta Pius bibliotheca loquens,
Hic situs est, qui cum prisca omnis gratia lingua,
Et Plauti veteres interiere sales.

LATOMI.

Qui nunc verborum botulos, & rancida ferta
Mensæ infers, structor non adeò bonus es.
Ignorasse tui seculi Baptista palatum
Argueris, doctæ lautitiasq; gulæ.
Qui velit has Oscas secum deglutiat escas:
Dulcibus assuetos mellea liba iuuant.

Franciscus Arsillus.

FRANCISCVS Arsillus è Senogallia per triginta annos alternante ingenij libidine, Aesculapio filio patrique Apollini sacra fecit, quùm medicinam vti popularis & pedestris ordinis medicus, ad alimenta vitæ passim exerceret, & quotidiana ferè carminum fœtura lætaretur. Natura enim frugi, & aureæ libertatis custos, Vaticanam aulam, & Potentium limina, contumaci quadam superbia deuitabat. Scripsit apposito carmine ad præscriptum, Proloquia Hippocratis, & lepidum item libellum de Poetis vrbanis, mihi tanquam veteri sodali dedicatum, quum Leone ingenijs liberaliter arridente, multi vndique poetæ illustres, neqnaquam ad inanes spes in Vrbem confluxissent, & pulcherrimo quodam certamine à singulis in vna tantùm statuæ materia scriberetur, qua carminum farragine Coritius homo Treuir, humani iuris libellis præpositus, vti perhumanus poetarum hospes, ac admirator inclaruit, ea scilicet statua insigni marmorea, Aureliano in templo dedicata, inuitatisque vatibus, vt tria numina Christi Dei, & Matris, ac Auiæ vno in signo celebrarent. Sed Arsillus qui sese artis præsidio aduersus morborum contumeliam præmuniens vitam satis extenderat, intercute morbo oppressus, septuagesimum ætatis annum superare non potuit.

IANI VITALIS.

Carminibus nostros celebrasti Arsille poetas,
Qualia dictarunt Phœbus & Aonides:
Nos memores grati officij tibi certa dicamus:
Myrtea Pyrmilla munera grata tua:
Optamusq; tibi sedes, vbi sancta piorum
Elisios inter dicitur esse cohors.

HONO-

HONORATI FASITELII.

Ergo videmus lumine hoc ſpirabili
Caſſum iacere te quoque,
Vt plebe quiuis vnus è vili iaces,
Arſille, magno Apollini,
Nouemq; Muſis care, ſiue poculis
Præſentibus morbi graues
Eſſent leuandi, ſiue dulci carmine
Dicenda mater aurea.
Cupidinum, luſusq; furtorum leues.
O vota noſtra inania:
Quid dura Fati non poteſt neceſſitas?
I, da lyram mihi puer,
Manuq; funde promore Cæcubum:
Nunc ſunt Lyæi munera,
Nunc plectra cordi, nunc iuuat lectiſſimo
Cinxiſſe flore tempora:
Sicci tenebris obſiti triſti in Styge
Fortaſſe cras ſilebimus.

LATOMI.

Siccine plebeios inter Franciſce iacebis,
Tanquam haud ſit alio dignior vmbra loco?
Immo iaces aliò nec enim pateretur Apollo,
Cuius te viuum conſtat obiſſe vicem.
Vnde vel Alcinoi te cultos credimus hortos
Incolere, Heſperidum flauicomumúe nemus.
Vel certè Aonio memoras in vertice faſtum,
Nunc etiam Domina, nequitiasq; tua.
Qua quia delectat gracilem audire Camœnas,
Te ſocium Aſcræi conſtituere chori.

Marius Molſa.

MARIVS Molsa Murinensis, eximium atque habile ad poeticam ingenium à natura consecutus, Latinis Elegis, & Etruscis rhythmis pari gratia ludendo Musas exercuit: tanta quidem omnium commendatione, ut per triginta annos qui Romæ Mecœnatis nomen tulêre, insigni liberalitate, studioque adiutum adipiscendis honoribus efferre contenderint: prægrauante semper eius Genio, quum rediuiuis toties amoribus occupatus, par ingenio studium subtraheret, neque habitu, vel incessu vllóue nobili commertio earminum famam tueretur: fœdè prodigus, honestique nescius pudoris, neglectum rerum omnium ad innoxiæ libertatis nomen reuocabat vsqueadeò supinè, vt summæ laudis, & clarioris Fortunæ certissimam spem facilè corruperit. His moribus, quum Venerê, quàm Mineruam impensius coleret, ab illa meritum pudendo contractu miserabilis morbi, quo periret venenum hausit. Ab hac verò sempiternam ingenij laudem retulit, non à iucundo tantum carmine, quo lasciuisse videtur, sed pedestri etiam, grauique facundia, qua Laurentium Medicem, nefaria libidine antiquis statuis noctu illustria capita detrahentem, apud Romanos ab ea iniuria dolore percitos accusauit. Ea enim perscripta oratione, Laurentium vsqueadeò pudore, & metu perennis probri consternatum ferunt, vt atroci animo, quo inustam ignominiæ notam nouitate facinoris obscuraret, interficiendi Principis, amicique singularis immane consilium susceperit: scilicet vt dijs inuitis patriæ libertas pararetur, vel si cuncta humanæ & fraternæ simul amicitiæ, hospitalisque cubiculi sanctissima iura tollerentur, nec Regum omnium salutis interesset, quum eo vno exemplo, omnis vel in arcano vitæ securitas expiarit, dum ille altè stertenti, tanquam Tyranno parum nobili, si non scelesta manu, vitam eriperet.

TRYPHONIS.

Qui lepido veteres æquauit carmine Molsa, | Hic tacet, ætatis maximus huius honos.

FRANCHINI COSSENTINI.

Molsa taces, tua fama viget, tua scripta leguntur, Felix qui potuit viuere post obitum.

MARCI ANTONII FLAMINII.

Postera dum numeros dulces mirabitur ætas,
Siue Tibulle tuos, siue Petrarca tuos
Tu quoque Molsa pari semper celebrabere fama.
Vel potius titulo duplice maior eris:
Quicquid enim laudis dedit inclyta Musa duobus
Vatibus, hoc vni donat habere tibi.

LATOMI.

Molsa tuos quicunque legit cordatior igneis, | Nec locuples, inquit, nec probus ille fuit.

Albertus Pighius.

MAGNA hercle naturæ illudentis inuerecundia excellentem doctrinam cum illustri eloquentia coniunctam, si Christiani scriptoris decus spectetur, multa infaceti oris truculentia opertam, in Albetro Pighio conspeximus. Is Campo Batauorum vico editus, secutusque Adriani pontificis Fortunam, quæ ex disciplinis peregrè didicerat, Latini sermonis eleganria sc iciter exornauit: ita vt subtilissimarum scientiarum placita, & si quid durum, atque difficile ex tactis literis nouitate rerum ac nominum scribentibus offertur, prudenter ac molliter explicaret. Sed in disserendo vultus Scythico more contusus & enormis, & aspero gutture vox educta, & grauiter resonantis nasi tumultus, rotam ferè sapientiæ gloriam deformabant. Admirabili quoque eùm ingenij, tum manuum argutia excelluit, vtpote qui ærea instrumenta deprehendendis siderum cursibus, exacti mè fabricaret. Verùm in libro de Hierarchia quo veluti acutissimo gladio Lutheri causam iugulauit, ferè nemini concessam pietatis & doctrinæ laudem adeptus est. Quum id volumen commentaretur, vt direptam ab impiis sacrosanctæ potestatis hæreditatem Romano pontifici assereret, eum è summo vitæ periculo certissimum Dei maximi numen eripuit. Bononiæ enim in celeberrima pompa, quum transeunte coronato Cæsare Carolo Quinto, pars lignei pontis iuxta Cæsarem turbæ pondere corruisset, Albertus tignorum

atq; hominum ruina ita oppressus est, vt probitatis, ac instituti operis merito seruaretur. Obijt nondum senex in patrio solo, sacerdotijs à Clemēte, & Paulo liberaliter honestatus.

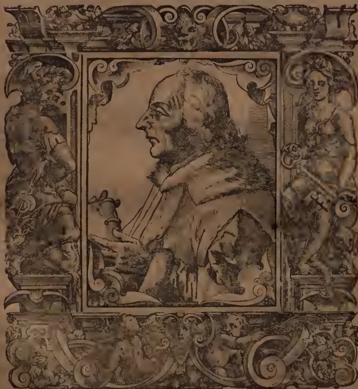
MYRTEI.

Qui extrema Batauûm profectus ora
Non bello ore, animo sed omniumq;
Praclarus studio scientiarum
Pro Republica, & optima Quiritum
Sede, acer stetit hostis in Lutherum,
Albertus iacet hic. Sacrum sepulchro
Da thus maxime Pontifex & vndam.

LATOMI.

Ne turba tumulum, Viator istum:
Sed asta reuerenter, & saluta
Sacratum cinerem viri sacrati.
Ille est Pighius hoc loco sepultus.
Aureis qui Batauas ita expoliuit,
Vt dicas sapere Atticos lepóres.
Quare tam benè dormiat, precare.
Quàm doctè nitideq;, & eleganter
Defendit Latia decus tiara,
Et morem statuit pium sacrorum:
Viro vt nomine debeant Latini
Plus illi addubitent: vtroq; certè
Ingens promeritum viri fatentur.

Benedictus Iouius Nouocom.

V O iusto nomine te appellem, Benedicte Ioui? qua satis digna cum laude te prosequar vix scio: amore siquidem naturaque germanus frater, summo charitatis officio pater optimus, moderatus educator, & diligens in literis magister extitisti, vt erga me orbatum patre, nec adhuc pubescentem, omne munus perfectæ virtutis adimpleres. Sed hæc alij fratribus fortasse plenius præstiterunt: tu certè quod ad spem immortalitatis pertinet, quum patriam historiam atque item res gestas & mores Heluetiorum eleganter perscriberes, ingenium meum, veri gloriosique itineris monstrator, æmulatione domestica succendisti. Scilicet vt nostrorum temporum historiam, cogniti orbis res gestas complectentem, exordiri atq; perficere posse, te demum admirante, feliciter auderemus. Verùm hæc vna erit tua peculiaris Christianæ modestiæ laus, quòd frugi contentus vita, ex nobili coniugio Iouiam familiam vetustate quàm fortunis clariorem, præclara sobole amplificasti. Supra id etiam felix, quod ambitiosè patria nunquam pedem extuleris, nisi vt Mediolani Demetrium Græcè profitentem pronunciationis causa audires, qui iam linguam nullo præeunte magistro didiceras. Indeque perpetua vitæ innocentia ac animi tranquillitate æquatus summis Philosophis, ad tertium & septuagesimum ætatis annum perueneris, nihil morbis corpore affecto, vegetaque semper illa incredibili rerum & nominum memoria, & integro intentoque ardentis ingenij vigore, quo dudum centum Epistolas grauissimæ eruditionis posteris dedicasti. Sed hæc & Græcæ traductionis non ignobilia opera, cum lepidis poematibus, eruditorum libertorum diligentia publicabit. Ego verò te, quanquam ex merita pietate haud dubiè cœlesti felicitate beatum, frustra singulis horis cum fletu requiram, & eo quidem grauius atque molestius, quo instantis senectutis sperata solatia Fato tuo mihi erepta satis dolere non possim, nisi tibi malorum finem, & perennis boni vel serò paratam possessionem, impiè aut imprudenter inuideam. Elatus est nobilium iuuenum humeris, tumulatusque in templo maximo, qui honos nemini adhuc, nisi sacrato viro, Comi contigit.

IOANNIS BAPTISTAE POSSEVINI.

Claudere Musæum iam Paulus cœperat, atque
Extremam chartis imposuisse manum,
Quũ subito exclamat Benedictus muneris huius
Siccine me expertem frater abire sinis?
Non datur hoc, Iouius, viuente, dixit, at ille
Perpetuùm sperans viuere, latus obit.

ANTONII SERONIS.

Quòd sis vltima pars Ioui libelli,
Id fratris pietate, & arte factum est,
Ne vel carior aptiorue imago
Olim quàm tua castet vlla sese
Signasse hunc lepidissimum libellum.

LATOMI.

Quum tibi deferret fratris sententia primum,
Aetatis medium posceret ordo locum:
Maluit extremum Phœbus consulius haberes:
Nec tibi non certa lege supremus erit.
Dixit honoratum quod frater ductitat agmen,
Claudere quis melius debuit, aut potuit?

ESIDERANTVR autem à nobis multorum imagines, qui praclara, quum iampridem obierint, scriptorum testificatione, ingeniorum suorum effigies fama consecrarunt. Frustra enim eas, vel diligentissima vestigatione perquisiuimus: sic tamen vt minimè desperemus viros elegantes huic honesto voto humaniter suffragaturos. Alij enim aut statuas, aut picturas publicis aut priuatis in locis ostendent, aut curiosè apud propinquos neglectas, aut occultatas indicabunt. Quid enim in toto nobilis officij genere honestius esse poterit, quam in Musæum, quo publicis virtutis honos ad exemplum & voluptatem continetur, exoptatas imagines liberali pietate contulisse?

Maphei

Maphei Vegij Laudensis.

Vi Heroico spiritu Maronem feliciter æmulatus,quum Aeneidem addito libro suppleuisset,omnes ferè à mille annis illustres poetas,nec excepto quidem Petrarcha laureato, præclara cum laude supetauit. Sed grauioris quoque doctrinæ, & summæ prudentiæ opinione, Martini pontificis amicitiam consecutus, in conferendis sacerdotijs supplicum libellorum officio præfuit: ita, vt mox Eugenio, & Nicolao carissimus fuerit. Extat & eius iucundus nobilisque Dialogus de Præstantia disceptantium,Terræ Solis & Auri:& ne quid ad cumulatam eruditionem vero Christiano deesset,quædam etiam in sacris literis syncerræ interpretationis glossemata reliquit,aureumque præsertim libellum de rebus antiquis memorabilibus Basilicæ sancti Petri,in quo donaria,sepulchraque pontificum referuntur.

IACOBI GVIDII.

Felix,dum studet addito libello
Aeneam Vegius referre ad astra,
Illustres alios it ante vates
Asserta sibi gloria Maronis.

LATOMI.

Quam laudem Vegius petebat,aufert.
Vt summo similis foret Maroni.
Tal ella Veneris manum supremam
Tanto haud inde corem ferens Apelles.

Ioannis Tortelij.

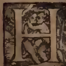

Vi Aretij natus ingenium omnibus ferè disciplinis excultum Romam attulit, meruitque inde, vt ab optimo pontifice Nicolao intra cubiculum curarum,& consiliorum particeps, & sacrorum studiorum administrator asciseeretur Suauitate enim sermonis,hilarique modestia æquales anteceffit, inter quos pudenda simultas insanis altercationibus excitata, omnem literatæ dignitatis existimationem fœdissimè conuellebat. Sed Tortelius exacti grammatici laude contentus fuit, edito nobili æternoque volumine de Potestate literarum, quo maximum renascenti eloquentiæ lumen adfulsisse videmus. Diui quoque Athanasij vitam Eugenio expetenti Latinam fecit. Sed quid maius Tortelio in toto genere laudem tribui non ineptè potest, quando eum Valla disertissimus omnium grammaticus,tanquam summum censorem sibi delegerit?

LATOMI.

Nomen grammatici petens,suorum
Votorum potiras tulisse summam
Videri: nisi pleniore Valla
(Certè candidus,& benignus in te)
Integræ titulo eruditionis
Ornatum voluisset:experire
Dum te iudice se obtulit paratum
De facto vitio Latinitatis:
Vnus quo reliquos agebat omnis,
Cui te præ omnibus eximebat vnum.

Bartholomæi Facij.

Vnc Spedia intimum Lunensi in portu Liguriæ oppidum protulit, vtriusque linguæ peritia insignem, sed certè clariorem, si Genuensium victorias de Veneto hoste naualibus prælijs partas,incorrupto iudicio perscripsisset:nam Valla, quanquam suspectus hostis, & irrisor, nihil eum æqua prudentia, nihil ex lege conscribendæ historiæ, dum illa conderet, perpendisse testatur. Sed Alfonsus rex veræ gloriæ cupidus, eum ideo liberali stipendio conduxerat, vt res suæ bello gestæ, quæ erant absoluto scriptore dignissi-

mæ,posterorum memoriæ mandarentur. Eo nomine quanquam in diuersa materia Vallæ æmulus factus, obtrectatione laudis peracrem virum ita pupugit, vt talionis immortali vulnere facilè suscepto clarior euaserit: alioqui secundam famam meritus,quum Arrianum de rebus Alexandro magno gestis,è Græco Latinè loquentem edidisset. Subsecutus est propere hostem Vallam pari, ac importuna Fatorum iniuria elegantioribus studijs ereptum,ita vt non infacetè hoc carmen epitaphio subscribendum ederetur.

Ne vel in Elysijs sine vindice Valla susurret, | Facius haud multos post obit ipse dies.

LATOMI.

Qui Vallam nequijt viuum superare, petendum
Duxit ad infernas esset vt vmbra domos.
Copiolas nostras ait,vt qui laserit omneis,
Contungam doctis manibus,& moritur.

Guarini Veronensis.

AB hoc insigni viro,Græcæ,Latinæque literæ obscuris illis temporibus,antiqui seculi normam, quadratæque structuræ ordinem, & diu quæsitum decus receperunt. Huius quoque immortali beneficio,Strabonem fermè totum legimus,atque item aliquot Plutarchi Vitas in Latinum accuratè conuersas. Hæc parta laus manauit ad filium qui tali hæreditate peculiariter honestatus,æmulatione patris,quum ijsdem studijs operam dedisset,rem vtique & familiæ & nominis dignitatem diligenter adauxit.

VESPASIANI STROZZAE.

Hunc tibi consensu tumulum Ferraria magno
Pro meritis posuit clare Guarine tuis.
Tu pater eloquij,geminæ tu gloria linguæ,
Præcipuus iuuenum moderator eras.
Te duce nostra vigens studijs florentibus ætas,
Pierio priscis certat honore viris.
Nec Verona minus tali se iactat alumno,
Quàm celebres veteri nomine tollit auos.
Primus & extremus te nouerat orbis,& vltra
Humanum virtus se tulit ista gradum.
At nos hic senio resolutos condimus artus,
Candida sidereas incolit vmbra domos.

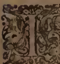
EIVSDEM.

Hic veneranda tegit magni lapis ossa Guarini,
Vtraq; lingua suo mœreat orba patre,
Hoc Verona decus terris dedit,abstulit ætas
Longior,ad Superos mens pia fecit iter.

LATOMI.

Famam qui celebrē,nomenq; reliquit honestum,
Guarinus,vixi,dicere iure potest.
Qui latuit viuens vel habet per crimina nomen,
Ille nihil moriens perdidit:ast abijt.

Petri Pauli Vergerij.

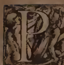
IS Iustinopoli in Histria natus, Chrysoloræque discipulus, Græcas literas ex purissimo fonte haustas, illustribus discipulis humanissimè refudit, vt inductis passim eius linguæ riuulis, Italiam planè sitientem irrigaret. Latinè autem scribendi, singularis eo seculo facultas enituit, vti apparet ex eo libello,qui de educandis Liberis ad exactam disciplinam, peramœnè atque prudenter scriptus me puero in scholis legebatur.

LATOMI.

Hic sunt Vergerij sepulta docti
Non fama,& pietas,nec eruditi
Fœtus ingenij: sed ossa tantum,
Et quicquid tumulo solet recondi,
Terrenum breue,lubricum,caducum.
Viuunt illa,manentq;,& vsque,& vsque:
Et vel Elysijs recepta campis,
Viri manibus,vt pia ministra,
Adsunt:& meritum astruunt honorem:
Vel per ora hominum volant,cauentq;
Ne mortis rabidum tulisse dentem,
Vel totus tumulo perisse,secus
Illis Vergerius queat videri.

Iac...

Iacobi Bracellij Liguris.

RAECLARO huius exemplo liquidissimè constat, non esse vsque adeò dura atque aspera Ligurum ingenia, quum à quibusdam damnatæ eius terræ glabris cautibus assimilentur, vt non facilè Musarum cultura molliantur. Scripsit enim Alfonsi Regis res bello gestas, omnium scriptorum collatione, qui nuper antecesserint, longè grauissimè, si eius seculi nondum perpolitam eloquentiam cum ea conferamus, quæ demum inducta subtiliore antiquorum imitatione candidior euaserit.

LATOMI.

Asseris Alfonso meritos virtute triumphos,
Opes, duces, & oppida.
Asserit Alfonsus studij tibi præmia, nomen
Interq; doctos nobile.
Adde quod alterius quæ est vita, est mutua: neuter
Cadente stabit altero.
Hoc reor esse, quod olim non insulsa vetustas
Innxit Camœnas Gratijs.

Georgij Vallæ Placentini.

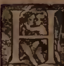

VI disciplinas, literasq; omnes, vno ingenti volumine complexum, multa potius didicisse, quàm in eo celeri transcursu perdiscenda posteris reliquisse videtur: quandoquidem coaceruantis omnia, indefesseq; scribentis, [illegible]quisitus ille Romanæ elocutionis spiritus omnino defuerit, quo vno voluminum vita præclarè alitur, longissimeque producitur.

LATOMI.

Et tibi, Valla, sui stat opinio magna laboris,
Futura semper posteris honestior.
Quid tum? si pulchri curam, speciemq; negante
Tum seculo, deesse Momus dixerit?
Et viuunt multi, facie vel tubere turpes,
Tamen Sybilla quos statim haud censent libri
In mare portandos. tibi stat tua fama, Georgi,
Vtcunq; forsan altero pede claudicet.

Ioannes Simoneta.

IIC Francisci Sfortiæ res gestas, elocutione, texturaque operis C. Cæsarem alludendo imitatus, Latinè perscripsit: is demum liber, vt diffusius, in castrisque præsertim à militibus legeretur, à Landino in Etruscum sermonem conuersus est. Erat Ioanni germanus frater Cichus: Ille in Brutijs natus, qui Galeacio à coniuratis interfecto, quum pupilli incorrupta fide tutelam suscepisset, nefaria ambitione Ludouici patrui captus, damnatusque fatalis constantiæ suæ abscissis ceruicibus pœnam subijt, mitiore aliquanto Fortuna erga Ioannem, quum in eadem quæstionis acerbitate diu tortus euaserit, valido scilicet apud Tyrannum pudore, ne videretur ingratè sublatus, qui patrem summæ virtutis principem, ne vnquam interiret, beneficio literarum immortalem effecisset.

LATOMI.

Quid, Simoneta? negas relatam gratiam,
Qui de Tyranni non ita es meritus patre?
At dira fratrem quæstio iam absorbuit.
Et tu perieras: sed datum hoc est gratiæ,
Tormenta quòd post multa non occideris:
Nam vt innocentem te probes, nil egeris.
Immo, inquis, est relata: sed tyrannica.

Bernardus Iustinianus Venet.

HIc à prima patriæ nascentis origine Historiam scribere orsus, quod susceperat graue munus elegantissimè perfecit. ita, vt eum nobili gloria dignum existimemus, quum patritius, eruditoque patre genitus, quod patriæ debebat egregiè, cumulateque persoluerit.

LATOMI.

Quærere debueras aliquem toto orbe Latino,
O Imperatrix Hadria.
Qui quæ gessisti præclara domiq; foriq;,
Inde vsque ab incunabulis,
Ore, animoq; pari, nullo corruptus amore,
Ad posteros transmitteret

Quæsisti multùm, quadam præmortua seclis
Iam parte: nec repertus est.
Ergóne desperas? poteras: sed respice, tuus
Qui præstet hic Bernardus est.
Quare age, grata suo quantum Verona Catullo,
Persolue: ne plus debeas.

Christophori Personæ Romani.

HIS inter diuæ Balbinæ flamines, in Auentini montis cœnobio Prior appellatus, Procopium Latinè loquentem fecit, non dubia in Leonardum Aretinum conflata inuidia, qui suppresso Græci authoris nomine, Gothicam historiam, tanquam è variis scriptoribus decerptam pro sua Iuliano Cæsarino Cardinali, qui ad Varnam ab Amurathe cæs[illegible] perijt, nullo pudore nuncupatat.

LATOMI.

Forsan erit, Gothicos qui te celebrare triumphos
Non ferat: & dignum te patriaq; neget.
Immò nemo suos non inculcare labores

Gaudet, sublatis quæ tulit antè malis.
Eximium præstas patriæ officiumq; fidemq;.
Processerit: firmo est nunc iterum illa gradu.

Gregorij Tiphernatis.

HVIVS doctissimi viri munere reliquam Strabonis partem quam Guarinus non attigerat, in Latinum splendidè traductam legimus. Fama quoque fertur Herodiani Historias eius ingenio, laboreque fuisse translatas quasi eas morienti subtraxerit Politianus, vir in literario negocio sæpe consultus iuri: sed vix credibile videtur, vt vir in omni dicendi facultate opulentissimus, idem atque promptissimus, ex alieni ingenij labore famam probro, & calumnia redundantem quæsisse voluerit.

PONTANI.

Gregorio sit terra leuis, ver adsit & vrna:
Terra ferat flores, vrna liquore fluat.

Plaudat & huic Latiũ tumulo, plaudatq; iunctus
Italia, Gregorio & Vmbria plaude tuo.

LATOMI.

Gregorius toti quo sese proderet orbi,
Pergit Strabonem vertere:
Cum quo nunc peragrat Latiali in veste togato,
Quàm latus ipsius orbis est.

Ingens quod merito pro prauo munus, Apollo
Tamen libenter contulit:
Vel quòd eum sciret longè grauioribus aptum,
Vel quòd fidem cognosceret.

Raphael Volateranus.

VIT hic vir infinitæ propè lectionis, quippe qui disciplinas omnes in aceruum coniecerit, vtili potius in aliena desidia, quàm ad explicatæ doctrinæ decus nobili opere: non multò enim cum sale, & sine ornamento Latinæ orationis, cuncta astricto ordine ita digessit, vt alibi quærenda legentibus indicare videatur. Ea verò quæ de Principibus ætatis suæ scripsit, tanquam timido ore carptim enarrata, rerum superiorum haud dubiè fidem eleuant: ostenduntque ea omnino certa veritatis luce carere, quæ inter adulationem & metum nec præsentis nec futuræ spe laudis, intempestiuè publicantur. Sed multum hercle debemus ingenuo gratuitoque labori, quo hic integritate vitæ vir optimus, delicatis rerum noscendarum compendia demonstrauit, & Procopium de Persico, atque Vandalico bello, syncetè potius quàm splendidè conuertit.

LATOMI.

Ito, inquam, ito, nec obstrepas, Viator,
Qui vertigini tam graui laboro,
Quòd nullam capio hactenus quietem.
Lustra hic cum taceam nouena, & vltra,
Sic me excarnificat sua imbibenda
Phrasi Tullius: absque qua tueri
Vitam posse meos negant labores.
Sed qui nuper adest Erasmus illinc,
Dicit non opus, & monet quiescam.
Illas proinde molestias molestas
Longum omneis iubeo valere. sed tu
Nunc ô summe veni, veni, veterne.
Venit: tu ito, nec obstrepas, Viator.

Antonius Galatheus.

IC è Salentino extremo Italiæ angulo perillustris medicus atque Philosophus, studia quæ sectabatur, optimis literis expoliuit, extenditque ingenium vsque ad poeticam laudem, ob id à Pontano Hermolaoque grauissimè celebratus. Eius extant præter Etrusca carmina & Physicæ quæstionis subtiles libellos, Iapygia chorographicè descripta: quæ meo iudicio cum antiquis comparanda videtur. Sed tum cum lepôte doctus & vrbanus apparuit, quum in curatione podagræ leniendo dolori, eius insanabilis morbi encomium festiuissimè cecinisset.

LATOMI.

Quam laudas, Podagrãq; vocas, Galathee, puellã
Quamuis prostituas, interea ipse premis.
Auelli sed posse negas, ergo potes idem
Publicus & mango, mœchus & esse domi.

Ludouicus Cælius Rhodogin.

VIVS multa volumina lectionum Antiquarum, quum ingentes vigiliarum opes ostentent, plerique admirantur: sed ea farrago, tanquam ex vetere horreo laboriosè affectateque prolata, delicatis lectoribus quoddam subrancidum olere videtur. Nullus enim cõpositi ac illustris styli neruus, tanta in compage conspicitur. Sed cum tamen Patauij & Mediolani cum laude, vel ob id, quòd egregiam totius habitus dignitatem attulisset, è suggestu docentem audiuimus.

CAELII CALCAGNINI.

Lodouicus ille Calius, domi & foris
Graecè, Latineq; omnium doctissimus,
Viuet perennis, quodq; paucis contigit,
Vixit: suaq; æternitati interfuit.

CAESARIS SCALIGERI

Descripsit Varro, coràm quæ sæpe videbat:
Aut facilè à patrijs prompserat hausta libris:
Varronem extinctum magni sit reddere maius
Illum maiorem condere: vtrunq; dedi.

LATOMI.

Cælius ingentem conuectat aceruum,
Et tantùm plenos curat habere lacus.
Vel sine delectu dedit horrea ditta multùm:
Quem tu si facias, lautus palato etiam.
At fuit vsque adeò nihil, hoc in Calio haberent
Tempora Varronem quò minus illa suum.

Iacobus Faber Stapulensis.

AB hoc homunculo, genere staturaque perhumili, sed ab ardenti ingenio cum optimatibus haud dubiè conferendo, totius Galliæ iuuentus ad cultatum literarum studia alacriter excitata est. Faber enim ingeniorum appellari volebat: quum in omni ferè doctrinæ genere ad docendum aptissimus haberetur. Defuit in eo, dum scriberet, illa Latini sermonis puritas, quæ diu, aut neglecta apud exteros, aut parùm accuratè quæsita, non magnoperè feruida ingenia delectabat. Scripsit Commentarios in Astronomicis, iuuentuti perutiles, & Scholia in Moralem philosophiam, perdiscentibus opportuna: ætate autem confectus, quum sacras literas attigisset, à Lutherana doctrina non procul abfuit, ita vt in ea suspicione senex moreretur.

CAESARIS SCALIGERI.

Inuidiosa vtriusq; fuit sapientia mundi,
Mortalis, Stapula quem genuere, Faber.
Iactat alios, qui egeant laudis mea Gallia vestra:
Namq; mea potius Gallia laudis eges.

SIMONIS VALLAMBERTI.

Hac quicunq; vrna Fabrum putat esse sepultum | Errat, cœlestem non tegit vrna virum.

LATOMI.

Hic Stagyraa recubat doctißimus artis,
Notus formandis ingenijsq; Faber:
Gallia cui meritos, si est grata, refundet honores,
Et tumulo flores, thusq; merumq; dabit.
Hoc magis, extremo quòd tempore penè catallam
Inuidia manibus fecerat ipse sibi.
Sed sic Socratica decuit decedere vita:
Scilicet inuidia non sine dente, senem.

Antonij Tilesij Consentini.

HIC varia tenuique materia, & minuto semper lemmate delectatur, non ignobilis poetæ nomen tulit, quum in paruis singularis & planè conspicuus esse mallet, quàm in grandi charactere, veluti vnus de populo in tanta tot vatum trita, & centies repetita canentium, mediocris & obscurus. Describit enim lepidè & diligenter nonnulla curta poemata, inexpectati, ac ideo festiui semper argumenti, & in his Zonarium reticulum, quo sacerdotum serica erumena suspenditur: fictilemque lucernam; tantum sibi olei, dum Musas coleret, exorbentem: & lucentem noctu volucrem cicindelam, puerorum lusibus opportunam. Reliquit & Tragœdiam, in qua Danaem sub aurei imbris nomine, cum multo sententiarum verborumque splendore expressisse iudicatur: ac item breues libellos de Coronis atque Coloribus grammaticis, rei nouitate gratissimos. At Romæ in gymnasio Horatium comiter & tenerè professus, sacerdotium à Giberto promeruit, effugitque cladem Vrbis, vt in patria non planè senex interiret.

LATOMI.

Pauca millia versuum Thilesi
Te, nec fallimur, edidisse constat:
Viues millia multa seculorum:
Et gratas neget esse quis Camœnas?

Petrus

Petrus Alcyonius.

IS quum duarum vrbium suppresso nomine se Hybridam fateretur, diu in chaleagraphorum officinis corrigendis erroribus menstrua mercede operam nauasset, multa obseruatione ad præcellentem scribendi facultatem peruenit. Sed hic partus honos non erat in conspectu, quum nulla ex parte ingenuis, sed planè plebeis & sordidis moribus fœdaretur. Erat enim impudens gulæ mancipium: ita, vt eodem sæpe die bis & ter, aliena tamen quadra, cœnitaret. nec in ea fœditate malus omnino medicus: quòd domi demum in lecti limine per vomitum ipso crapulæ onere leuaretur. Quum aliqua ex Aristotele perperam insolenterque vertisset, in eum Sepulueda vir Hispanus, egregiè de literis meritus, edito volumine peracuta iacula contorsit, non hercle indigna tanti philosophi vulneribus, si vindictæ nomine merita pœna multaretur, tanto quidem eruditorum applausu, vt Alcyonius ignominiæ dolore miserè consternatus, Hispani hostis libros in tabernis, vt concremaret, graui precio coemere cogeretur. Sed luculento opere de tolerandа exilij Fortuna, ita eruditionis ac eloquentiæ famam sustentauit, vt ex libro de gloria Ciceronis, quem nefaria malignitate aboleuerat, multorum iudicio confectum crederetur. In eo enim tanquam vario centone, præclara excellentis purpuræ fila, languentibus cæteris coloribus intertexta notabantur. Verùm non multo pòst confirmatæ suspicionis inuidiam duabus splendidissimis orationibus peregregiè mitigauit, quum in clade Vrbis vehementissimè inuectus in Cæsarem, populi Romani iniurias, & Barbarorum immanitatem, summa perfecti oratoris eloquentia deplorasset.

LATOMI.

Charybdis illa, & gurges Alcyonius,
Hic, viuere, immo bibere, postquàm desyt,
Exhalat altam exæstuando crapulam,
Vt quam bibens, viuens volo, haud concoxerat,
Bustum frequenteis obsidere vultures,
Miluos, & vpupas, noctuasq́; conspicis:
Innata queis est fœda vel voracitas,
Vel lucis odium, vel cupido sordium:
Fuère in illo cuncta quæ domestica.
Vt illa oletum olens anima spurcissima
Nunc iure talem sortiatur hospitem,
Phœbo scelestam vindicante iniuriam,
Qualem ipse sacris præbuit se literis.

Petri Martyris Angleriæ.

IS est, qui apud Verbanum Cisalpinæ Galliæ lacum natus, Oceaneas decades rerum Indicarum conscripsit, quum in Hispania ascitus in regiam, Ferdinando Regi ingenij ac industriæ suæ operam obtulisset. Nactus enim materiam luculento scriptore dignissimam, id ingenuè fideliterque præstitit, quod mediocris ingenij vires tulerunt, sic vt ingentis & peramœnæ occasionis argumentum, his præbuisse videatur, quibus liberales Musæ, ad ornatè copioseque scribendum, facultates amplissimas contulerunt. Extat eius legatio ad Campsonem Gaurum Memphiticum regem suscepta, viriliter integerrimeque descripta, quo vel breui opere, sublatæ demum Sulthanorum tyrannidis, & Mamaluchorum equitum, quorum nomen nobis erat obscurius, memoria relinquitur. Sed tum importunè decessit, quum Ferdinandi Cortesij in altero ad Occidentem orbe inuento subactoque, inusitatæ felicitatis victorias scripturus esse videretur.

LATOMI.

Quid Petrum veteri hîc in orbe quæris?
Iuit res superis nouas relatum.

Gabrielis Altilij.

GABRIEL Altilius in Lucania natus, iunioris Ferdinandi regis praeceptor, vsque adeò molliter, ac admirandè in elegis, & heroico carmine excelluit, sicuti ex Epithalamio Isabellae Aragoniae perspici potest, vt Pontani atque Actij testimonio, antiquis vatibus aequaretur. Is virtutis merito, Policastri (ea vrbs olim Buxentum fuit) antistes factus, à Musis per quas profecerat, celeriter impudenterque discessit, magno hercle ingrati animi piaculo, nisi ad spem non iniustae veniae ob id culpa tegeretur, quòd ad sacras literas, nequaquam ordinis oblitus, tempestiuè confugisset. Mortuus est in sacrata sacerdotij sede, sexaginta annis maior, tulitque Pontani pietate supremi officij nobile carmen, quòd pro titulo vrnae marmoreae incideretur.

PONTANI.

Et tibi dant tumulos Musae, meritúq; sepulchrum,
Et tibi dat titulos quae tibi culta Charis,
Altili ô venerande taces hic? hac taces vrna
Pontificale decus? pontificalis honos?
Ergo agite ô Nympha Sebethides. ergo age virgo
Parthenope: ad tumulum spargite Veris opes:
Sparge tuos flores, florum foecunda Patulci:
Et tu sparge tuas Antiniana rosas.
Altilio requiem dic, ô Charis, dic age, Clio:
Luceat Altilio lux sine fine meo.
Quisquis adest, pia verba sonet, madeatq; sepulchrum
De lachrymis: madeat Pieri rore tuo.

BASILII ZANCHII.

Minciada in ripa veteris prope moenia Mantus
Errat & in Thusco concinit vmbra lacu:
Dum canit, argutos cantus imitatur oloris,
Dulcibus extremum dum canit ante diem.
Scilicet Altilij post funera dulcis imago,
Nunc repetit patria limina cara sua:
Nunc tumulũ inuisit magni propè busta Maronis
Sebethus placidis qua fluit amnis aquis.
Talis Persephone, talis Ledaea propago,
Alternis superas itq; reditq; vias.

LATOMI.

Audijt Altilius desertis transfuga Musis:
In quarum tabulis nobile nomen erat.
Sed quid peccauit, si demereatur, vt olim
Carminibus Phoebum, nunc pietate Deum?

Marcellus Virgilius Florent.

EXIMIA huius fuit in blando vultu, cultóq; sermone suauitas, & quum è suggestu iuuentutem doceret, aut in corona loqueretur, doctrina multiplex, ipsaque varietate mirabilis. Ex eo autem officij munere, quod antea Aretini, Pogijque fuerat ab epistolis Reipublicae operam praestabat: quum suppeteret otium tertio muneri vacare erat solitus. Susceperat enim Dioscoridem omnino traducendum expetentibus medicis. petebat enim ex eo labore non obscuram laudem, quòd in perdifficili herbario negotio ab ineunte aetate accuratissimè desudasset. Sed edito opere statim in publicum exierunt duae omnino diuersae interpretationes: altera Hermolai, quae extincta putabatur, altera Ioannis Ruellij Galli à Latini styli mundicijs multò maximè laudata. Extat etiam nobilis oratio in concione habita, quum Laurentio Medici Iuniori militaris Imperij insignia traderentur.

LATOMI.

Et tibi Vergilium dederunt, Florentia, Diui,
Quo nomen instar Mantua
Nobile sustineas: illa aurea quatenus atas
Permittit tibi ferrea.

Iam

Iani Parrhasij.

VIR hic honesta familia Consentiæ, quum è suggestu summa facundiæ maiestate Latinas literas Mediolani profiteretur, cunctos nostri seculi doctores, crudito rerum omnium quæ explicaret apparatu, ac vna præsertim rotundæ pronunciationis gloria superauit. Duxerat vxorem Demetrij Chalcondylis filiam, qua felici cognatione, & socer. & gener. mutui suffragatores in scholis vtriusque linguæ imperium tenuerunt, tanta Parrhasij fama, vt Triuultius summæ dignitatis sexagenarius Imperator, inter iuuenes auditores conspiceretur. Edidit commentarios in Claudianum, & Nasonis Ibin, recondita eruditione refertissimos. Nouissimè autem in manibus erat penè absolutum volumen de Rebus abstrusis per epistolam quæsitis. Sed Mediolano excedere coactus est, quum ludimagistri regionum sæpe ab eo reprehensi redargutique, ac ob id inscitiæ pudore decoquentes in eum conspirassent, ita vt lasciua fabula Insubrum auribus grauis excitaretur, tanquam auditores parum pudicè dilectos corrumperet. Verùm ab ea futili calumnia, tanquam literarum nomine clarissimus conducente Leone cum Basilio vxoris fratre in Vrbem venit, sed tanti suggestus honore diu perfrui non potuit, articulari morbo membra omnia sæuissimè deformante, vnde ei maturatus in patriam reditus cum vitæ exitu contigit.

PIERII VALERIANI.

Parrhasius quantum pictura contulit olim,
Parrhasius noster contulit eloquio.
Ille fuit celebri deductus origine Phœbi:
Hic genus vnde trahat, scripta diserta monet.
Ille suos velat tenebris ex arte labores,
Hic aperit clausum quicquid erat in tenebris.

LATOMI.

Ianum, respiceret quòd tempus vtrunque, Latinum
Prisca ætas gemina fronte fuisse refert:
At nunc Parrhasio, doctrina nomine, Iano
Cor geminum, & pectus nemo fuisse neget.

Georgij Sauromani Germani.

HIC in Italia, quum Iuris ciuilis studio operam dedisset, eamque facultatem sine forensi agitatione parum nobilem, nec fructuosam esse fateretur, ad humaniores literas ingenium traduxit, adeò feliciter, vt duabus orationibus in laudem Caroli Cæsaris publicatis, totius Academiæ iudicio, Longolio plenior atque torosior censeretur. Ob id ciuitate Romana donatus est, egitque tenerum sodalem apud Academicos exuta quidem omni vocis, moris, atque habitus asperitate per aliquot annos, dum minuta Cæsaris negotia procuraret, Leoni, Hadrianoque & demum Clementi eloquentiæ nomine non ingratus. Sed in tumultu captæ vrbis ab Hispanis, omnibus fortunis exutus, ne in tormentis expiraret, à Germanis ita seruatus est, vt non multò post grassante pestilentia, cum filio concubinaque perierit.

LATOMI.

Ille hic Germanæ non vltima gloria terræ,
Despecto in tumulo, at nobilis in Vrbe iacet.
Hanc dedit externo rara facundia lingua,
Illum gentilis miles, & atra lues.
Ipse tamen viuit, sed quomodo mortuus? inquis:
Laudatu æternis Cæsaris in titulis.

Cælius Calcagninus Ferrar.

HIC diu in patria iuuentutem docuit, honestissimo patre, sed incerta matre genitus, ab Atestino Principe sacerdotio donatus est, quum fœcundum, miteque ingenium, & elegantes mores ad literas attulisset. Pronior erat ad Elegos, quandoquidem in pedestri oratione ieiunus, & scaber, & sine dulcedine numerorum affectatus haberetur. Dum enim multa legisse videri vellet, & plurima do-

ecre percuperet, in Epistolicis quæstionibus, & titulo inepto, & toties vsurpata ab alijs materia nasutos offendit, & bilem mouet nobilibus ingenijs, quum in libros Ciceronis de Officijs, inuerecundè prorsus inuehitur, qua in re à festinante Fato beneficium tulisse iudicari potest, quòd luculentam Ciceronis defensionem à Maioragio in publicum prodeuntem, & viuum proculdubio iugulaturam, morte effugerit.

LILII GYRALDI.

Asta, Viator, non est mora dispendium,
Mortalitatis hoc memor nuperrime
Tibi sepulchrum Cælius construxerat,
Quo doctiorem neminem Sol lampade
Quacunque spargit lumen orbi viderat,
Eheu, repentè raptus hic est conditus,
Cui sunt parem visura nulla secula,
Hic gloriæ, dum vixit, inuidit suæ,
Tot splendida eruditionis lumina,
Quæ maximo, Alcida iubente principe,
Vulgata, densas differunt caligines,
Quæ passim oberrant sensibus legentium.
Iam abi, Viator, & memento sedulò
Præclara tantùm facta Fata vincere.

CYNTHII GYRALDI.

Quisquis Castalidum colit vireta,
Mente vel vigil expetit serenas
Domus cælicolûm, vicesque rerum,
Naturæ & penetrat vias latentes,
Vel putat faciles Deos habere,
Virtutu propriæ fauore fretus
Te Cæli aspiciat, suumque Fatum,
Quo nil deterius dedére terris
Crudeles nimium tibi Sorores.
Tu quid puluerû (heu modum) Sibylla
(Aequo lumine, heu Fata si viderent)
Explere, aut Pyliæ dies senectæ,
Debebas, Lachesi iubente dira
Prò scelus, raperis gradu citato.
Exemplo hoc igitur docemur omnes,
Quàm constent fragili loco perenne,
Quæ nos credidimus manere in æuum.

LATOMI.

Nempe, vulgo etiam, innuba puellæ
Zonam proyciunt, moraque mulctant
Casu præcipiti Thalassionem.
Et tu tam veteris tenax pudoris,
Te pro virgine adhuc geris? tuumque,
Times dicere Cælium, Minerua?
Sed, stulta, vt dubites: quis oris illam,
Quis illam ingenij, quis artiumque,
Illam tam vbere copiam fluore
Ex te matre Dea neget profectam?
Quare si sapis, asseras Minerua:
Ne cælo genitum parente, Nympha
Terrestres sibi vindicent libenter.
Non est, crede mihi, tibi pudendus.

Augustinus Iustinianus Genuen.

HIC è secta diui Dominici linguarum varietate delectatus, Instrumenti veteris, nouique textus Hebraico, Græco, & Chaldæo sermone perscriptos curiosis repræsentauit, graui quidem sumptu, & tenui cum laude, quum impressa domi prælata volumina emptores rarissimos inuenirent, sic vt temerè conceptam spem lucri inanes initæ rationes elusesriut. Sed factus inde Nebiensis Antistes, scribendæ patriæ Historiæ negocium suscepit, adeò inepris ad id ingenij viribus, vt præcipitatæ editionis, malè audiendo, pœnas daret. Nec multò pòst, quum è Genua in Corsicam incerta adhuc tempestate traijcere vellet, in cursu fluctibus obrutus, aut à Pœnis prædonibus interceptus creditur, quum nullum vsquam naufragij, aut piratarum prædæ vestigium apparuerit.

LATOMI.

Iustinianus quò abierit ne quærito?
Id scire Olympi quando te Rex noluit:
Sacro trilingui quem edito volumine,
Ad alta cæli transtulit palatia,
Exemplo humanum clanculum Mosaico:
Ne fortè busto lachrymas si impenderes,
Ne quicquam ocellos, lachrymasque perderes.

Robertus Valturius.

IS Sigiſmundo Malateſtæ Ariminenſium Principi, militaris diſciplinæ præcepta, è Græcorum & Latinorum Hiſtorijs collecta perſcripſit: eo luculentiore vtilioreque volumine, quòd explicatis veterum machinarum artificijs, totius bellici apparatus inſtrumenta ſecundum picturæ imagines legentium oculis ſubiecerit.

LATOMI.

Queis diruendis turribus,
Et edomandis vrbibus,
Vſa eſt vetuſtas machinis:
Dum reſtitutis denuò
Se munijt Valturius,
Morti, Charonti, & Aeaco
Formidoloſus factus eſt.

Matthæus Palmerius Florent.

IVIVS ingenio, & induſtria Euſebij libro de Temporibus addita eſt coronis. Scripſit etiam Hiſtoriam Piſanam: atq; item poemata Latinis, ac Etruſcis verſibus, quodam etiam opere Danthis comœdiam æmulatus. Sed id nequaquam proſperè ſucceſſit, quum de diuinis perperam, incauteque locutus, libro ex Theologorum ſententia damnato, crematoque in hæreſis Arrianæ ſuſpicionem inciderit.

LATOMI.

Tempora iam multis poſtquam fugientia ſeclis,
Et velut in tabula geſta priora refers,
Palmeri, inſignem præclaro hoc munere palmam,
Morte vel inuidia penè crepante, meres.

Iacobus Angelus Florent.

PTOLOMAEI hic Coſmographiam ex Græcis codicibus, & tabulis diligentiſſimè lineis ex picturæ dimenſione expreſſam, Alexandro Quinto dedicauit: quo munere gentium omnium Hiſtoriæ ingentem requiſitæ lucis ſplendorem accepiſſe videntur, quum narratio maximarum rerum ferè omnis tanquam lumine orbata & manca ſordeſcat, niſi poſitis ſub aſpectum regionum tabulis, ex vero ſitu locorum totius rei geſtæ notitia, quod eſt miræ voluptatis, illuſtretur.

LATOMI.

Et tibi ſtat meritis è tabulis laus, Angele, ſummi,
Cum mundo æqualeis ſanè habitura dies.
Hinc te perpetuum comitem Ptolomæus habebit,
Pes, oculusq́, alter cuius, & orbis eris.

Hector Boethus.

QVI à prima origine Scotorum regum hiſtoriam Latinè diligenter perſcripſit, paſſim veteris chorographiæ memor, & moderatæ libertatis nuſquam oblitus, ita vt magnopere miremur extare de remotis ab orbe noſtro Hebridum, & Orcadum inſulis, mille amplius annorum memoriam, quum in Italia altrice ingeniorum tot ſeculis poſt eiectos Gothos ſcriptores omnino defuerint, tanto quidem publicæ dignitatis detrimento, vt non diſpudeat maioribus noſtris indignati: niſi ſatius fuerit amiſſæ libertatis obliuiſci, quàm cum infami quodam pudore, calamitatis, ac ignauiæ noſtræ vulnera refricaſſe.

LATOMI.

Quisquis ad tumulum obstupescis istum,
Tadas perpetua mirare luce,
Lucem perpetuis adesse tadis:
Et quis sic statuit,cupis doceri:
Fiat. Hic recubat Boethus Hector:
Ille qui patria sua tenebras,
Atq; illas patrias,nitore linguæ
Inuecto Latia fugauit vltra
Thylen,& vitrei rigoris Arcton.
Persoluunt Scotides proin Camœnæ,
Quum passim incipiant,queantq; haberi
Romana meritas suo parenti
Grates,& tumulum volunt ad istum
Tadas perpetua micare luce,
Lucem perpetuis adesse tadis.

Polydorus Virgilius.

HIC Vrbini natus, vbi adoleuit optimis instructus literis in Britanniam transiuit, quum antea lepido argumento Prouerbia, excepta demum ab Erasmo,& eruditissimè amplificata publicasset. Is ab hoc Henrico tege fortunis adauctus, flamenque Londini creatus, conscripsit Historias rerum Britannicarum, ea fide vt Scotis, & Gallis sæpe reclamantibus, alieno potius arbitrio, quàm suo intexuisse multa in gratiam gentis existimetur, quoniam recensendis minorum Ducum nominibus, tanquam gloriæ auidis plurimùm indulserit.

LATOMI.

Vrbinum caro,quod abest,transmittit alumno
Cum gemitu lachrymas,cumq; rosis violas.
Nam didicit sanos nō iam lachrymare Britānos,
Nec gemere ad doctūm busta sacrata virūm.
Abanquit,gemitus quicunq; impendere parcit,
Cum violis vernas non dabit ille rosas.
Transmittitq; merum:si fortè quis abluat ossa:
Tergenduq; crocum,cum casiaq; thymum.
Atq; ait:heu,parteis ego quas ardenter obirem,
Pro me,si qua hic est mater,obire rogem.

Gaguinus Gallus.

GALLIA huic plurimum debet: sed de fide illi viderint, quorum interest incorruptam rerum memoriam ad posteros transmitti: nam in his quæ ad Italiam pertinent huius tempestatis, vsque adeò insolenter, & pingui stylo cæcutire solet, vt qui nulla orationis ornamenta in eo conspiciunt, passim eius imprudentiam stomachentur.

LATOMI.

Condere quum voluit,iam non cōdire Gaguinus,
Acrius vt saperet,debuit historiam.
Hoc magis insipida est,quo plus sale tinxeris illa:
Natiuam rerum nam decet esse fidem.

Barinus Becichemus Scodren.

AB hoc Dalmata non insulsè Latino Georgij Castrioti Scanderbechi admirabiles res bello gestas quanquam inusitatis excessibus perscriptas legimus. Aequauit enim hic vir amore patriæ, & Barbarorum odio à fide procul abductus, Epirotæ reguli virtutem antiquis heroibus, ita vt iustam egregiæ factorum gloriam, dum supra æquum in laudes prorumpit, suspicione mendacij eleuasse censeatur.

LATOMI.

Gesta ab Aloidis trepidanti prælia cœlo,
Nec dum sat promptu ad fera bella Deū:
Robora quum licuit pro paruo mittere telo,
Et capite excelsum perterebrare polum,

Nempe

Nempe etiam longas ne opus esset iungere scalas,
Thessalus impositum Pelion ossa tulit:
Ausus quum nemo Diuûm se fidere cælo,
Mutauit fadis corpora quoq; feris:
Donec in Aethnao fabricatus Lemnius antro
Fulminibus,læto contulit arma Ioui:
Per quæ porrectos per iugera mille Gigantes
Disiecit,summis occuluitq; iugis.
Scribere debueras,hominem celebrasse,Marine,
Est modus,ingenio subsit vt ille tuo.

Iacobus Zieglerus.

V I S eò Latinas literas,quo Romana arma penetrare nequiuerint, peruenisse non miretur?Hic enim in terra Gothica natus ac educatus,adeò exactè,puriter & facundè, Christierni Daniæ, atque Noruegiæ Regis immanitatem, neque ipsi sanguinario Tyranno diu lætam, neque demum Dijs vltoribus neglectam perscrlpsit, vt eruditis gentibus pudori esse possit:quod Latinæ facundiæ fruges,sub Cimerio cœlo penè felicius ac vberius,quàm sub hac benigniore,ac temperatiore plaga proueniant.

LATOMI.

Quem lictore stylo disertus orbis
In scenam rabidum trahis Neronem,&
Cædendum pueris palam propinas?
Respondisse ferunt · Quid hoc inepte?
Si me constituis tuum Neronem,
Te oportet Senecam fuisse nostrum.

Paulus Aemylius.

V N C protulit Verona, Gallia aluit, Ludouicus duodecimus sacerdotio in æde Deiparæ Virginis Lutetiæ Parisiorum exornauit, quòd orsus à primis Galliæ regibus mille amplius annorum Gallicam Hiftòriam,Laconica tamen breuitate perscripsisset. Sed in sacri belli enarratione quum Gothifredi Bohonis virtute Hierosolymæ caperentur, aliquanto luculentius ita sese diffudit, vt medium iter, non interitura cum laude tenuisse existimetur.

LATOMI.

Quæ semel absoluit lambendo simia fætum,
Plus te (si fas est dicere) Paule, sapit.
Quum natura duas tantùm concessit habere,
Miror te extremam non reperire manum.

Germanus Brixius.

S ad Altissiodorum Galliæ oppidum natus,in poesi lauream meruit,Latino carmine edito, de trium ingentium nauium miserabili conflagratione,quum duæ Britannicæ Gallicam cognomento Chordigeram(hæc erat inusitatæ magnitudinis) harpagonibus comprehensam expugnare niterentur. Sed demum emendatiora poemata vario titulo publicauit. Inde verò pedestri orationi deditus,transtulit è Græco,vti Lascaris alumnum decebat,ex Chrysostomo Babylæ vitam,& libros septem de Sacerdotio,puritate sermonis mlnlmè contemnendos. Senescentem,sed adhuc planè robustum inuasit atræ bilis morbus,ob id paulatim sæuior,atque lætalior effectus,quum ex acetumulato multo auro dimidiam ferè partem furto sibi subtractam miser sensisset, vt credi par est, à domesticis, quibus nec vitam quidem postea credidit, sic vt in itinere iuxta Ligerim apud Carnutes expirarit.

LATOMI.

Nunc sacra cum tractes, quum nunc bona carmina pangas,
Quis, Brixi, vatem te neget esse sacrum?

Nicolaus Tegrimus.

S Lucæ natus, professione Iurisconsultus, post magistratus honestissimos in Italia gestos, patriam Historiam egregia fide perscripsit: & in ea præcipuè vitam Castruccij, qui Lucæ, Pisarum, & Pistorij dominatum tenuit & magnas Florentinis intulit clades. Cuius viri, si tyrannidis Inuidiosum nomen facessat, inusitata bello virtus, singulari laude celebranda iudicatur. Sed Machiauellus Florentinus Historicus, patrij veteris odij memor, petulanti malignitate, nō interituram memorabilis Ducis famam fabulis inuoluit, quum vitam acerrimi hostis Etrusco sermone scribere orsus tam impudenti, quàm astuto illudendi genere, sacrosanctam rerum gestarum fidem corruperit.

LATOMI.

Exoluis patriæ supremum Tegrime munus,
Illi dum veram conficis historiam.
Tam non est illi verè omnia scribere turpe,
Quàm tibi venalem non habuisse fidem.

Camillus Ghilinus Mediol.

VIVS extat liber Exemplorum, florida per omnes ætates varietate periucundus, ac ipso penè Valerio Maximo argumenti hilaritate festinior. Ea rerum exempla diligenti, grauique studio collegerat Baptista Fulgosius, gentilium suorum perfidia Genuæ principatu deiectus: sed quoniam Latinæ orationis facultas minimè suppeteret, ea materno sermone perscripserat, vt aliquantò post ab hoc Ghilino Latinè verterentur. Fuêre qui existimarent à Iacobo patre id opus longo vigiliarum labore compositum, vt quotam hæreditatis partem obuenisse filio adolescenti, studiosoque liberali quidem indulgentia beneuolentissimi patris, quum in eo eruditi ingenij certa indoles emineret, qua vel alieni operis oboria suspicio præclarè discuti posse videretur. Erat enim Camillus in grauissimis legationum muneribus, ob industriam cum summa fide, prudentiaque coniunctam, diu versatus: ita vt excitatæ fabulæ famam ridendo dilueret, & perurbanè se ab hoc furti genere non abhorrere fateretur, quando iure damnari non possit amore incensus adolescens, si quid opulento patri arguta manu surripiat. Perijt in Sicilia apud Carolum Cæsarem Francisci Sfortiæ Legatus, quum debellatis ad Tunetum Barbaris, Augustus Victor ad triumphum in Italiam reuerteretur.

LATOMI.

Argueris fœtum tibi supposuisse paternum:
Dicit Momorum quin tibi turba diem.
Nam quum patris eras hæres ex asse futurus,
Vsum etiam fructū præripuisse potes?
Nempe, au, hoc gratū est: nec parua est gratia Momis.
Scripta quòd alterius credi vtriusque queant.

Ioannes Reuclinus Germanus.

IC est ille Capnionis cognomento, è patria lingua in Græcam verso, ne Latinè fumeus euaderet, Germanorum ætate nostra clarissimus, qui inusitato fretus ingenio, Græcas ac Hebraicas, atque item Latinas literas in Germania pari felicitate propagauit, quum arcana Hebræorum confirmandæ Christianæ legis præsidijs in lucem proferret, effectricemque mirabilium operum Cabalæ disciplinam apud valida, atque expedita ad perdiscendum eius generis ingenia profiteretur. Extat eius liber de Verbo mirifico, & de Cabalæ scientiæ placitis, eloquentia illustri ad Leonem Decimum perscriptus. Circumferuntur etiam præter grauiores libros, quanquam suppresso nomine, ex eius officina obscurorum virorum epistolæ, admirabili facetiarum lepôre conditæ, quibus ad excitandum risum, cucullatorum Theologorum ineptissimè, atque ideo ridiculè Latina lingua scribentium

ſcribentium ſtylus exprimitur. Vlciſcebatur enim infeſtam nomini ſuo turbam, iucundiſſimo ſatyræ illudentis genere, quum maligna cucullatorum conſpiratione tanquam Iudæis parum æquus hoſtis: ac ex animo planè recutitus impietatis accuſaretur. Hic liber auidè coemptus, & euulgatus, adeò grauiter calumniatores eius ordinis percuſſit, vt coniurationis princeps Hoſtratus lætali dolore ſauciatus interierit: & reliqui æſtuantes à Leone ſuppliciter impetrarint, vt edicto diuendi, atque imprimi vetaretur: ſed edicti maieſtatem Reuclinus ſalſo ingenio ludificatus, ſecundum epiſtolarum volumen, tanquam ex titulo minimè vetitum, altero quidem aculeatius impreſſoribus tradidit, ita vt cucullati miſerè cum Hydra luctantes, animos in ea lite deſponderint. Hoſtrati autem tumulo hoc nobile carmen, Capnionis puer affixit.

Hîc tacet Hoſtratus, viuentem ferre patiq;
Quem potuère mali, non potuère boni.
Creſcite ab hoc taxi, creſcant aconita ſepulchro,
Auſus erat ſub eo, qui tacet, omne nefas.

LATOMI.

Eſſes quòd patrio cognomine fumeus, hoſteis
Reddidit ardenteis Capnio, credo, tuos:
Dum tibi deberi Fatis incendia credunt:
Illi non ſegnes quæ properata ſtruunt.
Quum potius ratio cognominis arguat iſtud,
Flamma quòd ipſorum nil niſi fumus erat.

Ioan. de Monte Regio German.

HVNC enim vnum admirabili ſolertia diuini ingenij, Aſtronomorum omnium qui hactenus floruerunt præſtantiſſimum veneramur: quum decimam ſphæram totius cœleſtis globi ſupremam, incluſasque diurna rotatione rapientem, certiſſima ſupputatione ſibi & poſteris inuenerit: hac ipſa ædepol glorioſa ſapientiæ palma, Thalete, Eudoxo, Calipo, Ptolemæoque ipſo, tantæ ſcientiæ conditore, ac Alfragano, nobilior. Extant eius ſubtiliſſima Commentaria in Alma geſtum Ptolomæi & Mathematicæ ratiocinationis exactus atque perutilis liber de Triangulis. Ab hac commendatione eruditi nominis creatus eſt à Xiſto Quarto Ratiſponenſis Epiſcopus, accitusque Romam, vt annum ex vetuſta intercalatione faſtis minimè reſpondentem, ad ſtatas ex curſu lunæ Paſchales cerimonias reuocaret. Quod confici poſſe videbatur, ſubductis ſemel aliquot diebus Martio menſi, qua vna ratione mille & quingentorum annorum exceſſus, in curſu ſideris non planè ſenſilis, toto demum cumulo deprehenſus, emendatiſſimè tolleretur. Sed graſſante in Vrbe peſtilentia Fato ſurreptus, quod maximè cupiebat, præſtare non potuit.

BRVNONIS SELERI.

Inferior nullo doctrina laude priorum,
Doctus in aſtrorum cognitione fui.
Itala me tellus, & me Germania nouit,
Pannonis & ſtudium prædicat ora meum.
Duxit in has celebris primum Purbacchius artes
Ingenium magna dexteritate meum.

LATOMI.

Extimuit, penitus nudatas Iuppiter ædeis,
Quum decima ſphæra cerneret eſſe ſuas.
Hoc homines, inquit, ſubmouimus hactenus orbe:
Ah, propè nũc noſtris prodimur in thalamis.
Et nemo ijs obſtat conatibus? intulit Hermes:
Authorem Parca ſed vetuère mori.
Heu, ait, heu miſeros, qui ſic vlciſcimur hoſtem:
Vt ceſſet, Diuum protinus eſſe iube.

Ludouicus Viues Valentinus.

QVANQVAM hic ducta vxore apud Belgas liberis operam daret, ſacrarum tamen literarum ſtudia egregio digna ſacerdote complexus, adeò profecit, vt diui Auguſtini librum de Ciuitate Dei luculenta Commentatione adiecta, religioſè admodum illuſtrarit, quum publicè auctus ſtipendio liberales artes profiteretur, legendaque poſteris multa volumina perſcriberet. Nondum ſenex Fato functus eſt Brugis, quod eſt emporium

rinm Gessoriaci litoris, prosequentibus magno luctu amissi præceptoris memotiam Belgis omnibus, sed maximè ciuibus Hispanis: quòd eo doctiorem in Hispania superesse neminem faterentur.

Conradi Lycosthenis.

Hoc tegitur Viues tumulo, subsiste Viator,
Et presso pacis verba precare gradu.
Quin etiam costum, violas, & thuris honores,
Viuis da prompta debita dona manu.
Qui dum sic verbis, rebusq; exornat ad vnguem,
Per non tentatas maxima quaq; vias:
Nostra atas vincit veteres, atq; omnibus illis
Viuem, quem contra ponere possit, habet.

Eiusdem.

Doctrina columen, decusq; vita
Viuem ne tumulo hoc puta Viator
Condi, sed tenues soli fauillas.
Nam non mors violenta, non edaces
Ignes, non series vetusta secli,
Non vires chalybis, licet potentis,
Non fluctus pelagi, licet ferocis,
De vita poterunt tulisse Viuem,
Doctrina columen, decusq; vita.

Latomi.

Quò syngrammata, dic amice Viues
Tam multa accumulas? an vt perennem
Hoc tibi redimas labore vitam?
Quantum ergo placitis Deûm, Stygiq;
Iurata tribuis? perennitatis
Nam reponere te ac tuos labores,
Teste agnominis hoc tui vocablo
Omnes fulmine sanciêre tacto.
An non id tribuis cupis Deorum
Decreto, at merito suo laboris?
Quod quum non potuit Deos latere,
Credo gratuitum hoc iniisse pactum,
Vt nolint siquidem, crepentq; viues
Nullo munere, sed tuo labore.

Cosmus Pactius.

COSMVS Pactius ex amita Leonis Decimi genitus, nobili vir ingenio, eleganti que doctrina præditus, quum esset Florentinus Archiepiscopus, Maximum Tytium Platonicæ sectæ philosophum è Græco in Latinum scitissimè vertit. Nec in eius ingenui muneris labore cessaturus videri poterat, tanquam virtutis & pietatis amore flagrantissimus, nisi importuna mors, vix dum Leone auunculo ad Pontificarum prouecto, & optimorum consiliorum studia, & paratæ purpuræ honorem intercepisset. Hæc subinde studia Alexander germanus frater, diuerso, nec vtique multum felici itinere secutus est. Ad scribendas enim tragœdias ingenium appulit, erudirum hercle, sed aliquantò quàm cothurnatum poetam deceret aridius, quòd etiam & gracilitas ipsa totius habitus, & angustæ vocis exilitas ex viuentis fronte promitterent. Poeticam autem Aristotelis, non ineptè, vti difficilem, in Latinum verterat. Ob id tanquam ex concepta artis ratione tragœdijs incumbebat, verùm adeò intemperanter, vt Græcas & ex his præsertim Iphigeniam in Latinum pariter, & Etruscum carmen vertendo, propriæque inuentionis alias effundendo, quæ in theatris agerentur intentæ libidini vix modum imponeret: quanquam ab Etruscis histrionibus repudiarentur: qui exsibilantis populi iudicium maximi instat periculi omnino fugiendum existimabant, quod ea poemata versibus constarent pede vno longioribus: ex noua scilicet, ac ob id insolenti nostris auribus Græcorum imitatione, quæ numero & modo prorsus insaceto tanquam enormis, nusquam nisi Græcissantibus arriderer. Iure itaque nouæ inuentionis exemplar, nemine imitante, apud ipsum anthorem stetit atque consenuit: vsque adeò difficile est, obsoletis nitorem, & nouis authoritatem feliciter attulisse.

Latomi.

Pactius effugit perituros Cosmus honores, | *Vt sempiternos sumeret. Quid perdidit?*

LVBET

LVBET postremò desiderare quorundam externorum imagines, Germanorumque præsertim, quum literæ non Latinæ modò cum pudore nostro, sed Græcæ & Hebraicæ in eorum terras Fatali commigratione transierint: ita vt eorum qui iam fato functi cæteris clariores euaserunt, veras imagines à viuis, & pari laude florentibus, efflagitare non dubitem, quando id ab humanissimis, nisi violato Musarum sacramento, frustra expectari minimè possit. Quis enim nisi planè barbarus & impius, vel exiguam laudem sine piaculo defunctis inuiderit, quanquam ex peculiari sua ingenij fœcunditate nullo æuo perituris? Pertinet hercle in quota parte exoptatæ laudis ad producendam vitam, in albo atque ordine præcellentium hominum recenseri, agnoscique item ex vera oris effigie, ostendique posteris in perstricta nec inutili editorum operum censura, vnde nouam nobilitatem veluti liberali, nec spetata quadam adoptione ad cumulatum decus induerint. Emicuit dudum perillustris eruditio in Ioanne Oecolampadio, sed profectò clarius & luminosius illuxisset, nisi Christianæ hostiæ sacramentum repudiasset. Eadem ferè nouæ sectæ libido Zuinglium in sacris literis apud Heluetios clarum incessit. Contigit & honestissima laus ex studio nobilium literarum Bilibaldo Nurimbergensi, cuius extant nonnulla opera ex Gregorio Nazianzeno piè translata, & Cosmographiæ liber ex Ptolemæo accuratius quàm antea traductus, & totius Germaniæ vrbium descriptiones, eruditam lucem obscuris regionibus afferentes. Quis Vadiano ex sancto Gallo Heluetiorum insigni pago, nouæ atq; vetustæ Cosmographiæ curiosus, gratias non aget? quum libellum Pomponij Melæ perutili commentatione ex breui & obscuro, magnum illustremq; reddiderit? Miramur quoq; diligentiam laboremque viro regia in aula conspicuo longè honestissimum, Cuspiniani Viennensis, à quo ciuili quadam facundia Germanorum & Byzantiorum Cæsarum Imperia, propinquitates, stemmata, mores, atque exitus referuntur. Viget apud nos eruditi nominis authoritate Copus Basiliensis, ab exacta doctrina, felicią; artis industria medicus, Francisco Galliæ regi magnoperè repetita sæpe memoria, desideratus. Suspicimus etiam ingenium Conradi Goclenij, vertendi Græca docendiq; facultate, apud Belgas magnoperè celebratum. Venerantur Iureconsulti nostri Zasium ex Harudum Constantia, humani iuris intelligentia, cum exactissimis scriptoribus conferendum. Floret adhuc apud nos prædulcis & grata memoria Beati Rhenani: ex eius enim ingenij liberalitate officinaq; libraria, optimarum literarum magnas opes ad nos peruenisse conspicimus. Sunt etiam in celebri fama Camerarius, Græcæ atq; Latinæ linguæ ita peritus, vt scribendo pernobilis Ciceronis imitator euaserit: & Copernicus absolutæ subtilitatis mathematicus: atq; item Albertus Crantzius, qui Danorum & Sueuorum regna ad extremum borealem Oceanum, nostris obscura, facundissimè descripsit. Sed qua demum veteri sodalitio digna pietate imaginem tuam, vt Elogio nostro coronetur expectauerim, Vrsine Gaspar Vindelice, paucis antè annis morte præpropera nobis erepte? nobiles enim poetas læto carmine, historicos verò styli grauitate superabas: sed in cumulo honestissimæ laudis, vti integer vitæ scelerisque purus, tranquilli animi probitate periculosi officij munus feliciter adimplebas, quum Maximilianum summæ indolis adolescentem, Ferdinandi Cæsaris designati filium, patrui fortuna dignissimum, perfectis moribus ac literis erudires. Sed cur reliquos enumerare non desino, postquam inanis spei votum, infinitus eruditorum numerus interrumpit? offertur enim lætissima seges ab ipsa mirabili Germanici cœli fœcunditate. Occulta hercle siderum commutatione euenisse arbitramur, vt illud cœlum, molestis Boreæ flatibus, frigore geluq; damnatum, horrida dudum torpentiaq; ingenia mollierit ac excitarit. Neq; enim contenti sua vetere militiæ laude, qua Martium decus Romanis gentium victoribus ereptum, stabili disciplinæ seueritate feliciter tuentur: ipsa etiam pacis ornamenta, literas, optimasq; artes decoquenti Græciæ, ac Italiæ dormitanti (quod pudeat) abstulerunt. Patrum siquidem nostrorum memoria, architecti in primis, ac exinde pictores, statuarij, sculptores, mathematici, & peragutæ manus artifices, ac item aquileges, septempedarijq; mēsores, è Germania petebantur. Nec mirum quum antea inusitatæ & portentosæ inuentionis æreas formas excudendis libris, & formidāda bello ænea tormenta nobis attulerint. Sed hæc infesti seculi fortuna, non vsq; adeò illis benigna mater, & nobis immitis extitit nouerca, vt nihil omnino ex pristina hæreditate reliquerit. Tenemus enim adhuc (si fas est vel modestè gloriari, tota penè libertatis possessione spo-

liatis) synceræ & constantis eloquentiæ munitam arcem, qua (si castis Musis placet) ingenuus Romani candoris pudor, aduersus externos inexpugnabilis conseruatur atq; defenditur. In hac enim statione ad perenne decus, optimo cuique ciui intentè vigilandum erit, vt Bembo, Sadoletoque signiferis, quod reliquum est è tanta maiorum substantia, generosè tueamur: quanquam inani miseriarum nostrarum solatio, postquam non iniquo iure apud nos conuulsa libertas interijt: qua vna proculdubio altrice studiorum, bonas artes excitari, propagarique conspicimus.

CVM iam cōfecto priore volumine, quo [illegible]to functorum imagines continentur, ad secundum non inuita Min[illegible] peruenerim (id enim de vitijs erit) censuræ periculo grauius quidem, sed ingeniorum illustrium religiosa commendatione iucundius, operæprecium existimaui, eorum nomina profiteri, quo tabulæ pictæ in nostro conclaui immortalibus dicato spectantur. Sit hæc enim delectæ sedis, & instituti operis certa nuncupatio, vt vel hinc viri elegantes, tanquam atridentis augurij læto nomine accepto suorum ingeniorum monumenta ad posteritatem æterna prospiciant, nec ideo grauatè morem gerere velint, honesta mihi pariter ac ipsis & deniq; grata omnibus expetenti. Appello enim eos, qui literarum amore voluptates abdicarunt, & bona spe diuturnæ laudis aluntur, num laudari vel à mediocribus poetis ineptum putent? Superbè quidem insaniunt, si alienæ liberalitatis munera fastidiant. Idcirco mihi satis fuerit, Italos blandè ac humaniter admonuisse: neq; enim eos adeò austeros, & illiberales fore crediderim, quin Imagines scite pictas ad Musæum minimè transmittant. Quid enim inuerecundius, ne dicam agrestius admitti poterit, quàm ab exemplo tot insignium virorum omnino discessisse, qui hoc eruditæ benignitatis officium lætissimè præstiterunt? Quamobrem annotata nomina subdidimus, vt qui absunt, certam sedem benignè sibi relictam intelligant: si in hac florida ac immortali corona, conspici decorum existimarint. His equidem ingenuis lusibus nostris primus vigiliarum suarum fructus prædulci libatione degustabunt. Quid enim viuenti, ac vtiq; de ingenij virtute benemerito beatius accidere potest, quam repræsentata alieni iudicij testificatione, gloriam præsentire? Quid porrò lætius atq; iucūdius, quàm interesse posteritati suæ, & deniq; Fatis inuitis mortem non timere? quam nemo nisi anxius ante ipsum inuidiæ lacessentis euentum non timuit. Nomina eorum qui adhuc viuunt & præclara fœcundi ingenij gloria perfruuntur, hæc sunt. Imagines autem eo seriatim ordine sedem obtinent, vt dignitatem omnem, vel fortunæ vel generis, ipse vnus ætatis honos antecedat.

NOMINA EORVM QVI IN Tabulis habentur.

PETRVS BEMBVS CARDINALIS.
BAPTISTA AEGNATIVS.
IACOBVS SADOLETVS CARDINALIS.
GEORGIVS TRISSINVS.
HIERONYMVS FRACASTORIVS.
HIERONYMVS VIDA EPISCOPVS ALBANVS.
IOANNES PIERIVS VALERIANVS.
ROMVLVS AMASAEVS.
ANDREAS ALCIATVS.
MARCVS ANTONIVS FLAMINIVS.
PHILIPPVS MELANTHON.
IANVS VITALIS.
REGINALDVS POLVS CARDINALIS.
DANIEL BARBARVS.
ANTONIVS MIRANDVLA.
PHILANDER GALLVS.
HONORATVS FASITELLVS.
BASILIVS ZANCHIVS.

Sed

Sed qua spe alienæ benignitatis munus expectauerim, quum hæc nostra cupiditas ad externorum imagines extendatur, nisi viri nobiles adiutent, honestisque votis arrideant? Nulla enim res est, vel non planè ardua, quæ illustri patrocinio non indigeat, vt rectè matureq; perfici ac impetrari possit. Rogabo itaq; veteres patronos, in prouincijs dignitate atq; opibus præcellentes, sic vt eos etiam piè obtester per communia Musarum sacra, vt hoc officium expeditè ac liberaliter præstare velint. Quid enim non præstabunt sacrati Proceres, qui se alumnos amatoresque Musarum professi, nunquam veræ gloriæ nomen contempserunt? ita vt vel ab vltima Sarmatia, qua Latinæ linguæ septa, Roxolanorum niuibus terminantur, mihi minimè defuturum sperem Ioannem Dantiscum Varmiensem Episcopum, qui multis legationum functus honoribus, & poetica lauro coronatus, suæ gentis nobilitatem ad eandem laudem accēdit, ad quam præclarè aspirant Philippus Padneuius, Martinusq; Cromerus? Nec in hoc ædepol erudito munere collocando, suspensè cunctabitur generosus ille Musarum hospes Otho Truchses, Germaniæ decus, & sacri Senatus ornamentum: quum eius explorata liberalitas neq; vsu consenescat, neq; præterita existimatione satietur, nec aliud quicquam nisi extra inuidiam positum perenneq; respiciat. Nec id hercle mirum, postquam ille alioqui multis importunus maturatæ purpuræ splendor, nec perstrinxerit oculos, nec memoriæ neruos eliserit, nec quicquam de syncero nobiliq; pudore vel leuiter inumbrarit. Patefecit enim innatæ virtutis studia, in hoc dudum apud Vangiones conuentu longè grauissimo, quum summa authoritate præses, ideoq; Reipub. causa vehementer occupatus, omnes numeros perfectæ virtutis expresserit: ita vt ab eo iam non paucos quidem, sed ex feraci ingeniorum Germania, integram per imagines lectissimorum virorum cohortem expectem, in qua inter tantos Græcorum authorum interpretes, diuinarumq; rerum scriptores inclytum poetam Georgium Logum sodalem meum, si ita fas est, cum laurea signiferum exoptarim. Nec Thomam quoq; Nadastum, qui vnus in Pānonia, pari studio Martis & Palladis antiquum decus tuetur, quenquam omnino prætermissurum ex his arbitror, quos intestini ac externi belli calamitas reliquos fecit. Iampridem enim amisimus sacrati ordinis Antistites literarum, atq; virtutis studio præcellentes Ioannem Pānonium æterno poemate edito stabili fama commendatum, & Philippum Moræum Strigoniensem Mugaciana acie à Barbaris interfectum: & quos nuper non sera dies nobis eripuit veteres amicos, pietate ac altitudine animi, Latinaq; facundia illustres, dum tota Europa maximas legationes obirent: Stephanum, inquam, Brodericum Vaccienſem, Francapanem Agrienſem, & Statilium Albæ Iuliæ Dacorum sacerdotio insignem. Sed florentissimi paulò antè Regni profectò miseret, tanquam subacti, ac in fœda seruitute planè morientis, cum in eo egregia illa, ideoque non temerè formidata Barbaris, veterum militum soboles interierit, extincto nimirum Matthia rege, cuius summæ virtuti nusquam fortuna defuit, pudore ingentis animi victa, scilicet vt mox indignata imbelles firmissimi regni dominos, vt suo more instabilis non iniquo iure rebellaret. Hæc eadem pari incursu Dalmatas afflixit, apud quos valida ad capessendam ex literarum studijs laudem, hac ætate ingenia floruerunt: sed ab assiduis Barbarorum incursionibus exturbati vetere agro, ac in extremas patrij litoris margines compulsi, tanquam de retinenda libertate desperantes, armis literas commutasse videri possunt: sic vt nemo dignus Elogio compareat, nisi in lucem studiosè producat ciues suos Tranquillus Andronicus præclarus Ciceronis æmulator, dum grauissimarum actionum ac Othomanicæ legationis, obscurorumq; nobis itinerum Commentaria perscribit. Belgarum porrò ingenia mihi hercle diligenter excudet, & bona fide recensebit, oraq; delectorum, ni fallor eruditè picta benignè largietur Antonius Perrenotus Atrebatensium Antistes, modò ei adeò grauiter maximis officijs occupato, hæc ardens conficiendæ publicæ pacis cura, excolendis Musis otium relinquat, quod certè necessario somno subtracturū crediderim, quum iam pondera consiliorum ingentium ex sinu Cæsaris, nimia planè vel importuna fatiscentis senis patris humeris piè subeundo gnauiter excipiat. Sed valebit opinor Erasmi viri summi præceptorisq; memoria, quum discipulorum eius insignis globus passim occurreret Petro Nannio duce, quo optimarum literarum professore, Louaniensium academia gloriatur. Qua in re se monitorem occupato Perrenoto, facilè præstabit Cornelius Sce-

conditæ doctrinæ aceruos aliquandiu mirata, nunc primùm quid sit illud eximium in literis,& perillustre decus intelligit,repudiataq; barbarie, ita Latinæ orationis puritate delectatur,vt si quid Manes omnino sentiunt, Budæum pariter, ac Erasmum miserè pudeat, adeò agresti & senticosa via laudem vigilijs parem omnino quæsiuisse? Aspirabit vtique nobili voto luculenter Ioannes Bellaius, præclaro vetustæ familiæ, ac insitæ virtutis nomine Parisiorum Antistes,& bis merita purpura Senator amplissimus. Quid enim amico veteri,erudita præsertim,ideoque minimi sumptus munera cupienti non tribuet? qui perenni studio Græcis atque Latinis Musis sacra facit: qui ingenia fouet, productaque in regiam eruditi principis liberalitate, protinus exornanda in luce constituit? Huic igitur non immeritò viri doctissimi morem gerent,benigneq; docta ora pictoribus præbebunt, ipseq; ante alios Perionius, vel religionis amore sacratis inclusus septis, qui Aristotelem Ciceronis ore loquentem fecit, dum Strebæum pari æmulatione conspicuum, glorioso certamine superare contendit. Quid non tribuet sodali Danesius,qui Budæi præceptoris imaginem huc vsque transmisit,vir hercle summa eruditione Romanoq; iudicio insignis, à quo propediem absolutæ felicitatis partum expectamus?Nec puto Lazarum Baiphium, libris de re Vestiaria Naualique percelebrem, & Gulielmum Pellicerium explicato totius rei herbariæ negocio,publicę vtilitati consulentem, quicquam verere amicitia indignum admissuros. Nec desiderio meo prorsus illudet ipse Castellanus,præcellentis doctrinę meritò perpetuus comes ascitus regi, vt inter mollissima cœnæ tempora rerum omnium origines,& euentus infinitæ regis memoriæ recondenda repræsentet.Consequentur & hos Tusanus, in rei literariæ substantia Budæi præceptoris astutus hæres, quum id tantùm adierit,quod certum & salubre videbatur,totam autem parum comptę elocutionis intemperiem effugerit. Nec ab his vestigijs longè aberunt poetæ duo planè suaues & teneri, Salmonius Macrinus, Nicolausq; Borbonius,& Regius, qui pedestri oratione poetarum honoribus adæquatur. Postremò & ipse Vatablus,quanquam in celeberrimo gymnasio plenis subsellijs superbus, suam vel Hebraica duritie non planè faceti otis effigiem denegabit. Sed ad quem modò confugiam,qui in Hispania præcellentium ingeniorum delectum habeat, ac eleganti viro dignum huius non indecoræ liberalitatis officium præstet? Inter multos hercle,qui seuerioribus diuinarum rerum ac humanarum studijs dediti, tanquam Reipublicæ, priuatæque maximè vtiles iudicantur, rari occurrunt elegantium literarum ornamentis insignes: quòd hic omnis Latinè scribendi lepôre parum grauibus inani ambitione quæsitus, nulla omnino subsidia serijs facultatibus, sed impedimenta nonnunquā afferre videatur. Qua de causa quum vigente adhuc seniorum opinione, ipsi etiam totius Hispaniæ proceres, hæc studia tanquam importuna militiæ penitus abdicarent: hic excellens cultus, quo disciplinæ omnes exornantur, aliquantò serius quàm alias in terras, in Hispaniam peruenerit: ita vt hæc terra alioqui rerum omnium ferax, acerrimorumq; in primis,& sublimium ingeniorum altrix, quæ tot nobiles æternosque poetas ac oratores Romanæ ciuitati quondam inseruit, hoc toto, quod suspicimus illustris eloquentiæ honore, penitus orbata censeri possit. Agnouête tamen nonnulli maiorum incuriam, Nebrissa monitore, ingeniaq; sua ad hanc laudem feliciter extulerunt, in queis nuper emicuit Garcias Lassus, Horatiana suauitatę odas scribere solitus: sed generosè ad fastigium euadentem, dum alteram militiæ laudem ardenter appetit, mors acerba clusit: & casu quidem Ignobili, quum ad aquas Sextias ex turricula ab agrestibus lapide caput ictus, spectante Cæsare concidisset. Sed hodie procul dubio Ioannes Sepulueda Cordubensis, ipsam eximiæ laudis arcem obtinet, qui Græcæ peritus linguæ,& scientiarum propè omnium validis instructus præsidijs, dum assiduè, atque ideo feliciter stylum exercet, eloquentissimus euadit. Huic autem proximum accedere audimus Martinum Silicæum Carthaginensem Episcopum, qui lectissimis moribus ac literis, virilique ingenio & casta facundia, dum Philippum Cæsaris filium perfanctè & solerter edocet, optimum Principem ad paternum decus,& ad regni felicitatem instituit. Reliqua porrò ingenia quæ fœcunditatis egregiæ aut maturæ frugis specimen præbent, indicaturum scitè atq; fideliter crediderim Franciscum Mendocium Cardinalem, quem accipiendis de manu summi Pontificis solemnibus Senatoriæ dignitatis ornamētis propediem expectamus. Hic enim supra generis antiquum decus, amplissimam ex optimis literis laudem spectat, potiturque iam parta ex his studijs insigni gloria, quæ nixa veræ virtutis radicibus nunquam deflorescet. Ea porrò ingenia,

quæ

quæ vltima terrarum Lusitania ad Oceanum nobis abscondit, à Michaele Syluio Cardinale non diu quidem expectabimus. is enim à varia doctrina poeta cultissimus, ac omnis elegantiæ iucundus arbiter, studia nostra vehementer amat & laudat, patrij decoris planè cupidus, supra reliquos animosæ gentis honores, hoc literatæ laudis nomen, tãquam non postremæ, si non summæ gloriæ minimè contemnit. At quid postremò ab vltima Britannia expectauerim? nisi lugubres fortasse imagines? quum ibi optimi paulò ante Regis importuna crudelitas, æternę laudis proceres excisa planè virtute sustulerit.

FINIS.

IN IOVIVM.

Postquàm relegit omnium
Prouinciarum louius intimos lares,
Nec instituta substitit
Via, vel alto territus montis iugo,
Hinc diuidentis Italos,
Illinc Iberos bellicosa Gallia,
Vel æstuosis Adriæ
Illinc procellis, hinc profundis fluctibus
Turbatus Inferi maris:
Sed inter acreis euagatus milites
Interq́ rauca cornua,
Et fusa victorum hinc, & hinc cadauera
Non otiosa indagine
Tot inde retulit libros annalium:
Mox vtriusque littoris
Ora remensa, diligens felicibus
Piscator inde retibus,
Auara quicquid ante Neptuni manus
Celauerat nobis, tulit.
Nunc inquietus patre deductus Ioue,
Animusq́ terrestribus
Non rebus explendus, velut celeri Noto,
Elatus vbi cœlestibus
Explere sese latius potest:
En aureo promit penu,
Quantum supremo Iuppiter manu polo
Pulchri recondit: & quia
Nunquam moueri cœlites queunt loco,
Vt sustulit Fati dies,
Veras recepit singulorum imagines:
Quas dedicatas Apollini,
Musisq́ Larium colentibus lacum,
Beata continet domus.
Has si videre longa te vetat via,
Aut morbus, aut sentum graue,
Præsens libellus indicabit, aureo
Quouis monili carior.
Vos hinc remordet illa si cura, arduum
Tentate cælum, posteri
Quod summa virtus sola dat recludier.

PAVLO IOVIO EPISCOPO NVCERINO, MVSARVM CVPIDINI

Ioannes Latomus.

SED quid, Paule Ioui, tibi repẽdam?
Doctus non ego: nec tuo repostus,
Vt hoc nomine debeam, in theatro:
Quod neq; ambio, nec tamen recusẽ:
Quod nemo faceret, quis hoc videri
Non loco, nisi rusticus, praeoptet?
Grateis, Paule, tamen tibi rependo,
Communis meriti, ac honoris ergò:
Quòd doctos habeam loco parentum,
Scriptores venerer libenter omneis
Candore ingenuo fideq; summa,
Et quanto ingenio licet, nisi illi,
Aut sint planè athei, aut palam nefanda,
Quæ non scribere præstitisset, edant.
Horum nomine, Maximo, optimoq;,
Huic Paulo Iouio, hospiti benigno
Musarum & Charitum pio parenti,
Doctorumq; probissimo patrono,
Tantas accumulo, aggeroq; grateis
Tantas & toties manu, styloq;
Quantas & quoties pro agris receptis
Et caris pro ouibus Deo refudit
Suo Vergilius: vel ipse Naso
Læto pectore reddidisset, idem
Si de Tartareis locis Getarum
Ad caram patriam redisset exul.
Nam quod pulchrius, hospitalius q;,
Adde splendidius benigniusq;

Vlu

Illis in regionibus, vel annis,
Aut ullo abs homine, vilibet poteste
Factum legimus? at caret profectò
Exemplo louij profusus ardor.
Quid? Si quis Phalaris, stellio, fur,
Aut latro impius, aut rapax danista
Conatus simile huic fuisset? an non
Vitæ ille maculam eluisset omnem?
Et doctos studio hoc sic benigno
Ad perenne decus sibi obligasset?
At quid nos Iouio rependere, æquum est?
Qui vir optimus, integerrimusq;,
Perq; omneis adeò politus arteis,
Quiq; arteis adeo polijt omneis,
Vt vix inueniás parem, aut secundum:
Non parcit sibi, sumptibusq; tantùm,
Vt hic saltem habitent bene ac honestè,
Quotquot non nisi commodè hospitari
(Sed quò deueniant, quis approbabit?)
Censura Iouij pia merentur,
Ob illa ingenij beata dona.
Non illi titulos perenniores?
An non carmina perpolitiora?
Non encomia, debitosq; honores?
Non grateis referemus auctiores?
Non laudes cumulatius canemus?
Laus est, Magne Iouî, tua hæc perenniè,
Et tua est pietas peculiaris
Hæc, quòd non modò vindices disertos
Asseras, viros, ita vt palàm ausint
Morti oppedere, nec timere morte
Blattas ac tineas voraciores:
Sed quòd insuper id, quod est caducum
Et mutabile maximè, puta oris
Duces effigiem perennitati:
Et quales fuerint velis videri,
Quos iam vix meminit fuisse quisquam.
Laus hæc est Iouî peculiaris.
An mortem hactenus expedimus omnes
Os, denteis, calamum, manus, & vngueis,
Nos sua quoties rapacitate,
Tollenda optima quæq; prima, lædit:
Quid? vel vnius æstimauit æsiu,
Tum conuitia, tum malos iambos,
Verborumq; malorum onusta plaustra?
Quin & reddimus proteruiorem
Nunc, sed nunc fremit, ingemit, doletq;,
Quò in corporibus quidem necandis
Sit satis semel expedisse telum.
Sic Iouî bone, sic iô triumphe.
Huic mortis inuideamus vsque, & vsque,
Magno quisque animo, inuidenter omnes:

De qua nunc retulit nouum triumphum
Hic noster Iouius. Qui & ipse quamuis
Quasdam illi exuuias suas reliquit,
Qua Deûm comitem minus decerent,
Et cœli nimis hospitem grauarent,
Vespillone quidem est abusus illa,
Quòd si quis Iouium velit videre,
Musæum petat. eccum, in hac corona
Cum Phœbo & socijs vides Camœnis
Scribentem simul, loquentem
Quod non vlla satis stupebit ætas,
Quod tum afficiet stupore cœlum,
Quum cursum remorabitur dierum,
Et iam præteritos vehet recenteis,
Quid tandem illius, obsecro peremit?
Sed vt te iubeam, Iouî, valere,
Quo te nomine (si nouum necesse est)
Appellem, dubito. Iouî? nec illud
Augustum satis est, licet propinquum.
Phœbi, aut Mercurij? meres vtrunq;.
Es iuncto simul ast vtroq; maior.
Sed quid te vocitem? Patrem deorum?
Sed iam Iuppiter hoc præoccupauit.
Musarum Venerem? sat istud aptum,
Et quod prætulero: at nihil virile est.
Sed cur non puerum marem locamus,
Musarumq; Cupidinem vocemus?
Euge, illud lepidè, bene ac venustè:
Musarumq; Cupidinem vocemus.
Nam quis aptius, efficaciusq;,
Tardas exacuet, trahetq; menteis,
Vt credant lepidas, amentq; Musas,
Et sic depereant furore multo?
Vt vel de media subinde nocte
Confessum veniant suos amores,
Ad fores vigilent licet repulsi,
Abijs non abeant nisi intromissi?
Atq; ipsum furere arbitrentur esse
Sat magnum sibi præmium laboris?
Qui flammas melius propaget istas,
Quàm (Musæ inuitis) Cupido vellet?
Atqui id quod facies, rogas, veneno?
Non vllo iaculóne, proculûe:
At quodam ingenioso honoris æstro.
Quo quisq; immodico feretur æstu
Ad illa optima, Literas & Arteis?
Locum scilicet vt decentiorem in
Musæo referat: quod est laboris,
Honor perpetuus, suprema meta.
At tu Magne Iouî vale perenne,
Musarumq; vale, vale Cupido,
Qui nobis aperis nouam hanc arenam.

INDEX POETARVM NOSTRÆ AETATIS ILLVSTRIVM, QVORVM EPIGRAMMATA, PRAETER NOVA IOANNIS Latomi Bergami in singula Doctorum virorum Elogia, hoc in opere variè dispersa continentur.

ACTII SYNCERI.

Mario

INDEX POETARVM.